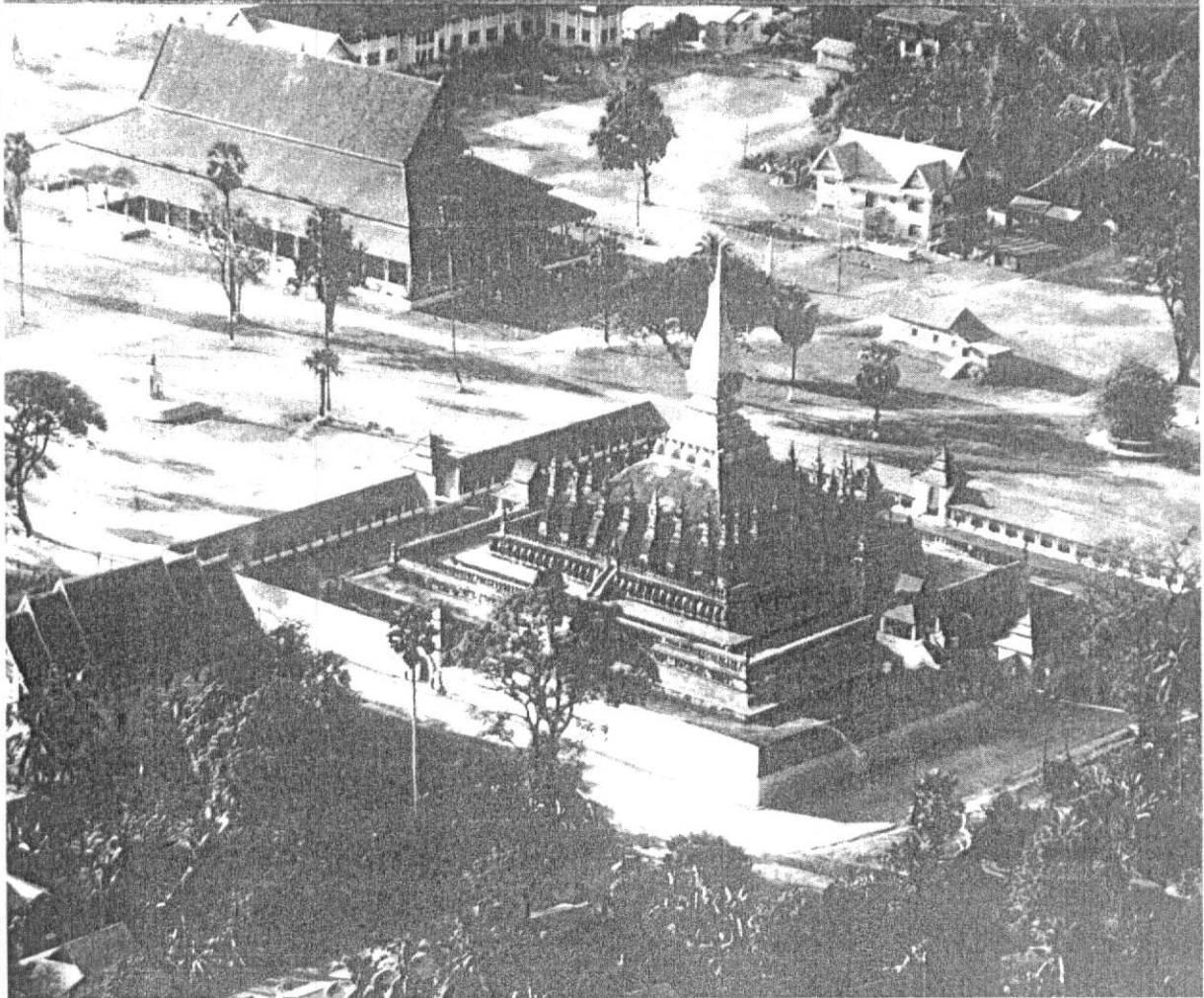

สังคมศาสตร์ปริทัศน์

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ กันยายน - พฤศจิกายน ๒๕๐๕

ห้องสมุด โรงเรียนศึกษานารี

บทนำของสารานุกรม	๒
บทบรรณาธิการ	๔
<i>Thailand and Regional Cooperation</i>	๗ Sompong Sucharitkul
การปกครองลาว	๑๐ อุทัย เทพสีทา
ถึ๕๑๐	๑๖ วิญญู จะเจิบซัน
<i>Ceremonies and Festivals</i>	๑๘ William J. Klausner
เขมรสมัยนี้	๓๑ ผู้สื่อข่าวพิเศษ
มาเลเซีย	๓๗ พัทยา สายหุ
ลาวในทัศนะไทย	๕๕ สุลักษณ์ ศิวรักษ์
บทบาทของไทยใหญ่ในพม่า	๖๓ เสือ เต็นฟ้า
คนกับงาน อูองซาน	๗๐ ผู้สื่อข่าวสหรัฐ
มหาวิทยาลัยกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	๗๗ ประชุม โฉมฉาย
ปฏิกริยาจากผู้อ่าน	๙๓ วิวัฒน์ เต็มพันธ์
จดหมายถึงบรรณาธิการ	๑๐๕ ผู้อ่าน
วิจารณ์หนังสือ	๑๑๔ นักวิจารณ์
ภาคผนวก	
ระบบการเซ็นเซอร์ของจีนคอมมิวนิสต์	๑๒๕ ยอร์จ เอ็น แปตเตอร์สัน
ผู้เขียน	
บรรณาธิการ	

ผู้วิจารณ์หนังสือประกอบด้วย ศรีปริญญา งามโกมุท เสฐียร พันธรัณย์ วิทย
วิเศษเวทย์ วิชญ์ ทับเที่ยง นิสิต อุณหะสุวรรณ สุลักษณ์ ศิวรักษ์ เทียม อนุรักษ์วิเศษ

จดหมายถึงบรรณาธิการจาก พระสุวินตภรรมหาจารย์ พระมหาเสฐียรพงษ์
ปุลณฺวณโณ พระยาสุรภักขิพัฒน์ พระประมณฑ์ปัญญา หลวงอรุณนัยพินิจ พัทยา สายหุ
สุเทพ สุนทรเกษม บำเหน็จวงศเสถียร อำพล พรรณเชษฐ์ สมจิตต์ สุพรรณทัศน์
ฉลอง สุนทรวานิชย์ สุระนัย บัญกุล ชัน แยมกมล นันทน์ นิกชอบ บุญช่วย
จันทร์เอี่ยม ชั่ว สุจิตฺติ มงคล เอี่ยมสว่างค์

เจ้าของ : พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์
          แทนสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
สารานุกรม : นายสมศักดิ์ ชุโต
บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์

สำนักงาน : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
ถนนพญาไท ปากจุฬาฯ ซอย ๒ พระนคร โทร. ๕๑๖๒๒
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์สีวร นายจรัส วันทนทวี ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๐๘
๑๔ ซอยรัชฎาภิเศก วนเวียนนัมภะเต็น พระนคร โทร. ๑๐๑๕๒

บทนำของสารานุกรม

บรรพการฐานของความเข้าใจ

สมัยนี้เป็นสมัยที่มีการยอมรับกันในเรื่องความจำเป็นของการร่วมมือระหว่างประเทศ ในภูมิภาคเดียวกัน เช่น ในเอเชียอาคเนย์ การกระชับสัมพันธ์ไมตรีระหว่างรัฐ จะเป็นเรื่องธรรมดาสามัญที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพราะมีความเข้าใจกันว่า การร่วมมือกันเช่นนี้ ย่อมยังประโยชน์ให้แก่ประเทศต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและยาว ยิ่งไปกว่านั้น ผลพลอยได้อีกอันหนึ่งของการร่วมมือกัน ก็คือการส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจดีขึ้น อันจะเป็นการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นด้วย

ประเทศเราก็ได้มีหลักนโยบายที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ในภูมิภาคมาเป็นเวลานาน อาจกล่าวได้ว่า เรายึดถือในนโยบาย ‘เพื่อนบ้านที่ดี’ คือ พยายามที่จะอยู่โดยสันติกับประเทศเพื่อนบ้าน ตั้งแต่รัฐบาลคณะปฏิวัติได้เข้ารับผิดชอบในกิจการของประเทศ ในปี ๒๕๐๑ นั่นก็คือภายใต้รัฐธรรมนูญต่างประเทศคนปัจจุบัน เราได้ให้ความสนใจกับการดำเนินนโยบาย ‘เพื่อนบ้านที่ดี’ มากยิ่งขึ้น จนถึงระดับที่อาจกล่าวได้ว่า เราพร้อมที่จะเสียสละผลประโยชน์ระยะสั้นบางอย่าง เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในภูมิภาค อันจะเกิดผลประโยชน์ร่วมในระยะยาว การจัดตั้งสมาคมอาสา บทบาทของประเทศไทยในกรณีมาเลเซีย – อินโดนีเซีย และความพยายามของไทยที่จะมีส่วนร่วมในการร่วมมือของประเทศในเอเชีย เป็นตัวอย่างอันดีถึงความเชื่อมั่นของรัฐบาลปัจจุบัน ถึงผลดีของการส่งเสริมภูมิภาคนิยมให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

เมื่อพูดถึงเรื่องนโยบายต่างประเทศ เราก็มักจะคิดกันว่าเป็นเรื่องของกลุ่มคนไม่กี่คนในคณะรัฐบาล โดยเฉพาะผู้ที่เราคิดว่ามีบทบาทสำคัญก็คือ รัฐมนตรีต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะเราเคยยอมรับกันว่า เรื่องการต่างประเทศเป็นเรื่องยุ่งยากสับสน ควรจะปล่อยให้อยู่ในมือของผู้เชี่ยวชาญ ในอดีต ความคิดเช่นนี้อาจจะเป็นความคิดที่ยอมรับได้ แต่ในปัจจุบัน กิจการต่างประเทศมีความสำคัญต่ออนาคตของชาติมากขึ้น กว่าที่จะปล่อยให้ อยู่ในดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจกับเรื่องนี้แล้ว ก็จะไม่ทราบได้ว่านโยบายต่างประเทศ ทั้งในด้านกาหนดและการดำเนินการ เป็นนโยบายที่จะยังประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติมากน้อยแค่ไหน ในขั้นสุดท้าย ประชาชนก็ต้องเป็นผู้รับผลของการดำเนินนโยบายอยู่นั่นเอง ไม่ว่าจะมีความสนใจในเรื่องนี้หรือไม่ก็ตาม ถ้าจะพิจารณาในด้านความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินนโยบาย ความร่วมมือของประชาชนย่อมมีส่วนสำคัญ เพราะจะไม่มันนโยบายใดของรัฐที่จะดำเนินไปสู่ด้วยดี ถ้าปราศจากความสนับสนุนของประชาชนส่วนใหญ่

ในด้านนโยบายต่างประเทศ ประเทศเราได้ตัดสินใจที่จะมีบทบาทและสนับสนุนการร่วมมือในภูมิภาคอย่างเต็มที่ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บัญชีรายชื่อว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในนโยบายที่รวมถึง ผลอันอาจเกิดขึ้นเล็กน้อยแค่ไหน ความเข้าใจนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีความสนใจเกี่ยวกับประเทศในเอเชียซึ่งยังมีอยู่น้อยมาก เรามักจะสนใจเกี่ยวกับประเทศตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ นักวิชาการของเราก็ได้รับการอบรมและอิทธิพลจากประเทศตะวันตก ถ้าจะมีความสนใจปัญหาทางเอเชียอยู่บ้าง ก็จะเป็นการพิจารณาจากสายตาและแหล่งที่มาของประเทศตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ ในกระทรวงการต่างประเทศเอง ข้าราชการส่วนใหญ่มีความรู้และความสนใจเกี่ยวกับกิจการของอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส มากกว่าเรื่องของพวกเขา ลาว มาเลเซีย โดยสรุปแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเรามีความสนใจและความรู้เกี่ยวกับประเทศในเอเชีย น้อย ในขณะที่นโยบายต่างประเทศของเรามุ่งประสงค์ที่จะส่งเสริมความร่วมมือของประเทศในเอเชีย สภาพการณ์เช่นนี้ ถ้าปล่อยให้มันไปโดยไม่มีมีการแก้ไข ก็จะมีผลให้นโยบายส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคของเรา ซึ่งโดยหลักการแล้ว เป็นนโยบายที่เหมาะสมกับผลประโยชน์ของประเทศ ประสบความสำเร็จเหลือน้อยที่สุดในท้ายที่สุด

สิ่งที่เราจำเป็นต้องแก้ไขก็คือ การส่งเสริมความรู้และความสนใจเกี่ยวกับประเทศในเอเชียให้มากยิ่งขึ้น กระทรวงการต่างประเทศอาจเริ่มต้นโดยการเสริมสร้างพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีความรู้ในเรื่องกิจการเอเชีย ให้มีจำนวนมากกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน อย่างน้อยก็ทำให้เกิดสมดุลย์กับเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับประเทศตะวันตก สถาบันการศึกษาชั้นสูง โดยเฉพาะทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ควรปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ที่ให้ความสนใจกับประเทศตะวันตกอยู่มากขณะนี้ ให้มีเรื่องเกี่ยวกับประเทศในเอเชียเพิ่มขึ้น การแลกเปลี่ยนอาจารย์นิสิตนักศึกษา ระหว่างประเทศในเอเชีย ควรทำกันอย่างจริงจัง มากกว่าที่มีเพียงแผนการในขณะนี้ การสร้างโปรแกรมการศึกษาชั้นสูงเกี่ยวกับประเทศในเอเชียโดยตรง อย่างเช่นที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำริที่จะจัดตั้งสถาบันเอเชียชั้นนี้ เป็นเรื่องเหมาะสมกับกาลเวลา และควรได้รับความสนับสนุนอย่างยิ่ง

ทั้งนี้ เพราะจากความพยายามที่จะเผยแพร่ความรู้และความสนใจเกี่ยวกับเรื่องของประเทศใน เอเชียนี้แหละที่จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปเกิดความสนใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของเรา ความคิดที่เรามีเกี่ยวกับเพื่อนบ้านซึ่งมักเป็นความคิดที่ผิด ๆ หรือไม่ตรงกับสภาพการที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ก็จะค่อย ๆ หดไป อันจะเป็นผลให้เกิดความเข้าใจอันดีกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ ถ้าประชาชนของเรามีความสนใจเกี่ยวกับประเทศในภูมิภาคมากขึ้น นโยบายภูมิภาคนิยมของเราคงจะประสบผลสำเร็จตามที่ความหวังกันอยู่ในขณะนี้

บทบรรณาธิการ

หาทางรู้จักประเทศเพื่อนบ้าน

เราได้รู้สึกแต่แรกจัดทำสังคมศาสตร์ปริทัศน์แล้วว่าพวกเราชาวไทยไม่ค่อยจะรู้จักประเทศเพื่อนบ้านกันเท่าไรนัก คนที่มีวิชาความรู้มักไปเปิดหูเปิดตาตามเมืองฝรั่งเสียหมด การไปหาความสุขสำราญ ถ้ามีกำลังทรัพย์พอ ก็มุ่งทางด้านอสังคคประเทศอยู่นั่นเอง หาไม่ ก็ข้ามไปแค่ฮ่องกงและญี่ปุ่น นี่นับเป็นอย่างใกล้ชิด ที่ใกล้มากกว่านั้น ออกจะเห็นว่าใกล้เกินไป เลยขอมกินต่างเสียดีกว่า จริงอยู่ มีผู้ไปศึกษาที่ประเทศมาเลเซียอยู่บ้าง แต่นักศึกษาพวกนั้นก็มักไปเรียนวิชาชีพอ่างสามัญ กันยิ่งกว่าจะไปค้นคว้าหาความเข้าใจอันถูกต้องต่อแก่ จากประเทศเพื่อนบ้านด้านใต้ของเรา คนที่ไปเที่ยวป่บั้ง สิงคโปร์ และเวียงจันทน์นั้นเล่า ส่วนมากจะเป็นตัวอย่างอันดีของประชาราษฎรไทย ก็หาไม่ เขาเหล่านั้นมักไปกว้านซื้อของซึ่งตนเข้าใจว่าราคาถูก จนพ่อค้าแม่ค้าตามเมืองต่าง ๆ เหล่านั้นพากันขนานนามคนไทยประเภทนี้ว่า “หมูสยาม” จะไปหวังให้คนพวกนี้ไปสนใจกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาและวัฒนธรรมประเพณีของบ้านเมืองที่ตน “โผล่หัว” ออกไปเห็น ก็เป็นอันหวังได้ยาก มองเงินแง่หนึ่งก็น่าเห็นใจ ด้วยในสมัยที่คนไทยเห่อไปเมืองนอกกันอย่างมากมายเช่นนี้ ผู้ที่มีอันจะกินน้อย ก็ย่อมพลอยกระตือรือร้น ที่จะออกไปนอกพระราชอาณาเขตกับเขาบ้าง ทั้งทางการบ้านเมืองก็ได้ตั้งพิกัศตรากวดขันในเรื่องการนำเงินออกนอกประเทศเท่าไรเลย ใคร ๆ ก็ย่อมอยากไปนอก เพียงฮ่องกง ได้หวัด ก็เกินวาสนาบารมีทรัพย์สินของตัวเสียแล้ว (เว้นไว้แต่คนจะเป็นข้าราชการ ไปในหน้าที่ แล้วพลอยไปเที่ยว) จึงอาศัยบริการนำเที่ยวที่จัดกันอย่างถูก ๆ เอาเงินไปถลุงนอกประเทศดีกว่า หากลับจะได้หาทางเอาของหนีภาษีติดตัวเข้ามา และมากุ่ยได้ว่า “ได้ไปนอก” กับเขาเหมือนกัน ในเรื่องนี้ ผู้ที่ไปป่บั้งและกัวลาลัมเปอร์ ไม่สู้กระไรนัก เพียงไปขอมเป็น ‘หมูสยาม’ เท่านั้น ก็ไม่ไปทำให้เจ๊กหรือแจกแกแเค็ดเนื้อร้อนใจ ถึงจะพูดชื่อของกันด้วยภาษาไทยรู้เรื่อง แต่พูดมากกว่านั้น แกพ้งไม่ออก จะด่าทอแกอย่างไร ก็ไม่รู้สู้กระไร ส่วนพวกที่ข้ามไปทำแจกแลเวียงจันทน์สิ มักจะไปกล่าวคำ บิสุ่นวาท และหุ่สวาท ตูถูกตูแกลนพระราชอาณาจักวลา ให้เข้าหูเจ้าของ

ถิ่นเขา หว่าเขาไม่เจริญเท่าบ้านเมืองของตัว ถิยวาวาจาของคนปัญญาทวมพวกนั้นนับว่ามีภัยในระยะยาว ข้อที่ น่าเสียดใจก็คือผู้ที่ดำเนินคดีเขินประเทศเพื่อนบ้านว่าล้าหลังกว่าประเทศตนเองนั้น มิได้จำกัได้อยู่เพียงแก่นักศึกษาร ชั้นเลว แม้ผู้หลักผู้ใหญ่ในวงราชการก็มักแสดงทัศนคติอันไม่แยบคายเช่นนี้ให้ปรากฏออกมาเนื่อง ๆ ทั้งนี้แสดง ให้เห็นว่าบุคคลพวกนี้ ไม่รู้จักความคิดจิตใจ ตลอดจนความเป็นไปในประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงนั้นเลย มัว หลงอยู่อย่างสมัยเมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่แล้วว่า ความสวี่โลอะไรต่าง ๆ นั้นมีแต่ที่เมืองฝรั่ง

จริงอยู่ มองกันในแง่วัตถุ กัวลาลัมเปอร์อาจจะเล็กกว่ากรุงเทพ ฯ เวียงจันทน์จนกว่า พนมเปญเจ็บ เหนงกว่า และย่างกุ้งไม่น่าอยู่เท่าพระนครหลวงแห่งนี้ แต่นั่นเป็นการมองอย่างผิวเผิน ๆ ในแง่เดียว พุดถึงการ วางผังแล้ว เราต้องยอมรับว่า กัวลาลัมเปอร์เขาจัดการรอบคอบกว่าพระมหานครของเรามากมายนัก เวียงจันทน์ เล็กกว่ากรุงเทพ ฯ เป็นไหน ๆ แต่นับต้นไม้ในเมืองนั้นแล้ว ก็จะได้จำนวนมากกว่าในราชธานีของไทยเป็นหลาย เท่า ยิ่งพนมเปญด้วยแล้ว เขามีรุกขชาติและวนาที่น่ารื่นรมย์จริง ๆ โดยที่เราไม่มีเอาเสียแล้ว

การที่ไทยเราไม่รู้จักประเทศเพื่อนบ้านนั้น ก็น่าเห็นใจ เพราะเราเป็นโรคฝรั่งขึ้นสมองมานาน และโดยที่ไม่ เคยเป็นเมืองขึ้นของฝรั่ง ยิ่งรักษาโรคชนิดนี้ยาก เลยมามองเห็นประเทศที่เขาเคยเป็นเมืองออกเมืองขึ้นเลวทราม กว่าตนไป เขามีอะไรดี ก็เห็นเป็นว่าได้รับมรดกมาจากนาย เราเองเล่า มีอะไรดีบ้าง ความดีที่ทรงความเป็น ไทยอยู่ได้โดยตลอดนั้น เพราะบรรพบุรุษท่านมากบั้นฟันฝ่าต่อสู้มาต่างหาก ถิ่นเราไม่ระวัง ไม่ศึกษา ไม่เลิกการ เห็นแก่ตัว เรานั้นแหละจะถึงซึ่งความหายนะก่อนประเทศเพื่อนบ้าน

บัดนี้ รัฐบาลก็ได้มีนโยบายเน้นหนักความสำคัญมายังประเทศในภูมิภาคแถบนี้แล้ว นับว่าเป็นคำวิ้นชอบ แต่ผลอันไพบูลย์จะเกิดขึ้นได้ ก็คือเมื่อชนชั้นนำของเราแก้ไขทีฎฐิติของแต่ละคน ให้เกิดความรู้จัก ความเข้าใจ ความเห็นใจ ประเทศนั้น ๆ ก่อน ที่คนของเราส่วนมากเกลียดกั้มพุชากันอยู่ทุกวันนี้ นั้น เราลองตั้งคำถามให้ตัว เราตอบหรือเปล่า ว่าเรามองประเทศนั้น ในแง่ของเขา จากสายตาของเขา บ้างไหม หรือปัญญาชนของเรา ก็พลอยมีมคิชาตินิยมจนปลัก จนไม่เปิดตาเข้าหาแสงสว่าง ไม่ยอมใช้วิชา ไม่ยอมใช้ภูมิปัญญา ให้ถูกต้องถ่องแท้ ไปกับเขาด้วย เป็นการง่ายที่ระบบโฆษณาชวนเชื่อจะชักหัวเรือของรัฐนาวาให้หันแหไปทางไหน เป็นการง่ายที่ จะยกพงสาวดารคอนขอมแปรพักตร์ คอนพิธิ์ปฐมกรรมมาอ้าง เรารู้หรือไม่ว่า ในปัจจุบัน ชาวกั้มพุชายังนิยม ชมชอบคนไทย และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ส่วนมากก็รักใคร่นายกรัฐมนตรีของเรา ถ้าจะมองกันในด้านอดีตแล้ว ทำไมสมัยนี้เราจึงไม่เกลียดคพม่าเท่าเขมร ทั้ง ๆ ที่บางอย่าง เราน่าจะแวงจากทางตะวันตกนั้น ยิ่งกว่าทางตะวันออก

แท้ที่จริง ลาว เขมร พม่า มลายู เหล่านี้ มีพรมแดนติดกับเรา ข้อมมีบางสิ่งบางอย่างที่ต้องกระทบกัน ต้อง เอาर्डเอาเปรียบกัน เป็นธรรมดาของโลก ตามธรรมดาของรัฐ แต่ในฐานะของปัจเจกชน เราแต่ละคนควรคิด ผูกไมตรีกับชาวประเทศนั้น เป็นส่วนตัวไว้ การที่จะเป็นมิตรกันได้นั้น ประการแรก ต้องเข้าใจกันและกันก่อน และถ้าเราจะมองตัวเราเองจากแง่กิดของเขาได้ ยิ่งประเสริฐสุด

การกระทำดังกล่าวมิใช่เป็นของง่าย กั้มพุชากด้วยแล้ว ในระหว่างนี้ ข้อมไม่มีคนไทยที่ไหนที่จะลวงล้าเข้า ไปได้โดยเปิดเผยเลยเป็นอันขาด ถึงสัมพันธ์ภาพกับพม่าจะดีพอสมควร ประเทศนั้นก็อยู่ในหัวเลี้ยวหัวต่อ ชนิดที่ไม่ยอมารู้จักคนต่างประเทศนัก ถักรัฐบาลเขาไม่เชื่อเชิญมาแล้ว ก็ยากที่ใครจะเข้าไปในประเทศนั้นได้ เกินคราวละ ๒๔ ชั่วโมง คงมีแต่ลาวกับมลายูเท่านั้น ที่ขังวางตัวเป็นเมืองเปิด และดูจะยินดีต้อนรับชาวไทย ยิ่งกว่าชาวประเทศอื่น แต่พวก “หมูสยาม” ก็ไปทำให้เพื่อนร่วมชาติเสียเกียรติภูมิอยู่มิใช่น้อย ยังพวกดักเล็ก ขโมยน้อยชายแดน พวกไปหากินเอาर्डเอาเปรียบในประเทศที่เขาเปิดรับเราโดยเสรี ก็มีอยู่มิใช่น้อย

ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นหน้าที่ของพวกที่พยายามมองการณ์ระยะไกล ที่พยายามรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมซึ่งกว่าส่วนตัว ที่มีดีมีอกติทางชาตินิยมอย่างผิด ๆ ที่จะต้องหาทางรู้จัก เข้าใจ และผูกมิตรกับประเทศเพื่อนบ้าน เหล่านี้ไว้ให้จงได้ พวกเราหลายคนไปอยู่ยุโรปและอเมริกาก็มีคนละนาน ๆ เราคงรู้ออกมาแล้วว่าการผูกมิตรกับฝรั่งนั้นยากเพียงไหน แต่เราก็ทำกันได้ กับประเทศเพื่อนบ้านเรา ในบางกรณีอาจง่ายกว่า และในบางกรณีก็ยากกว่า จึงนำที่เราจะไม่ละเลยภารกิจอันนี้

การผูกมิตรกันนั้นเป็นของดี โดยเฉพาะในขณะประเทศนั้น ๆ เขาอยากได้เราไว้เป็นมิตร เรายังก็ต้องได้เขาไว้เป็นมิตร เราจะร่วมหัวจมท้ายอยู่กับฝรั่งเท่านั้นไม่ได้ แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าเราจะต้องเลิกคบกับฝรั่ง มิฉะนั้น ยังมีมากยิ่งดี

คงได้กล่าวไว้แต่ต้นแล้ว ว่าการเป็นมิตรกันนั้น ต้องเริ่มด้วยการเข้าใจซึ่งกันและกัน *ปรัทศัน* ฉบับนี้ทำหน้าที่เพียงเป็นสื่อให้เขาเข้าใจประเทศเพื่อนบ้าน ก็การที่จะเข้าใจอะไรได้นั้น ต้องมองสิ่งนั้น ๆ ตามสภาวะที่เป็นจริง หรืออย่างน้อยก็ตามที่เรายึดถือเอาว่าเป็นจริง ยังขจัดอวิชชาออกไปได้เพียงไร เราก็ย่อมจะเข้าใจใกล้สัจจะได้เพียงนั้น เมื่อคำก็เข้าใจกันแท้แห่งความจริงแล้ว ความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันจะมีอีกไม่ได้ แต่ในระยะเริ่มแรกทำ ความรู้จักกันนั้นสิ ถ้าพูดบางคำ ข้อเขียนบางตอน ซึ่งอาจจะจริงเกินไป หรือผู้พูดผู้เขียนเห็นผิดเป็นชอบไป อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดขึ้นก็เป็นได้ ในกรณีเช่นนี้ เราขอให้ผู้อ่านทุกท่านช่วยกันแก้ไขเสียให้ถูก อย่าเอาข้อผิดพลาดอันอาจจะเกิดขึ้นมาเป็นอารมณ์ จนทำให้แตกมิตรเสียตั้งแต่ยังไม่ได้คบกันอย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ

ถึงฉบับนี้จะพูดเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน แต่ก็ไม่น่าจะนำทุกแง่ทุกมุมของประเทศนั้น ๆ มากล่าวได้โดยตลอด ครั้นจะมุ่งพูดจำเพาะแง่ใดแง่หนึ่งของประเทศนั้น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ ก็จะไม่ ต้องด้วยนามของนิตยสารนี้ ซึ่งพยายามคลุมครอบคลุมทั่วทั้งวิชาสังคมศาสตร์ แง่ย่อย ๆ นั้น เราแยกไปจัดทำฉบับพิเศษเป็นต่างหากออกไป ด้วยเหตุผลดังกล่าว บางท่านที่อ่านเรื่องในเล่มนี้แล้ว อาจไม่พอใจหรือไม่พอใจ ก็ได้ทั้งสองสถาน แต่ถ้าข้อเขียนหนึ่งใดจะช่วยให้ท่านชวนชวยทำความเข้าใจกับประเทศเพื่อนบ้านในทางที่ถูกต้อง เราก็ถือว่าได้ทำหน้าที่ของเราแล้ว

สมาคมบาลีปกรณ์

ที่พิมพ์ :

พระไตรปิฎกพร้อมด้วยคำแปล
พจนานุกรมบาลีอังกฤษ
พจนานุกรมบาลีสยามานาม
ไวยากรณ์บาลีสำหรับผู้เริ่มศึกษา ฯลฯ

ผู้สนใจติดต่อขอรายชื่อหนังสือได้จาก 30 Dawson Place London, W. 2

publishes :

PALI TEXT SOCIETY

Pali Texts and Translations
Pali-English Dictionary
Dictionary of Pali Proper Names
Introduction to Pali (a Primer and Reader)

Catalogue post free 30 Dawson Place London, W. 2

THAILAND AND REGIONAL COOPERATION

Regional cooperation has long been a policy of Thailand. This is clearly evidenced by the establishment in Bangkok of an increasing number of regional headquarters and offices for a variety of international organizations, and the presence of their staff in the country. Notable among these organizations may be mentioned the United Nations Commission for Asia and the Far East (ECAFE) and countless United Nations Specialized Agencies, such as UNESCO, UNICEF, ILO, ICAO, FAO, WHO and the Mekhong Committee. Owing partly to her central geographical position, Thailand has been able to lend consistent support for regional cooperation.

In the field of collective security, Thailand and two other Southeast Asian countries together with other stronger Powers which are interested in the maintenance of peace and stability of the region, have formed a collective defence organization, called SEATO since 1955. Despite its shortcomings and imperfections, SEATO still provides a useful framework for member countries which are willing to defend peace in the Treaty area, to come to the rescue of a victim of aggression and to lend assistance in an effort to resist and repel aggression committed against an Asian member country of any Protocol State.

More recently, there have been new Asian initiatives in which Thailand has had an active role to play. I am referring particularly to the Asian Development Bank (ADB), the Asian Conference on Economic Development held in Tokyo for the first time last April, a second meeting to take place in Manila, the Association of Southeast Asia (ASA) consisting of Thailand, the Philippines and Malaysia, and the ASPAC Council.

Thailand has played a modest but active part in cultivating better understanding and promoting closer cooperation among countries participating in these worthy undertakings. For instance, the Association of Southeast Asia, which, owing to a difference between the other two members, has suspended its activities for almost three years, is now in the process of reactivation. Thailand has been instrumental in restoring confidence and patching up the difference between her two friends, whose relations have now been normalized.

Thailand has been exercising a maximum of patience and understanding by lending good offices to patch up the differences between the Philippines and Malaysia, the other two ASA countries on the one hand, and between Indonesia and Malaysia on the other. And now after a series of painstaking efforts, the three neighbours of Thailand are being put back on a normal friendly basis, their differences being reconciled. As a consequence, we can look forward to closer cooperation within the region. We can now move from one achievement to another, for the common good of the region.

In a wider context, and on a more complex pattern, similar developments have taken place. The formation of ASPAC grouping was made possible by the normalization of relations between Japan and Korea. The like-minded nations of Asia and the Pacific are now joined together in a common endeavour to achieve fruitful and mutually beneficial cooperation among themselves.

ASA as well as ASPAC, which has wider participation, comprising the Republic of Korea, Japan, the Republic of China, the Republic of the Philippines, the Republic of Vietnam, Malaysia, Thailand, Australia and New Zealand, have both been accused of being a military alliance or an anti-communist organization. The truth is that neither of these two associations bears the slightest semblance of a military set-up or of being anti-communist. If they can be said to be opposed to anything they are anti-poverty, anti-ignorance and anti-foreign domination.

Both ASA and ASPAC are designed to promote closer practical cooperation in various fields, such as, economic development, social and cultural exchanges, and technical cooperation. Their members are convinced that there is a community of interest that binds them together. There is a growing sense of belonging to the region.

Why should we foster regional cooperation? Why has Thailand gone out of her way to help normalizing relations between our friends and neighbours so as to bring them closer together into the various regional groupings? What tangible benefits can Thailand hope to derive from her efforts in promoting regional cooperation?

The answer in brief may be attempted as follows.

In the first place, the members of ASA and also those of ASPAC believe that by encouraging closer consultation and cooperation, they stand to learn a great deal from each other. They stand to gain from each other's experience, from better mutual understanding as well as from regional trade. With regional cooperation, stability can be achieved in the economic field at a quicker pace. Economic developments can be better assured, and progress can be expected in all fields of human endeavours. There are distinct tangible advantages to be derived from closer economic and technical cooperation within the region.

Secondly, as a necessary by-product of economic progress, there is also political stability and regional security. It is far more difficult to subvert an economically advanced community or to fool a sophisticated society into accepting foreign rule or

domination. Standing united, ASA and ASPAC countries cannot be easily taken by force of arms or by direct aggression or by guerilla war or even by the so-called war of national liberation. Without the grouping, it would be easier for the aggressors to divide the victims of aggression and one by one to take over their lands and peoples. That is why ASA and ASPAC are not so popular among the imperialists and expansionists. For they know that their aggressive schemes are being frustrated by our join cooperation.

There is also a third reason which supports regional cooperation. Countries of Asia and the Pacific have long been divided. It has not been easy to bring them together. But once they are brought together, as they have been now, they can derive far more benefits from each other than from outsiders, because they have more things in common. They can be united by this community of interest. This unity, this solidarity, will add considerable weight to their united voice which otherwise would count so little even among our friends and allies from outside the region. If we are inter-dependent among ourselves within the region but independent of outside assistance, other Powers would pay more heed to our views and would listen to us with greater respect. Indeed they would even be more willing to make greater sacrifices to our common cause. It may seem a paradox. But it is true that many would readily help those who can help themselves rather than those who merely beg for help.

Finally, it can also be hopefully stated that, on the basis of regional cooperation, the free nations of Asia and the Pacific will be able to show concrete results and tangible advantages of their worthwhile projects. The enjoyment of peace and harmony, as well as progress and stability will, it is hoped, provide a living example for those in power in the countries that harbour ill-will and evil intentions against us. We can show them by way of concrete and tangible illustration, we can persuade them, we can convince them and the future generations of their leaders, that it is far more advantageous and much less costly to abandon their expansionist plots and aggressive designs against us, for they will never succeed. On the other hand, they can similarly hope to attain the progress and prosperity, obtaining in ASA and ASPAC countries, if only they will modify their evil plans, disband their guerillas and subversive elements, and apply their efforts, energies and resources to a more productive and constructive use. It is our hope that the lesson of cooperation among the free countries of Asia and the Pacific will teach the aggressors to change their self-destructive course.

If we manage to succeed in all these efforts, we will have won for ourselves not only peace, progress and prosperity for region, but also respect and admiration from all peace-loving nations.

Sompong Sucharitkul

เมื่อคริสตศตวรรษที่แล้ว จักรวรรดินิยมล่าเมืองขึ้นได้พากันแสวงหาดินแดนหรืออาณานิคม เพื่อจะตั้งคองอาณานิคม ประโยชน์ไปจากดินแดนอาณานิคมดังกล่าว โดยเฉพาะทวีปเอเชีย อินเดีย พม่า มลายู ตกไปเป็นเมืองขึ้นของ อังกฤษ แกวหรือเวียตนามตกไปเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส ยังคงแต่อาณาจักรสยามเท่านั้น ที่ยังเป็นประเทศเอกราชอยู่ ซึ่งขณะนั้นอาณาจักรสยามมีอาณาเขตกว้างใหญ่ไพศาล โดยรวมอาณาจักรล้านนาล้านช้างและเขมรเข้าด้วย เรียกว่า พระราชอาณาจักรสยาม

อุทัย เทพสิทธิ์

การปกครองของลาว

เมื่อฝรั่งเศสได้แกวหรือเวียตนามและเขมรไปเป็นเมืองขึ้นแล้ว ฝรั่งเศสก็ดำเนินนโยบายที่จะเอาสยามเป็นเมืองขึ้นอีก แต่ไม่สำเร็จ จึงได้แต่อาณาจักรล้านช้างทั้งสามรัฐ คือ ล้านช้างหลวงพระบาง ล้านช้างเวียงจันทน์ และล้านช้างนครจำปาศักดิ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสยามไป ในปี พ.ศ. ๒๔๓๖

เมื่อฝรั่งเศสได้ดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงหรืออาณาจักรล้านช้างไปจากอาณาจักรสยามแล้ว ฝรั่งเศสได้จัดการปกครองดินแดนอาณาจักรล้านช้างซึ่งเรียกว่า “แคว้นลาว” ของฝรั่งเศส และได้แบ่งการปกครองลาวออกเป็นสองส่วน คือ

๑. อาณาจักรล้านช้างหลวงพระบาง ฝรั่งเศสปกครองแบบหัวเมืองขึ้นในความอารักขา
๒. อาณาจักรล้านช้างเวียงจันทน์และล้านช้างนครจำปาศักดิ์นั้น ฝรั่งเศสปกครองแบบหัวเมืองขึ้นโดยตรง และแบบอารักขาไปพร้อม ๆ กัน

ระเบียบการปกครองของฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสได้กินแคนลาวไปเป็นอาณานิคมแล้ว ก็ได้จัดระเบียบการปกครองลาวขึ้น ในต้นปี พ.ศ. ๒๔๓๘ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใหญ่ขึ้นสองตำแหน่ง เรียกว่าคอมมั่งตังซูเปอร์ริเออร์ (COMMANDANT SUPERIER) เจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสทำหน้าที่ปกครองเมืองลาวภาคเหนือ ก็นครหลวงพระบาง ๑ นาย และทำหน้าที่ปกครองภาคใต้อีก ๑ นาย ซึ่งตั้งที่ทำการอยู่เมืองโขง

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๔๒ ฝรั่งเศสได้รวมการปกครองทั้งสองภาคเข้าเป็นอันเดียวกัน โดยให้อยู่ภายใต้การปกครองของ เรสิดังต์ ซูเปอร์ริเออร์ (RESIDANT SUPERIER) ซึ่งเรียกกันในภาษาลาวว่า ผู้สำเร็จราชการแห่งราชอาณาจักรลาว หรือท่าน เอกาธิบดี ซึ่งมีที่ทำการอยู่ที่แขวงสวันนะเขต ต่อมาภายหลัง ได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่นครเวียงจันทน์ เพราะเห็นว่าเป็นศูนย์กลางของพระราชอาณาจักรลาว สะดวกในการติดต่อและสั่งงาน

การปกครองนั้นได้แยกออกเป็นแขวง ๆ ผู้ปกครองแขวงเรียกว่า คอมมิสแซหรือผู้ว่าราชการแขวง (COMMISSAIRE DU GOUVERNANT) แขวงต่าง ๆ ยังแบ่งออกเป็นเมือง กอง ตาแสง และบ้าน

การปกครองชั้นเมือง ก็มีเจ้าเมืองอุปฮาด เป็นเจ้าหน้าที่ปกครอง มีเจ้าหน้าที่ทางฝ่ายศาลและตำรวจปกครองอีกด้วย ฝ่ายเมืองเล็ก ๆ เรียกว่ากองนั้น มีหัวหน้าปกครองเรียกว่านายกอง ซึ่งเท่ากับกิ่งอำเภอของไทยเรานั้นเอง กองยังแยกเป็นตาแสงหรือตำบล มีตาแสงหรือกำนันเป็นหัวหน้าปกครอง จากตาแสงก็เป็นบ้าน มีพ่อบ้านหรือผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าปกครอง อีกต่อหนึ่ง เป็นลำดับต่อไป วิธีการปกครองของฝรั่งเศสนี้ นับว่าได้ไปจากแบบแผนของฝ่ายไทย

ระเบียบการปกครองดังกล่าวนี้ ใช้ตามแขวงต่าง ๆ ทั่วไป เว้นแต่แขวงหลวงพระบาง ซึ่งเป็นนครที่พระเจ้าแผ่นดินลาวประทับอยู่นั้น ฝรั่งเศสมิได้ยุ่งเกี่ยว ทางนครหลวงพระบางจัดการปกครองโดยมีคณะกรรมการปกครอง แต่ต้องอยู่ในความดูแลของคอมมิสแซอีก เช่นแขวงอื่น ๆ กฎหมายต่าง ๆ ของลาวก็จะใช้ได้แต่แขวงหลวงพระบางเท่านั้น แขวงอื่น ๆ ผู้สำเร็จราชการเป็นผู้จัดการตราขึ้น ใช้ในการปกครองลาว ส่วนชาวฝรั่งเศสตั้งขึ้นต่อศาลฝรั่งเศส ไม่ยอมให้ชั้นศาลพื้นเมือง

ฝรั่งเศสแบ่งแขวงปกครอง

สมัยฝรั่งเศสปกครองลาวนั้น ฝรั่งเศสได้แบ่งลาวออกเป็นแขวง ๆ เพื่อสะดวกแก่การปกครอง ๑๐ แขวง คือ

๑. แขวงเวียงจันทน์ มีที่ทำการแขวงอยู่ที่เวียงจันทน์ มีเมืองในความปกครอง คือ เมืองปากซัน เมืองบริกัน เมืองทุระคม (บ้านเกิน) เมืองวังเวียง เมืองसानะคาม
๒. แขวงหลวงพระบาง มีที่ทำการอยู่ที่นครหลวงพระบาง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองกาสี เมืองงอย เมืองไซ เมืองปากทา เมืองเชียงเงิน เมืองปากกลาย
๓. แขวงเมืองพวนหรือเชียงขวาง มีเมืองเชียงขวางเป็นที่ทำการแขวง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองแปก เมืองคำ เมืองหมอก เมืองสูง เมืองหนองแซก
๔. แขวงหัวพันหรือซำเหนือ มีเมืองซำเหนือเป็นที่ทำการแขวง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองซำใต้ เมืองซอน เมืองไสย เมืองเชียงค้อ เมืองแอก และหัวเมือง
๕. แขวงหัวของหรือแขวงน้ำทา มีเมืองหัวทรายเป็นที่ตั้งแขวง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองสิงห์ เมืองบ่อแกน เมืองหลวงน้ำทา เมืองภูคา เมืองเมิง
๖. แขวงพงสาลี หรือฟองสาลี มีเมืองสาลีเป็นที่ตั้งแขวง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองอุเหนือ เมืองอุใต้ เมืองบุนเหนือ เมืองบุนใต้
๗. แขวงคำม่วนหรือท่าแขก มีเมืองท่าแขกเป็นที่ตั้งแขวง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองปากหินปูน เมืองมหาไชย เมืองคำเกิด เมืองบ่อแง เมืองโคนท้าว
๘. แขวงสวันเขต มีเมืองสวันเขตเป็นที่ตั้งแขวง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองแก้งกอก กงเห็นเซโปน เมืองสองคอน เมืองพิน เมืองนอง
๙. แขวงสรวັນ มีเมืองสรวันเป็นที่ตั้งแขวง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองท่าแตง เมืองเหล่างาม เมืองกงเซโดน เมืองคำทองใหญ่
๑๐. แขวงจำปาศักดิ์ มีเมืองปากเซเป็นที่ตั้งแขวง มีเมืองต่าง ๆ คือ เมืองโขง เมืองจำปาศักดิ์ เมืองปากซ่อง เมืองอัตตะปือ

ในแขวงหนึ่ง ๆ มีอธิบดีฝรั่งปกครอง เรียกว่า เวสตีงเคอฝรั่ง อยู่ปกครอง

สรุป คือ ฝรั่งเศสครองลาว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๖—๒๔๘๗ โดยแบ่งลาวออกเป็นสองภาค คือภาคเหนือหรือลาวเหนือ ได้แก่อาณาจักรหลวงพระบาง กือนครหลวงพระบาง เป็นเมืองหลวง ฝรั่งเศสปกครองในรูปแบบ โปรเทกโตรา คือเมืองในอารักขา ส่วนลาวใต้ แต่เวียงจันทน์ลงไปจนสุด ฝรั่งเศสจัดเป็นเมืองในการปกครองแบบ โคโลนี หรือเมืองขึ้น มีนครเวียงจันทน์เป็นนครหลวง

ฝรั่งเศสได้รวมการปกครองของลาวทั้งสองภาค ขึ้นอยู่ภายใต้อำนาจของท่านผู้สำเร็จราชการที่นครเวียงจันทน์แต่ผู้เดียว และประเทศลาวหรือแคว้นลาว ก็ถูกรวมเข้าในสหพันธรัฐอินโดจีน หรือ อินโดจีนฝรั่งเศส ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจของท่านผู้สำเร็จราชการที่ฮาโนยหรือฮานอย อีกต่อหนึ่ง

การบริหารส่วนกลาง

เมื่อฝรั่งเศสแบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็นแขวง ๆ ดังกล่าวแล้ว โดยแต่ละแขวงก็มีตำแหน่ง เรสิดังเคอฟรัง ซึ่งเป็นชาติฝรั่งปกครองชั้นแขวง และชั้นเมืองก็มีข้าราชการฝรั่งควบคุมอีกผู้หนึ่ง เรียกว่า เคเลเก สำหรับประจำในการปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ส่วนการบริหารส่วนกลางนั้น ฝรั่งเศสได้จัดระเบียบการบริหารส่วนกลางออกเป็น ๖ แผนก คือ

๑. แผนกคลังหรือการเงิน
๒. แผนกศึกษาธิการ
๓. แผนกโยธาธิการ
๔. แผนกเกษตรราชการและป่าไม้
๕. แผนกศาล
๖. แผนกภาษีอากร

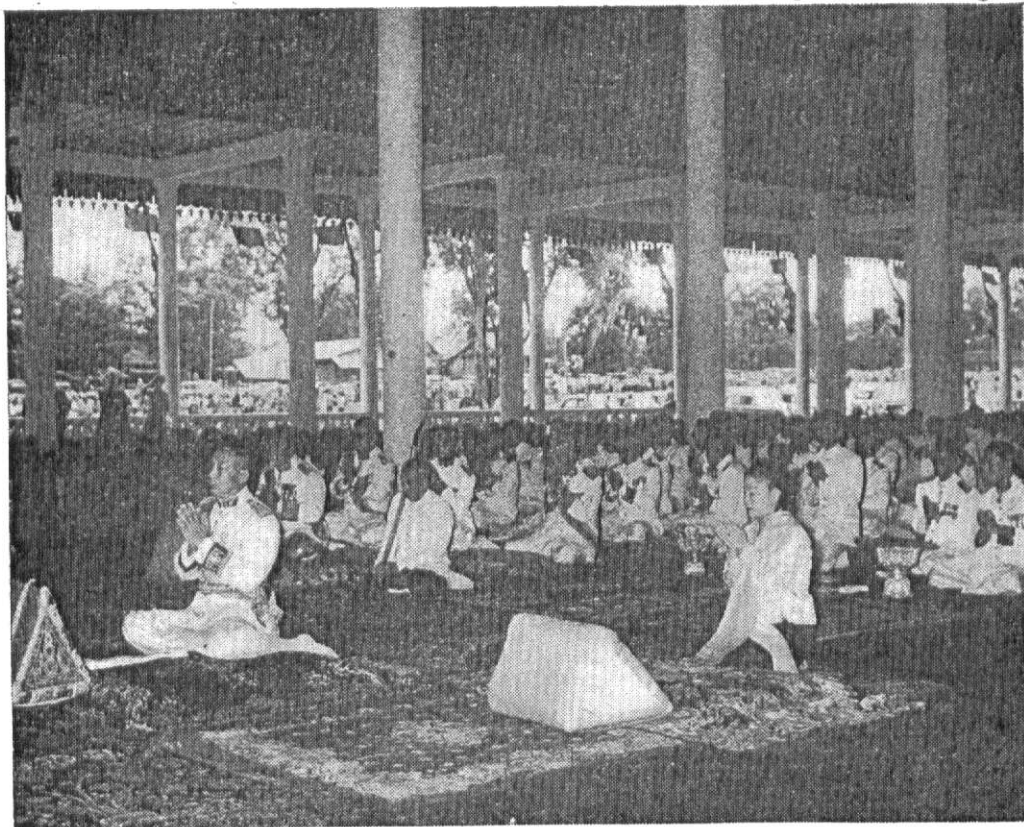
ส่วนหัวหน้าแผนกเหล่านี้ ได้แก่ชาวฝรั่งเศส ซึ่งท่านเรสิดังต์ ซูเปริเออร์ เป็นผู้มียุติธรรมในการแต่งตั้ง ตลอดจนการแต่งตั้งศาล ยุบศาล และถอดถอนผู้พิพากษา ได้ตามอำนาจ

ฝรั่งเศสได้จัดตั้งตำแหน่งพิเศษ ให้แก่สมเด็จพระเจ้ามหาอุปราช เพชรราช เรียกว่า ตำแหน่ง “จเรการเมือง” ซึ่งมีหน้าที่ให้ความคิดเห็นแก่ฝรั่งเศส ตลอดจนหน้าที่ควบคุมกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับจารีตประเพณีของลาว

ลาวสมัยเอกราช

เมื่อญี่ปุ่นได้ยึดอินโดจีนฝรั่งเศส ปลดอาวุธฝรั่งเศสอินโดจีน ยึดประเทศเวียดนาม (แก้ว) เขมร และลาวได้ทั้งหมด ญี่ปุ่นได้มอบอำนาจเอกราชอธิปไตยให้แก่ประเทศ เวียดนาม ลาวและเขมร เพื่อปกครองตนเอง ลาวจึงได้ประกาศอิสรภาพ ไม่ยอมเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสอีก โดยมีพระเจ้าศรีสว่างวงศ์ เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ คณะลาวอิสรภาพได้ประกาศอิสรภาพ รวมลาวทั้งหมดเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรียกว่า “พระราชอาณาจักรลาว” (เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๘) มีรัฐบาลลาวอิสระ โดยการนำของพระยาคำมัว เป็นนายกรัฐมนตรี

รัฐบาลลาวอิสระได้บริหารประเทศมาได้เพียง ๘ เดือน ก็ต้องอพยพไปตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นที่ประเทศไทย ลาวที่ยังคงอยู่ภายในประเทศจึงได้เจรจากับฝรั่งเศส เพื่อขอปกครองตนเองต่อไป

เจ้ามหาชีวิตทรงประกอบการพระราชกุศล ณ วัดพระธาตุหลวง นครเวียงจันทน์

ลาวในวงสามัคคีฝรั่งเศส

เมื่อฝรั่งเศสยึดลาวได้หมด และขับไล่คณะรัฐบาลลาวอิสระออกไปจากนครเวียงจันทน์ ได้สำเร็จแล้ว ก็ได้เปิดการเจรจากันขึ้น ระหว่างพระเจ้าแผ่นดินลาวกับฝรั่งเศส โดยฝรั่งเศสตั้งผู้แทน คือ ท่านเคอร์แอมง การเจรจาระหว่างลาวกับฝรั่งเศสคราวนี้ ต้องใช้เวลาถึงสามเดือน จึงได้ตกลงกันในหลักการใหญ่ ๆ ที่จะปกครองพระราชอาณาจักรลาวต่อไป และได้มีการลงนามเป็นสัญญาชั่วคราวที่นครเวียงจันทน์ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๘๘ ซึ่งมีใจความสำคัญของสัญญานี้ว่า ได้มีการตกลงในการปกครองอินโดจีน คือ ลาว แกว เขมร ให้เป็นรัฐสมทบในเครือสหพันธ์ฝรั่งเศส โดยแต่ละประเทศมีสภาและมีรัฐธรรมนูญปกครองตนเอง แต่ยังคงอยู่ในความดูแลของฝรั่งเศส คือพระราชอาณาจักรลาวเป็นประเทศที่ปกครองตนเอง แต่อยู่ในเครือสหพันธ์ฝรั่งเศส โดยฝรั่งเศสยังยึดอำนาจทางทหารและการเศรษฐกิจไว้ในกำมือของฝรั่งเศสอยู่

การประชุมร่างรัฐธรรมนูญลาวใหม่

เมื่อได้เซ็นสัญญากับฝรั่งเศสแล้ว พระราชอาณาจักรลาวก็ได้ตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น เพื่อสร้างรัฐธรรมนูญปกครองพระราชอาณาจักรลาว ในวงสามัคคีธรรมฝรั่งเศส หรือ สหพันธ์ฝรั่งเศส ส่วนรัฐบาลลาวอิสระนอกประเทศก็ได้ทำการต่อสู้กู้เอกราช และก่อความรบกับฝรั่งเศสอยู่ต่อไป จนได้เอกราชโดยสมบูรณ์

สภาร่างรัฐธรรมนูญลาว ได้เริ่มเปิดเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๐๙ สำเร็จเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๐ และได้ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญปกครองประเทศ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๑๐ แก้ไขทั้งสิ้นรวม ๖ ครั้ง ครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๘

สรุป

แม้ว่าตั้งแต่บัดนั้นมาจนบัดนี้ ลาวจะมีรัฐบาลถึงกว่า ๒๕ ชุดแล้วก็ตาม และการปฏิวัติรัฐประหารก็มีอยู่เนือง ๆ ถึงกระนั้นลาวก็ยังคงเคารพรัฐธรรมนูญ มีสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอย่างน้อยก็เป็นบทเรียนอย่างหนึ่งซึ่งไทยควรจะดูเป็นตัวอย่างได้

ຄ ຄົດຮອດ

ນັ້ນໆຂ້ອຍຢາງສຸ່ອິສານ
ເພື່ອເຮັດການນອກສຖານທີ່
ກັບໝູ່ປີ້-ເປັນທັງເຫລົ່າຫລາຍ
ນ ບ່ອນໜາຍບ້ານລຸ່ມດົງເດັງ
ປານເດືອນເພັງສິບຫ້າຄ່ານ້ວ
ໝູ່ດຽມຕົວແຍກປ້າຍບ່າຍບ່ຽງ
ຂ້ອຍຫລົບລ່ຽງແອ່ວສາວບ້ານໄດ້
ເປັນນຶ່ງໄປຈົກສາວບ່ອນເຜືອ
ຄັນດາວເໜືອຫລຸບແສງລົງແລ້ວ
ລາເປັນແກ້ວກັບສຸ່ນ ແຄມປີ
ເມື່ອເພັງແຈ່ມຄ່າອິນດຸ່່ນາ
ເຮົາປົກໜ້າຫລີກໄປປານນາງ
ນິ້ງຂວາງດອດເອົາປາຍຕີນ
ຟ່າວປ່າຍປິນເຖິງບ້ານສາວເຈາ
ພໍ່-ແມ່ເທາປະຄອງສອງຂ້າງ
ສ່ວນນ້ອງນາງແລ່ນປາດຫາໜີ

ບໍ່ຮຽດຮ່ວງຊ່ອຍເຫລືອກັນ
 ພິດຈູນນບໍ່ຮ້າຍແຮງເຮົາ
 ໄດ້ກິນເຂົ້າກິນນ້ຳຫລາຍເທື່ອ
 ຮຽວແຮງເຮືອໜ້າໃສ່ບໍ່ນານ
 ເຊົາ ນ ບ້ານຫລາຍຄ່າຮາດີ
 ສາວເຈົ້າມີຄຳເວົ້າປາສັຍ (ປຣາໂສຍ)
 ມ່ວນຈັບໃຈອອນຊອນໂພດລ້າ
 ບໍ່ລືມຄຳ “ຄິດຮອດບ້າງເດອ...”
 ແມ່ນລະເມອກ່ອນລາຈາກໄກ
 ບັງອາໄລຄວາມຫລັງຝັງຮອຍ
 ເປັນໃຈນ້ອຍນ້ຳດາໂຫລຣິນ
 ເຄີຍຢູ່ກິນບ້ານສາວເຈົ້າຫລາຍ
 ປານລຸກຊາຍ ພໍ່ເທົ່າ-ແມ່ເທົ່າ
 ເປັນຮັກເຮົາມາກລັບພນທົວ
 ເຖິງໄກດົວໃຈຂ້ອຍຄິດຮອດ
 ບໍ່ກະຮຽດຂີ້ລ່ອ.....ດອກເນອ.....

ພິຊັບ ຈະເຣີນທັມ

William J. Klausner

CEREMONIES AND FESTIVALS IN A NORTHEASTERN THAI VILLAGE*

Ceremonies and festivals play an important role in the social and cultural life of Northeastern Thai villagers. For the most part, the festivals occur at well placed intervals and at times that least interrupt the work pattern of the community. The family ceremonies connected with birth, marriage, death, housewarming and the like, while less subject to fixed calendar restrictions, often are postponed to fit into the villagers' work schedule. For example, death ceremonies are often put off until after the harvest of the rainy season rice crop. The body will be cremated at the time of death, but the attendant feast and ceremony may well be postponed because of lack of time and/or lack of ready cash. The lack of money will often cause the ceremony to be postponed for two or three years. During my stay in a Northeastern Thai village in Amphur Muang, Ubolrajdhani Province, I attended a ceremony at the headman's house for his niece who had died three years previously. He had to save for an expensive ceremony befitting his status as headman. The ceremony occurred after the harvest of the rainy season rice crop. Likewise, house building is postponed until after the harvest of this crop. Even wedding ceremonies are often postponed until this time. The best opportunity for replenishing one's cash supply is after the harvest of the rainy season crop when part of the crop may be sold for cash or manual labor carried out.

During the three month period beginning approximately 15 July and ending 15 October, village custom forbids marriages to be held. This three month period referred to in Buddhist terminology as Rains Retreat is the time during which the monks remain within the confines of the Wat. It is felt that this period is one when ill fortune may come to one very easily. One should not build a house during this period either. In a religious context, it is a period of prevention and restriction. The villagers feel that this restrictive atmosphere should also pervade the lay sphere as well, although there is no self-imposed penance as is the practice during the Lent period of Christianity. This three month period is one of hard work in the fields, and so it is to the villager's advantage that custom forbids certain ceremonies at this time that might entail a great expenditure of time and energy.

---

*This article is based on research carried out over a period of several years in the Ban Nong Khon, Amphur Muang, Ubol. I am indebted to my wife, Kampan, for her assistance in this research. I also am grateful to Dr. H. Phillips for his careful reading and editing of this article.

In addition, there are special restrictions connected with a Brahminic tradition such as the sanctions against marriage or house building during April. Also certain days of the week are judged more auspicious than others for special activities, e.g., buying new clothes, leaving for a trip, hair washing and nail cutting.

Village festivals as well as family ceremonies are a very important part of the villager's life. They not only have meaning inherent in the ceremony itself, but these ceremonies and festivals provide an opportunity for recreation and a break in the daily monotonous struggle for existence. This recreational break is all the more necessary as there is surprisingly little spontaneous entertainment and revelry in village society except for the continuous verbal banter that goes on in everyday talk. The pattern is rather one of what I would call "controlled excitement." More formalized entertainment is reserved for the family ceremonies and village festivals mentioned above. The villagers would not take the initiative to organize a village dance, *molam* program, a shadow play or other entertainment in the village unless such presentations were connected with a ceremony or festival of some kind. In the same vein, groups of villagers, young or old, would not think of gathering together for feasting and drinking, banter and song, unless there was a special ceremony or occasion involved. A remark made by a young boy during the rites for a dead villager indicates the significant role traditional ceremonies play in the recreational life of the villager. It is the custom after death and cremation to have the monks come for three evenings and chant. During this time, friends will come to listen to the chanting, to gossip, to joke, to flirt, to sing, to read ancient fables and play games. On the fourth night, if the family is affluent enough, an entertainment and feast will be arranged. During one of the first evenings after the monks had finished chanting and all the villagers were laughing and joking, a young boy said jestingly, "I wish someone would die every day, so we could have fun like this."

The ceremonies and festivals offer more than just the opportunity for merit and fun. They also serve as an acceptable channel for giving vent to suppressed feelings and carrying out activities that ordinarily are not sanctioned in the village. Thus, a young girl not only has the opportunity to go out after dark to attend such a ceremony but to flirt quite openly at the same time. Drinking, risque banter, and, even in one case, fighting are condoned and, in a sense, expected.

It is important for the technical expert to realize that ceremonies and festivals are more than just the obvious expression of the necessary Buddhist, animist, or Brahmanical rite concerned. This latter aspect is important in terms of giving the villager psychological security. But, as noted in the above discussion, the ceremonies and festivals serve other needs such as recreation and as an outlet for suppressed feelings. These latter aspects are an integral part of the ceremony and festival pattern of the village, even if not consciously realized and expressed. Thus, in any study of village ceremonies and festivals, the social and cultural aspect cannot be neglected.

Buddhism, Brahmanism and animism often overlap, re-inforce each other, or exist in a state of peaceful co-existence. The village ceremonies and festivals are often an admixture of two or three of these forces. An example of this peaceful co-existence is the *Bun Khao Padap Din* (to decorate the earth with rice) ceremony which occurs on

the last day of the ninth month which in our calendar would usually fall in late August. The three month Rains Retreat has already started and this is one of several village ceremonies occurring during this period. This *Bun Khao Padap Din* ceremony has both Buddhist and animist elements. The monks chant the teachings of Buddha and stories of his many existences and the villagers prepare special merit offerings for the monks. But the spirit world is the focus for this ceremony. Early in the morning, before dawn has broken, the villagers make little food packets with token food offerings of rice and with rice dishes, betel nut, cigarettes and the like and leave them about the Wat grounds either in the trees, on the ground, or on the window sills of the *Bod* or *Sala*. A temple gong is struck to call the spirits of one's dead parents and relatives to come and feast on the offerings. I remember my cousin's mother saying that she wished she had a certain type of dried fish to include in her offering as her mother had been especially fond of this tasty fish. The offerings are given not only for the well being of the dead spirits but so that those who still live in the village will have health and prosperity through the care of the spirits of the dead. This day is thought of as especially set aside for the remembrance of one's dead relatives. The offerings are made, one talks of the dead, how good they were, how all used to live together, help each other, have fun together, and the like. Historically, the festival has its origins in a Buddhist context, the Buddha having explained to a troubled disciple that one must make special offerings to the dead or the latter would be ill and unhappy and cause trouble in this world of the living. However, as shown by the way the ceremony has developed, there are definite animist elements and especially so with the attendant rice spirit offerings. Later in the morning, the villagers go to the fields to leave offerings for the *phi ta haek*., the rice spirit who guards and cares for the rice crop. This offering is made to assure a good harvest and is left in the area that was first planted. This area is the same each year. Thus, one can see the peaceful co-existence that exists between the Buddhist and the animist world of the villagers. It should be stressed that carrying out Brahmanical rituals and/or believing in the animist spirit world does not to any degree diminish the villagers' devotion and attachment to Buddhism and viceversa.

Another ceremony that incorporates Brahmanical, animist, and Buddhist elements is the *Bun Bang Fai* or sky rocket festival. The festival fulfils a most important social as well as religious function in village society. It usually occurs between 15 May and 15 June, though it may be held as late as August if the rains are very late. As might be expected from the time of year, this festival is connected with assuring abundant rains. Throughout the world, in under-developed agricultural societies, there will inevitably be a festival to propitiate the rain god or gods and assure abundant rainfall for a successful planting and fruitful harvest. The forms this worship and propitiation take will, of course, vary. However, one can safely predict that there will be dance, song, music, and revelry. Since fertility is a basic theme of such a festival, there are sure to be overt sexual overtones to the festival.

This *Bun Bang Fai* ceremony is important in terms of the welfare of the village, not only in assuring adequate rainfall but in connection with the actual health and general well-being of the villagers. The villagers feel that if they do not hold the ceremony, ill fortune will befall them; there will be a draught and sickness. However, at this time of the year, there is much work as the planting of the rainy season rice crop has just begun. The value of the festival must be balanced against the pressures of work. Thus it has become the practice to have a village meeting attended by male heads of

major family groupings and have a majority vote whether to hold the festival or not. If it is decided not to hold the festival, the villagers must go to the house of the guardian spirit of the village, usually located on the outskirts of the village proper, and ask for permission to postpone the ceremony. The villagers also ask that the guardian spirit of the village assure the villager's health and well-being for the coming season. This village guardian spirit, or *phi pu ta*, is involved as well if the festival is held. The sky rockets are brought by the male villagers to the village spirit's residence along with an abundant supply of whisky. The sky rockets are brought as a form of reverence and after some liquor is placed aside for the spirit, the men drink up and dance merrily around the spirit's residence.

The Brahmanical aspects of the ceremony, while important historically, appear to be of secondary importance vis-a-vis the Buddhist and animist influences at the village level. The villagers' knowledge of the historical background of the festival is largely limited to the fact that the festival is carried out in reverence and propitiation to the Brahmanical rain god. However, as I have noted, the villagers have accommodated the festival to their own indigenous animist beliefs in including the village spirit in the festival scheme.

Likewise, the Buddhist monks have become an integral part of the ceremony. The involvement of the monks may be attributed to a variety of factors. The monks themselves, of course, as villagers, are a part of the Brahmanical and animistic worlds of their community. They may not directly involve themselves in specifically Brahman or animist rituals, but they cannot avoid an emotional and sometimes intellectual involvement in these other spheres. In addition, as guardians of the villagers well-being, they cannot afford to ignore such a pervasive aspect of the villager's well-being as participation in Brahmin and animist rituals. Perhaps, even more important are two factors which, in general, play a large part in bringing about involvement and participation of the monks in a wide range of communal activities outside the Wat: the monks have the time to work on the extensive preparations required and then have the technical knowledge necessary for the making and shooting of the sky rockets. The successful shooting of the sky rockets will redound to the credit of the monks. If the rockets turn out to be duds, the monks will lose a certain amount of prestige. Thus, the monks are intimately involved with the festival. Some years a ceremony to ordain those novices that have reached the age of monkhood will be carried out on the same day as Bun Bang Fai, although the two ceremonies are not related. The novices and sky rockets are both carried about the temple hall three times and then the ordaining ceremony is carried out. After this ceremony the Bun Bang Fai theme is taken up again.

It is of interest to note that in Vientiane, Laos, the Bun Bang Fai ceremony is even more intimately associated and identified with Buddhism. The Bang Fai ceremony is held on the same day as Visakha Puja, the ceremony commemorating the anniversary of the birth, enlightenment, and death of the Buddha. Explanations of the Buddhist origin of this ceremony are also heard in Vientiane. It is said that one of the grieving disciples of Buddha unable to touch his torch to the towering funeral pyre of the Buddha hurled his torch to the top of the pyre in a manner similar to that by which the sky rockets are shot off in the present day Bang Fai ceremony.

The preparations for the festival are undertaken within the Wat grounds. Pounding the gun powder may be designated as the chore of the young girls in the village, and at night one might find the girls laughing and joking to the rhythm of the wooden pounder. Following the traditional pattern noted above, group flirting will be carried on. Likewise, on the night before the festival, the young girls will go to the Wat to make betel packages and roll cigarettes, and the village youths will again be afforded an opportunity for the "paying of court" and general banter albeit under the watchful eyes of the monks and elder women. Since much time and effort and certain expense goes into the festival, very often a few villages will decide to hold the festival together, though it will be centered in one village. Thus, during the preparation stages as well as the actual festival, villagers, young and old, will have opportunity to get together with friends and acquaintances from nearby villages for fun, banter and exchange of gossip.

On the day preceeding the actual shooting of sky rockets, there is much gaiety in the village with song and dance, drinking, and a great deal of sexual by-play with risque songs, crude sexual pantomines, boys dressed as girls, phallic symbols waved about and shot at girls from slingshots attached around the boy's groin. In the usually peaceful and restrained setting of the Wat, there is a late afternoon drunked dance parade about the temple hall with the completed sky rockets on view for all to admire. The reeling parade danced almost exclusively by men weaves around the *Sala* and is a colorful spectacle with male costumes varying from the traditional tartan-like plaid sarong to a borrowed dress or skirt and a banana tied around the head and grapefruit stuffed in the appropriate places. A pair of sneakers or old dilapidated army shoes may give a modern if incongruous touch to the costume. The men's faces are powdered and a few will have false copper or paper fingernails six or eight inches in length attached to their ever moving graceful hands. Things quiet down a bit toward evening with the young girls working in the Wat rolling cigarettes and making betel packets for the feasting of the monks the next morning.

The next day, after the feasting of the monks there is a dance parade out to the field where the rockets will be set off. The boys will roll about in the muddy fields and there will be a lot of *molam* singing and dancing. Some of the older women will dance a few steps to the cries and applause of the crowd. The sky rockets are taken to the house of the village spirit as they had been the previous afternoon to pay respect to the village spirit. Then the time for shooting off the rockets is at hand. Under the watchful and anxious eye of the monks, the rockets are taken from their resting place, examined, and put in place for shooting on a very high ladder-like structure. If a village does not have such a structure, the rockets must be shot from a very tall tree. All watch anxiously for the actual shooting of the rockets not only to see how successful the monks have been but to see if the rocket will backfire or sputter and fall on someone causing injury. The villagers believe that if such an accident occurs it is due to some preparatory activity that have offended the spirits, e.g., women may have entered a restricted area in the Wat at a time they should not have. This is but one further example of the ceremonial link between the Buddhist and the animist world of the villagers in this festival, the two worlds being in no sense incompatible in the

villagers' mind. There will be cries of admiration and joy if the rockets rise high and far or sighs of disappointment if the rockets fail. The dancers and singers return to the Wat for a final celebration. The village men dance and sing from house to house asking for liquor and money. They then will buy chickens, boil them and with the whiskey have their own feast. And thus ends this gay and bawdy festival.

This festival is of special interest because within the context of village life, it means more than just the obvious festive rites to bring about a successful rainy season. Certainly all the sexual innuendos, the phallic symbols, the crude pantomimes can be viewed in the context of honoring or propitiating the generative forces of the natural world. Such symbolic acts of fertility, of the productive energy of man and nature, will become reality as they are translated into rain on the successful completion of the festival. The uninhibited dancing, fighting, and drinking also can be viewed in this context. The villagers deem it bad luck if one does not enter into the spirit of this festival. Even the guardian spirit of the village may take things into its own hands and enter the bodies of those who are acting in a quiet, restrained, detached way, causing them to dance about in a uninhibited drunken manner. The villagers are fond of saying that during the Bang Fai festival those who don't drink will drink, those that don't dance will dance, those that don't fight will fight, those that don't flirt will flirt. Not only will the villagers act in this way, but they should.

While all these actions might have symbolic meaning in a context of rain and fertility rites, they also have meaning as expressions of actions which for the most part are suppressed or carefully controlled during the year. This is true to a somewhat lesser extent for almost all ceremonies and festivals in the village. The Bang Fai ceremony sanctions such behavior as fighting and acting in a sexually crude manner. The Bang Fai ceremony occurs in the context of a culture where it is almost a sin to show dislike, discontent, hatred, and where one seldom sees people engaged in any angry discussion, no less a fight. Here is a culture which is superficially more Victorian than the Victorians, boys and girls not even being allowed to touch each other in public. Here is a culture where ordinarily drunken behavior is criticized and condemned. And yet on Bun Bang Fai day, sanction is given to drink, fight, speak and act in sexually improper ways. If men in the same village have borne a grudge silently, the grudge may come to the surface and result in an open fight. Sometimes, two villages that have a history of ill-feeling will engage in a group fight. Such actions, which would be severely disapproved of during the rest of the year, will be sanctioned during the Bang Fai festival and observed with an amused and often feigned shocked look. These improper actions are accepted, in fact, expected, and forgiven during the festival. One has theoretically purged oneself of inhibitions and is now ready to work, following an orderly, proper pattern of living. Some of the villagers need this yearly purgative. Others do not. However, it is available for those who wish to loose their inhibitions and aggressive feelings with relative impunity.

The dangers attendant on this Bang Fai festival are recognized to the extent that the District Headquarter must be advised of the date of the festival and permission asked to hold it. Usually, at the villagers' request, two or three policeman will be stationed in the village during the festival. The monks also strategically station

themselves about the Wat grounds, and though they remain quiet, they stand as a reminder of the everyday world of proper behavior. In their silent way, along with the police who may use more blatant tactics, the monks assure that the festival does not get out of hand. Precautions, such as those above, are taken not only because of sky rockets are to be shot off to pay homage to the rain gods; they are also taken because the uninhibited actions of the villagers may get out of control and someone may get hurt needlessly.

Even in the midst of the emotional outpouring and frenetic expurgation occurring during the Bang Fai, the villagers take conscious precautions to see that the safety-value of such a ceremonial channel for the release of repressions does not get out of control. Even in the midst of abandon, there is self-control.

Throughout the world there are similar purgative or release ceremonies and one recalls the Roman circus, the Mardi Gras, monthly full moon festivals in Africa and elsewhere, or a West Indian Carnival where the "natives" take the place of their "masters" in mock form, and sing songs of disrespect and sexually improper innuendos vis-a-vis their "masters." King for a Day or Devil for a Day, the idea is the same.

Not all of the village festivals and ceremonies are of mixed parentage. Some like the *Sern Prawed* festival are entirely Buddhist in nature. This particular festival is almost the direct opposite of the *Bun Bang Fai*. It occurs during the month of February, and it is conducted in a setting of propriety and model behavior. It commemorates the life of Buddha in the existence proceeding his birth as the historical Buddha. In this former existence, the Buddha was a renowned Indian Prince Vesantara.

But, as with many of the village festivals, the history is not of great importance to the people and is known by the majority of them in but a very general sense. However, they carry out the rituals involved. They have done it for many years, many lives. And, of course, as we have seen, the festivals are necessary and have meaning in other contexts aside from the religious, historical one. The *Bun Bang Fai* festival served as an outlet for generally anti-social repressions. In the *Sern Prawed* festival, there is a release of emotions of a different sort. It is the custom for all the villagers to dress up in their best clothes, clothes that may have been in the family chest for many years, clothes that may be worn only a few times during the year. The girls will all get their village "perms", the men their haircuts. The modern girls will perhaps wear a new skirt they have bought or made themselves. The faces will be powdered and traces of lipstick and even nail polish may be found on more adventurous and city-minded girls of the village. This "dressing up", this "showing off" should be seen against the background of the dreary grey and black, torn, and patched clothing of the workaday world of the villagers. The villagers like colors, flowers, beautiful clothes, but their life does not offer the opportunity for the wearing of such new, beautiful, and colorful clothes. So this festival gives them the chance to change personalities. One becomes a new person, one who has attractive clothes, is beautiful, and has the time to both cultivate such beauty and display it. Miss or Mrs. Thailand for a day. As might be expected, villagers come from near and far and there is much visiting of old friends and, on the part of the young, making new friends and flirting. The atmosphere however, in general, is one of propriety. There is none of the drinking or dancing which is usually found in village festival life.

As is the case with most of the festivals, monks from near and far are invited, and it is also an opportunity for them to exchange ideas and gossip. At the same time, the villagers have the opportunity of making merit in caring for and feasting the monks. The festival actually begins with the giving of food to the monks for the noon meal. In the early afternoon, there is usually either an ordination ceremony for a novice reaching the age of monkhood or the ceremonial entrance directly into the monkhood by one of the village youths. Later in the afternoon, there is the "flower and elephant parade." This is the time to show off both face and clothes. The girls all carry flowers raised to their forehead. There are both fresh flowers and paper flowers that some of the more artistic-minded village girls have made. The monks in their bright saffron robes lead the procession. It is a colorful sight. But perhaps the most imposing sight of the procession is the "white elephant" of Prawed. The villagers spend quite a few days in making a gigantic elephant out of bamboo and white cloth. It is usually a realistic facsimile, even to the last detail of an extra large cucumber dangling between the elephants hind legs. The elephant is pushed along on a cart. The procession arrives at a small clearing and then all sit down, and the monks chant the story of Prawed. Then they march back to the Wat.

In the evening, aside from the usual *Bun* activity of rolling cigarettes and preparing packets of betel nut and leaf, there will usually be a movie, *molam* or shadow play shown at the Wat. The performers do not take money as they would for an ordinary ceremony but contribute their talent as a way of gaining merit. The next day is spent in listening to the monks chant the story of Prawed and of the many other existences of Buddha. The Wat is decorated with cloth paintings representing the story of Prawed. The villagers enjoy this story-telling and come and go to the Wat all day long. The chanting gives the monks a chance to show off their chanting prowess, as the monks chant one at a time. It is customary to have fifty or more monks come and participate in this festival, as the chanting is very taxing, and the more monks there are, the less each individual monk will have to chant. Monks from near and far who are noted for their chanting expertise are especially invited for this ceremony. The villagers will often yell out in praise after a particular monk has hit a few "high notes" or held a sound for a long time. The villagers will get up and stick money to the cubical where the monk is chanting.

I have mentioned the opportunity the villagers are given to get dressed up, to look their best, to show off. This is a valuable and necessary outlet for such a natural desire which is denied them during most of the year. This festival also gives the villagers a chance to express their artistic talents whether it be in making the elephant, tiered umbrellas or paper flowers. The monks have the opportunity to display their chanting prowess. The villagers either have an opportunity to go and visit friends and relatives if the *Bun* is in another village or to act as hosts if the *Bun* is in their own village. There is talk, gossip, exchange of news.

Thus, this festival, as others, can be seen in the context of providing an outlet for actions that one does not have adequate opportunity to express at other times. Social tradition obligingly provides the necessary institutionalized and formal channel of the festival or ceremony.

The festivals and ceremonies described above have as one of their functions the preservation of the psychological stability and security of the villagers. The varied ceremonies carried out in connection with the world of spirits in the village fulfill a

similar function. Thus, the villagers who fear the terrifying *phi pawb* may carry out a ritual to frighten such spirits from the village and assure the safety of each household. Pebbles taken from the road are chanted over by the spirit doctor. At night the villagers will go through the village beating trees and houses with clubs chasing the *pawb* away and throwing the charmed pebbles on the porches of the village houses thus assuring that the *pawb* will not come to that household. Certainly this ritual helps, to some degree, to assuage the fears of the villagers. So, likewise, will the divining words of the spirit doctor give the villagers a feeling of psychological security. The lack of rain, a series of deaths in the village, sickness and the like, will often be found by the spirit doctor to have been caused by the sexual immorality of a few of the village youths or the evil spirits inhabiting the bodies of villagers. To find the cause for village trouble is comforting to the villagers. The fear of the unknown is dissipated to a degree. The village ceremony involving the spirit doctor accomplishes more than just assuring a certain mental comfort and psychological security on the part of the villagers. It also controls anti-social action, as those who have offended the spirits by improper conduct will quickly ask forgiveness and attempt to rectify their behavior. They do not wish to bear the brunt of continuing responsibility for village misfortunes.

A word about so-called family ceremonies might be of interest here. The marriage ceremony actually is two ceremonies combined. The Buddhist rites are performed in a two day sequence, as are most Buddhist ceremonies. In the late afternoon of the first day the monks come to chant and on the following morning they perform the ceremony complete with the chanting and sprinkling of lustral water over the heads of the groom and bride. The monks are, of course, given food and other merit offerings. After the monks leave, the *Su Khuan* chant of blessing by the Nai Phram and the attendant tying on the sacred strings is carried out. The Nai Phram is usually an elder villager schooled in the Brahmanical rituals. He often will be one of the most devout Buddhists in the community, as well. There is the usual calling back of the *Khuan* or "living essence" into the bodies of the principals so they will live in happiness and health.

But the spirit world is not forgotten. Long before the marriage, when the principals initially agree to be married, the guardian spirit of the family grouping usually composed of five or so closely related families is told of the plans. This spirit is not connected with dead relatives but has been called by the family grouping to act as its guardian spirit. This spirit is like the *phi pu ta* except the latter watches over the whole village while the former is confined to caring for one family group. There is one elder who serves as the intermediary with this family guardian spirit. Offerings are also made to this spirit after the marriage has been completed. It is important not to offend this spirit as it will cause misfortune to the family group if angered. One way to offend it is for a boy and girl to sleep together without having agreed to marriage and bride price and consulted the guardian spirit through the family elder. The bride price or *khanom* (price of mother's milk) not only has meaning as a return payment for the upbringing of the girl but also as village custom in making everything proper and thus not offending the guardian spirit. It is important that the bride price is paid even if the formal marriage ceremony is not carried out. No critical comments will be made if the bride price has been paid over and guardian family spirit advised of the decision. The above actions constitutes marriage as far as spirit world is concerned.

The housewarming ceremony like the other family ceremonies has Buddhist, Brahman and animist elements to it. And like the other ceremonies it serves more than the obvious function of blessing the house. There is the late afternoon chanting of the monks and the early morning feasting at which time the monks chant again

and tie a sacred thread about the house. This thread symbolizes the boundary of Buddha's protection, and words of his teaching and blessing that the monks chant are concentrated within this area. At the same time, the villagers feel the evil spirits will be afraid to cross such a formidable boundary. There is likewise the calling back of the *Khuan* by the Nai Phram, and the tying on the strings with the traditional word of blessing for the well being of the owner and family in the new house. As might be expected the spirit world is not forgotten, and the owner of the house chants a blessing for the house and for the health, happiness, and prosperity of its occupants over flowers which he places at the top of the stairs leading on to the porch of the house. This is done to call forth the protective spirits and keep the malevolent ones away.

All those who have helped build the house and other friends and relatives are, of course, invited to a feast, and there is much eating, drinking, and relaxed banter and gossip. During the building which usually does not take more than two or three days, food and drink are provided for those who are lending a helping hand. The building is a cooperative venture, and repayment is made by providing food and drink during the building and at the house-warming ceremony. In the future, reciprocal assistance will be given to others building new homes.

There are, of course, many other ceremonies and festivals both on the village and family level. However, these few that I have discussed will, I hope, give the reader an idea of what such festivals and ceremonies are like and the many and varied roles they play in the society. Through the history and theoretical meaning of the rituals performed are important for a full understanding of the ceremonies in question, the villagers have but a very sketchy knowledge of this side of their ceremonial and festival world. Nevertheless, such festivals and ceremonies serve vital and necessary functions in the society. In the first instance, they provide a base of psychological security in so far as the villagers feel they have assured their own well being, both in this life and, in some cases, in their next existence, through the successful implementation of the rituals required. In this context, the villagers take care to reap the benefits from proper performance of Brahmanical and animist rituals as well as Buddhist ones.

But the festivals and ceremonies also serve as channels for the expression of feelings, desires and needs in what is the very structured, formalized, and institutionalized pattern of village life. The festivals and ceremonies give the villagers a socially approved opportunity to express themselves and to act in a variety of ways for which they would not ordinarily have the time, money, or sanction. One ceremony might provide the opportunity to dress up and show off one's beauty, another the chance to take a trip to visit one's relatives, another to loose repressed sexual feelings and pent up dislikes and hatreds. Most of the festivals and ceremonies provide the opportunity for dancing, drinking, flirting, relaxation, and entertainment. The festivals and ceremonies, especially those concerned with the Wat, give the villagers an opportunity to give vent to artistic yearnings in the making of flowers and decorations for the Wat.

One can readily observe how structured and institutionalized village society actually is. Even certain foods are reserved for festival and ceremony days. A type of noodle called *khaw pun* made from non-glutinous rice flour is eaten only on special ceremonial occasions. These noodles take a fairly long time to make, and, thus, though the ingredients are readily available and the dish thought to be extremely tasty, one simply will not take the time to prepare this delicacy except on festival days. At the same time, the method of preparation of the noodles lends itself to cooperative endeavor and gives a chance for many to join together and gain merit as well as flirt, gossip, and have a good time. It is also said that this particular food looks like the sacred thread used in the Brahmanical *su khuan* blessing ceremonies. The reason usually quoted by the villagers for the use of this food exclusively for merit ceremonies and festivals concerns the appearance the noodles take in preparation. The rice flour is squeezed through special bags with a series of thin holes at the bottom in one of the last stage of preparation. The noodles emerge in long strands. As they are squeezed out and fall into a pot of boiling water, it is thought that the long strands serve as a symbolic carrier for the merit accruing to those making the noodles to flow to those who have died many years ago. Even if this particular type of noodle is not made, the villagers will use other types, the same theory applying. The fact that *khaw pun* is thought to be especially necessary as one of the *kab khaw* dishes for the death ceremony gives credence to the last mentioned theory. For whatever reason or complex of reasons, this particular food has become identified with merit-making ceremonies and is eaten only at such times.

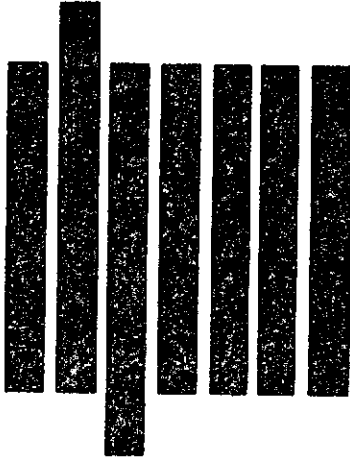
Other festival foods are chickens, ducks, and eggs. Though chickens and ducks are raised in the village and are in relative abundance, they are looked upon as a cash commodity raised for sale, and the villagers do not want to lose the income by eating them except in special instances. Eggs are viewed in the same context. Cash being in short supply, one would not think of expending money to buy poultry or eggs unless it was for a special occasion, i.e., a ceremony or festival. In addition, the villagers also do not particularly like to kill the chickens and ducks in line with the Buddhist injunction against taking the life of any living thing. It is all right to sell such products as you yourself are not the active agent of death. Likewise, one cannot always avoid killing living things ("after all we are ordinary people not monks.") So poultry will be killed, but it is preferred to do so as seldom as possible, a reticence that fits nicely into the pattern of having such food at ceremonial times only.

The villagers do not, of course, see their life as being regimented or "fixed." However, it is controlled to a great extent by the Ceremonial Cycle described above. Whether, it is a question of recreation, release of a variety of repressed desires, artistic expression, "dressing up", or even eating of certain food, there is an unwritten law that decrees special times for such acts. The festivals and ceremonies provide the preferred channels for the fulfilment of these needs.

EDITOR'S NOTE :

The following article has been included in this issue as the ceremonies and festivals described are similar, with only minor variations, to those carried out in neighbouring Laos. This article points up the varied and rich cultural heritage of Siam.

the M·I·T· press

CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS 02139

INSTITUTE OF TECHNOLOGY
CAMBRIDGE, MASS., U.S.A.

ANNOUNCES ITS NEW PAPERBACK SERIES
TO THAI SCHOLARLY COMMUNITY

THE NEW ARCHITECTURE AND THE BAUHAUS,
by Waler Gropius

A re-issue of one of the most important books on the modern movement in architecture—" (it) has all the permanence of a classic."—*The Times Literary Supplement*.

\$1.95^r USA 15/-

CHINESE COMMUNIST SOCIETY: *The Family and the Village*,
by C.K. Yang

"First-hand accounts of the Communist revolution in the Chinese village are very rare. First-hand accounts by trained and objective observers are even rarer, but this is what Dr. Yang's book provides, and against an unusually valuable background"—*Pacific Affairs*.

\$3.95^r 30/-

WORD AND OBJECT, by Willard Van Orman Quine

A noted philosopher and logician examines the notion of meaning and the basis of human communication. "It is a book which no logician interested in the linguistic foundations of the subject, and no philosopher with interest in logic and language can afford to skip."—*American Scientist*.

\$2.45^r 19/-

A HISTORY OF WESTERN TECHNOLOGY, by Friedrich Klemm

A history of technology in the form of contemporary writings—from technologists, churchmen, naturalists, poets, economists, and statesmen—showing the influence of historical circumstance on technological development and, in turn, of technological progress on intellectual thought. The text begins with antiquity, covers the industrial revolution, and continues to the present. Heavily illustrated.

\$2.95^r USA 23/-

THE BOOKS LISTED ABOVE AND ALL M.I.T.
PUBLICATIONS COULD BE PURCHASED AT
THE INTERNATIONAL BOOK SERVICE.

The Asia Educational Press Co. Ltd.

221 Sukumvit Road Bangkok Bangkok.

Tel. 57477

Thai-English Student's Dictionary

COMPILED BY MARY R. HAAS

"The introductory pages of the THAI-ENGLISH STUDENT'S DICTIONARY, which include a brief but systematic presentation of the phonology, morphology, and syntax of Standard Thai, are rich in important linguistic information. A dictionary order of Thai vowel and consonant symbols is also given, according to which every word in the entries is listed in alphabetical order. There are approximately twenty thousand entries of standard vocabulary items, covering not only the vocabulary of the Thai language, but also loan words of Indic, Cambodian, Chinese, and English origin. Every word is written in traditional Thai letters, the spelling being based on the official Thai monolingual dictionary. (the Ministry of Education, Bangkok, 1950), and a phonemic transcription is given as a guide to the Thai pronunciation. Each entry contains, in addition to the Thai and Roman orthographies, a designation of the word class or part of speech, the meaning or meanings in English, and illustrative sentences where needed to show various usages . . . The contents of this large volume, printed in double columns, includes historical and cultural terms, idiomatic expressions, Thai innovations, slang terms, words used when speaking to inferiors, words used among men, words used among women who are intimates, words used when speaking to superiors, and words used when addressing royalty. It also includes synonyms, antonyms, place names, personal names, names of Thai literary masterpieces, of literary characters, of several ministries, and of the kings of the Chakri Dynasty. . . . An outstanding achievement which does much credit to Professor Haas and her staff of assistants. It is a reliable description of the lexicon of the Thai language, and will be a valuable reference work for all those interested in the language. Even though it is intended primarily for American students, Thai students of English will also find this dictionary very helpful. It is more than a collection of words, for it is the first Thai-English dictionary which reflects the findings of structural linguistics. Its accuracy and reliability make it one of the most significant contributions to the study of the Thai language." — MODERN LANGUAGE JOURNAL

"Both English-speaking students of Thai and Thai students of all disciplines will be hard put to find a more comprehensive and satisfying answer to their general vocabulary needs. Professional translators, researchers, and even specialists whose only concern is problems of transliteration, will all benefit from this remarkable publication in many ways too . . . Professor Haas and her assistants have turned out a masterpiece of lexicography in a neglected language — one which far surpasses its nearest competitors." — ORIENT - WEST

Order from your bookstore, please

STANFORD UNIVERSITY PRESS

เขมรสมัยนี้

ใครที่ได้ไปกัมพูชา คงจะรู้สึกแปลกใจที่เขมรทุกวันนี้เงียบสงบ กล่าวกันว่า ความสงบและความ
อยู่ดีกินดีอย่างพอสมควร ในกัมพูชานั้น ขึ้นอยู่กับความจริงที่ว่ากัมพูชาจะยอมเป็นรัฐในอารักขา
ของจีนในวันข้างหน้า บ้างก็ว่า ที่กัมพูชายังคงสภาพอยู่ได้ในบัดนี้ ก็เพราะเหตุว่าสหรัฐ
อเมริกามามีบทบาทอยู่ในเอเชียอาคเนย์ อย่างไรก็ดี สำหรับกัมพูชานั้น ไม่ยอมเกี่ยวข้องกับ
เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกันในเมืองญวนเป็นอันขาด จนถึงกับประกาศนโยบายวางตัวเป็นกลาง การที่
กัมพูชาวางตัวเป็นกลางได้ในสถานการณ์เช่นนี้ ต้องนับว่าควรได้รับการยกย่อง เพราะสงคราม
ในประเทศเพื่อนบ้านนั้น นับว่าบางครั้งก็ได้รุกรานเข้าไปถึงในเขตแดนกัมพูชา ทั้ง ๆ ที่ประกาศ
ตนเป็นกลาง แต่กัมพูชาก็ตัดสินใจไปทางจีนและสัมพันธ์มิตรของจีน ยิ่งกว่าจะหันมาทางกลุ่ม
ตะวันตก ซึ่งมีประเทศไทยเป็นพันธมิตรตัวตั้งตัวอยู่ทางฝ่ายดินแดนแถบเอเชียอาคเนย์นี้ ถึงแม้
ฝรั่งเศส จะจัดเป็นประเทศที่อยู่ทางค่ายฝ่ายตะวันตก แต่ก็ได้รับยกเว้นเป็นพิเศษ ไม่เคยถูกคำ
บริภาษ คำว่า จากโอรุของนักพระองค์สีหนุ ซึ่งมักจะใช้ด้วยคำอันรุนแรง ตำนานิติเตียนพวก
กลุ่มตะวันตกอยู่เนื่อง ๆ นายพลเดอโกล์ ซึ่งได้มาเยือนกัมพูชาเมื่อเร็ว ๆ นี้ ดูจะเป็นนักการเมือง
ระหว่างประเทศคนเดียว ที่อยู่นอกค่ายทั้งสองฝ่าย และได้รับความนับถือจากนักพระองค์สีหนุ
ตลอดมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว

กัมพูชาได้ตัดสินใจไว้เรียบร้อยแล้วที่จะเป็นมิตรกับทุกฝ่ายที่ได้ชัยชนะในญวนใต้ แต่ว่ากันตามจริงแล้ว กัมพูชาอยากจะทำรงคอยู่อย่างโดดเดี่ยวมากกว่าอะไรอื่น และก็กลัวที่จะประกาศความจริงข้อนี้ออกมาให้ปรากฏ ถึงจะถูกกล่าวหาว่าดำเนินนโยบายไปอย่างไร้เสลาเบาปัญญาเพียงไรก็ตาม แท้ที่จริงนักพระองค์สีหนุยอมจะตระหนักว่าตราบิตที่อเมริกายังมีแสนยานุภาพอยู่ทางแถบนี้ จีนก็ยอมไม่กล้ารุกเข้ามายึดครองอาเซียอาคเนย์โดยตลอด วิธีดำเนินการของนักพระองค์สีหนุอันเกี่ยวข้องกับสงครามในเมืองญวนนั้น เราจะทราบได้จากการอ่านหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ แต่ก็จะสรุปได้ว่า นักพระองค์สีหนุถือว่าตนเป็นมิตรกับ “ประชากรของเวียดนามใต้” แท้ที่จริง อเมริกัน ญวนเหนือ และจีน ต่างก็อ้างความเป็นมิตร เช่นนี้เหมือนกัน ในขณะที่นักพระองค์สีหนุอ้างตนว่าเป็นมิตรกับญวนใต้นั้น ก็ได้ถือโอกาสบริภาษคำว่อเมริกันด้วยอย่างสาหัสเสียทีเดียว แต่พร้อม ๆ กันนั้น ในบางโอกาส ก็จะประทอนเสียงวุฒิสมาชิกจากสหรัฐ ที่มาเยือนกัมพูชา และมักจะย่ำถึงสัมพันธ์ภาพที่กัมพูชามีต่อฝรั่งเศส กัมพูชาถือว่าตนมีสัมพันธ์ไมตรีอันดีกับบรรดามหาอำนาจในยุโรปและประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียอาคเนย์ ยกเว้นประเทศไทย เพราะมีความกินแหนงแคลงใจกันหลายเรื่อง และที่ซ้าร้ายก็ตรงที่อเมริกาเข้ามามีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสำคัญในประเทศไทย การที่นักพระองค์สีหนุกล่าวว่ร้ายประเทศไทยด้วยประการต่าง ๆ นั้น ดูจะไม่นึกถึงความหลังครั้งที่เป็นหน้บุญคุณเมืองไทยในด้านการเมืองมาก่อนเลย กับออสเตรเลียนั้น กัมพูชามีความสนิทสนมมาก ถึงกับออสเตรเลียดูแลกิจการให้กัมพูชาในไซ่ง่อน เมื่อเดือนพฤศจิกายนศกที่แล้ว ออสเตรเลียและเกาหลีเหนือ ก็ได้เล่นฟุตบอล แข่งขันกัน ที่สนามโอลิมปิกของกรุงพนมเปญ นั้นนับว่าเป็นผลสำเร็จประการหนึ่งซึ่งกัมพูชานำเอาประเทศที่อยู่คนละค่ายการเมืองมาเล่นกีฬาพร้อมกันได้ การกระทำเช่นนี้ นักพระองค์สีหนุจะพอพระทัยมาก เพราะเป็นการยืนยันความเป็นกลางอันเคร่งครัดของของกัมพูชา

ที่กรุงพนมเปญนั้น จะไม่แลเห็นฝรั่งจำนวนมากดังในราชธานีอื่น ๆ ฝรั่งที่เห็นหน้าเป็นตา ก็พวกครูอาจารย์ชาวฝรั่งเศส นอกจากนั้นก็รัสเซียและชาวประเทศอื่นอีกบ้าง พวกนี้บางคนก็เป็นที่ปรึกษาทางทหาร วิธีเอาใจจีนนั้นก็ได้ซ่อนเร้นแต่อย่างหนึ่งอย่างใดไม่ เมื่อปีกลาย ตอนนักพระองค์สีหนุไปเมืองจีนนั้น ปรากฏว่ามีรูปถ่ายและเรื่องประกอบเกือบจะทุกขณะที่ประทับอยู่ ณ เมืองนั้น ไม่ว่าจะในท่ามกลางฝูงชนชาวจีน หรือกับผู้นำทางการเมือง ตลอดจนเมื่อไปเปิดงานแสดงสินค้าของกัมพูชาที่เมืองจีน ส่วนที่ในกัมพูชานั้น ก็ปรากฏว่ามีสินค้าของจีนขายอยู่แทบทุก

ชนิด และในบางร้าน ตีรูปเมาเซตงและรูปจูเอโนโล ชายชวารูปนักพระองค์สี่หนุเองเสียด้วยซ้ำ
ว่าเฉพาะรูปของนักพระองค์สี่หนุนี้ ดูจะมีปรากฏทั่วไปแม้ในแผงลอยตามตลาด การที่กัมพูชา
เลิกระบบลูกเสือเสีย ก็เพื่อที่จะเอาใจจีน โดยตั้ง "ยุวชนสังคมนิยมเขมรหลวง" ขึ้นแทน
และได้ส่งผู้แทนไปประชุม ณ การประชุมครั้งที่ ๘ ของสหพันธ์เยาวชนสังคมนิยมสากล ของกลุ่ม
คอมมิวนิสต์ที่กรุงเวียนนาด้วย โดยใช้ที่ประชุมนี้เป็นที่แสดงทัศนทางการเมืองของกัมพูชา และหา
โอกาสประนามสหรัฐอเมริกาด้วยในตัว ในที่คล้ายในกรุงพนมเปญเล่า ก็ถูกสั่งปิดหมดแล้ว ยก
เว้นแห่งเดียวซึ่งเข้าใจว่าเป็นของรัฐบาล เปิดไว้เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ข้าราชการฝรั่งซึ่งมาเยือน
ประเทศ ฝรั่งประเภทนี้ชอบใช้ชีวิตในยามวิกาลในสถานที่เช่นนั้น

ว่าถึงบุคลิกของประมุขแห่งรัฐ ก็ต้องนับว่ากัมพูชามีผู้นำที่มีพลังอย่างประหลาดพิสดาร
ซึ่งมักแสดงออกโดยทางอารมณ์ อันปราศจากความน่าเคารพเลื่อมใส ในฐานะบิดาของมวลชน
ที่ทรงไว้ซึ่งความเจริญ แต่แล้วพระองค์ท่านก็มักจะเอ่ยถึงพศกนิกรทั้งหลายว่าเป็นบุตร แม้ใน
ขณะที่กล่าวคำปราศรัยต่อหน้ามหาชนก็ตาม และถ้อยคำฉันทิตากับบุตรนี้ มีปรากฏอยู่ในหนังสือ
พิมพ์เป็นประจำวัน ในบรรดาหนังสือพิมพ์นั้น มีเป็นภาษาฝรั่งเศสอยู่อย่างน้อย ๒ ฉบับ แต่ละ
ฉบับต้องอุทิศ ๒ หน้า ให้ว่าด้วยกรณียกิจขององค์ประมุข ซึ่งพยายามนำรัฐกัมพูชานาวาออกฝ่า
คลื่นลมไปอย่างกล้าหาญ เครื่องขัดขวางต่าง ๆ ก็ไม่ใช่อะไรอื่น คือบรรดามหาอำนาจในโลก
โดยเฉพาะมหาอำนาจฝ่ายตะวันตก นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังเต็มไปด้วยสาส์นโต้ตอบ ระหว่าง
องค์ประมุขกับรัฐบาลต่างประเทศ เป็นต้นว่าคำอวยพรวันเกิดที่ส่งไปประธานนายพลเดอโกล
สาส์นแสดงความขบใจต่อรัฐบาลออสเตรเลียที่ให้เครื่องใช้ในการชลประทาน เครื่องหัดที่ข้อ
เขียนต่าง ๆ นี้ปรากฏเป็นภาษาฝรั่งเศส ซึ่งแสดงออกได้เป็นอย่างดีทั่วไปในฐานะที่เป็นหลักเป็น
ฐาน และที่น่าหัวเราะเยาะ ถ้าใช้ภาษาอังกฤษแล้ว คงไม่เป็นเรื่องแน่ ๆ นอกจากหนังสือพิมพ์
เข้า ๒ ฉบับ ที่กล่าวแล้ว ก็มีหนังสือรายสัปดาห์อีกฉบับหนึ่ง ซึ่งมีรูปเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ
ตลอดจนประเพณีของกัมพูชา เมื่อเร็ว ๆ นี้ มีการลงรูปเกี่ยวกับภาพยนตร์ เรื่อง *อัสตรา* ซึ่งมี
เนื้อเรื่องที่น่าอัศจรรย์ที่สุด เรื่องนี้นักพระองค์สี่หนุกำกับการแสดงเอง และมุ่งหวังที่จะส่งไปแสดงยัง
ต่างประเทศ หนังสือพิมพ์รายเดือนมี ๒ ฉบับ นักพระองค์สี่หนุควบคุมเอง และมักจะเขียนเอง
เกือบตลอดทั้งหมด ฉบับที่ชื่อว่า *กัมพูชา* นั้นมี เป็นภาษาอังกฤษด้วยและภาษาฝรั่งเศสด้วย การ
วางรูปเล่มงดงาม มีภาพประกอบมาก แม้ว่าภาพพวกนี้จะไม่ดีวิเศษนักก็ตาม เรื่องที่ลงพิมพ์ ก็ไม่

เต็มไปด้วยเรื่องการเมือง และพออ่านได้ ไม่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ เหมือนหนังสือพิมพ์รายวัน ภาษาฝรั่งเศส เพราะฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า กัมพูชา ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ภายในประเทศอย่างใกล้เคียงความจริง แต่ว่าจดหมายที่ลงพิมพ์ในหนังสือนั้น ล้วนแต่ส่งมาจากผู้ปรารถนาดีภายนอกประเทศ แม้ว่าข้อความในจดหมายนั้นจะไร้สาระเพียงไรก็ตาม นอกจากนั้นก็จะมีบทความจากหนังสือพิมพ์อื่น ๆ ในโลก ที่ลงข้อความเกี่ยวกับกัมพูชาประเทศ ถ้าข้อความนั้นเป็นไปในทางที่ว่า กัมพูชาเป็นประเทศที่ดี ที่เจริญ ที่ยิ่งใหญ่ หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็จะนำมาสรรเสริญเยินยอว่าหนังสือพิมพ์นั้น ๆ กล่าวถูกต้องอย่างเที่ยงธรรม แต่ถ้าหนังสือพิมพ์ฉบับใดตำหนิติติงกัมพูชา ก็จะถูกกล่าวหาว่าเขียนอย่างโง่เงาเบาปัญญา เพื่อที่จะหาทางโจมตีประเทศเขมร นอกไปจากนี้แล้ว ก็มีการตุนซึ่งตีพิมพ์ซ้ำจากหนังสือพิมพ์อื่น ๆ เลือกเอาเฉพาะที่หนังสือพิมพ์นั้น ๆ ลงรูปลือนักการเมืองทางฝ่ายตะวันตก เช่น ประธานาธิบดี จอห์นสัน เป็นต้น

หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นกระเจกเงาที่เสว ซึ่งไม่ส่องสะท้อนให้เห็นสภาพอันแท้จริงของราชอาณาจักรกัมพูชาเลย เพราะภายในประเทศนั้น เต็มไปด้วยภูมิประเทศอันน่ารื่นรมย์ มีสถานภาพอันน่าพิศมัย และบ้านเมืองก็ออกแบบกันอย่างน่าอยู่ ตามปรกตินั้น ในยุโรป มักจะโฆษณาชวนเชื่อให้คนไปเที่ยวประเทศของตน จนดูประหนึ่งว่าคำเชิญชวนนั้นจะดีเกินประเทศจริง ๆ ไป ส่วนกัมพูชากลับเป็นการตรงกันข้าม ข้อเขียนต่าง ๆ อันไม่น่าพิศมัยเกี่ยวกับกัมพูชา หาได้มีส่วนสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงภายในประเทศไม่ กรุงพนมเปญเองนั้น มีถนนอย่างระเบียบ มีสวนอุทยาน เป็นอันมาก จนนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของราชธานี ที่วางแผนผังกันอย่างระมัดระวังใคร ๆ ก็พากันเอาใจใส่กับความงามตามธรรมชาติ ไม่แต่เทศบาลเท่านั้น ที่บำรุงรักษาต้นไม้ หากเจ้าของร้านค้าชาวจีนก็ยังหาเวลาว่าง ตอนเย็น ๆ มาปลูกต้นไม้ ไว้ที่หน้าร้านทางแถบตลาดตีกรามในกรุงพนมเปญ ก็มีหลายหลังที่งดงาม แม้ว่าบางหลังจะถูกรื้อไปบ้างแล้วก็ตาม ถนนซึ่งเต็มไปด้วยรุกชชาติทั้งสองข้างนั้น ก็มีบังกาโลปลูกอยู่ใกล้ ๆ ชนิดที่มีเนื้อที่หอมล้อมอย่างกว้างขวาง ไม่แออัดไปด้วยห้องแถวคิงบางเมือง โดยเฉพาะทางแถบวังหลวง สิ่งปลูกสร้างช่างเหมือนกับบ้านเมืองทางแถบเวียตญั๊วเสียนี้กระไร ถนนบางแห่งก็มีตึกสูง ๆ ชั้นทั้งสองข้าง แสดงให้เห็นถึงความทันสมัย บางสายตั้งชื่อตามบุคคลสำคัญของโลกซึ่งได้แก่ถนนสีหนุ ถนนเนहरु ถนนเมาเซตุง และถนนชาร์ลส์ เดอโกล ถนนเดอโกลนี้มีความใหญ่โตยิ่งกว่าถนนเมาเซตุงยิ่งนัก

พิพิธภัณฑ์สถานที่กรุงพนมเปญดัดแปลงมาจากพระราชวังโบราณ นับเป็นสถานสำคัญแห่งหนึ่ง ซึ่งควรแก่การชม นอกไปจากนี้แล้วก็ยังมีพิพิธภัณฑ์สถานสีหนุอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งจัดอย่างมีรสนิยม

อันสูงต้งแสดงสิ่งของที่ระลึกที่นักพระองค์สีหนุได้รับมา เป็นต้น ว่าภาพถ่ายจากประมุขของประเทศต่าง ๆ ในยุโรปพร้อมด้วยลายเซ็น ทั้งนี้ย่อมรวมทั้งภาพประธานาธิบดีอเมริกาด้วย ยกเว้นคนปัจจุบันของที่ระลึกต่างๆ ที่ประเทศต่างๆ ถวายรวมทั้งปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยหลายต่อหลายแห่ง บางแห่งก็ไม่มีใครเคยได้ยินชื่อมาก่อนเลย ชั้นบน มีรายงานการศึกษาของนักพระองค์สีหนุ ซึ่งจำลองขยายใหญ่ ล้วนแสดงให้เห็นว่า บรรดาครูอาจารย์เห็นกันว่า ทรงมีแววดีมาแต่เยาว์พระชันษาแล้ว ชั้นล่าง มีใบประกาศอิสรภาพที่ฝรั่งเศสให้ไว้แก่กัมพูชา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงเหล่านี้ ล้วนช่วยสร้างความเป็นผู้นำของเจ้าสีหนุทั้งสิ้น แต่บรรยากาศภายในก็เช่นไปอย่างน่าเคารพเลื่อมใส เป็นต้นว่า ต้องถอดรองเท้าก่อนเข้ามาสู่สถานพื้น และการจัดแสดงก็เหมาะสมผู้ที่มาชมก็ไม่มีแต่เพียงนักท่องเที่ยวและนักเรียนเท่านั้น หากราษฎรสามัญผู้มีลูกจูงหลานมาชมกันก็มี นับว่าสถานพื้นเกิดจากความคิดที่แยบคายอย่างหนึ่งของนักพระองค์สีหนุ

เมืองที่น่าชม ก็ไม่มีแต่ราชธานีเท่านั้น แม้เมืองที่ย่อม ๆ ลงไป เช่น พระตะบอง กัมพูจาม และเสียมราฐบุรี ก็จัดว่าเป็นเมืองที่วางผังไว้ดี ตกแต่งอย่างมีรสนิยมและระวางรักษากันอย่างเอาใจใส่ รอบ ๆ บริเวณ ล้วนมีสิ่งซึ่งน่าเห็นน่าชม นับว่าเขมรได้รับมรดกทางด้านนี้มาจากฝรั่งเศสเป็นอย่างดี จนถึงขนาดที่ตนเองก็มีรสนิยมในด้านนี้ด้วยแล้ว ใครที่ชอบอาหารฝรั่งเศส ก็ย่อมหารับประทานได้ในกรุงพนมเปญอย่างเอร็ดอร่อย

ที่ทรงนครวัดไว้หลังสุด ก็เพราะจุดใหญ่ใจกลางของวัฒนธรรมเขมรนี้ เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั่วไปในโลก ที่คนไม่สู้รู้จักก็คืองานของพวกนักปราชญ์ จากวิทยาลัยบูรพสถานของฝรั่งเศส ที่ได้ชวนช่วยสงก่าลรัรักษาพระนครวัดไว้ได้จนเป็นผลดีกษัตริย์ชั้นสำคัญซึ่งที่เชื่อมอดีตอันยิ่งใหญ่ของกัมพูชาไว้ได้บัดนี้ ด้วยเหตุฉะนั้น นักท่องเที่ยวจึงมักเจาะจงตรงไปยังนครวัด ซึ่งก็เป็นการเหมาะสมแล้ว แต่ก็ไม่ควรจะลืมนึกที่จะไปหาความสุขสำราญด้วยการหาทางติดต่อกับเขมรในปัจจุบันไว้ด้วย ตามภาคอื่น ๆ ของกัมพูชา.

จากผู้สื่อข่าวพิเศษของเรา

เร็วขึ้นอย่างไรไม่ห่าเชื้อ

ถ้าท่านมองดูรถไฟล็กสวาเกนรุ่นใหม่แต่เพียง
เฉินๆ แล้ว อาจจะเห็นว่าไม่มีอะไรเปลี่ยน
เปล่งไปจากเดิม แต่ที่ท่านได้ลองสวาร์ท
เครื่องและเหยียบคันเร่งแค่เพียงเล็กน้อย ท่าน
จะรู้สึกได้ทันทีว่า รถวิ่งได้เร็วขึ้นอย่างไม่เคย
ปรากฏมาก่อน ไม่ว่าท่านจะเผชิญกับเนินสูงชัน
บึ้งหนำ จะจับบนทางหลวงสายใหญ่ หรือจะ

ต้องโหมขับอย่างไม่มีเวลาพัก ไฟล็กสวาเกน
ย่อมรับใช้ท่านด้วยความซื่อสัตย์ตลอดไปเสมอ
รถเบนซ์เครื่องยนต์ 1300 ซี.ซี. มีกำลังถึง
50 แรงม้า ระบบของเครื่องยนต์แบบเดียวกับ
1200 ซี.ซี. (แบบเดิม) แต่ได้ปรับปรุงให้มี
สมรรถภาพสูงกว่า อาทิ ระบบหล่อลื่นดีขึ้น
คานหนักก็ใหญ่แข็งแรงขึ้น ระยะเวลาที่จำเป็น

ต้องตรวจเครื่องก็ยืดออกไปเป็นทุกๆ 10,000
ก.ม. จะประหยัดรายจ่ายของท่านได้อย่างยิ่ง
โรงงานไฟล็กสวาเกนได้ปรับปรุงทุกส่วนของรถ
ไฟล็กอย่างมีเหตุผลและต้องด้วยทฤษฎี ไฟล็ก
สวาเกนได้พิสูจน์ตัวเองจนเป็นที่วางใจแล้วทั่ว
โลก ไฟล็กสวาเกนย่อมคุ้มค่าเงิน
ของท่านเสมอ

ท่านที่สนใจโปรดติดต่อสอบถามรายละเอียดตลอดจนการซื้อเงินมัดและเงินผ่อนได้ที่

บริษัท ประชาชนตรี จำกัด

618 ถนนกลาง พระนคร โทร. 27661, 27662, 24343, 20357

อนึ่ง ท่านที่สนใจในบริการเงินผ่อนระยะยาว จะติดต่อบริษัทเครดิตการพาณิชย์

ชั้น 2 ตึกธนาคารทหารไทย ราชประสงค์ พระนคร ก็ได้.

มาเลเซีย

๑

ประเทศมาเลเซีย เป็นประเทศใหม่ที่เพิ่งก่อกำเนิดเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยรวมกลุ่มประเทศสหพันธมลายา สิงคโปร์ ซาราวัก และซาบাহ์ (บอร์เนียวเหนือ) เข้าด้วยกัน ทั้งนี้ด้วยการริเริ่มของ รพณฯ ตนกู อับดุล ราห์มาน นายกรัฐมนตรีของสหพันธมลายา (และต่อมาเป็นนายกรัฐมนตรีของสหพันธ์มาเลเซีย จนถึงปัจจุบัน)

ในจำนวนประเทศ ที่รวมประกอบเป็นสหพันธ์มาเลเซียนี้ มลายาจัดได้ว่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกับประเทศไทย มากกว่ารัฐอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะมีอาณาเขตของประเทศติดต่อกัน และมีประวัติศาสตร์เกี่ยวพันกันมาเป็นเวลาหลายร้อยปีในอดีต ทั้งในยามศึกสงครามและยามสงบ พลเมืองในจังหวัดภาคใต้ชายแดนของไทย กับพลเมืองในจังหวัดภาคเหนือของมลายา มีความผูกพันฉันญาติและมิตรอย่างแน่นแฟ้น ดังเช่นที่ปรากฏว่ามีพลเมืองพหุภาษามลายูอยู่ในเขตประเทศไทย และมีพลเมืองพหุภาษาไทยอยู่ในเขตประเทศมลายา เป็นต้น ส่วนรัฐอื่น ๆ ที่เหลือของมาเลเซียนั้นอยู่ห่างไกลออกไป และมีมหาสมุทรขวางกั้นอยู่ จึงไม่เคยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไทยเช่นมลายา

เนื่องจากสหพันธ์มาเลเซียเป็นกลุ่มประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจสูงที่สุด ในจำนวนประเทศในเอเชียอาคเนย์ด้วยกัน และมีที่ตั้งเป็นชัยภูมิที่สำคัญต่อสภาพทางการเมืองของประเทศใกล้เคียงที่อยู่โดยรอบ เช่น ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และ

แม้กระทั่งออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ มาเลเซียจึงเป็นที่สนใจของประเทศทั้งหลายในภาคนี้ของโลกมาตั้งแต่ต้น ทั้งนี้ได้เห็นจากปฏิริยาที่ประเทศเหล่านั้นมีต่อมาเลเซียตั้งแต่แรกตั้ง ปฏิริยาที่รุนแรงที่สุดมาจากอินโดนีเซีย ซึ่งประกาศนโยบาย “เผชิญหน้า” ทันที ที่มีสหพันธ์มาเลเซีย ส่วนฟิลิปปินส์ ซึ่งก่อนหน้านั้นเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้งสมาคมเอเชียอาคเนย์ (ASA หรือ Association of Southeast Asia) ร่วมกับมลายา และไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ ก็ไม่ยอมรับรองฐานะของมาเลเซีย ด้วยเหตุว่ามีข้อขัดแย้งกันอยู่เรื่องดินแดนของซาบাহ์ หรือบอร์เนียวเหนือ ซึ่งฟิลิปปินส์อ้างว่าควรจะเป็นของตน

สหพันธ์มาเลเซียเพิ่งมีอายุได้ ๓ ปีเศษ แต่ในช่วงเวลาสั้น ๆ นี้ ก็ได้ประสบสมรรถภาพการเมืองทั้งในและนอกประเทศมามีใช้น้อย ในหมู่รัฐบาลที่ประกอบกันเป็นมาเลเซียก็มีความแตกต่างในด้านภาษาและวัฒนธรรมกันอยู่ พอที่จะสร้างปัญหาในการปกครองให้แก่รัฐบาลของสหพันธ์อยู่แล้ว ถึงจะไม่มีนโยบายที่เป็นปฏิบัติต่อประเทศเพื่อนบ้าน เช่น อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ มาช้า แม้แต่จะสถาปนาสหพันธ์ ประจักษ์พยานของความแตกต่างของธาตุที่ผสม ซึ่งจะเป็นบ่อเกิดของปัญหาความขัดแย้งภายในของสหพันธ์ ภายหน้า ก็พอจะปรากฏให้เห็นพอเป็นเค้าอยู่แล้ว ในการที่บรูไนประกาศไม่ยอมรับร่วมในสหพันธ์ในนาทีเกือบสุดท้าย ทำให้ส่วนของสหพันธ์มาเลเซีย ในเกาะบอร์เนียวภาคตะวันตกเฉียงเหนือ ที่เดิมกะไว้ว่าจะประกอบด้วย ซาราวัก บรูไน และซาบাহ์ (บอร์เนียวเหนือ) ติดต่อกันเป็นเนื้อเดียว ต้องขาดตอน เพราะตอนกลาง บรูไนไม่เข้าร่วมเหลือแต่ซาราวัก กับซาบাহ์ ซึ่งขณะนั้นอยู่ใต้อารักขาของอังกฤษ ยิ่งกว่านั้น ยังไม่ทันที่อายุของสหพันธ์จะครบ ๒ ขวบตี สังกโปร์ซึ่งเป็นหลักสำคัญหลักหนึ่งตั้งแต่ต้นของสหพันธ์ ก็ประกาศแยกตัวเป็นอิสระไป เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ เพราะเหตุขัดแย้งทางเชื้อชาติและการเศรษฐกิจ ซึ่งมลายาและสิงคโปร์ไม่สามารถประนีประนอมกันได้

ในขณะนี้ ที่สหพันธ์มาเลเซียอายุย่างเข้าปีที่ ๔ พายุร้ายที่คุกคามสหพันธ์อยู่ จะบรรเทาลง ประธานาธิบดีใหม่ของฟิลิปปินส์ เฟอร์ดินานด์ มาร์คอส ได้รับรองฐานะของมาเลเซียทันทีที่เข้ารับตำแหน่ง อินโดนีเซียในยุคปัจจุบันที่ประธานาธิบดีซูการ์โนถอยอำนาจ ก็ได้ประกาศเลิกนโยบาย “เผชิญหน้า” กับมาเลเซียแล้ว เมื่อไม่กี่เดือนที่ผ่านมา ในบรรยากาศที่แจ่มใสขึ้นของสหพันธ์มาเลเซียนี้ ประเทศไทยก็มีส่วนร่วมยินดี

ด้วย ถึงแม้ว่าประเทศนี้ ได้รักษาสัมพันธภาพคงเส้นคงวากับมาเลเซียตลอดมาแต่ต้นอยู่แล้วก็ตาม สมาคมอาสา (ASA) ที่ต้องซบเซาไป ก็มีโอกาสดำเนินขึ้นมาใหม่ และบทบาทของไทยในการให้เกิดมีการเจรจาเลิกการเผชิญหน้า ระหว่างอินโดนีเซียและมาเลเซีย ตั้งแต่แรก ก็เป็นก้าวหนึ่งไปข้างหน้าของการต่างประเทศของไทย

อนาคตของมาเลเซียจะเป็นอย่างไร เป็นเรื่องของเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด การเมืองภายในของมาเลเซียเองยังไม่ลงตัว เพราะการสร้างประเทศที่มีกลุ่มเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมต่างกัน เช่น มาเลเซีย ให้เป็นปึกแผ่นประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ต้องอาศัยความเข้าใจและไว้วางใจในกันและกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ นั้น ความพยายามและอดทนที่จะประสานประโยชน์ ของส่วนต่าง ๆ ให้เข้ากัน และที่สำคัญที่สุด คือการเชื่อมั่นร่วมกันในสหพันธ์ว่าเป็นหนทางที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่ายที่จะต้องดำรงอยู่และพัฒนา การเมืองระหว่างประเทศของมาเลเซีย ขึ้นอยู่กับความปรารถนาที่ต่อกัน กับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งความปรารถนาที่ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองของประเทศนั้น ๆ และความผันแปรของลัทธินิยมและอุดมการณ์ของแต่ละฝ่าย

๒

เรื่องราวของมาเลเซีย สำหรับผู้สนใจในเมืองไทย ที่มีรวบรวมไว้เป็นรูปเล่ม และทันเหตุการณ์ อันไม่ใช่ข่าวหนังสือพิมพ์รายวันหรือบทความในวารสารรายสัปดาห์ ฯลฯ อาจมีอยู่ไม่มาก เมื่อเร็ว ๆ นี้ผู้เขียนได้พบหนังสือเล่มเล็ก ๆ เล่มหนึ่งของ ศาสตราจารย์ K.G. Tregonning แห่งมหาวิทยาลัยสิงคโปร์ เรื่อง “Malaysia and Singapore” (Donald Moore Press) เป็นหนังสือที่รวบรวมสาระสำคัญ ๆ เกี่ยวกับสหพันธ์มาเลเซีย ไว้อย่างกะทัดรัดและทันสมัย (ถึงปลายปี ปีที่แล้ว) สามารถให้ประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในประเทศเพื่อนบ้านนี้ โดยทั่ว ๆ ไปได้อย่างดี สมควรที่จะบอกเล่าสู่กันฟังต่อ ๆ กันไป

หนังสือเล็ก ๆ เล่มนี้ (๑๑๓ หน้า) บรรยายสภาพภูมิศาสตร์และประชากร ประวัติศาสตร์ยุคต้นถึง พ.ศ. ๒๔๘๔ ระยะเรียกร่องเอกราช พ.ศ. ๒๔๘๔—๒๕๐๐ และระยะก่อนตั้งมาเลเซีย ระบบเศรษฐกิจ การปกครองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แล้วจบลงด้วยการศึกษาวิเคราะห์เหตุการณ์ในสมัยสหพันธ์มาเลเซีย พ.ศ. ๒๕๐๖—๒๕๐๘ นับได้

ว่าเป็นมาเลเซีย ฉบับกระเป๋ หรือฉบับสังเขป หรือฉบับเรียงลำดับ ที่ดีที่สุดที่มีในท้องตลาดเวลานี้

เพื่อที่จะให้ผู้อ่านได้ทราบเนื้อหาของหนังสือ และความรู้เกี่ยวกับมาเลเซียบ้างพร้อม ๆ กัน จะขอยกตัวอย่างเนื้อหาสาระที่เล่น ๆ ของหนังสือมาเสมอ ดังนี้

ในค่านภูมิศาสตร์ ถึงแม้มาเลเซียจะประกอบด้วยดินแดนที่อยู่แยกจากกันด้วยทะเลกัน กระนั้นก็ยังมียลักษณะทางภูมิศาสตร์ร่วมกันคือ อยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร ฝนชุก (เฉลี่ย ๑๐๐ นิ้วต่อปี) ตกตลอดปี อุณหภูมิระหว่าง ๗๕—๘๐ องศาฟาเรนไฮต์ อากาศชื้น มีลมมรสุม ๒ ฤดู คือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายนซึ่งนำฝนหนักและพายุ กับมรสุมใต้ ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม มีพืชพันธุ์ประเภทแสมโกงกางตามชายฝั่งทะเลและป่าดงดิบทั่วไปในแผ่นดิน คุณภาพดินส่วนใหญ่แล้ว พื้นที่ราบลุ่มกว้าง ๆ ไม่มี ปลูกข้าวได้ไม่พอกิน แม่น้ำเป็นหนทางคมนาคมที่สำคัญ และในสมัยโบราณ เป็นที่ตั้งของบ้านเมืองใหญ่ ๆ แต่ไม่ถึงกับเป็นอารยธรรมสำคัญ ๆ ภูเขาไม่สูง แต่ก็พอที่จะเป็นกำแพงกั้นการติดต่อคมนาคมและเป็นเขตการปกครองของรัฐต่าง ๆ ในอดีต ทั้งในมลายาและบอร์เนียว

ในด้านประชากร มีความแตกต่างเป็นหลายกลุ่มภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งที่แลแล้วมาไม่เป็นเนื้อเดียวกัน แต่หวังว่าจะเป็นได้ต่อไปในอนาคต ในขณะที่ยังไม่ปรากฏว่ามีความรู้สึกเป็นพลเมืองของสหพันธ์มาเลเซียร่วมกัน ที่ดีที่สุดมีแก่การยอมรับว่าเป็นพลเมืองมลายาหรือซาราวักหรือซาบาห์เท่านั้น

ในมลายา กลุ่มเชื้อชาติ (วัฒนธรรม) ที่สำคัญมี ๓ กลุ่ม (ตัวเลขอาศัยสำมะโนและประมาณประชากร กำหนดถึงธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔) คือ กลุ่มมลายู (๓,๖๑๖,๐๐๐ หรือ ๕๐.๑%) จีน (๒,๖๗๐,๐๐๐ หรือ ๓๖.๙%) อินเดียและปากีสถาน (๘๑๓,๐๐๐ หรือ ๑๑.๒%) ในจำนวนรัฐทั้งหมด ๑๑ รัฐ ของสหพันธ์มลายา มีเพียง ๕ รัฐ ที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมลายู คือรัฐตรังกานู (๘๒%) กลันตัน (๘๑%) บลิส (๗๘%) เคาห์หรือไทรบุรี (๖๘%) และปะหัง (๕๗%) ชาวมลายูโดยทั่วไปเป็นกสิกรและชาวประมง ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ในสมัยหลังที่มีการอพยพเข้าไปอยู่ในเมือง แต่ไปประกอบอาชีพค้าขาย นิยมเป็นข้าราชการและทหารตำรวจที่มีรายได้แน่นอน (ในเมืองใหญ่ ๒๑ เมืองของมลายาซึ่งมีประชากรเกิน ๒๐,๐๐๐ คนต่อเมือง ตามสำมะโน

ประชากร พ.ศ. ๒๕๐๐ มีเพียง ๒ เมืองที่มีคนมลายูอยู่มากกว่ากลุ่มอื่น) และอัตราการเพิ่มของประชากรมลายูขณะนั้นสูงกว่าคนจีน คนจีนอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ ทั่วไป และมีมากกว่าคนชาติอื่น ยกเว้นเมืองอลอร์สตาร์ในรัฐเคดาห์และเมืองโกตาบารู ในรัฐกลันตัน แต่ยังมีคนจีนเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนคนจีนทั้งประเทศที่อยู่นอกเมือง มีอาชีพทำเหมือง ปลูกยาง และทำสวนผัก คนอินเดียนส่วนใหญ่อยู่ในเมือง มีอาชีพเป็นพ่อค้า นายความ หรือกรรมกร ที่เหลือเป็นลูกจ้างทำสวนยางของบริษัทใหญ่ ๆ ประชากรจีนและอินเดียนในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่แล้ว ไม่เป็นประชากรถาวร ที่จะตั้งรากฐานภูมิลำเนาอยู่ในมลายา เพราะเจตนามาทำงานหาเงินแล้วจะกลับประเทศบ้านเกิดเมืองนอน แต่ในสมัยหลังสงคราม ประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เกิดในประเทศมลายา และตั้งใจจะพำนักอาศัยอย่างถาวรตลอดไป (โดยเฉพาะคนจีน)

ในซาราวัก ก็มีประชากรผสมเช่นกัน กลุ่มอิชานหรือคยักน้ำ Sea Dyak (๒๔๖,๐๐๐ คน หรือ ๓๑.๕%) คยักบก Land Dyak (๖๑,๐๐๐ หรือ ๗.๘%) จีน (๒๔๓,๐๐๐ หรือ ๓๑.๑%) มลายู (๑๓๗,๐๐๐ หรือ ๑๗.๕%) และกลุ่มชนพื้นเมืองอื่น ๆ ประชากรแทบทั้งสิ้นอยู่ตามริมแม่น้ำ มีอาชีพกสิกรรม มีความแตกต่างกันทางภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม จีนแคะส่วนใหญ่ยังเป็นป่า

ในซาบฮ์ (เดิมเรียกบอร์เนียวเหนือ) กลุ่มคุดซุน Dusun (๑๕๒,๐๐๐ หรือ ๓๑.๘%) จีน (๑๐๐,๐๐๐ หรือ ๒๘.๓%) บาจา Bajau (๖๓,๐๐๐ หรือ ๑๓.๑%) และกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยอื่น ๆ คนจีนในซาบฮ์ ส่วนใหญ่มาจากจีนใต้ ผ่านทางช่องกง (ส่วนคนจีนในซาราวักมาจากทางสิงคโปร์) คนจีนอยู่ในเมือง กลุ่มภาษาอื่นที่เป็นพื้นเมืองเป็นชาวชนบทและแบ่งแยกกันด้วยภาษาวัฒนธรรมที่ต่างกัน

ในสิงคโปร์ ซึ่งอยู่กลางระหว่างมลายากับบอร์เนียว ประชากรส่วนใหญ่คือจีน (๑,๑๗๘,๐๐๐ หรือ ๗๕.๒%) ถัดไปคือมลายู (๒๓๘,๐๐๐ หรือ ๑๔%) และอินเดียน (๑๔๒,๐๐๐ หรือ ๘.๓%) ส่วนใหญ่เป็นเมือง มีชนบทเพียงเล็กน้อยซึ่งเป็นที่อยู่ของคนมลายู

รวมประชากรทั้งหมดของสหพันธ์มาเลเซีย เมื่อเริ่มตั้ง (ก่อนเสียสิงคโปร์) ประมาณ ๑๐,๑๘๗,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้แยกตามกลุ่มภาษาของประชากรได้ จีน ๔๒.๒% มลายู ๓๘.๒% อินเดียน ๙.๔% กลุ่มชนพื้นเมืองต่าง ๆ ของบอร์เนียว (ซาราวักและซาบฮ์)

๗ % และกลุ่มเบ็คเตสติกไม่ใช่พื้นเมือง ๒.๒ % ซึ่งแต่ละกลุ่มเหล่านี้มีภาษา ศาสนา และ
ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมต่างกันไป และอาจเข้ากันได้ไม่สนิท เช่น คนมลายูนับถือ
ศาสนาอิสลามเป็นหลัก จะแต่งงานกับคนนอกศาสนาไม่ได้ มีข้อห้ามเรื่องอาหารประเภท
หมู ฯลฯ คนจีนนับถือศาสนาบรรพบุรุษ ขงจื้อ เต๋า พุทธ ฯลฯ คนอินเดีย นับถือ
ศาสนาฮินดู ทั้งนี้ไม่กล่าวถึงความเชื่อทางไสย ซึ่งมีผสมอยู่ในทุกศาสนาหลักที่กล่าวมา
ส่วนกลุ่มชนพื้นเมืองอื่น ๆ ซึ่งนับถือไสยเป็นพื้น ก็ยังแตกต่างระหว่างกันเองออกไป
อีก กว้างภาษาและประเพณี

แต่ทว่าในท่ามกลางความแตกต่างนี้ อาจมีความคล้ายกันอยู่บ้างในหมู่ผู้ที่ได้รับ
การศึกษาชั้นสูงของทุกกลุ่มที่กล่าว ซึ่งเป็นพวกผู้นำทางการเมือง ข้าราชการ และกลุ่ม
เศรษฐกิจ บุคคลเหล่านี้ได้รับอิทธิพลของความคิด ความรู้แบบตะวันตกอย่างเกี่ยว
จากอังกฤษ

๓.

ประวัติศาสตร์ของรัฐต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นสหพันธ์มาเลเซีย ส่วนใหญ่เป็นประวัติ
ศาสตร์ของมลายาและสิงคโปร์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดตลอดมา และเป็นส่วนที่มี
ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการเมืองมากกว่าส่วนอื่น ๆ ที่เหลือ

ถึงแม้ว่าในสมัยต้นของประวัติศาสตร์นับแต่ประมาณปี ๓๐๐ ก่อนคริสตกาล ซึ่งเป็น
สมัยแรกที่ยินเดียเริ่มมีอิทธิพลทางวัฒนธรรม แต่มาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มลายา
จะได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมอินเดียที่มากับศาสนาฮินดูและพุทธ กับวรรณคดีสันสกฤต
ไม่แพ้กลุ่มเชื้อชาติวัฒนธรรมอื่น ๆ ในบริเวณนี้ของโลก แต่สิ่งที่เป็นอิทธิพลที่ยั่งยืนมา
จนถึงปัจจุบัน ในทัศนะของศาสตราจารย์ เทรกอนนิง คือ ศาสนาอิสลาม ชาวยุโรป
และชาวจีน ที่มีเข้ามาในสมัยหลัง

ศาสนาอิสลาม แพร่มาถึงสุมาตราประมาณ พ.ศ. ๑๘๔๓ ล่วงแล้วเล็กน้อย และอาศัย
อำนาจของมะละกา แผล่เข้ามาในแหลมมลายูทางเหนือ ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๙ เป็นต้น
มา จนเป็นปึกแผ่นแน่นหนาอยู่ในปัจจุบันในหมู่ชาวมลายู ถึงแม้ว่าร่องรอยของศาสนา
เดิม เช่น ฮินดู หรือความเชื่อพื้นเมือง จะยังคงเหลือปะปนอยู่จนถึงทุกวันนี้ ศาสนา

อิสลามก็ได้เป็นหลักฐานสำคัญของชีวิตประจำวันของคนมลายูทั่วไป อย่างไม่มีที่สงสัย และอาจเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการเมืองภายในประเทศ และความสัมพันธ์กับอินโดนีเซียและกลุ่มประเทศมุสลิมอื่น ๆ ได้

ชาวยุโรปชาติแรกที่มีบทบาทในมลายา คือ โปรตุเกส ซึ่งมายึดและครองมะละกาใน พ.ศ. ๒๐๕๔ จนกระทั่งเสียเมืองแก่วิลันดา เมื่อ พ.ศ. ๒๒๐๐ แต่ทั้งสองชาตินี้ ไม่ได้ทิ้งอิทธิพลยั่งยืนอื่นใดไว้ (นอกจากสถาปัตยกรรมบางชิ้นในเมืองมะละกา) ต่อเมื่อชาวอังกฤษเริ่มมา มีอาณานิคม เพื่อประโยชน์ในการควบคุม และแสวงหาสินค้าสำหรับซื้อขายกับจีนและยุโรป โดยเอาเกาะบีนังในปี พ.ศ. ๒๓๑๐ และสิงคโปร์ พ.ศ. ๒๓๖๒ ทำสัญญาแบ่งเขตอำนาจกับวิลันดา ปี พ.ศ. ๒๓๖๘ ชาวยุโรป ชาติอังกฤษ จึงเริ่มมีบทบาทความสำคัญต่อมลายาอย่างแท้จริง แต่ถึงกระนั้น ในระยะแรก เป็นเวลาหลายสิบปี อังกฤษสนใจแต่เพียงจะรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของตน ด้วยการควบคุมเมืองท่าสำคัญ ๓ เมือง เพื่ออาศัยช่องแคบมะละกาเป็นทางค้าเท่านั้น คือ บีนัง มะละกา และสิงคโปร์ จนกระทั่งล่วงเข้าศตวรรษที่แล้วได้นาน ทางยุโรปเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมไปอีกมาก และสงครามกลางเมืองในอเมริกา กับสงครามอื่น ๆ ก็ตามมา ได้พิสูจน์ประโยชน์และความสำคัญของคิบูก ที่ใช้ในการทำภาชนะบรรจุสิ่งของต่าง ๆ (ซึ่งในแหลมมลายูมีการขุดคิบูกใช้กันแล้ว เป็นที่รู้จักกันในหมู่ชาวมลายูและชาวจีน เป็นเวลานับพันปี แต่หาได้ปริมาณเล็กน้อย ไม่ใช่สำหรับตลาดโลก) ความสนใจในสินค้าประเภทนี้จึงมีมากขึ้น ต่อมาเมื่อคลองสุเอซเปิดให้เรือเดินได้ และการขนส่งสินค้าเริ่มใช้เรือกลไฟแทนเรือใบ ใช้เส้นทางช่องแคบมะละกาเป็นทางเดินเรืออย่างคับคั่ง อังกฤษจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องรักษาเส้นทางการค้าของตน ในบริเวณแหลมมลายู ให้มั่นคง และควบคุมแหล่งคิบูกของแหลมมลายู ไม่ให้ประเทศมหาอำนาจตะวันตกอื่น ๆ มาล่วงล้ำ ในปี ๒๔๑๗ อังกฤษใช้วิธีการทูตเข้ายึดครองรัฐเปรัก เซลังงอ และนกรีเซ็มบิลัน ซึ่งขณะนั้นมีการรบพุ่งระหว่างคนมลายูด้วยกันเอง และมีเรื่องยุ่งยากกับคนจีนขุดคิบูก ซึ่งก่ออพยพมาเป็นจำนวนมาก จากมณฑลทางใต้ของประเทศจีน ในสมัยข้าวยากหมากแพง หลังจากนั้นอังกฤษได้รวมรัฐเหล่านี้และรัฐปะหัง เข้าเป็นสหพันธรัฐมลายู (Federated Malay States) ในปี ๒๔๓๕ และอ้างเหตุผลต่าง ๆ เรียกร้องเอารัฐทางเหนือ คือ เกกาห์ (ไทรบุรี) ปลิส กลันตันและตรังกานู ซึ่งสมัยนั้นอยู่ในปกครองของ

ไทย มาไว้ในอาณัติของอังกฤษด้วย ตามสนธิสัญญากับไทย พ.ศ. ๒๔๕๒ ในปีต่อมา รัฐยะโฮร์ก็ยอมรับอำนาจของอังกฤษเป็นรัฐสุดท้ายในแหลมมลายู เป็นอันว่าอังกฤษได้มีอำนาจเหนือบริเวณแหลมมลายูโดยสมบูรณ์ แต่มีการปกครองเป็น ๓ ประเภท คือ ปกครองอย่างอาณานิคมของอังกฤษเองโดยแท้ ในปีนี้ มละกา และสิงคโปร์ ที่เรียก Straits Settlements อย่างหนึ่ง ปกครองสหพันธรัฐมลายู (Federated Malay States) ด้วยผู้ว่าราชการชาวอังกฤษจากที่ว่าการในกัวลาลัมเปอร์ อย่างหนึ่ง ปกครองด้วยวิธีทำสนธิสัญญาตั้งที่ปรึกษาชาวอังกฤษให้แก่รัฐที่ไม่รวมเป็นสหพันธรัฐ (Unfederated Malay States) ซึ่งอังกฤษได้มาเป็นซุคสุดท้ายอีกอย่างหนึ่ง สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ประเทศมลายา ที่มีเอกภาพเป็นประเทศเดียวกันนั้นไม่มี มีแต่รัฐมลายู ๔ รัฐ แต่ละรัฐมีสุลต่านปกครองเป็นเอกเทศแก่กัน ส่วนปีนัง สิงคโปร์ และมะละกานั้น ไม่มีเจ้าปกครอง และถือเป็นอาณานิคมโดยตรงของอังกฤษ

ในบอร์เนียว ชาวอังกฤษคนหนึ่ง ชื่อ เจมส์ บุค (James booke) ตั้งจักรวรรดิของตนเอง โดยมีได้กระทำในนามของรัฐบาลใด ๆ ครอบครองดินแดนซึ่งเป็นบริเวณส่วนหนึ่งของซาราวักเดียนี่ ประกาศตนเป็นราชา ในปี ๒๓๗๒ และยกแผ่นดินให้หลานชาย ปี ๒๔๑๐ ซึ่งต่อมาทำสัญญายอมรับอารักขาของอังกฤษในปี ๒๔๓๑

ในปีเดียวกัน รัฐบาลอังกฤษทำสัญญาให้ความอารักขาแก่รัฐบรูไน ซึ่งมีสุลต่านของตนเองปกครองมาแต่โบราณ และแก่บอร์เนียวเหนือ (ซาบาห์ในปัจจุบัน) ซึ่งเป็นสมบัติของบริษัทเอกชน ชื่อ The British North Borneo Chartered Company รัชพระราชสาส์นตราตั้งจากพระราชินีอังกฤษตั้งแต่ปี ๒๔๒๔ รัฐทั้ง ๓ คงสภาพใต้อารักขาของอังกฤษมาจนปี ๒๔๕๐ ในปีนั้นราชาของซาราวักยกซาราวักให้เป็นอาณานิคมโดยตรงของอังกฤษ และบริษัทเจ้าของบอร์เนียวเหนือ ยกแกมขายบอร์เนียวเหนือให้เป็นอาณานิคมของรัฐบาลอังกฤษเช่นกัน คงเหลือแต่บรูไน ซึ่งรักษาสถานภาพเดิมไว้

คนจีนเริ่มอพยพเข้ามาอยู่ทำมาหากินในมลายา สิงคโปร์ และบอร์เนียว เป็นจำนวนไม่น้อย ตั้งแต่ศตวรรษที่แล้ว เพราะความจำเป็นทางเศรษฐกิจของประเทศจีนตอนใต้ ในสมัยนั้นบังคับให้อพยพไปหาที่ทำกินโพ้นทะเล นอกจากที่เข้ามาในประเทศไทยและที่อื่นแล้ว จำนวนหนึ่งหลังไหลไปทางมลายา สิงคโปร์และบอร์เนียว เพราะมีช่องทางทำมาหากินได้มาก และประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ มีความสงบสุขภายใต้อำนาจการปกครอง

ของอังกฤษ นอกจากนั้น ทางการอังกฤษเองก็ส่งเสริมให้คนจีนเข้ามาเป็นแรงงานที่จำเป็นในการขุดแร่ ทำสวนยาง ฯลฯ ซึ่งเป็นหลักสำคัญของเศรษฐกิจในมลายา ในราวห้าทศวรรษที่ผ่านมา คนจีนจำนวนมากก็ได้เข้าไปอยู่อาศัยในซาราวักและซาบฮ์คัว

ในระยะนี้ สังคมของรัฐต่าง ๆ ที่เป็นมาเลเซีย เริ่มมีลักษณะเป็นสังคมที่เรียกว่า plural society เค่นซัคชั่นทุกที คือ สังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มภาษาและวัฒนธรรมหลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มก็พยายามเน้นลักษณะเฉพาะของตนไว้ ไม่ยอมกลายเข้ากลุ่มอื่น คนจีนในมาเลเซีย โดยเฉพาะมลายาและสิงคโปร์ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภูมิลำเนาเดิมในประเทศจีน และมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือขบวนการปฏิวัติของ ดร. ซุนยัตเซ็น ในระยะรวบรวมกำลังเพื่อล้มล้างราชวงศ์เม็งจู่ในปี ๒๔๕๓ ต่อมา รัฐบาลจีนคณะชาติซึ่งปกครองประเทศจีนยุคใหม่สนับสนุนให้คนจีนโพ้นทะเล ในมลายาและสิงคโปร์ ส่งเสริมการศึกษาแบบจีนแก่เยาวชนจีนอย่างทั่วถึง ด้วยการส่งครู ส่งหนังสือเรียน และหลักสูตร รวมทั้งการช่วยเหลือทางการเงิน มาจากประเทศจีนโดยตรง

รัฐบาลอังกฤษมิได้ตระหนักถึงผลสะท้อนทางสังคมที่จะเกิดขึ้น จึงมิได้มีการควบคุมห้ามปรามวิธีการศึกษาของกลุ่มจีนแต่อย่างใด จนกระทั่งสายเกินการ ในระยะเดียวกันกับที่กลุ่มจีนเริ่มส่งเสริมการศึกษาของตนเอง ระหว่างปี ๒๔๓๓-๒๔๖๓ รัฐบาลอังกฤษเองกำหนดนโยบายการศึกษาอีก ๒ แบบ ในมลายาและสิงคโปร์ คือแบบโรงเรียนอังกฤษ สอนด้วยภาษาอังกฤษจนชั้นสูง ในอาณานิคมส่วน Straits Settlements คือ ปีนัง สิงคโปร์ ฯลฯ และบางแห่งในสหพันธรัฐมลายู กับแบบโรงเรียนมลายู สอนภาษามลายูชั้นประถมศึกษา แก่เด็กตามชนบทในสหพันธรัฐมลายู ซึ่งไม่ช่วยให้ชีวิตมีทางก้าวหน้าได้เหมือนการศึกษาแบบโรงเรียนอังกฤษ ผลของนโยบายการศึกษาแบบมลายูดังกล่าวก็คือช่วยแยกคนมลายู จากคนจีนอย่างเด็ดขาด และแม้แต่จากคนมลายูด้วยกันเอง ที่เป็นชนชั้นสูงมีการศึกษาจากโรงเรียนแบบอังกฤษ นโยบายการศึกษาแบบเดียวกันนี้ ได้ใช้ในบอร์เนียวเช่นกัน

ฉะนั้น การปกครองของอังกฤษที่ได้วางรากฐานสร้างความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาบ้านเมืองทางวัตถุอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในมาเลเซีย ในขณะเดียวกันก็ได้สร้างปัญหาสังคมชนหลายกลุ่ม (plural society) ไว้ให้เป็นมรดกแก่สหพันธ์มาเลเซียในบัดนี้ด้วย

สหพันธ์มาเลเซีย คือความพยายามของบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มภาษา และวัฒนธรรมอันต่างกันใน ที่จะแก้ปัญหาคารอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เพื่อความผาสุกและความเจริญร่วมกันในฐานะที่อยู่ ในบริเวณเดียวกัน แยกกันไม่ได้ ในสมัยอำนาจสูงสุดภายนอก คืออังกฤษปกครองอยู่ ปัญหาการประสานประโยชน์เพื่ออยู่ร่วมกันนี้ แต่ละกลุ่มมอบไว้ให้ผู้มีอำนาจนั้นแก้ไข แต่วิวัฒนาการของโลกไม่ปล่อยให้คนสบายด้วยการอยู่ใต้ปกครองของผู้อื่นได้ตลอดไป เอกราชที่มาสู่มลายา เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ และสิงคโปร์ เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๒ จึงได้นำปัญหาการอยู่ร่วมกันระหว่างคนมลายูและคนจีนมาวางแผ้วให้คิดแก้กันเอง โดยไม่มีผู้อื่นคอยช่วย

สงครามโลกครั้งที่ ๒ ภาคเอเชียบูรพา ซึ่งประเทศญี่ปุ่นนำมาให้แก่เอเชียอาคเนย์ เป็นจุดจบของมหาอำนาจอาณานิคมชาวยุโรปในบริเวณนี้ และเป็นจุดเริ่มต้นของขบวนการชาตินิยมในหมู่ชนซึ่งเคยอยู่ใต้อาณานิคม ใดๆ มาก่อน ญี่ปุ่นซึ่งยึดครองมลายาและสิงคโปร์ มิได้ทำการรุดต่อคนมลายูหรืออินเดียน แต่ได้ข่มเหงคนจีนในประเทศนั้นอย่างรุนแรง เป็นโอกาสให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์ก่อตั้งกองทัพของชาวมลายาต่อต้านญี่ปุ่น (Malayan Peoples' Anti-Japanese Army) ซึ่งประกอบด้วยคนจีนซึ่งหลบหนีจากการทารุณกรรมของญี่ปุ่นเข้าไปฝึกอาวุธ และศึกษาลัทธิคอมมิวนิสต์ไปด้วยพร้อม ๆ กัน เมื่อสงครามเลิก กองทัพต่อต้านญี่ปุ่นนี้ต้องการสร้างมลายาให้เป็นรัฐคอมมิวนิสต์

อังกฤษกลับมามลายาเมื่อสิ้นสงคราม สภาพการณ์ยังไม่พร้อมที่จะให้เอกราช จึงดำเนินการปกครองแบบเดิมต่อไป แต่พยายามแก้ไขให้รัดกุมขึ้น โดยขอความเห็นชอบจากสุลต่านมลายูทั้งหลายให้ยกอำนาจปกครองของตนในแต่ละรัฐมอบแก่พระราชาราชอังกฤษเสีย เพื่อจะได้รวมรัฐทั้งหลายเข้าเป็นสหภาพมลายา (Malayan Union) ซึ่งอังกฤษได้ประกาศตั้งในปลายปี ๒๔๘๘ คาโต๊ะ ออน บิน จาฟาร์ ผู้นำกลุ่มชาตินิยมชาวมลายู ตั้งแต่ก่อนสงครามมหาเอเชียบูรพา นำขบวนการคัดค้านสหภาพมลายา ด้วยการตั้ง United Malay National Organization (UMNO) ของชาวมลายูต่อสู้เพื่อการเมืองเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ โดยคัดค้านสหภาพที่ทำลายอำนาจปกครองของสุลต่าน และให้สิทธิเป็นพลเมืองแก่คนชาติอื่นที่ไม่ใช่มลายู อังกฤษคล้อยตาม ยอมเลิกสหภาพ แล้วเสนอโครงการใหม่ คือสหพันธ์มลายา (Federation of Malaya) แทน ในปี ๒๔๙๑

ประกอบด้วยรัฐมลายูทั้ง ๙ กับปีนัง และมะละกา แต่ไม่รวมสิงคโปร์ ฝ่าย UMNO เมื่อได้รับชัยชนะในเรื่องสหภาพแล้ว ก็รุดหน้าต่อไปด้วยการเรียกร้องเอกราช (Merdeka)

อังกฤษยังไม่ให้เอกราชในปี ๒๔๘๑ ด้วยเหตุผลสองประการ ประการหนึ่ง เพราะไม่เห็นใครที่จะยึดสังคมที่แยกพวกแยกกลุ่มในประเทศนั้นอยู่ และจะคุ้มครองผลประโยชน์ของทุนทรัพย์อังกฤษที่ลงไว้ในมลายาได้ อีกประการหนึ่ง ในปีนั้น พรรคคอมมิวนิสต์มลายาเริ่มทำเนิงานจะยึดอำนาจด้วยกำลังอาวุธ อังกฤษต้องดำเนินการปราบปรามโดยขอความร่วมมือจากฝ่ายชาตินิยมมลายู

ในมลายา กลุ่มชาวจีนซึ่งไม่ฝักใฝ่กับพวกคอมมิวนิสต์ ตั้งสมาคมชาวจีนในมลายา The Malayan Chinese Association (MCA) ขึ้นในปี ๒๔๘๒ และช่วยทางการบริการและรวบรวมชุมชนชาตินิยมชาวไร่ชาวนาให้พ้นจากภัยผู้ก่อการร้ายที่คุกคามอยู่ ในปี ๒๔๘๕ UMNO และ MCA ได้ร่วมเป็นพันธมิตรกัน เข้าแข่งขันเลือกตั้งส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ อันแสดงให้เห็นว่า สองเชื้อชาตินี้สามารถทำงานร่วมกันได้

ผู้ว่าราชการอังกฤษ นายพล เจอร์ลด์ เทมเปิลอร์ (Gerald Templer) ในขณะนั้น ได้อนโยบายว่า พลังที่จะเอาชนะลัทธิคอมมิวนิสต์ในเอเชียได้คือลัทธิชาตินิยม จึงสนับสนุนให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศขึ้นในปี ๒๔๘๘ ทั้ง ๆ ที่ยังอยู่ในภาวะฉุกเฉินของสงคราม กับพวกก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ พรรคพันธมิตร UMNO และ MCA ได้รับเลือก ๕๑ คน สำหรับจำนวนเต็ม ๕๒ ด้วยนโยบายเอกราช ชัยชนะของพรรคพันธมิตรครั้งนี้ทำให้การต่อสู้ของพวกก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หมดความหมายไป เพราะเท่ากับตนเองต่อสู้กับกลุ่มชาตินิยมที่ทำงานเพื่อเอกราช แทนที่จะต่อสู้กับมหาอำนาจอาณานิคมอีกต่อไป หลังจากการเลือกตั้งไม่นาน ตนกู อับดุล ราห์มาน หัวหน้าพรรค UMNO พบกับจินเบ็ง หัวหน้าผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ที่ บาลิง ไกลด์เซตแดนไทย แต่ไม่สามารถตกลงกันได้ เมื่อพวกก่อการร้ายคอมมิวนิสต์หมดความหมายไป อังกฤษก็ตกลงให้เอกราชแก่มลายา เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๐๐

สิงคโปร์มีปัญหาและประสบการณ์ต่างจากมลายา คือ ไม่มีการผนึกกำลังเรียกร้องเอกราช และประชากรบนเกาะสิงคโปร์แยกพวกแยกเหล่ากันในทางการเมือง ไม่เหมือนอย่างในทางมลายา อังกฤษเองไม่เอาสิงคโปร์เข้าร่วมอยู่ในสหภาพหรือสหพันธ์ เพราะยังอยากเก็บสิงคโปร์ ไว้เป็นฐานทัพเรือต่อไปอีก และเห็นใจฝ่ายมลายูที่กลัวจำนวนคน

จีนในสิงคโปร์จะมาเพิ่มอัตราส่วนคนจีนของสหภาพหรือสหพันธ์ ให้เป็น “กลุ่มใหญ่” ไป กับไม่อยากเสียความตั้งใจและสัญญาที่ให้ประชาชนไว้ว่าจะเก็บสิงคโปร์ไว้เป็นเมืองท่าเสรี แต่สิงคโปร์ก็ไม่มีพรรคการเมืองอะไรที่จะลุกขึ้นเรียกร้องต้องการเอกราชได้จริงจัง และประชาชนสนใจการค้ามากกว่าการเมือง อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอังกฤษสัญญากับพรรคการเมืองในการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเริ่มตั้งแต่หลังปี ๒๔๘๘ ของสิงคโปร์ว่าจะให้เป็นเอกราชในปี ๒๕๐๓ แต่ในการเลือกตั้งของปีนั้น พรรค People's Action Party (PAP) ของ ลี กวนยู ชนะพรรค Labour Front ซึ่งเคยเรืองอำนาจมาก่อน และจัดคณะรัฐบาลซึ่งเป็นของพรรคชาตินิยมเอียงซ้าย ที่เข้มแข็งคึกคักที่สุดในเอเชีย

เมื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าทางการเมืองระหว่างมลายากับสิงคโปร์ ฝ่ายหนึ่ง กับเขตของบอร์เนียว อีกฝ่ายหนึ่ง จะเห็นว่าในขณะที่มลายาและสิงคโปร์เป็นเอกราชแล้ว ในบอร์เนียว ชาราวัคและซาบะห์ยังมีสภาพเป็นอาณานิคมของอังกฤษอยู่ และบรูไนมีสุลต่านปกครองตามแบบประเพณีภายใต้อารักขาของอังกฤษ บอร์เนียวซาบะห์และผู้นำทางการเมือง มีหลายฝ่ายหลายพวกไร้การศึกษา ไม่มีทรัพยากรสำคัญ ๆ ผิดกับความก้าวหน้าในการศึกษาของมลายาและสิงคโปร์ ซึ่งเริ่มมีกันมาตั้งแต่หลังสงครามใหม่ ๆ

ในระยะเวลาที่เริ่มคิดจะตั้งสหพันธ์มาเลเซีย สภาพการในรัฐต่าง ๆ นี้แตกต่างกันมาก มลายามีพรรคการเมืองใหญ่ฝ่ายขวาของชาวมลายูคุมอำนาจอยู่ ในสิงคโปร์ พรรคการเมืองเป็นฝ่ายซ้าย และของชาวจีน แย่งอำนาจกัน ในบอร์เนียว ไม่มีนักการเมืองฝ่ายซ้ายหรือขวา มลายูหรือจีน มีแต่ผู้ปกครองชาวอังกฤษ ส่วนที่แตกต่างกันทั้งหลายนี้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้รวมกันเป็นสหพันธ์มาเลเซีย

๕

นับตั้งแต่สิงคโปร์เป็นเอกราชในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ลี กวนยู นายกรัฐมนตรี มีนโยบายสำคัญ ๒ อย่าง คือ สร้างอุตสาหกรรมและรวมกับมลายา สิงคโปร์ตระหนักดีว่าตนเป็นรัฐจีนท่ามกลางกลุ่มมลายูคือมลายาและอินโดนีเซีย จำเป็นต้องหาวิธีการสมัคสมานประโยชน์และร่วมมือกันให้ได้ แต่ในขณะที่เดียวกันทางฝ่ายมลายายังไม่ไว้ใจการเมืองฝ่ายซ้ายของสิงคโปร์ ผู้นำมลายูหลายคนยังเคลงใจคนจีนของสิงคโปร์ และทางสิงคโปร์ก็ยังมีผู้นำซึ่งเหยียดคนมลายูว่าไร้ความสามารถ ความต้องการของลี กวนยู จึงจะไม่บรรลุผลได้โดย

ง่าย เพราะมลายายังไม่ลืมค้ายว่า การรวมกับสิงคโปร์หมายถึงการมีคนจีนเพิ่มขึ้นอีกล้านกว่าคน และการทำให้อัตราส่วนคนมลายู เป็นคนส่วนน้อยของประเทศตัวเองไป

แต่ท่าทีของสถานการณ์ทางการเมืองขึ้นต่อไป ที่ผู้นำบางคนของมลายาเห็นว่า อาจเกิดได้ในสิงคโปร์ คือ คอมมิวนิสต์จะมีอำนาจขึ้นในเกาะนั้นได้ ในมลายาเอง การก่อกวนด้วยอาวุธของฝ่ายคอมมิวนิสต์ตั้งแต่เลิกสงครามใหม่ ๆ ได้สลายตัวไป เมื่อมลายาได้รับเอกราช แต่ทว่าพรรคคอมมิวนิสต์ในมลายาได้เปลี่ยนยุทธวิธี มาใช้การแทรกซึม พรรคฝ่ายซ้ายและองค์กรกรรมกร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ และยังไม่ลดความพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จจนได้สักวันหนึ่ง ในสิงคโปร์เอง ไม่มีการก่อกวนด้วยอาวุธของฝ่ายคอมมิวนิสต์ แต่ทว่าเด็กหนุ่มเงินจำนวนมากของสิงคโปร์ เคยได้รับการฝึกอาวุธจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ และอาจเป็นเครื่องมือของนักการเมืองคอมมิวนิสต์โค่นพรรครัฐบาลได้ เพราะพรรค PAP ที่ครองสิงคโปร์อยู่ก็ได้คุมเสียงเลือกตั้งข้างมากทั่วประเทศและไม่กล้าที่จะเป็นปฏิปักษ์เด็ดขาดกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ เพราะเกรงถูกกล่าวหาว่าไม่นิยมคนจีนด้วยกัน ยิ่งกว่านั้นในการเลือกตั้งซ่อมของปี ๒๕๐๔ ยังปรากฏว่าคนของพรรคไม่ได้รับเลือกสิ่งเหล่านี้เป็นที่เผ่าค้อยู่ในหมู่ผู้นำการเมืองของมลายา ซึ่งมีได้ปล่อยให้เรื่องเชื้อชาติเป็นม่านบังตาจนมีคตสนิทเสียทีเดียว

นอกจากปัญหาเรื่องภัยของคอมมิวนิสต์แล้ว มลายายังมองเห็นเหตุผลและประโยชน์ในทางเศรษฐกิจที่สิงคโปร์มีต่อแผ่นดินใหญ่อีกด้วย ท่าทีของฝ่ายมลายา ที่จะรวมกับสิงคโปร์ได้ก็ดีขึ้น แต่ทว่าการรวมนั้นจำเป็นจะต้องเอา ซาราวัก บรูไนและบอร์เนียวเหนือเข้าด้วย เพื่อแก้ปัญห้อัตราส่วนของประชากร ซึ่งทางบอร์เนียวมีจำนวนทัดเทียมกับสิงคโปร์ แต่เหตุผลทางประชากรอาจเป็นเพียงเหตุเดียว ซึ่งผลสุดท้าย อาจไม่แน่นอน เพราะกลุ่มชนพื้นเมืองของบอร์เนียวที่ไม่ใช่จีน ก็ไม่ใช่มลายูด้วย และบางกลุ่มก็ไม่ไว้ใจอำนาจของกลุ่มมลายู อย่างไรก็ตามก็ดี ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๐๔ ทนกู อับดุลราห์มัน ได้กล่าวปราศรัยขิมกลางที่สิงคโปร์ถึงวันข้างหน้า ที่มลายาจะต้องหาวิธีร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับมิตรทั้งหลายในย่านมาเลเซีย ในค่านการเมืองและเศรษฐกิจ โดยเอ่ยถึงบทบาทของบอร์เนียวส่วนที่อยู่ในปกครองหรืออารักขาของอังกฤษด้วย ทั้งนี้สันนิษฐานว่า เหตุผลสำคัญอีกข้อหนึ่งที่จะต้องรวมบอร์เนียวด้วย ก็เพราะอังกฤษเองอาจจะถอนตัวออกไปในไม่ช้า เมื่อหมดความจำเป็น หรือประโยชน์ที่จะอยู่อีกต่อไป และมลายา

(หรืออังกฤษ) เองไม่ประสงค์ให้อำนาจอื่น (เช่น อินโดนีเซีย) เข้ามาแทนที่ในบริเวณนั้น ข้อเสนอขิมกลางของคุณเป็นที่สนใจกันในสิงคโปร์ และมีการเริ่มปรึกษาหารือกันทันที ทางบอร์เนียวเองก็เริ่มส่งผู้แทนมาร่วมประชุมกัน ทั้งในบอร์เนียวและที่กัวลาลัมเปอร์ กับสิงคโปร์

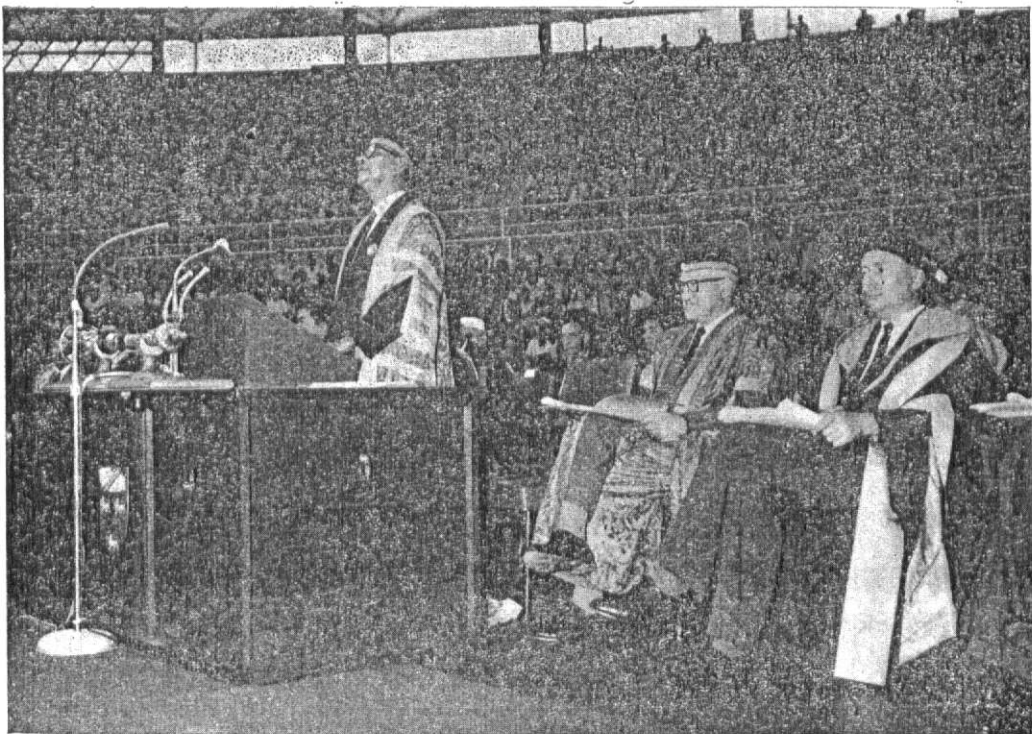
แต่ข้อเสนอก่อตั้งสหพันธ์มาเลเซีย มีฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ทั้งในและนอกประเทศ ซึ่งพอแยกประเภทได้ดังนี้ ในประเทศพวกหนึ่งคือ กลุ่มภาษาวัดชนธรรมอื่นที่ไม่เห็นด้วยกับอำนาจอิทธิพลของกลุ่มมลายู เช่น จะให้ภาษามลายู ซึ่งมลายูเสนอให้ใช้เป็นภาษาประจำชาตินั้น เป็นภาษาหลักที่ใช้สอนในโรงเรียนด้วย กลุ่มนี้คือ ชาราวักกับซาบาห์ ซึ่งชนพื้นเมืองส่วนใหญ่ไม่ใช่มลายู และต้องการเรียนด้วยภาษาอังกฤษสากล อีกพวกหนึ่งซึ่งคัดค้านความคิดจะรวมมาเลเซีย คือ พวกคอมมิวนิสต์หรือผู้ฝักฝ่าย ซึ่งยังเชื่อว่าวิธีการของคอมมิวนิสต์ถูกต้อง สำหรับประเทศเอเชียที่กำลังพัฒนา พวกนี้เห็นว่ามาเลเซีย คือ เรื่องของชาตินิยม ซึ่งเป็นปฏิปักษ์ลัทธิคอมมิวนิสต์ เสียงคัดค้านฝ่ายนี้มีมากในสิงคโปร์ ซึ่งปรากฏชัดในการที่นักการเมืองฝ่ายคอมมิวนิสต์ในสิงคโปร์แยกตนเองจากพรรค PAP ไปตั้งพรรคใหม่คือ Barisan Socialis ทั้งนี้ที่มีข้อเสนอของคุณ อับดุล ราห์มัน เนื่องจากคนมลายูมักถือว่าคอมมิวนิสต์ในมาเลเซีย มีแต่คนจีน กลุ่มที่คัดค้านการรวมมาเลเซียนี้จึงได้แก่กลุ่มคนจีนหัวรุนแรงทั้งชาตินั้นเอง ส่วนพวกที่คัดค้านรุนแรงจากภายนอก หากไม่นับฝ่ายคอมมิวนิสต์ทั้งค่ายเสีย ก็มีอินโดนีเซีย ซึ่งอยู่ใกล้เหตุการณ์ และคัดค้านรุนแรงที่สุด เพราะพรรคคอมมิวนิสต์ในอินโดนีเซีย (PKI) ถือว่า ระบบคอมมิวนิสต์เป็นหนทางเดียวที่จะทำลายระบบอาณานิคมได้ ขบวนการมาเลเซียอย่างดีที่สุดเป็นเพียงระบบชาตินิยม และที่จริงอาจเป็นระบบอาณานิคมรูปใหม่ด้วยซ้ำ ประธานาธิบดีซูการ์โนไม่เห็นด้วยเพราะมาเลเซียอยู่ติดเขตแดนของอินโดนีเซียในบอร์เนียว และเป็นการไม่เคารพอำนาจการนำของซูการ์โนในหมู่ชนมลายูด้วยกันเอง ส่วนกองทัพอินโดนีเซียที่ร่วมคัดค้านด้วย อาจเพราะเห็นเป็นโอกาสที่จะฉีกกำลังแสดงบทบาทแข่งกับฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่กำลังมีอิทธิพลเหนือประธานาธิบดีอยู่ ผลของการคัดค้านจากอินโดนีเซีย คือ การเผชิญหน้ากับมาเลเซีย ซึ่งอินโดนีเซียไม่รับรองฐานะ ด้วยวิธีการทุกทางที่ยังไม่ถึงกับเป็นสงครามเป็ดเฉย

ท่ามกลางอุปสรรคทั้งภายในและภายนอกดังกล่าวนี้ ซึ่งผู้วางแผนสหพันธ์ไม่สามารถแก้ไขเอาชนะได้ทุกอย่างไป แต่ด้วยความตั้งใจเด็ดเดี่ยวและเชื่อมั่นของผู้นำทางการ

เมืองที่พยายามหาทางเดินไปสู่ความผาสุกร่วมกันข้างหน้า แก่ประชากรผสมของย่านหนึ่ง
ในอาเซียอาคเนย์นี้สหพันธ์มาเลเซียก็อุบัติขึ้นในวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๖

๖

เรื่องของมาเลเซีย เป็นเสมือนละครที่เพิ่งเริ่มแสดง ตัวละครหลายตัว บทหลายบท
บางตัวยังท่องบทไม่ได้คล่อง บางตัวยังไม่แน่ใจในเรื่องที่แสดง บรูไนไม่ยอมเล่นตั้ง
แต่แรก สิงคโปร์เล่นได้ไม่ตลอด ต้องลาโรงไปยังไม่ทันจบฉากแรกสนิท ปัญหาภายใน
ขณะผู้แสดงเองยังแก้ไม่ตก เพราะเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ก็มีข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ว่าด้วย
เรื่องยุ่ง ๆ ทางซาราวัคอีก แต่ถ้าตัวละครเองยังเล่นได้ไม่ถึงบท อย่างน้อยทางด้าน
กนคุ บรรยากาศแจ่มใสขึ้น โดยเฉพาะจากทิศใต้ที่มีเสียงประณามมาดังที่สุด คือ อินโด
นีเซีย แต่บรรยากาศเช่นนี้จะมีอยู่อีกนานเท่าไร และผู้แสดงจะสนใจเล่นต่อไป ให้จบ
เรื่องหรือไม่ เป็นสิ่งที่ต้องติดตามเผ้าดูกันต่อไป

เมื่อสิงคโปร์ต้องจำใจลาออกจากสหพันธ์ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๐๘ สาเหตุสำคัญ คือ การขัดแย้งกันในด้านนโยบายและผลประโยชน์ทางการเมือง ระหว่างกัวลาลัมเปอร์ และสิงคโปร์ ของพรรคพันธมิตร UMNO และ MCA ของมลายาฝ่ายหนึ่งกับพรรค PAP ของสิงคโปร์ ซึ่งสมัครรับเลือกตั้งข้ามแดนกันในปี ๒๕๐๗ ซึ่งผลปรากฏว่า พรรคพันธมิตรของมลายาชนะเสียงข้างมากเป็นผู้ปกครองสหพันธ์ นักการเมืองชั้นผู้นำของมลายาวางอำนาจเหนือรัฐอื่น ๆ ทั้งสิงคโปร์และบอร์เนียว ยิ่งกว่านั้นนักการเมืองฝ่ายมลายูบางคนได้เริ่มโจมตีฝ่ายจีนอย่างรุนแรง และชักชวนชาวมลายูให้ต่อสู้เพื่อชาติ ศาสนาและแผ่นดินของตน บรรยากาศทั่วไปก่อให้เกิดความรู้สึกในสิงคโปร์ว่าคนจีนเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของชาวมลายู เกิดมีการปะทะกันระหว่างชนสองเชื้อชาติกันในสิงคโปร์ ๒ ครั้งในปี ๒๕๐๗ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในความสัมพันธ์ของชาวจีนและชาวมลายู นอกจากการกระทบกระทั่งเรื่องเชื้อชาติแล้ว ยังปรากฏว่า รัฐบาลกลางได้ออกกฎหมายภาษีบางเรื่องซึ่งกระทบต่อผลประโยชน์โดยตรงของพวกพ่อค้าจีนในสิงคโปร์ ในระยะนี้ และเรื่องภาษามลายูซึ่งกำหนดกันไว้ว่าจะใช้เป็นภาษาประจำชาติให้ได้ หลังจากที่เป็นเอกราชแล้ว ๑๐ ปี ก็เริ่มเป็นหนามยอกอกอีก เมื่อมีที่ท่าว่ารัฐบาลกลางที่กัวลาลัมเปอร์จะบังคับใช้ให้สำเร็จ ซึ่งทางสิงคโปร์เองในเรื่องนี้ประนีประนอมด้วยการยกให้ภาษามลายูเป็นภาษาประจำชาติ แต่ขอใช้ภาษาอื่นที่ประชาชนใช้กันอยู่ตามปกติ และภาษาอังกฤษด้วย แต่สิ่งที่เป็สาเหตุสำคัญอันทำให้สิงคโปร์ต้องลาออกจากสหพันธ์ อาจสรุปได้ว่าเป็น การรวมอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยไม่นำพาต่อความรู้สึกของคนจีน และทำให้ของกลุ่มมลายูที่ถือกลุ่มจีนเป็นปฏิปักษ์

ปัญหาเรื่องกลุ่มเชื้อชาติของมาเลเซียอาจน้อยลงเมื่อสิงคโปร์แยกออกไป แต่ทว่ายังไม่หมดได้ทีเดียว ในมลายา กลุ่มจีนสามารถร่วมงานกับกลุ่มมลายูได้ โดยอาศัยพรรค MCA ซึ่งมีความสัมพันธ์มาช้านานกับพรรค UMNO ของกลุ่มมลายู แต่กลุ่มจีนก็ยังเป็นกลุ่มอำนาจทางเศรษฐกิจอยู่ในประเทศ ในขณะที่กลุ่มมลายูพยายามรุดหน้าด้วยอำนาจทางการเมือง กลุ่มภาษาวัดฒนธรรมพื้นเมืองในซาราวักและซาบฮ์ ที่ยังอยู่ในสหพันธ์ ไม่ใช่เชื้อชาติมลายู และด้อยการศึกษากว่า แต่ไม่ด้อยความรู้สึกในศักดิ์ศรีของตนเอง หากกลุ่มมลายูแสดงท่าทีเหยียดหยามเป็นปฏิปักษ์ต่อ กระทำการตามอำเภอใจ โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของกลุ่มเหล่านี้ โอกาสที่จะเกิดการแตกแยกกันได้ยังมีอยู่ ยิ่งกว่านั้นดินแดนของรัฐทั้งสองนี้อยู่ห่างจากมลายา แต่ติดต่อกันเป็นแผ่นดินเดียวกับแคว้นกาลิมัน

ตัน (คือส่วนที่เหลือของเกาะบอร์เนียว ไม่นับบรูไน) ของอินโดนีเซีย และเป็นที่รู้กันอยู่ว่าอินโดนีเซียในอดีตภายใต้ซูการ์โน ไม่ชอบเห็นชาติอื่นใดมีอำนาจกว่าตน ในบริเวณนี้ แม้ว่าชาตินั้นจะเป็นเผ่าพันธุ์มลายูเช่นเดียวกับตนก็ตาม ยิ่งกว่านั้นอินโดนีเซียเองยังเคยแสดงให้รู้กันในหมู่ชาวมลายู ย่านอาเซียอาคเนย์นั้นว่า ชาวมลายูทั้งหลายควรรวมกันภายใต้การนำของซูการ์โนเอง แต่อำนาจของซูการ์โนยังไม่แน่นอน ซึ่งก็พลอยทำให้อนาคตของมาเลเซียในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอินโดนีเซียยังไม่แน่นอนไปด้วย

มาเลเซียในอนาคต อาจมีสมาชิกน้อยลงหรือเพิ่มขึ้น แล้วแต่ความผันแปรของเหตุการณ์ แต่มลายาจะยังเป็นประเทศเพื่อนบ้านทางใต้ของไทยอยู่ตลอดไป เรื่องของมาเลเซีย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจของคนไทยด้วย ไม่เฉพาะแต่ในยามฟื้นฟูสมาคมอาสา (ASA) เท่านั้น และโอกาสที่จะเดินทางไปเยี่ยมดูให้เห็นด้วยตาตนเอง ก็ทำได้ง่าย หากมีความสนใจอยู่แล้วเป็นทุน หากมาเลเซียถือว่าไทยเป็นค่าน้ำในสงครามอุดมการณ์ทางทิศเหนือ มาเลเซียก็คือค่าน้ำนองเดียวกันของไทยทางทิศใต้ แต่ถึงจะไม่ต้องมีสงครามอุดมการณ์ ความเป็นเพื่อนบ้านใกล้ชิดแต่โบราณก็ทำให้มาเลเซีย โดยเฉพาะมลายา เป็นประเทศที่น่าสนใจได้เองอยู่แล้ว

พัทธา สายหู

หนังสือที่ควรมีประจำบ้าน ถ้าไม่เพื่อตัวเอง ก็ลูกหลาน คือ

---

๑. นิตยสาร PROGRESS “เพราะใครอ่านประจำจะเก่งภาษาอังกฤษ” สมาชิกต่างประเทศมีมากกว่า ๒๐ ประเทศ เช่นในอังกฤษ สหรัฐ ฯลฯ
  ๒. นิตยสารวิทยาศาสตร์ก้าวหน้า ให้ความรอบรู้ ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ ความก้าวหน้าใหม่ๆ และวิทยาการที่น่าสนใจ
  ๓. นิตยสารเด็กก้าวหน้า “ช่วยให้เด็กรักการอ่าน และฉลาด” มีทั้งนิทาน การ์ตูน วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ธรรมชาติวิทยา ภาษาไทย ข่าว ฯลฯ
- รายการ ๑ และ ๒ ออกทุกวันที่ ๑๕ ของเดือน ราคาฉบับละ ๓ บาท รายการที่ ๓ ออกทุก ๗ วัน ราคาฉบับละ ๑ บาท

สนใจจะเป็นสมาชิกติดต่อ สำนักพิมพ์ก้าวหน้า ๘๘๒ วัชรบุรพา พระนคร โทร. ๒๖๕๕๑

ทุนการศึกษา ของ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด

สนับสนุนและส่งเสริม
นักเรียน นิสิต นักศึกษา
ที่เรียนดีแต่ขาดแคลน
ทุนทรัพย์ ทั่วประเทศ
เป็นประจำทุกปี

ลาวในทัศนะไทย

สมัยนี้ การไปลาว ยากกว่าแต่ก่อน ถึงกับต้องมีหนังสือเดินทาง แลต้องไปให้สถานทูตลาวตกลงตรา อนุญาตให้เข้าเมืองก่อน จึงจะไปได้ เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยที่สถานทูตลาวก็คุ้นเคยกับสถานทูตอื่น ๆ ส่วนมาก ในเรื่องหาหมายาทเป็นสมบัติผู้ติดตัวได้น้อย ทั้งนี้ก็น่าเห็นใจ เพราะผู้คนไปรบเร้ากันนัก ตำแหน่งแกก็ทำอยู่แล้ว แกละเห็นความสำคัญของตัวเองมากกว่าผู้ไปติดต่อก่อน แสดงฤทธิ์เดชใส่ให้เอาบ้าง เป็นของธรรมดา การกระทำเช่นนี้ สถานทูตไทยเราในต่างประเทศ ก็มีปรากฏเนื่อง ๆ สถานทูตแขก อังกฤษ ฝรั่งเศส มะริกัน ก็มีได้รับการยกเว้น จากกฎเกณฑ์แห่งความกักขะคงว่า ต่อรู้จักเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ การดั้นก็กลายเป็นคนละรูป

ที่น่าขำก็คือ เมื่อเดินทางเข้าพระราชอาณาเขตลาว ไปจากฝั่งไทย ตรงตัวจังหวัดหนองคายนั้น เจ้าพนักงานฝ่ายไทยก็ตรวจตราเข้มงวดกวดขัน ฝ่ายลาวก็พิถีพิถันมาก แลในเวลาจะกลับออกนอกประเทศลาว ยังต้องไปขออนุญาตจากทางราชการเสียก่อน แม้กระนั้น หนังสือเดินทางไทยก็ใช้ได้เพียงแค่เวียงจันทน์ จะไปหลวงพระบาง ต้องไปขอใบผ่านต่างหากออกไปเป็นพิเศษอีกชั้นหนึ่ง เมื่อเอาเรื่องระเบียบคงว่าไปปรารภให้เพื่อนฟัง เขาเลยลากมือไปข้ามฟากจากเวียงจันทน์กลับมาฝั่งไทย ทางอำเภอศรีเชียงใหม่ ทั้งไปทั้งกลับ ไม่มีใครขอใบสำคัญอันใดเลย ที่เล่ามานี้เป็นนิตยสารที่หาอ่านได้ เห็นว่าการทำตามระเบียบนั้นอย่างหนึ่ง การทำนอกระเบียบนั้นอย่างหนึ่ง ทั้งสองวิธีคงมีประพฤติปฏิบัติอยู่ในลาวเคียงคู่กันไปเกือบตลอดเวลา

ว่าถึงประเทศ ลาวเป็นรัฐอิสระถึงสามรัฐ ที่รวมกันเป็นประเทศเดียว ก็เพราะ
ฝรั่งเศสเข้ามายึดครองเอาไว้ แม้กระนั้น ฝรั่งเศสแบ่งอาณาจักรหลวงพระบางเป็นต่างหาก
ออกไปจากเวียงจันทน์และจำปาศักดิ์ จริงอยู่ เวียงจันทน์สิ้นวงศ์เจ้าครองนครเสียแต่เมื่อ
คราวเจ้าอนุวงศ์ความวุ่นวายขึ้นนั้นแล้ว แต่เจ้านายวงศ์จำปาศักดิ์ ยังคงสืบเชื้อสายอยู่
จนทุกวันนี้ และบรรพบุรุษของท่านพวกนี้ก็ชื่อตรงจงรักกับกรุงเทพฯ ยิ่งกว่าหลวง
พระบาง แม้เวลานี้เอง จะว่าเจ้านายทางจำปาศักดิ์ยอมลงให้แก่เจ้านายทางหลวงพระบาง
อย่างเต็มที่ ก็พูดไม่ได้ ในทางรัฐประศาสน์ ก็กล่าวกันว่ารัฐบาลเป็นกลาง แต่เป็น
กลางแค่นั้น นำสงสัยอยู่ ฝ่ายประเทศลาวที่เข้าร่วมเป็นรัฐมนตรีนั้น ก็ไม่มีสักคน
เกี่ยวข้องอยู่เวียงจันทน์ หากไปตั้งหลักกับกองทัพของตน ตามเขตที่ตนยึดครองได้
พร้อม ๆ กันนั้น เวียงจันทน์ก็มีตำแหน่งเจ้าสุภานุวงศ์ มีทหารฝ่ายประเทศลาวอยู่ยาม
รักษาไว้ ครั้นออกไปนอกตัวเวียง ทหารรัฐบาลและทหารประเทศลาวก็ปะทะกันด้วย
ศัสตราวุธ มหาอำนาจไหนหนุนฝ่ายไหน ไม่จำเป็นต้องกล่าว และแต่ละมหาอำนาจ
เข้ามามีบทบาทกับการเศรษฐกิจ การทหาร การโฆษณาชวนเชื่อ มากน้อยเพียงไร
ก็อย่าให้พูดเลย เวียงจันทน์เมืองเล็ก ๆ แต่ก็มีทั้งสถานเอกอัครราชทูตจีน (แดง) และ
สถานเอกอัครราชทูตอเมริกัน ข้าราชการสถานทูตจีนนั้นเล่า ก็ยืนยันว่าไม่พูดจาคล่องแคล่ว
แต่ภาษาลาวเท่านั้น หากยังพลอยสนใจในค่านิยมไทยด้วย และจะได้อย่างกรายเข้ามาใน
พระราชอาณาเขตสยาม โดยอาศัยระเบียบพิธีการเข้าเมือง หรือไม่ อย่างไร ไม่ทราบได้

ฝ่ายคณะกรรมการควบคุมดูแลความสงบในลาวก็ดูแลไป แต่ก็คงดูแลเพียงในนคร
เวียงจันทน์ หากล้าลงไปตรวจตราบริเวณนอก ๆ ไม่ พวกประเทศที่หวังดีต่อลาวก็พากัน
เอาเงินเหรียญบ้าง เอาเครื่องอุปโภคบริโภคบ้าง ทูมเทมาช่วยลาว แต่ดูเหมือนจะคิด
การกันอย่างเห็นแก่ตัวมากเกินไป หรือโง่เกินไป การช่วยเหลือนั้น ๆ จึงได้ประโยชน์แก่
คนของประเทศที่ให้ความช่วยเหลือ นักการเมืองประเภทฉวยโอกาสบางคนของลาว และ
มีเศษเลยได้มาถึงนักฉวยโอกาสไทยที่ไปคอยเป็นคนกลางแบ่งสรรปันส่วนมาด้วย โดยที่
คนลาวทั่ว ๆ ไปได้รับผลแห่งความสงเคราะห์นั้นน้อยที่สุด ของถูกที่เมืองลาว อันมีอนุสนธิ

มาจากความช่วยเหลือดังกล่าว คือของที่ไม่มีความจำเป็นแก่ชีวิตประชากรลาวเลย ก็เกือบจะว่าได้ ส่วนอะไรที่เป็นปัจจัยสำคัญในการครองชีพแล้ว คนลาวต้องซื้อหามา ค้ายราคารอแฉง เพราะไหนการคมนาคมจะไม่สะดวก การรบบฟุงภายในประเทศ การ ขนย้ายโดยผ่านประเทศเพื่อนบ้าน ก็ถูกมิตรประเทศนั้นตั้งพิกัดอัตราค่าขนส่งอย่างซุก เลือคซุกเนื้อ นี่นับว่าน่าสงสารยิ่งนัก

การปกครองของลาวในเวลา^{นี้} ถ้ามองกันอย่างเผิน ๆ จะเห็นข้อเสียมากกว่าข้อดี แต่ถ้าวิจารณากันโดยให้ความเป็นธรรมแล้ว จะเห็นได้ว่ารัฐบาลเจ้าสุววรรณภูมานี้รักษา สถานการณ์ไว้ได้ค้ำที่สุคอันอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ในสภาวะและสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ บทบาทของเจ้ามหาชีวิตก็เช่นกัน ถ้าคิดกันอย่างถี่ ๆ แล้ว จะไม่เห็นความสำคัญ เพราะเก็บองค์อยู่เงียบ ๆ ในพระราชวังทางหลวงพระบาง ในขณะที่รัฐบาลยุบสภาอยู่ ทางเวียงจันทน์ และเจ้าบุญอุ้มเอะอะอยู่ทางจำปาศักดิ์ แต่ถ้าว้ใจความเป็นมาทาง ประวัติศาสตร์ และติดตามความเคลื่อนไหวในทางการเมืองของลาวอย่างใกล้ชิดแล้ว จะเห็นว่ากระแสพระดำรินนี้มีอิทธิพลต่อนโยบาย และการกระทำของรัฐบาลอยู่มิใช่น้อย สภาราชมนตรีที่ปรึกษาองค์เจ้ามหาชีวิต ก็มีบทบาทไม่น้อยกว่าคณะองคมนตรีของเรา ในขณะที่ชนชั้นนำของลาวแตกแยกเป็นก็เป็นเหล่าอยู่เช่นนี้ องค์เจ้ามหาชีวิตเท่านั้น ที่เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นเอกภาพแม้เอกภาพดังกล่าวจะไม่ศักดิ์สิทธิ์ทั่วทั้งประเทศ ก็ตาม

สิ่งซึ่งลาวขาดอย่างยิ่งคือปัญญาชนคนหนุ่ม ที่ต้องการบุคลิกลักษณะของความเป็น ลาว ที่แล้ว ๆ มา ถ้าใครมีปัญญาความสามารถ ก็ได้รับการล้างสมองตามวิถีทางของ ฝรั่งเศสสิ้น วิธีที่ฝรั่งเศสเสียมสอนให้ลาวเกลียดไทย ก็ทำอย่างแยบคาย ใช้กระทั้ง พระแก้วมรกตเป็นสื่อ ใช้อัตถสมัยเจ้าอนุเป็นชนวน ใครไปเพียงแก้ววัดพระแก้วที่เวียง จันทน์ ก็เห็นกลโบายนี้ได้ แต่พร้อม ๆ กันนั้น ฝรั่งเศสก็ไม่โฆษณาว่าร้ายไทยอย่าง โจ่งครึม ผิดกับวิธีการของนายมันนายคง ในทางดี ฝรั่งเศสได้ช่วยรักษาศิลปวัฒนธรรม ของลาวไว้ได้หลายอย่าง สิ่งที่ฝรั่งเศสสร้าง ก็ล้วนมีรสนิยม ผิดกับอนุสาวรีย์พระเจ้าไชย เษษฐาธิราช ที่ช่างเจ๊กทางกรุงเทพฯ ไปทำ และไม่มีอ่างน้ำพุอันน่าเกลียดชนิดที่เอา อย่างไปจากวงเวียนราชเทวี

แม้ในปัจจุบัน ฝรั่งเศสก็ยังคุ้มครองมรดกของลาวไว้โดยตลอด นักเรียนหัวกะทีย่อมต้องไปเรียนต่อที่ฝรั่งเศส ดังที่เคยไปฮานอยกันในสมัยก่อน บุคคลเหล่านี้ ถ้าไม่มีความเป็นลาวฝังแน่นอยู่จริง ๆ แล้ว ก็คงกลายเป็นฝรั่งตัวก้นยิ่งกว่าที่เราจะเจอในเมืองไทย พวกนี้พอใจพูดฝรั่งเศส เขียนฝรั่งเศส อ่านฝรั่งเศส ยิ่งกว่าภาษาบิดามารดาคน นิตยสารที่แสดงภูมิปัญญาในลาวมีอยู่ฉบับเดียว ซึ่งก็ตีพิมพ์จำเพาะเป็นภาษาฝรั่งเศส

หนังสือพิมพ์ภาษาลาวนั้นเหลวไหลก ทั้งในด้านอรรถรส อักษรวิธี และการใช้ ถ้อยคำ เข้าตำรากงก้างเกวียน ที่อรรถรสเหลว ก็เพราะคนมีปัญญาไม่เขียนภาษาของตน หรือคนที่เขียนขาดปัญญา หนังสือพิมพ์รายวันมีแต่บริภาษคำทอแลโฆษณาชวนเชื่อทางการเมือง การผลิตก็อยู่ในระดับต่ำทางคุณภาพ การจำหน่ายก็ได้น้อย นอกเมืองใหญ่ ๆ แล้ว ไม่มีใครซื้ออ่านกันเลย อักษรวิธีก็เถียงกันไม่รู้จักแล้วว่าจะเอาอย่างไทยหรืออย่างไหน วิธีเขียนแบบอักษรวิบัติตั้งที่จอมพลแปลกนิยมนั้น ๆ จะช่วยให้วงการอักษรศาสตร์กระเตื้องขึ้น หาได้ไม่ ในเรื่องนี้ สมาคมวรรณคดีลาวเข้ามามีบทบาทมากเกินไป โดยที่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่จริง ๆ ให้ความสำคัญน้อยเกินไป และมติมหาชนก็ดูจะไม่แยแส พวกผู้รู้ก็ได้แต่บ่นกันเจี๊ยบ ๆ ว่าอักษรวิธีของลาวปัจจุบัน เหมาะสำหรับคนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เท่านั้นเอง ส่วนการใช้ถ้อยคำนั้นเล่า ก็น่าเสียดายที่ลาวทั้ง วลีเก่า ๆ ของตนเสีย หันมาใช้คำตามหนังสือพิมพ์ไทย ที่ส่งเข้าไปขายในราชอาณาจักร ก็หนังสือพิมพ์ไทยนั้น ใช้ถ้อยคำผิดมากกว่าถูก หนังสือแม่ของราชการลาว ก็เลยเอาอย่างผิด ๆ ตีตไปด้วย ยิ่งราชาศัพท์ซึ่งลาวไม่เคยมีใช้กันมาก่อนด้วยแล้ว เลยนำไปใช้กันอย่างฟุ่มเฟือยเกินขนาด เลอะเปรอะเกินงามไปหมด

อิทธิพลแล้ว ๆ ที่ไทยให้แก่ลาวนั้น ไม่แต่ในทางนักฉวยโอกาสและภาษาชั้นแล้วเท่านั้น พาณิชยศิลป์ชนิตปราศจากสุนทรียศาสตร์ ก็แพร่หลายเข้าไปในประเทศลาว อย่างน่าตระหนกตกใจ บางอย่างทีลาวรับไปจากไทย จะดีหรือไม่ ต้องคอยดูกันต่อไป คือการพระศาสนา ทั้งในด้านปริยัติและปฏิบัติ เพราะปรากฏว่าแต่ไหนแต่ไรมา เปรียญลาวที่เข้ามาถึงกรุงเทพฯ มักกลับไปเป็นพระมหาเถระที่ประเทศตน บัดนี้ก็มีมาเรียนที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ มานำวิธีเผยแพร่ วิธีตั้งสถาบันการศึกษา วิธีฝึกสอนสมาธิ

ฯลฯ ไปใช้ วิธีการดังกล่าว ถ้าทำด้วยความรอบคอบสุขุมคัมภีรภาพ และมีเมตตา
 ว่าไทยผิดตรงไหน พลาดตรงไหน ก็วยังผลอันไพบูลย์ให้เกิดขึ้นได้ แต่ถ้าหลับตา
 ตามไทยไปถ่ายเดียว หรือไปคัดที่ตี เติมที่เสียเข้า จะนำวาทกึ่งนัก เวลานั้นปัญหาเรื่อง
 มหานิกายกับธรรมยุติกกำลังเริ่มมีที่ท่าขึ้นมาบ้างแล้วทางเวียงจันทน์

จะอย่างไรก็ตาม พระลาวหรือเปรียญลาพรตของลาว ก็ยังเป็นบุคคลกลุ่มใหญ่ที่รู้
 เรื่องวัฒนธรรมประเพณีของชาติตน ยิ่งกว่าชนกลุ่มอื่น การพูดคุยกับท่านเหล่านี้ ดูจะ
 เป็นกันเองยิ่งกว่าใครหมก พวกขรวาสนอกนั้น ถ้ามีปัญญาสามารถมากก็อยากพูด
 ฝรั่งเศสยิ่งกว่าภาษาตน ถึงภาษาลาวกับภาษาไทยจะใกล้เคียงกันภาษาเดียว ก็ให้คุณและ
 ให้โทษแก่คู่สนทนา ดูภาษาอังกฤษและอเมริกันนั่นเอง เซอซิลเคยกกล่าวว่า สิ่งซึ่งแบ่ง
 กนอังกฤษออกจากคนอเมริกัน ก็เพราะใช้ภาษาร่วมกันนั่นเอง ความข้อนี ถ้าคิดให้ดี ๆ
 แล้ว ก็จริงสำหรับไทยกับลาวด้วย จริงอยู่ เวลานั้นขรวาสนลาวก็เข้ามาเรียนในเมืองไทย
 กันในสถาบันการศึกษาต่างแห่งขึ้นแล้ว และมีไปอเมริกาขึ้นมากด้วย อีกสักหน่อย
 การพูดไทยกันได้เป็นอย่างดี ชนิดที่คนไทยพูดกับพระลาวเวลานี้ หรือพูดภาษาอังกฤษ
 กันได้เองอย่างเต็มที่ คงจะช่วยคลี่คลายในข้อขัดข้องทางภาษาได้บ้างตอกกระมัง

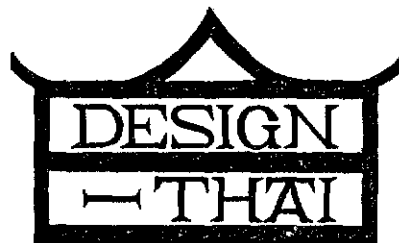
เท่าที่ฟังเสียงมานั้น ลาวเขารู้สึกอยู่เสมอว่า เราเอาเปรียบเขาในทางเศรษฐกิจ เรา
 ครอบงำเขาในทางสังคม ความข้อนี เราน่าจะรับว่าเป็นจริง ทางด้านเศรษฐกิจ รัฐบาล
 ต้องแก้ไข ไม่เอารัศเอาเปรียบประเทศเพื่อนบ้านที่ยากจนกว่า ที่ต้องอาศัยเราเป็น
 เมืองผ่าน สมัยนี้ จะใช้วิธีการเห็นแก่ตัวในระยะสั้นนี้ ไม่ควร เราต้องผูกมิตรกับ
 ลาวจริง ๆ ในทางเชื้อชาติ ลาวกับเรานั้น มิใช่อื่นไกล พี่น้องกัน ข้อนีถึงไม่มีหลวง
 วิจิตรวาทการแล้ว ก็ยังคงพิสูจน์ได้โดยหน้าขึ้นตามาน ส่วนการครอบงำเราแต่ละคน
 ต้องแก้ที่คนนี้ และถ้าเราเห่อฝรั่งน้อยลง ทิศวัตคุณน้อยลง มีใจสูงส่งขึ้นเพียงไร เรา
 จะเข้าใจเพื่อนบ้านของเรามากขึ้นเพียงนั้น

ในทางระยะยาวแล้ว ไทยเรามีนโยบายอะไรเกี่ยวกับลาว หรือเราคิดเพียงแง่ทหาร
 แ่งการเมืองเท่านั้น แ่งการศึกษา แ่งวัฒนธรรม แม้จนแง่พระศาสนานี้ เราคิดทำ

การร่วมมือกับลาวบ้างหรือเปล่า ถ้าคิด ก็ขอให้วางแผนกันให้รอบคอบสักหน่อย ให้คิดถึงอกเขาให้มากเท่ากับอกเรา ในกระบวนประเทศเพื่อนบ้านเราทั้งหมด ลาวใกล้ชิดกับเรามาก ทั้งในทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และความเป็นความตาย ขอให้เราเข้าใจและเห็นใจประเทศนี้กันให้มาก อย่าปล่อยให้บุคคลบางพวกบางกลุ่มในหมู่เราไปทำให้เขาเกลียดเราแต่ฝ่ายเดียว เราต้องทำให้เขารักเราด้วย และวิธีที่ให้ใครรักเรานั้น คือเราต้องรักเขาก่อน

ว่ากันโดยสัจจริงแล้ว ลาวเป็นคนน่ารัก ไทยเรามากจะคุยเชิงเสมอว่าเราเป็นคนน่ารักอย่างโน้นอย่างนี้ แท้ที่จริง ลาวเขามีคุณสมบัติเหมือนเราแทบทุกประการ จะผิดกับเราก็ตรงที่คนของเขาโง่งไม่เก่ง เท่าคนของเรา เขาเห่อฝรั่งน้อยกว่าเรา ผู้หญิงยังนุ่งซิ่น ผู้ชายยังนุ่งม่วง กันเสมอๆ แม้เพียงเท่านั้น เขาก็มีสัญลักษณ์ของความเป็นตัวของตัวเองมากกว่าเราแล้ว ถ้าคนหนุ่มรุ่นใหม่ของเราหันมาเอาใจใส่กับวรรณกรรมและวัฒนธรรม ตลอดจนศาสนาดั้งเดิมของชาติด้วยแล้ว อนาคตของลาวจะแจ่มใส แม้ในทางการเมืองและเศรษฐกิจจะยังมีกรรมอยู่ก็ตาม

ส. ศิวรักษ์

อาคารมณียา ๕๑๑/๒
ถนนเพลินจิตต์ พนมพร
โทร. ๕๕๐๖๒-๕

มีวัสดุการตกแต่งสำหรับนักออกแบบและผู้ดำเนินงานตกแต่งภายใน
ได้เลือกใช้

ผ้าไทย คุณภาพสูง ลายและสีนำสมัย

กระถางบุผนัง

พรมและกระเบื้องปูพื้น วายเนล มีลายและสีให้เลือก

เฟอร์นิเจอร์ออกแบบพิเศษ

ผู้แทนของดีชาชนไทย

จะนำของตัวอย่างไปให้ท่านพิจารณาถึงสำนักงาน และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทุกท่าน

ด้วยถินันทนการจาก

ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ จำกัด

สำนักงานใหญ่ ๑๗๑ ถนนสุรวงศ์ พระนคร

ด้วยถินันทนการจาก

บริษัท ลีเวอร์ บราเธอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

ผู้ผลิต

ผงซักฟอกบริส

สบู่หอมลัคส์

สบู่ตราชั้นไลต์ ฯ ล ฯ

ธนาคารทหารไทย จำกัด

อาคาร ๒ ถนนราชดำเนินกลาง พระนคร
โทร. ๒๕๖๗๕-๖-๗, ๒๒๔๐๖ และ ๒๒๗๔๕

ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ทุกประเภท
มีตัวแทนต่างประเทศตามเมืองสำคัญ ๆ ทั่วโลก
บริการสะดวกรวดเร็ว ซื่อสัตย์ และเป็นกันเอง
ยินดีรับใช้นักธุรกิจ พ่อค้า และประชาชนโดยทั่วไป

สุขุม นวพันธ์ ผู้จัดการ

บทบาทของไทยใหญ่ในพม่า

ฉานเป็นรัฐหนึ่งในสหภาพพม่า ประชาชนส่วนมากเป็นไทยใหญ่ มีประมาณ ๓ ล้านคน อาณาบริเวณทั้งสิ้น ๖๒,๐๐๐ ตารางไมล์ นับเนื้อที่ได้ ๑ ใน ๓ ของดินแดนทั้งหมดของสหภาพ ทางรัฐภาคีก็มีอาณาเขตจรดพรมแดนของประเทศไทย ผู้ที่สนใจระเบียบการปกครองของรัฐนี้ จะหาอ่านได้จากบทความของเจ้าหญิงเสีตา ใน *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ฉบับที่ ๑ ปีที่ ๓

ภายในรัฐไทยใหญ่เองนั้น ยังแบ่งออกเป็นเมืองต่างๆ ซึ่งมีเจ้าฟ้าเป็นผู้ปกครอง บัดนี้ ทางเหนือมี ๑๐ เมือง ทางใต้มี ๒๖ เมือง แต่เดิมมานั้น บางคราวก็สมัครสมานสามัคคีกัน บางคราวก็รบพุ่งกันเอง ตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าบ้างในบางสมัย บางสมัยก็สมัครใจมาขอขึ้นกับไทย ในระหว่างที่อังกฤษยึดครองพม่า นั้น พม่าและไทยใหญ่อยอมอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษเสมอกัน

ครั้นเมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่สอง และรู้จักแล้วว่าอังกฤษจะถอนตัวออกจากพม่า พวกเจ้าฟ้าไทยใหญ่ได้หารือกันว่า อนาคตของรัฐตนจะเป็นไปในรูปใด ในการประชุมกันนี้ ได้เชิญหัวหน้าของพวกเผ่าชนกะฉิ่น ฉิ่นและคะยา มาร่วมด้วย เพราะมีอาณาบริเวณติดกัน และมีเชื้อชาติต่างไปจากพม่าเช่นเดียวกัน แต่ก็เห็นพ้องต้องกันว่า จะแยกตนออกเป็นรัฐอิสระหาได้ไม่ เพราะไม่มีกำลังพอ ทั้งอังกฤษคงไม่สนับสนุนด้วย เจ้าฟ้า

ไทยใหญ่บางองค์เห็นควรไปเข้ากับจีน เพราะพรมแดนภาคเหนืออยู่ติดกับประเทศนั้น แต่จีนคณะชาคกับจีนคอมมิวนิสต์ก็กำลังรบพุ่งกันอย่างไม่สนใจกับชาติอื่น บางองค์เสนอว่าให้มาร่วมกับไทย แต่ไทยน้อยก็ไม่สนใจกับไทยใหญ่อย่างจริงจัง ๆ ทั้ง ๆ ที่เป็นชนเชื้อชาติเดียวกัน ข้อเสนอดังกล่าวแสดงให้เห็นแล้วว่า ไทยใหญ่รักหรือเกลียดพม่าเพียงไหน

อย่างไรก็ตาม ผู้นำของพม่าในเวลานั้นเป็นคนคิดการณ์ไกล ทั้ง อู นู และ อู อองซาน ได้ขึ้นมาร่วมประชุมที่เมืองบึงดอง ทางภาคกลางของรัฐฉาน ใน พ.ศ. ๒๔๙๐ ตกลงตั้งสหภาพพม่าขึ้น โดยให้รัฐต่างๆ มีสิทธิเท่ากับพม่า ซึ่งถือว่าเป็นรัฐหนึ่งเท่านั้น ในสหภาพ รัฐธรรมนูญพม่าฉบับ พ.ศ. ๒๔๙๐ ได้รับรองความข้อนี้ โดยให้มีผู้แทนจากรัฐต่างๆ เข้าไปนั่งในรัฐสภา ณ กรุงย่างกุ้ง ก็รับรองการสืบสันตติวงศ์ของเจ้าฟ้าไทยใหญ่ทั้งหลายด้วย

ครั้นพม่าได้เอกราชไม่ทันไร ก็เกิดการจลาจลขึ้น ระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายคอมมิวนิสต์ พวกกะเหรี่ยงก็พลอยเข้าข้างคอมมิวนิสต์ เพราะเกลียดการกระทำอันเลวร้ายของพม่ามาแต่ก่อนนั่นเอง เวลานั้นถ้ารัฐต่างๆ ที่ร่วมประชุมกัน ณ บึงดองเข้าข้างกับฝ่ายกบฏ รัฐบาลพม่าก็ย่อมต้องถึงซึ่งความปราชัย แต่ไทยใหญ่ก็คงยืนหยัดอยู่กับรัฐบาล เพราะไม่ต้องการให้คอมมิวนิสต์มามีอำนาจ และเชื่อว่าพม่าจะรักษาความสัตย์ ในเรื่องสิทธิความเสมอภาคของชนต่างเชื้อชาติ และจักไม่มายุ่งเกี่ยวกับกิจการภายในของรัฐ แต่การณ์จะเป็นดังคาด ก็หาไม่

ภายในรัฐฉานเอง เดิมพวกเจ้าฟ้าปกครองโดยสิทธิ์ขาด ครั้นต่อมา ตกลงกันว่า จะใช้ระบอบประชาธิปไตย เจ้าฟ้าไทยใหญ่ที่มองการณ์ไกลได้พยายามปลุกฝังลัทธินี้ ในหมู่ประชาชนพลเมือง และภายในไทยใหญ่เอง ก็ต้องประสบปัญหากองทหารจีนก๊กมินตั๋ง ซึ่งถอยร่นลงมาจากเมืองจีนเป็นจำนวนมาก มาก่อความสงบสุขอยู่มิใช่น้อย ทางฝ่ายพม่าเห็นอยู่แล้วว่าการปกครองระบบที่ให้มีอำนาจอยู่กับรัฐต่างๆ เป็นเอกเทศนั้น ทำให้รัฐบาลกลางอ่อนแอ จึงอยากเข้าควบคุมถึงกิจการภายในของแต่ละรัฐ เมื่อมีความไม่สงบเกิดขึ้นเช่นนี้ พม่าเลยหาทางยุบให้ประชาชนพลเมืองเกลียดพวกเจ้าฟ้า

ชั้นด้วย ในเมืองที่เจ้าฟ้าอ่อนแอ เกียรติยศ ไม่ทันสมัย วิธีโฆษณาชวนเชื่อของพม่า
ได้ผลมาก แต่หลายเมือง อำนวยการบริหาร การศาลและนิติบัญญัติอยู่ในมือประชาชน
แล้ว และพวกเจ้าฟ้าก็เป็นที่รักใคร่ของราษฎร ถึงกระนั้นก็ตาม พม่าก็คงส่งทหารเข้า
มายังรัฐฉานจนได้ อ้างว่าเพื่อปราบพวกจีนก๊กมินตั๋ง พวกไทยใหญ่ที่เคยถูกยุให้เกลียด
เจ้านายของตน เมื่อมาเผชิญกับกองทหารพม่าเข้าเช่นนี้ เลยหันความเกลียดชังไปยัง
พวกพม่าสิน ทั้งนี้เพราะทหารพม่าชาวควินยอันตี ช่มเหล่งรังแกพลเมือง เป็นเรื่อง
เป็นราวขึ้นมาแล้ว นายก็กลับไม่ซำระ โดยเห็นคนของตัวดีกว่าชาวไทยใหญ่ ความขม
ขื่นที่ไทยใหญ่ได้รับจากทหารพมานั้น เหลือที่จะบรรยาย แต่ฝ่ายการปกครองของรัฐ
ฉานเองก็อ่อนแอ พวกเจ้าฟ้าแก่ ๆ ก็หัวโบราณเกินไปกว่าที่จะทำอะไรให้ ได้ผล การ
เปลี่ยนรูปการปกครองก็กำลังดำเนินอยู่ โดยที่ผู้เข้ามาใหม่ยังไม่จัดเจนงาน ต่อปี พ.ศ.
๒๔๙๘ - ๙ นั้นแหละ พวกเจ้าฟ้ารุ่นหนุ่มจึงสำเร็จการศึกษา กลับมาจากมหาวิทยาลัย
อย่างกรุงเทพฯ อย่างสำคัญ ทั้งในทางการเมือง ทางด้านสังคม และพวก
นี้เองที่เป็นตัวตั้งตัวตีทำการต่อต้านพม่า กับทั้งยังเป็นชนวนจุดให้พวกหนุ่มไทยใหญ่
เกิดเลื่อมรักชาติมากขึ้น จนตั้งพรรคตั้งพวกกันตามโรงเรียนต่าง ๆ ออกหนังสือพิมพ์
เพิ่มความรู้จักและรักวัฒนธรรมของตนเอง เน้นไปในด้านภาษาไทยใหญ่ โดยไม่ใช้
ตัวหนังสือพม่า วรรณกรรมไทยใหญ่ที่ตีพิมพ์ออกมา เช่น *ขุนสามลอ* นั้น ได้ปรับปรุง
เล่นเป็นละครบนชั้นด้วย ตัวตั้งตัวตีที่สำคัญทั้งในด้านวัฒนธรรม สังคม และการเมือง
คือ เจ้าหญิงเสือนคำ มหาเทวีแคว้นยางหวี ตั้งแต่นั้นมา ความเกลียดเจ้าก็ไ้จางหาย
ไป เพราะใครต่อใครก็เห็นกันแล้วว่าเจ้าฟ้าหาใช่อุปสรรคของรัฐฉานไม่ ศัตรูที่สำคัญนั้น
คือพม่าต่างหาก พม่าได้กระทำทุกวิถีทางที่จะกวาดล้างวัฒนธรรมที่วานี้ โดยจับกุมผู้
เขียน สั่งห้ามการแสดงละครบนพื้นเมือง ไม่อนุญาตให้ตีพิมพ์หนังสือไทยใหญ่ ทั้ง ๆ
ที่การกระทำดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญและสิทธิมนุษยชน

ทางพม่าเอง การเมืองภายในก็มีได้สงบเงียบ หลังจากปราบสงครามคอมมิวนิสต์กับ
กะเหรี่ยงได้บ้าง ยังไม่ทันจะฟื้นตัว พวกรัฐบาลก็วิวาทกันเอง เมื่อ อุ นู ยังเป็นนายกรัฐมนตรี
อยู่นั้น อุ บา ซอ และ อุ กยา ฉะเยน ซึ่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีอยู่ทั้งคู่ ก็

ได้กลายเป็นปฏิปักษ์กันไป พวกทหารซึ่งไม่ค่อยเกรงอำนาจรัฐบาลพลเรือนอยู่แล้ว ก็เลยยิ่งแสดงอิทธิพลหนักขึ้น โดยเฉพาะในไทยใหญ่ ซึ่งห่างไกลรัฐบาลกลางออกไป ระบบตำรวจลับก็คุกคามความสงบสุขของประชาชนพลเมืองอย่างเหลือที่จะทนทาน เมื่อผู้คนในรัฐฉานไม่อาจตั้งพรรคการเมืองได้โดยอิสระ ไม่สามารถดำเนินการต้านวัฒนธรรมของตนเองได้โดยเบ็ดเสร็จ ก็จำเป็นต้องอยู่เองที่ต้องใช้ขบวนการใต้ดิน

ขบวนการต่อต้านพม่าของพวกไทยใหญ่นั้น เติบโตหนุ่มเติบใหญ่มาโดยฉับพลัน ต่อมา ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒ พวกไทยใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เข้าร่วมขบวนการนี้ด้วย เพราะไม่อาจตั้งตนเองได้ตามเมืองต่างๆ จึงออกยึดที่มั่นตามป่าเขานอกเมือง ต่อมาพวกเผ่าว่าได้เข้าร่วมสมทบ ได้โบมอ ซึ่ง เป็นลูกครึ่งระหว่างไทยใหญ่กับว่า นำกองทัพเข้าปล้นเมืองต้งยาน โดยที่โบมอเคยเป็นนายสารวัตรทหารของสหภาพพม่ามาก่อน จึงคุมทัพได้เข้มแข็ง ยึดเมืองสำเร็จ จนรัฐบาลต้องส่งทัพบกและทัพอากาศออกต่อสู้ จึงชิงเมืองคืนได้ แต่ขึ้นมา ขบวนการต่อต้านก็ได้ลดทอนการลำเลียงขนส่ง ทักทางรถไฟ ทำลายถนน อยู่ตลอดเวลา การรบพุ่งกับพม่าครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่งนั้น เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ ตอนที่พม่าบังคับให้เจ้าฟ้าไทยใหญ่ในเมืองต่างๆ สละอำนาจให้หมด ทั้งๆที่อำนาจจริงๆ ก็ไม่มีอยู่แล้ว การกระทำดังกล่าวของพม่า เท่ากับสบประมาทกันโดยตรง และเท่ากับไม่เคารพสิทธิการปกครองภายในรัฐเลย ด้วยเหตุนี้ ประชาชนไทยใหญ่และชาวเขาเผ่าใกล้เคียงจึงลุกฮือขึ้น

ทางขบวนการต่อต้านของไทยใหญ่เอง ก็มีการปฏิรูประดม พวกนักเรียนมหาวิทยาลัยหนุ่มๆ ไม่ยอมร่วมมือกับหนุ่มเติบใหญ่ แยกไปตั้งกองทัพรัฐฉานอิสระขึ้น (S.S.I.A.) พวกนี้มีหัวรุนแรงที่จะแยกไทยใหญ่ออกจากสหภาพโดยเด็ดขาดเลยทีเดียว เหตุผลก็คือการอยู่ร่วมกับพม่า ฉานไม่เคยได้สิทธิความเสมอภาคอะไรเลย และพม่าก็หาทางกำจัดเชื้อชาติไทยใหญ่อยู่ตลอดเวลา แต่พวกนี้ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง จึงแยกกันทำตามท้องถิ่นต่างๆ อย่างปราศจากการรวมตัวกันอย่างจริงจังๆ ทั้งนี้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นต้นมา เลยปรากฏว่ามีขบวนการต่างๆ มากชื่อ พวกหนุ่มเติบใหญ่ก็ยังมี พวกโบมอก็มี ทางเชียงตุง อู กอนคารา เป็นผู้นำ บุคคลผู้นี้เคยบวชมานาน

ว่าถึงการติดต่อในชั้นรัฐบาล เราต้องเข้าใจว่าสหภาพพม่า นั้น ประกอบด้วยรัฐฉาน รัฐกะฉิ่น รัฐกะเหรี่ยง รัฐคะยา รัฐยะไข่ และกลุ่มของพวกฉิ่น สหภาพมีสองสภา สภาล่างเป็นสภาผู้แทนราษฎร เลือกกันมาตามจำนวนพลเมือง สภาสูงเป็นสภาผู้แทนกลุ่มชน ควรจะมีจำนวนเท่า ๆ กันจากกลุ่มชนต่าง ๆ แต่พม่ากลับไม่ยอม ให้สภาสูงมีชนชาติพม่ามากกว่าชนชาติอื่นอีก โดยอ้างว่าจำนวนพลเมืองตนมากกว่า ใช้แต่เท่านั้น สภาสูงยังไม่มีอำนาจอะไรเอาเลยด้วย นอกจากรัฐสภาและรัฐบาลกลางแล้ว แต่ละรัฐยังมีรัฐบาลของตนเองอีกต่างหาก แต่รัฐพม่าแท้ห้ามมีรัฐบาลท้องถิ่น จำเพาะของคนไม่ รัฐบาลสหภาพเลยกลายเป็นรัฐบาลเฉพาะของพม่าไปค้ำย นอกไปจากนี้แล้ว รัฐบาลของรัฐต่าง ๆ ยังขาดกำลังทางทหาร โดยที่รัฐบาลกลางหรือนัยหนึ่งรัฐบาลพม่าส่งกองทหาร ซึ่งประกอบไปด้วยคนพม่าล้วน ไปประจำการในรัฐนั้นเสียอีก วิธีการดังกล่าวจึงขาดหลักความเป็นธรรมเสียแล้วแท้ทัน และยังทหารมาพลอยมีอำนาจเหนือรัฐบาลกลาง ค้ำยแล้ว เหตุการณ์ในรัฐต่าง ๆ จึงกลายจากร้ายเป็นเลวที่สุดไป

เมื่อความไม่สงบได้เกิดขึ้นตามรัฐต่าง ๆ มากขึ้นเช่นนี้ และเสียงวิพากษ์วิจารณ์จาก กลุ่มชนอื่นยิ่งจะหนักมีขึ้น อุ นู ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ในขณะนั้นจึงเรียกประชุม ผู้นำของรัฐต่าง ๆ หาทางปรองดองกัน ความสัมพันธ์ระหว่างอุ นู กับผู้นำเหล่านี้ นับว่า ใกล้ชิดกันพอใช้ อุปสรรคอันสำคัญนั้นอยู่ที่พวกพม่าชาตินิยมจัด ที่คิดเอารักเอาเปรียบ ชนกลุ่มน้อย คิดจะปกครองให้ราบคาบ ถึงคิดกำจัดเชื้อชาติเสียเลยก็มี มีหน้าซ้ำพวก ทหารและตำรวจลับก็ทำการร้ายกาจนอกคำสั่งรัฐบาล ชนิดที่นายกรัฐมนตรี ไม่รู้เรื่อง อยู่เนื่อง ๆ

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ อุ นู เรียกประชุมหัวหน้ากลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ ณ ที่ทำการวิทยุใน กรุงย่างกุ้ง เพื่อหาทางตกลงกันได้ ได้ให้รัฐมนตรีทุกคน ประมุขของรัฐทุกรัฐ พร้อมทั้งสมาชิกในรัฐบาลท้องถิ่นทุกแห่งมาร่วมประชุมด้วย ผู้แทนราษฎรทุกคนก็เข้า ประชุม ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่านายกรัฐมนตรีในเวลานั้นต้องการที่จะแก้ไขสถานการณ์ อย่างจริงจัง แต่แล้วในพลเนวินก็หาทางออกชนิดใหม่ให้ทุก ๆ คน ด้วยการทำรัฐ ประหารขึ้น เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๐๕ กองทัพบุกจับทุก ๆ คนในที่นั้น เป็นอัน สิ้นติวีร์ที่จะปรองดองกันได้สิ้นสุดลง

ทางฝ่ายไทยใหญ่ ย่อมหมายความว่าขบวนการต่อต้านพม่าต้องดำเนินต่อไปอย่างเข้มข้นยิ่งขึ้น จริงอยู่ หลังจากรัฐประหารแล้ว นายพลเนวินได้เรียกประชุมหาทางตกลงกันด้วยสันติวิธีอีก ไทยใหญ่ได้ส่งสายบุญและเจ้าเสือไว (บุตรประธานาธิบดีคนแรกของสหภาพพม่า) ไปร่วมประชุม ฝ่ายไทยใหญ่เรียกร้องให้พม่าจัดการปกครองแบบสหรัฐ โดยที่ทุกๆ รัฐปกครองตนเองอย่างแท้จริง และให้รัฐบาลกลางยอมรับวิธีการสืบสันตติวงศ์ของเจ้าฟ้าทั้งหลาย ฝ่ายพม่าเรียกร้องให้ไทยใหญ่ยอมรับ “วิธีการของพม่าเพื่อเข้าถึงซึ่งลัทธิสังคมนิยม” ก่อนที่จะยอมเจรจาด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงไม่มีทางที่จะตกลงกันได้

ณ เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๐๗ มหาเทวีแคว้นยวงหวี ได้เรียกประชุมกลุ่มต่อต้านพม่าต่าง ๆ ขอให้รวมตัวกันเป็นหนึ่งเดียว เพื่อสู้พม่า หนุมเค็กหาญ โบเตเวียง และ อุคอนคารา เห็นว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะรวมกำลังกัน แต่กลุ่มต่อต้านอื่น ๆ ยอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียว ภายใต้สภาพสงครามของรัฐบาล (Shan State War Council) ซึ่งมีองค์มหาเทวีเป็นประธาน สถานนี้มีหน้าที่ควบคุมนโยบายของกองทัพรัฐบาล ซึ่งยังคงดำเนินงานต่อต้านพม่าอยู่ทุกวิถีทาง จุดอ่อนของกองทัพนี้อยู่ที่อาวุธยุทธโศปกรณ์มีน้อย แต่มีระเบียบวินัยดี และได้รับการสนับสนุนจากชาวไทยใหญ่โดยทั่วหน้ากัน ตราบใดที่พม่าไม่เปลี่ยนนโยบายไปจากปัจจุบัน กองทัพนี้ก็จะต้องทำหน้าที่เช่นนี้อยู่ต่อไป

เสื่อ เค้นฟ้า

ยากันยุง

AFRICAN
PYRETHRUM

ผลิตภัณฑ์พyrethrum
ที่วางจำหน่ายในประเทศไทย

THE PYRETHRUM MARKETING BOARD OF KENYA

เครื่องหมยยากันยุง
ทุกชนิด ทุกตรา
ที่มีประสิทธิภาพเป็นเยี่ยม
ไม่แพ้ยี่ห้ออื่นตราด้ายต่อผู้ใช้

วัตถุดิบ "ไพเรทรัมพวง"
"ไอโซไซเตรก"

และ
ใช้ในการผลิตยากันยุง
ผู้แทนจำหน่ายและผู้ที่ยังมีในประเทศไทย

บริษัท อีสท์เอเชียติก จำกัด

แฟงเทนท์ ทรองคาพรก ๕ พงษมทร. โทร. 31020.

คนกับงาน

อุอองซานนั้นถือได้ว่าเป็น ขอรซ์ วอชิงตัน แห่งพม่า แต่ที่จริงปีหนึ่งพม่าฉลองความสำคัญสามครั้ง แต่ละครั้งล้วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของอุอองซานทั้งสิ้น ทั้งนี้ไม่นับรวมถึงวันเกิดของท่านผู้นี้ วันแรกที่พม่าฉลองคือวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ อันเป็นวันชาติพม่า เป็นวันที่สหภาพพม่าประกาศตัวขึ้น อุอองซานเป็นตัวตั้งตัวต่อนสำคัญนี้ วันสำคัญอีกวันหนึ่ง คือวันที่อุอองซานนำทัพพม่าต่อต้านญี่ปุ่น เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ วันสำคัญอันสุดท้ายคือวันที่เศร้าที่สุดในปฏิทินของทางราชการพม่าในสมัยปัจจุบัน คือวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ อันเป็นวันที่อุอองซานและคณะรัฐมนตรีอีก ๘ นาย ถูกอดีต นายกรัฐมนตรีและพรรคพวกฆ่าตาย ในที่ทำการรัฐบาล ณ กรุงย่างกุ้ง

อุอองซาน

อุอองซาน

นับโดยวันที่ อองซานเกิดภายหลังสหภาพพม่าวันหนึ่ง แต่นับโดยปีก็เกิดก่อนเอกราชพม่า ๓๒ ปี อองซานเป็นชาวพม่าใต้ เกิดที่เมืองเล็ก ๆ ซึ่งตนเองเล่าว่าทั้งเมืองมีช่างตัดผมเพียงคนเดียว เป็นบุตรคนที่หกของครอบครัวผู้มั่งคั่งจะกินในเมืองนั้น บิดาสันชีวิตเมื่ออองซานอายุ ๑๔ ปี แต่อองซานก็เคารพนับถือบิดามาก ยกย่องว่าบิดาเป็นคนมีใจใสสะอาด แต่ทว่าไม่รักหากิริยามารยาทเคร่งครัดต่อประเพณี ตัวอองซานเองก็จะได้นิสัยอันนี้มาจากบิดา เพราะปรากฏว่าเป็นคนซื่อแต่พูดจาขวานผ่าซาก และไม่รู้จักถ่อมตน นอกไปจากนี้แล้วอองซานยังหยิ่งในเชื้อสายวงศ์ตระกูล ที่เคยเป็นขุนนางข้าราชการ

ผู้ซื่อสัตย์ต่อราชวงศ์อลองพญามาตลอด โดยเฉพาะก็ในแผ่นดินพระเจ้ามินถง และพระเจ้าสีป่อ กษัตริย์องค์สุดท้ายของพม่า บรรพบุรุษบางคนเคยเป็นเสนาบดี เป็นหมอหลวง เป็นเจ้าเมือง และผู้พิพากษาตุลาการ และหลายต่อหลายคนได้รับรับขั้สู้กับอังกฤษมาจนพม่าต้องเสียเมืองไปในที่สุด คือใน พ.ศ. ๒๔๒๘ ในบรรดาญาติที่สู้รบกับอังกฤษนั้น อองซานนิยมยกย่องบอมนียองมากกว่าใครอื่น และบุคคลผู้นี้จะทำการต่อต้านชนิกที่ละม้ายคล้ายกับที่อองซานจะมาดำเนินการในชีวิตของตน

เมื่อเด็กได้รับนามตามดวงชะตาว่าเกียนลิน แต่ภายหลังเปลี่ยนเป็นอองซานเพื่อให้คล้ายกับนามพี่ชาย ที่ชื่ออองทานซึ่งแก่กว่าสามปีครึ่ง และเป็นคู่แข่งคนสำคัญตลอดมา เป็นต้นว่าพี่ชายแข็งแรงกว่า ใช้หมัดมวยได้คล่องแคล่ว แต่อองซานเป็นเด็กขี้โรค อ่อนแอ พุกซ้า อ่านหนังสือออกซ้า มาเริ่มเล่นก็เมื่อเข้าโรงเรียนตอนอายุ ๘ ขวบ ถึงคราวสอบชั้นประถมศึกษาชั้นนั้น อองซานได้ที่ ๔ ในจำนวนเด็กทั่วประเทศพม่า และได้รางวัลที่หนึ่งจากโรงเรียนวัด เป็นเหตุให้ได้รับทุนการศึกษา ให้ไปเรียนต่อยังโรงเรียนมัธยม

ในขณะที่ประเทศไทยเกิดเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น อองซานอายุ ๑๘ ปี และเพิ่งจะได้เข้ามหาวิทยาลัยอย่างกุ่ม แต่ก็เริ่มสนใจการเมืองแต่่นั้นมา จนถึงกับ ๒ ปีต่อมาได้เลิกเอาใจใส่ในทางการเรียน ในรอบสองปีแรกที่มหาวิทยาลัย อองซานมีเพื่อนน้อย ทั้งนี้ก็เพราะตนเองไม่เป็นคนประจบเพื่อน และไม่มีที่ท่าเป็นมิตรกับใครเท่าไรนัก เมื่อขึ้นปีสามก็สมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัย แต่ไม่ได้รับเลือก ต่อขึ้นปี ๔ จึงได้รับเลือก และได้รับแต่งตั้งให้เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ของมหาวิทยาลัยด้วย

วาระนี้เองที่อองซานเริ่มบทบาทของการเป็นผู้นำ ขณะนั้น อู๋นุมีอายุมากกว่านักศึกษามาก และได้รับเลือกให้เป็นนายกสโมสร บุคคลทั้งสองได้กลายเป็นเพื่อนกัน ทั้งในทางส่วนตัวและในทางการเมือง ทั้งสองเห็นพ้องต้องกันในอันที่จะช่วยเพื่อนนักศึกษาที่เขียนเรื่องมาลงหนังสือพิมพ์ของมหาวิทยาลัย โดยใช้นามแฝง ชื่อเขียนนั้นเป็นที่

ระกายเคื่องของคนอังกฤษ ผู้บัญชาการมหาวิทยาลัย ซึ่งต้องการทราบว่าใครเป็นผู้เขียนบทความนั้น ทั้งอนุและองซานไม่ยอมเปิดเผยนามนั้น เป็นเหตุให้ถูกสั่งพักการเรียนทั้งคู่ นักศึกษาก็เลยพากันหยุดเรียนทั้งมหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ปีนี้ นับเป็นปีที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์การไตร่ตรองของนักศึกษามหาวิทยาลัยพม่า และครั้งที่ ๒ นับแต่ตั้งมหาวิทยาลัยอย่างถาวร นับว่าเป็นจุดเริ่มของขบวนการชาตินิยม ซึ่งได้นำเอกราชมาสู่พม่าในที่สุด

แม้อองซานจะถูกพักการเรียน แต่ก็คงทำหน้าที่ในฐานะกรรมการสโมสรนักศึกษา และแล้วในที่สุด ก็ได้รับปริญญาอักษรศาสตร์ทางด้านวรรณคดีอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ จบการศึกษา ๒๔๘๑ นี้ อองซานได้สมัครศึกษาวิชานิติศาสตร์ด้วย และปีการศึกษา นั้นได้รับเลือกให้เป็นประธานสหพันธ์นักศึกษาทั่วประเทศพม่า แต่อองซานมิได้เรียนกฎหมายจนสำเร็จ เพราะหันมาให้ความสนใจในทางการเมืองจนเต็มที ภัยในปี ๒๔๘๑ นั้นเอง นักศึกษาได้เกิดสไตรค์กันขึ้นอีกครั้งหนึ่ง จนเป็นเหตุให้นักศึกษาคนหนึ่งถูกฆ่าตาย

เมื่ออองซานอายุ ๒๓ ได้เป็นเลขานุการของพรรคการเมืองชาตินิยม ซึ่งต้องการที่จะให้พม่าเป็นนายของประเทศตัวเอง พรรคคนหนุ่มนี้ต่อมาได้รวมกับพรรคของผู้ที่สูงอายุกว่า เรียกตัวเองว่ากลุ่มอัสระ เห็นจะเป็นการเอาอย่าง สุภาส จันทรโพส ที่ยอมรวมตัวเข้ากับพรรคองเกรสแห่งชาติของอินเดียนั่นเอง อองซานยังคงเป็นเลขานุการของพรรคที่รวมตัวกันขึ้นใหม่นี้ ยังเป็นคนหนุ่มที่พูดจากร่าร่าว และมักพอใจในการแสดงวาทะให้ปรากฏ ความกึกของเขาระหว่างซัด เข้มแข็งและระมัดระวัง ตัวเองนั้นก็ยังไม่มีการะในทางครอบครัว

เมื่อต้น พ.ศ. ๒๔๘๒ ได้ถูกจับขังคุก ต้องโทษฐาน “วางแผนที่จะใช้กำลังล้มรัฐบาล” เมื่อเดือนมีนาคม ๒๔๘๓ อองซานได้ไปร่วมประชุมกับพรรคองเกรสของอินเดียในฐานะเลขานุการพรรค เมื่อเดินทางกลับพม่า รัฐบาลก็ประกาศจับ ทั้งยังให้รางวัลการนำจับอีกด้วย เป็นเหตุให้มีการคัดค้านกันทั่วประเทศ จนรัฐบาลต้องถอนคำประกาศจับ แม้กระนั้นอองซานกับพวกก็เห็นความจำเป็นที่ต้องออกนอกประเทศ เพื่อไปหาพันธมิตรในการที่จะนำอิสรภาพมาให้ประเทศพม่า

ในการจากพม่าไปคราวนี้ บุคคลพวกนี้ไม่แน่ใจว่าจะไปหาความช่วยเหลือมาได้จากที่ใด บ้างหวังจะให้รัสเซียช่วย บ้างหวังพึ่งจีน บ้างก็หวังพึ่งญี่ปุ่น ตัวองซานเองนั้นปลอมเป็นจีนลงเรือไปขึ้นที่เมืองเอ๋อหมิง และเดินทางต่อไปกรุงโตเกียว ทางญี่ปุ่น ได้มีแผนการเกี่ยวกับพม่าอยู่แล้ว จึงฉวยโอกาสใช้องซานเป็นสื่อ นำพวกพม่าหนุ่มมาฝึกปรือทางการรบที่โตเกียว เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๔๘๔ องซานได้แอบเดินทางกลับเข้าพม่า และนำพวกสหาย ๓๐ คนเข้ามาช่วย โดยที่ตัวเองเป็นนายพล และมีผู้ช่วยชื่อ ตะซิ่น ชุมวง ซึ่งแต่ละคนใช้ชื่อปลอมทั้งสิ้น เช่นองซานมีชื่อว่า โบเตซา ซึ่งแปลว่าผู้มีอำนาจ และชุมวงมีชื่อว่าเนวิน ซึ่งแปลว่า มีแสงกล้าจู่พระอาทิตย์ นายพลเนวินผู้นี้เองที่ยังกุมบังเหียนของประเทศพม่าอยู่ในปัจจุบัน

การกลับเข้าพม่าครั้งนี้ ญี่ปุ่นส่งนายพันเอกชูซุกิร่วมขบวนการมาช่วย และหาสมัครพรรคพวกเพิ่มขึ้นได้หลายร้อย ในระหว่างทางที่เดินทางกลับพม่าผ่านกรุงเทพฯ กองทัพพม่าอิสระนี้ ได้เข้าสู่ประเทศพม่าเมื่อปลายเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ พอปีต่อมาญี่ปุ่นก็เอาชนะอังกฤษได้ในพม่า กองทัพพม่านี้เลยยึดครองประเทศ แต่นายพันเอกชูซุกิถูกส่งตัวกลับญี่ปุ่น เพราะถูกหาว่าเข้าข้างพม่ามากเกินไป ญี่ปุ่นส่งนายพลโทไอฮิคา มาเป็นแม่ทัพในประเทศพม่า และให้ยุบกองทัพพม่าอิสระเสีย โดยให้มีเพียงกองรักษาคินแดน เพียงสามกองพล และญี่ปุ่นได้ตั้งองซานให้เป็นนายพลตรี ควบคุมกองทหารเหล่านี้ เมื่อมีการตั้งรัฐบาล ดร. บามอ ซึ่งเคยเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยอังกฤษ ได้รับแต่งตั้งให้เป็น *อธิบดี* อันเป็นตำแหน่งเทียบเท่าประมุขของประเทศพม่าอิสระ ในความครอบครองของญี่ปุ่น นายพลองซานได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และได้เป็นผู้บัญชาการทหารพม่าด้วย

แม้ก่อนญี่ปุ่นให้เอกราชแก่พม่าแล้วก็ตาม องซานได้รู้แน่แก่ว่า ญี่ปุ่นมิได้ให้อธิปไตยแก่พม่าโดยแท้จริง ทั้ง ๆ ที่ตัวเองและสมัครพรรคพวกก็ล้วนเป็นหุ่นให้ญี่ปุ่นเชิด แต่ที่รู้ดีว่า บทบาทที่แท้จริงของตัวต่อประชากรและประเทศชาตินั้น เป็นอย่างไร ด้วยเหตุฉะนี้ องซานจึงรวบรวมกลุ่มพวกชาตินิยมรุ่นเยาว์ขึ้น เพื่อที่จะต่อต้านญี่ปุ่น ในการต่อต้านนั้นองซานดำเนินชีวิตอย่างแร้นแค้น เต็มไปด้วยความกล้า ความเสียสละ

ถึงกับล้มเจ็บลงในที่รบ ผู้ที่พยาบาลเขาในครั้งนั้นนั่นเองที่ต่อมาได้เป็นภรรยาของเข
องซานผู้เคยสนใจในการดนตรี ในการเต้นรำ ได้สละความสำราญแม้เพียงเล็กน้อยนี้
เสียสิ้น

เมื่ออังกฤษกลับเข้าพม่ามาได้ภายหลังสงคราม ก็กลับเป็นหน้าที่ขององซานอีก ที่
จะต้องติดต่อกับพวกนี้ องซานได้ติดต่อกับลอร์ดหลุยส์ เมตต์แบตเตน ผู้บัญชาการ
กองทัพสัมพันธมิตรประจำเอเชียอาคเนย์มาแล้วแต่ก่อนสงครามสงบ บุคคลทั้งสองได้
เป็นมิตรกันอย่างแน่นอนเห็นตลอดมา ลอร์ดหลุยส์เคยบอกกับองซานว่า จะเอาอะไร
ก็เอาเสียอย่างหนึ่ง จะเป็นเซอร์ซิลล์ กวรหันไปหากการเมือง จะเป็นเวลดิงตัน ก็ควร
จะอยู่กับทหารเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่ออังกฤษจะแต่งตั้งให้เขาเป็นนายพลจัตวาแห่งกองทัพอังกฤษใน
พม่าเมื่อภายหลังสงคราม องซานได้ปฏิเสธเพราะเขารู้ดีว่า ถ้าอังกฤษจะกลับมามีพม่าอีก
เขาก็ต้องต่อต้านอีก คงได้เตรียมผู้คนและอาวุธยุทธโปกรณ์ไว้แล้วเพื่อการนี้ ประการ
แรก เขาใช้วิธีต่อต้านทางการเมืองก่อน และได้ผลพอสมควร เพราะนายทหารชั้นรอง
เสนอให้จับองซานเสียก่อนที่อังกฤษจะเข้ามาดำเนินการในพม่า แต่ลอร์ดหลุยส์ไม่ยอม
ฟังข้อเสนอนี้ แม้จอมพล เซอร์ วิลเลียม สลิม ก็ยังยกย่ององซานเป็นอันมาก โดย
กล่าวว่า ถ้าอังกฤษติดต่อกับองซานที ี่ พม่าจะยังคงอยู่ในจักรภพอังกฤษและองซาน
จะซื่อตรงจงรักภักดีกับพม่า ไม่น้อยไปกว่าสมิทแห่งอาฟริกาได้ แต่ในบรรดาข้าราชการ
ฝ่ายอังกฤษนั้น ที่เกลียดองซาน ก็มีไม่น้อย ถึงจะยอมรับกันว่าเขาเป็นหัวหน้ากลุ่ม
ต่อต้านญี่ปุ่นในสงคราม แต่ก็เห็นกันว่าเขาทะเยอทะยาน อยากเป็นใหญ่ เซอร์ซิลล์นั้น
ถึงกับเกลียดองซานเอาமாக ๆ อย่างไรก็ตาม วิธีดำเนินงานด้านการเมืองขององซาน
สำเร็จผล จนเมื่อก่อนอังกฤษจะออกจากพม่า ได้แต่งตั้งให้เขาเป็นประธานมนตรีที่ปรึกษา
ของผู้สำเร็จราชการ หรือนัยหนึ่งก็คือตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั่นเอง

พวกที่เชื่อโหราศาสตร์กล่าวว่า ตามดวงนั้น องซานจะพลิกแผ่นดินอย่างไร ก็
สำเร็จ จะตั้งราชวงศ์ใหม่ก็ยังได้ แต่ครั้งเมื่อได้ครองแผ่นดินแล้วสิ ปัญหาภายในมีมิใช่

น้อย เขยน้อยเขยใหญ่ของตัวเองก็คือหนามยอกอก เพราะบุคคลผู้นี้เป็นหัวหน้าพรรคคอมมิวนิสต์พม่า ในขณะที่ตัวเองเป็นหัวหน้าพรรคต่อต้านฟาสซิสต์ เพื่อเสรีภาพของประชาชน ในที่สุดองซานต้องกำจัดพรรคคอมมิวนิสต์เสียแต่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘

แม้อองซานจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีในนามแล้วก็ตาม แต่ก็ยังคงเรียกร้อง ให้ได้เอกราชภายในเวลา ๑ ปี พอดีรัฐบาลเอตลีย์ไม่ต้องการที่จะรักษาระบบจักรวรรดินิยมไว้ จึงเชิญองซานไปพบที่ลอนดอน ระหว่างวันที่ ๑๓ ถึง ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๐ ผลแห่งการเยือนลอนดอนคราวนี้ คือพม่าจะได้เอกราชภายในปีหนึ่งแน่ ข้อสำคัญนั้น พม่าต้องหาทางปรองดองกับชนกลุ่มน้อยให้ได้ภายในประเทศเอง ไทจนจะพวกกะฉิ่น พวกกะเหรี่ยง และไทยใหญ่ องซานได้พยายามอย่างหนักหน่วงที่จะเอาชนะปัญหา^๕นี้ให้ได้ แต่แล้วเขาก็ถูกฆ่าตายไปเสียก่อนที่จะแก้ปัญหานี้ตก ปัญหาตั้งกล่าวจึงยังคงเป็นหนามยอกอกพม่าอยู่จนทุกวันนี้

ในตอนนี้ ได้เปรียบว่า อองซานเป็นประหนึ่งวอชิงตันของพม่า แต่จะเปรียบต่อไป ว่าเหมือน อับราฮัม ลินคอล์นด้วย ก็คงไม่ผิด เพราะองซานได้เสียชีวิตไปเพื่อจะธำรงไว้ซึ่งความเป็นสหภาพของพม่า ซึ่งเต็มไปด้วยปัญหาชนกลุ่มน้อย ลินคอล์นเสียชีวิตไปนานกว่าร้อยปีมาแล้ว แต่ปัญหาชนกลุ่มน้อยในสหรัฐก็ยังแก้กันไม่ตก องซานกับพม่าก็เช่นเดียวกัน แต่สิ่งหนึ่งซึ่งทั้งลินคอล์นและองซานรักษาไว้ได้ก็คือความเป็นปึกแผ่นของประเทศ

เมื่อองซานสิ้นชีวิตนั้น พม่ายังไม่ได้เอกราช แต่เวลานั้นเอกราชของพม่าไม่เป็นปัญหาอีกแล้ว ที่น่าเสียดายก็ตรงที่องซานสิ้นชีวิตลง เมื่ออายุได้เพียง ๓๒ ปี ๕ เดือน กับ ๖ วัน เท่านั้นเอง ในบรรดาวีรบุรุษของพม่าที่กู้เอกราชและสร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศ เราย่อมต้องนึกถึงพระเจ้าอนุรุทธ พระเจ้าบุเรงนอง และพระเจ้าอลองพญา แต่ท่านเหล่านั้นก็ล้วนเป็นพระราชามหากษัตริย์ทั้งสิ้น กับคนสามัญด้วยกันแล้ว เห็นจะไม่มีใครเป็นวีรบุรุษผู้กู้เอกราชและสามารถรักษาความเป็นหนึ่งเดียวของพม่าไว้ได้ ยิ่งไปกว่าอองซาน ที่น่ายินดีและที่น่าเศร้าก็คือบุคคลผู้^๕นี้มีชีวิตอยู่ในยุคเรา ๆ นี้เอง

เพื่อความสำเร็จ ท่านใช้เวลาเพียงไม่กี่เดือน

ฟัง ฟังพูดวิธี
พูด ภาษาอังกฤษได้ชัดเจน
อ่าน เขียนได้ชัดและถูกต้อง
เขียน ด้วยวิธีสบาย แต่ได้ผล

ต้องเขียนภาษาด้วย ...
วิธี **ลิงกัฟโฟน** เขียนติดต่อและสอนภาษาได้ที ...

สถาบันลิงกัฟโฟน
บริษัททิททอน จำกัด
สี่กัฟพระยาเสวี พระนคร โทร. 22611

➤ ไปรตติดต่อตัวหนังสือและกรอกข้อความให้ชัดเจนเพื่อขยายละเอียด ฟ้า

ชื่อ .....
อาชีพ .....
ที่อยู่ .....

ลิงกัฟโฟน

สอนภาษาแก่ท่านด้วยลักษณะต่างๆ พร้อมคร่าวเดียวกันถึง ๓ ลักษณะ คือ ทางเสียงที่เปล่งออกมาทางภาพของจริงและทางอธิบายด้วยตัวอักษร เพียงแต่ฟังไปพลาง แล้วอ่านตามเสียงที่ได้ยินนั้น ในไม่ช้าท่านก็จะเข้าใจและอ่านออกเสียงตลอดจนสามารถเขียนและแต่งประโยคตามหลักไวยากรณ์ได้ถูกต้อง

ลิงกัฟโฟน

มีคุณค่าอย่างยิ่งแก่บรรดานักศึกษา นักธุรกิจ ผู้ที่จะเดินทางไปต่างประเทศ ผู้ที่ติดต่อกับชาวต่างประเทศ เหมาะแก่ผู้มีเวลาน้อย และต้องการผลเร็ว

ลิงกัฟโฟน

นอกจากสอนภาษาอังกฤษ, อเมริกัน, ฝรั่งเศส แล้วยังมีภาษาอื่น ๆ อีกมากกว่า ๓๐ ภาษา

มหาวิทยาลัย
กับความร่วมมือ
ในทางเศรษฐกิจ
ในเอเชีย
และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประชุม โคมฉาย

ความร่วมมือในทางเศรษฐกิจ ระหว่าง
ประเทศในเอเชีย หรือในเอเชียตะวันออกเฉียง
เฉียงใต้กำลังเป็นเรื่องที่สนใจกันอย่างยิ่ง มิ
ใช่เฉพาะในทางวิชาเท่านั้น แต่รวมถึงใน
ทางปฏิบัติด้วย สมาคมอาสา (ASA) มนตรี
เอเชียและแปซิฟิก (ASPAC) รวมทั้ง
คณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งเอเชียและ
ตะวันออกเฉียงไกล (ECAFE) ของสหประชา
ชาติ ต่างก็คำนึงถึงความร่วมมือที่กล่าว
ถึงนี้อย่างจริงจัง โดยหวังจะให้ความร่วม
มือปรากฏรูปออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน
อิทธิพลของเหตุการณ์ปัจจุบันในยุโรป และ
ลาตินอเมริกา ซึ่งกำลังร่วมมือกันเป็นตลาด
ร่วม และมีท่าทีว่าจะส่งเสริมพัฒนาการ
เศรษฐกิจให้ดำเนินไปได้รวดเร็วกว่า การ
ที่แต่ละประเทศ จะดำเนินการโดยโดดเดี่ยว
ทำให้เอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
คำนึงถึงรูปการร่วมมือ ในลักษณะตลาด
ร่วมบ้าง โดยมีความมุ่งหวังหลายอย่าง เข้า
ใจกันว่า ตลาดที่ใหญ่ขึ้นเพราะนำหลาย
ประเทศมารวมกันเข้า โดยยกเลิกกำแพง
ภาษี และการควบคุมการเคลื่อนไหวของ
สินค้าและปัจจัยต่างๆ ระหว่างกันให้หมดไป
จะทำให้มีการแข่งขันจริงจัง ระหว่างผลิต
กรรมในประเทศต่าง ๆ และการแข่งขันที่
ว่านี้ จะช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ในการ

ผลิตได้สูงขึ้น ในทำนองเดียวกันก็มีความหวังว่าตลาดที่ใหญ่ขึ้นเช่นนี้ คงเป็นโอกาสให้ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ขึ้นได้โดยประหยัด อุตสาหกรรมที่กล่าวนี้ คิดกันว่าถ้าตั้งแล้ว ค่าผลิตต่อหน่วยของสินค้าจะสูงมากเกินไป อุตสาหกรรมเหล็กกล้า ปู่เคมีและอลูมิเนียม ก็จัดเข้าอยู่ในประเภทที่ว่านี้ ยิ่งกว่านั้นก็เป็นที่ยังกันว่าตลาดร่วมที่กว้างขวางขึ้นนี้ จะ จูงใจให้ต่างประเทศนำเงินมาลงทุนเป็นปริมาณมากขึ้นกว่าการลงทุนต่างประเทศ ที่มุ่งมาสู่แต่ละประเทศโดยโดดเดี่ยว ที่กล่าวมานี้เป็นเพียงแต่ประโยชน์บางอย่างที่หวังกันว่าจะ ได้จากการร่วมมือกันในรูปของตลาดร่วม แต่ถ้าเห็นว่าตลาดร่วมเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นได้ ยาก ก็มีการพิจารณาถึงความร่วมมือในรูปที่มีขอบเขตจำกัดมากกว่านี้ เช่น การร่วมกัน ผลิตสินค้าเพียงบางอย่าง เช่น คณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งเอเชียและตะวันออกเฉียงของ สหประชาชาติก็เคยพิจารณาข้อเสนอที่ว่า ประเทศลุ่มแม่น้ำโขงตอนใต้ด้วยกัน น่าจะคิด ทำอุตสาหกรรมเหล็กกล้าร่วมกัน เป็นต้น

ความร่วมมือในทางเศรษฐกิจในรูปต่าง ๆ กันที่ว่านี้ จะมีผลดีต่อเอเชียหรือเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้เพียงใดหรือไม่ มิใช่ปัญหาที่จะตอบได้ง่าย ๆ เพราะจะต้องพิจารณา ถึงประโยชน์และข้อเสียต่าง ๆ กันหลายอย่าง ในด้านผลดี ก็ต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น ผลในการสร้างการค้า (trade creation) และผลในการสร้างการลงทุน ส่วนในด้านผล เสีย ก็ต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ เช่น ผลในด้านทำลายการค้า (trade diversion) เมื่อรวม เสร็จแล้ว ผลดีในด้านสุทธิจะเป็นอย่างไร ก็ไม่สามารถจะตอบล่วงหน้าได้ นอกจากนี้ จะได้ศึกษาเหตุการณ์แวดล้อมให้ครบถ้วนเสียก่อน

อย่างไรก็ดี การที่บรรยากาศในเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยรวบรวม กันเหมือนจะปรารถนาความร่วมมือในทางเศรษฐกิจที่ว่านี้ ซึ่งหากเป็นไปได้เพราะที่กักกัน ล่วงหน้าว่าการร่วมมือที่ว่านี้คงมีผลสุทธิในด้านที่แน่นอน และเพราะเหตุผลในทาง การเมืองด้วย ทั้งนี้หมายความว่า ถ้าจะให้สันติภาพมีอยู่ในทางเอเชียอย่างถาวร จำเป็น ต้องมีความร่วมมือกันในทางเศรษฐกิจหรือจับกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน แม้ว่าจะมีผลเสียใน ทางเศรษฐกิจบ้างก็คงเห็นกันว่าคุ้มค่าที่จะได้ผลทางการเมือง ผลประโยชน์ทางการเมือง มิได้เฉพาะในด้านสันติภาพของภูมิภาคนี้เท่านั้น แต่อาจรวมไปถึงความเข้มแข็งของ เอเชียหรือเอเชียในชุมชนของชาติในโลกกว้าง ถ้าในการปรึกษาหารือกันในเรื่องต่างๆ

ในระดับของโลกอาเซียน และอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้สามารถจับกลุ่มกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มหาศาล เพราะมีเสียงคนร่วมอยู่กว่าครึ่งโลก เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อาจนับได้ว่าเป็น ความล้มเหลวในทางการเมืองของอาเซียนที่สามัคคีกันไม่ได้ เวลาที่มีเหตุการณ์สำคัญที่ต้อง ตัดสินกันในระดับโลก ตัวอย่างง่าย ๆ ก็มาจากการประชุมขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งมีการลงมติเลือกตั้งกรรมการบริหาร กับตามเวลาที่กำหนด ปรากฏว่าทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งก็กล่าว กลุ่มอื่น ๆ ในโลก เช่น ลาตินอเมริกาสามารถตกลงกันได้แน่นอน แต่กลุ่มอาเซียนมีการแตกแยกกันเสมอ ทำให้ สูญเสียตำแหน่งที่ควรจะได้ไปให้แก่ประเทศเล็ก ๆ ในแอฟริกาบ้าง ที่อื่นบ้าง ซึ่งมอง ในแง่พลเมืองและอื่น ๆ แล้ว มีความสำคัญน้อยกว่าอาเซียนมาก

ไม่ว่าความร่วมมือในทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ จะเป็นสิ่งที่ชาวอาเซียนต้องการ เพื่อ ประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ หรือประโยชน์ในทางการเมืองก็ตาม ก็ดูเหมือนเป็นสิ่งที่ ยอมรับกันโดยไม่มีใครตั้งข้อท้วงติง หรือสงสัยกันต่อไป ถ้าความร่วมมือในทางเศรษฐกิจ กลายเป็นอุดมการณ์ดังที่วานี้แล้ว ก็มีปัญหาว่าจะบรรลุถึงได้อย่างไร อุปสรรคสำคัญก็ คือการที่อาเซียนมิใช่เป็นหน่วยอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่นภูมิภาคอื่นบางแห่งของโลกยุโรป ตะวันตก (โดยเฉพาะประเทศสมาชิกตลาดร่วมยุโรป) มีแนวโน้มที่จะเป็นปึกเป็นแผ่น อันหนึ่งอันเดียวกันมานาน จึงโชคดี สามารถบรรลุถึงการร่วมมือในทางเศรษฐกิจได้ง่าย ส่วนในอาเซียนนั้น แม้ประเทศต่าง ๆ จะมีอะไรคล้าย ๆ กันหลายอย่าง ๆ เช่นอิทธิพลของ วัฒนธรรมที่มาจากอินเดียและจีน พุทธศาสนา รูปการจัดระบบเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ ก็มีสาเหตุแห่งความแตกแยกกันมาก โดยเฉพาะประสพการณ์ของการเป็นเมือง ขึ้นชาติตะวันตกของหลายประเทศ ทำให้รูปของสังคมการปกครอง และความรู้สึกนึกคิด แตกแยกกันออกไป นอกจากนี้ผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจก็อาจจะขัดกันเอง ประเทศ บางประเทศเช่น ญี่ปุ่น มีความก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจทัดเทียมมหาอำนาจของโลก และ สนใจที่จะมีบทบาทในทางชุมชนประชาคมมหาอำนาจมากกว่าจะมาวมั่วสุมกับอาเซียนจริงจัง นอก จากเพื่อการค้าขายเท่านั้น ในทำนองเดียวกัน หลายประเทศในอาเซียนก็ผลิผลิตสินค้าออกไป ขายแข่งกันเองในตลาดโลก การมาร่วมกันเข้าเป็นกลุ่มเศรษฐกิจเดียวกัน ย่อมหมายถึง การเสียสละ และยากที่จะตกลงกันว่าประเทศใดจะเป็นผู้เสียสละ และมากน้อยเท่าใด

เพราะแต่ละประเทศย่อมถือว่าเมื่อธิปไตยโดยสมบูรณ์ ประการสุดท้ายประเทศต่างๆ ในภูมิภาคนี้มีได้เคยร่วมมือกันมาอย่างจริงจังเลยเนื่องด้วยประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาไม่อำนวยความสะดวกต่างๆ เหล่านี้ ทำให้เห็นว่าความร่วมมือในทางเศรษฐกิจ แม้ในขั้นต้น และภายในขอบเขตจำกัด อาจจะทำให้บรรลุผลสำเร็จได้ยาก นอกจากจะได้มีการรุกรานเสียก่อน การรุกรานที่ว่านี้ย่อมหมายถึงการเริ่มต้นจากสิ่งที่ย่าง ๆ และก่อให้เกิดบรรยากาศของความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ความร่วมมือทางการศึกษาและวัฒนธรรม ย่อมมีบทบาทสำคัญที่จะนำไปสู่ความร่วมมือในขั้นสูงต่อไปในทางเศรษฐกิจและทางการเมือง ผู้เขียนได้สังเกตการณ์ความพยายามที่จะร่วมมือทางการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปี และเห็นว่า เนื่องจากความร่วมมือทางการศึกษาขั้นอุดมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของภูมิภาคนี้ จึงใคร่จะเล่าถึงความเป็นมาของความร่วมมือ ในระดับมหาวิทยาลัย ผลงานที่ทำสำเร็จไปแล้ว ปัญหาที่กำลังประสพอยู่ ตลอดจนโครงการและความหวังในอนาคต

หน่วยงานที่พยายามสร้างความร่วมมือทางการศึกษาขั้นอุดมในทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็คือ สมาคมสถาบันการศึกษาขั้นอุดม แห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า The Association of South-East Asia Institution of Higher Learning หรือชื่อย่อว่า ASAIHL ขณะนี้มีสำนักงานประจำอยู่ที่ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมีกองเลขาธิการดำเนินการอยู่ภายใต้การควบคุมของศาสตราจารย์ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการบริหารของสมาคม และมีพลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี และอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทรงดำรงตำแหน่งเป็นนายกของสมาคม

สมาคมของมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีชื่อภาษาอังกฤษย่อว่า ASAIHL นี้ ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดบ่อยครั้งว่าเป็นส่วนหนึ่งหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับสมาคม ASA ซึ่งเป็นสมาคมของประเทศ อันที่จริงทั้งสองสมาคมนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกัน แต่เมื่อทราบถึงวัตถุประสงค์ของสมาคม ASAIHL แล้ว จะเห็นว่า มีลักษณะไม่ซัดกัน แม้จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกันและจะปฏิบัติงานคนละระดับก็ตาม

ถ้าจะคิดตามความเป็นมาของสมาคม ASAIHL แล้ว ก็ต้องย้อนกลับไปดูการประชุมระหว่างผู้แทนของมหาวิทยาลัยในเอเชียอาคเนย์ ซึ่งได้จัดให้มีขึ้น ณ กรุงย่างกุ้ง เมื่อตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ โดยที่สถาบันการศึกษาระหว่างประเทศชั้นสูงของย่างกุ้งและชอปกินส (Rangoon Hopkins centre of Advanced International Studies) จัดให้มีขึ้นในการประชุมนี้มีผู้แทนหลายประเทศ คือ พม่า ไทย มลายู อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์ ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยประเทศไทย คือ ศาสตราจารย์ ม.จ. ลักษณะเลิศ ชยางกูร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และศาสตราจารย์ เกษม อุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าร่วมประชุมด้วย ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่าภายในอินเดียก็มีการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี คือมีหน่วยงานเรียกว่า คณะกรรมการระหว่างมหาวิทยาลัยแห่งอินเดีย (Inter University Board of India) ก็ใครจะให้มีคณะกรรมการระหว่างมหาวิทยาลัยแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Inter University Board of South-East Asia) จึงลงมติให้มีการประชุมประชุมของมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Meeting of Heads of Universities) ขึ้นที่กรุงเทพฯ ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๙๙ การประชุมนี้ได้จัดให้มีขึ้นตามกำหนดเวลา โดยมีอธิการบดีของมหาวิทยาลัยจาก ๘ ประเทศ ประเทศละหนึ่งคนเข้าประชุม คือ ลังกา ไทย ชองกง อินโดนีเซีย มลายู ฟิลิปปินส์ พม่า และเวียดนามใต้ ผู้แทนจากประเทศไทยคือ พลอากาศโท มุณี มหาสันทน เวชยันต์รังสฤษดิ์ อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การประชุมนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดตั้งสมาคมสถาบันการศึกษาชั้นอุดมศึกษาในภูมิภาคนี้ ที่น่าสังเกตก็คือ บางประเทศ เช่น ชองกงและลังกา ซึ่งอยู่โดยเคร่งครัด ไม่น่าจะอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมอยู่ด้วย แต่อันที่จริงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็อาจตีความโดยรวม ๒ ประเทศที่เข้าไปได้โดยง่าย เช่น คำนิยามของคณะกรรมการเศรษฐกิจแห่งเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้ (ECAFE) รวมทั้ง ๒ ประเทศนี้เข้าไว้ด้วย และแผ่ขยายไปถึงญี่ปุ่นในทางตะวันออก ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในทางตะวันออกเฉียงใต้ คำนิยามเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่สมาคม ASAIHL นำมาใช้ในทางปฏิบัติก็เป็นกลาง ๆ คือ ไม่เคร่งครัดเกินไปนัก และขณะเดียวกันก็ไม่ใจกว้างเช่นของ ECAFE โดยเฉพาะเมื่อลังกาถอนตัว

ออกไปในระยะเริ่มต้น คือก่อนปี ๒๕๐๐ เลยทำให้การดำเนินงานง่ายขึ้น ขอบเขตทางด้านตะวันตกได้แก่พม่า ด้านเหนือได้แก่ฮ่องกง ด้านตะวันออกได้แก่ฟิลิปปินส์ และด้านใต้ได้แก่อินโดนีเซีย นับเป็นการวางขอบเขตที่เหมาะสมสำหรับสมาคม อย่างน้อยก็ในระยะก่อร่างสร้างตัว

ผลงานสำคัญของการประชุมในปี ๒๔๙๙ นี้ คือร่างธรรมนูญของสมาชิกรัฐบาลบัณฑิตศึกษาชั้นอุดมแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในการร่วมธรรมนูญนี้ ประมุขของมหาวิทยาลัยได้อาศัยธรรมนูญของสมาคมมหาวิทยาลัยระหว่างประเทศ (International Association of Universities หรือ IAU) เป็นแนวการเปรียบเทียบ ธรรมนูญของทั้ง ๒ สถาบัน ย่อมแสดงให้เห็นอิทธิพลของธรรมนูญของสมาคมมหาวิทยาลัยระหว่างประเทศได้อย่างชัดเจน ปรากฏว่าธรรมนูญที่ร่างขึ้นมาอย่างรวบรัด มีมาตราสั้น ๆ เพียง ๒๐ มาตรา ได้ผ่านการทดสอบของเวลามาได้เป็นอย่างดี และในระยะประมาณ ๑๐ ปี ที่ผ่านมาได้แก้ไขเพียงครั้งเดียว คือ ในการประชุมใหญ่ของสมาคมครั้งที่ ๕ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ แม้แต่เมื่อมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในอาฟริกาตำริจะตั้งสมาคมสำหรับภูมิภาคอาฟริกาขึ้นบ้าง ก็ได้อาศัยสมาคมมหาวิทยาลัยระหว่างประเทศ ติดต่อกขอธรรมนูญของสมาคม ASAIHL ไปเป็นแนวในการร่างด้วย

อาจจะถือได้ว่าปี ๒๔๙๙ เป็นปีสถาปนาสมาคม ASAIHL ขึ้น หรืออาจจะนับปีต่อมาคือ ๒๕๐๐ เป็นปีเริ่มดำเนินการที่แท้จริงก็ได้ เหตุการณ์ที่ปรากฏคือว่าเมื่อธรรมนูญร่างเสร็จแล้ว ประมุขของมหาวิทยาลัยใน ๘ ประเทศ (ยกเว้นลังกา) ก็กลับไปยังประเทศของตน และแจกร่างธรรมนูญไปยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้รับรอง เมื่อรับรองแล้วก็เชิญให้ส่งผู้แทนไปประชุมในการประชุมใหญ่ครั้งแรก ซึ่งจัดให้มีขึ้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ด้วย ปรากฏว่าในการประชุมครั้งนี้มีผู้แทนมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเข้าร่วม ไม่น่ากว่า ๑๔ แห่งด้วยกัน ผลการประชุมที่สำคัญคือ เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดแรก โดยมี ดร. เอนริเก วิราทา (Enrique Virata) รักษาการในตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยแห่งฟิลิปปินส์ เป็นประธานและนายกสมาคม สำหรับระยะเวลา ๒ ปีแรก (๒๕๐๐—๒๕๐๑) นอกจากนี้ก็มีมติให้ตั้งกองเลขธิการไว้ในพระนคร ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีศาสตราจารย์เกษม อุทยานิน คณบดีคณะรัฐศาสตร์ เป็นเลขธิการบริหาร

วัตถุประสงค์สำคัญของสมาคม ตามที่ปรากฏในมาตรา ๒ ของธรรมนูญคือ ประการที่หนึ่งต้องการส่งเสริมการอยู่ดีกินดีทางเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม และการปกครองของประชาชาติในภูมิภาคนี้ ให้ได้ผลขึ้นและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ประการที่สอง ต้องการส่งเสริมความร่วมมือกัน และความเข้าใจในทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน วิธีการซึ่งสมาคมจะใช้ดำเนินการเมื่อบรรลุถึงจุดประสงค์ดังกล่าวนี้คือ การแลกเปลี่ยนข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับโครงการศึกษาและวิจัยของสถาบันการศึกษาชั้นอุดมแห่งภูมิภาค การเสนอแนะให้ร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาดังกล่าว เพื่อสร้างโครงการศึกษาและวิจัยและการแลกเปลี่ยนอาจารย์นิสิตและนักศึกษาของสถาบันสมาชิก

เมื่อภูมิภาคอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้มีคำนิยามออกมาแน่นอนดังที่กล่าวมาแล้ว ก็เห็นได้ชัดว่าสมาชิกของสมาคมมีอยู่ในบริเวณที่กำหนดเท่านั้น ในขณะที่เดียวกัน ก็ยังรักษาสัมพันธ์ภาพกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ อยู่ ทั้งในอาเซียนและส่วนอื่น ๆ ของโลกด้วย ขณะนี้สมาชิกของสมาคม ASAIHL ประกอบด้วยมหาวิทยาลัย และสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ๓๐ แห่งด้วยกัน ภายใน ๘ ประเทศ โดยแบ่งแยกตามประเทศดังนี้ พม่า ๑ มหาวิทยาลัย ชองกง ๒ มหาวิทยาลัย อินโดนีเซีย ๕ มหาวิทยาลัย มาเลเซีย ๑ มหาวิทยาลัย สิงคโปร์ ๒ มหาวิทยาลัย ฟิลิปปินส์ ๑๐ มหาวิทยาลัย ไทย ๕ มหาวิทยาลัยและวิทยาลัยวิชาการศึกษา และเวียดนามใต้ ๒ มหาวิทยาลัย นับว่าสมาชิกภาพของสมาคมเป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัยทั้งหมดในภูมิภาคอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ ได้ดีพอสมควร มหาวิทยาลัยในฮ่องกง มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย ทุกแห่งเป็นสมาชิกของสมาคมทั้งหมด ส่วนในพม่า อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนามนั้น ยังมีมหาวิทยาลัยอีกบ้างที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิก แต่กำลังดำเนินการที่จะสมัครเป็นสมาชิก เช่นในขณะนี้มหาวิทยาลัยอีกประมาณ ๖ แห่งในฟิลิปปินส์ กำลังสมัครเป็นสมาชิกใหม่ ซึ่งเมื่อลงมติรับเรียบร้อยแล้วในการประชุมใหญ่ครั้งที่ ๖ ในพระนคร ในเดือนธันวาคม ๒๕๐๙ นี้ แล้วก็จะทำให้สมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น ๓๖ แห่งด้วยกัน มหาวิทยาลัยที่มีได้เป็นสมาชิก มักจะได้รับเชิญให้เป็นผู้สังเกตการณ์มาร่วมประชุมทางวิชาการที่สำคัญ ๆ เช่น ในสัปดาห์ที่ช่วยภาษาของอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ ในมนิลา เมื่อกรกฎาคม ๒๕๐๙ นี้ มีมหาวิทยาลัย ใน

ฟิลิปปินส์ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก มาเข้าร่วมประชุม และเกิดความสนใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกอย่างจริงจัง ส่วนมหาวิทยาลัยที่อยู่นอกบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็มีความสัมพันธ์กับสมาคมโดยมีข้อตกลงแลกเปลี่ยนผู้สังเกตการณ์กันในการประชุม เช่น สมาคมมหาวิทยาลัยแห่งอินเดียและลังกา (Inter University Board of India and Ceylon) มีข้อตกลงกับสมาคมเพื่อแลกเปลี่ยนผู้สังเกตการณ์ซึ่งกันและกัน ในการประชุมที่ทั้งสองฝ่าย จัดให้มีขึ้น ข้อตกลงทำนองนี้อาจจะมีขึ้นต่อไปกับมหาวิทยาลัยในปากีสถาน ญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวันและออสเตรเลีย ในระดับของโลกนั้น สมาคม ASAIHL ก็ได้เป็นสมาชิกสมทบของสมาคมมหาวิทยาลัยระหว่างประเทศ นับแต่ปี ๒๕๐๘ เป็นต้นมา ซึ่งหมายความว่า สมาคมมีสิทธิที่จะส่งผู้สังเกตการณ์เข้าไปร่วมในการประชุมกรรมการบริหาร และผู้แทนไปเข้าร่วมในการประชุมใหญ่ซึ่งมีขึ้นทุก ๆ ๕ ปีได้ นับว่าสมาคม ASAIHL เป็นสื่อกลางในการทำให้ในภูมิภาคนี้ติดต่อกับโลกภายนอกได้และก้าวไปทันกับเหตุการณ์ในโลกภายนอกด้วย

กิจกรรมของสมาคม เท่าที่ดำเนินมาในรอบ ๑๐ ปีที่แล้ว มีหลายประเภทด้วยกัน ในด้านที่กว้างขวางที่สุด กองเลขาธิการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และทำการแจกจ่ายออกไปยังผู้สนใจทั่วโลก โดยปกติกองเลขาธิการได้รับหนังสือสอบถามเรื่องราวต่าง ๆ จากองค์การต่าง ๆ และเอกชนที่สนใจโดยเฉพาะ ไม่แต่เอเชียเท่านั้น เอกสารที่พิมพ์รวบรวมข่าว เพื่อจำหน่ายก็มี เช่น หนังสือคู่มือมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดพิมพ์ออกทุกปี นับแต่ประจำปี ๒๕๐๘ เป็นต้นมา ในหนังสือคู่มือเล่มนี้ ผู้สนใจจะได้ทราบถึงความ เป็นมาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รายชื่ออาจารย์ผู้สอนในวิชาต่าง ๆ ทักษะการศึกษาที่ได้รับ รวมทั้งเรื่องราวต่าง ๆ ที่รวบรวมให้ค้นคว้าได้สะดวก ในขณะนี้ ก็กำลังรวบรวมคู่มือประจำปี ๒๕๐๙ อย่างรีบเร่ง เพื่อออกให้ทันธันวาคม ๒๕๐๙ โดยมีข่าวสารล่าสุดเกี่ยวกับสถาบันสมาชิกทุกแห่ง นอกจากหนังสือคู่มือที่วางนี้ ก็มีเอกสารแจ้งข่าว (Information Sheet) ออกเป็นครั้งคราว รวบรวมวิวัฒนาการล่าสุดในเรื่องของสมาคมและวารสาร (Bulletin) ซึ่งออกเป็นประจำ ปีละ ๔ ครั้ง แต่ในระยะหลังๆ นี้เกิดความขลุกขลักในการรวบรวมและตีพิมพ์จึงได้ระงับการพิมพ์แจกจ่ายไว้ชั่วคราว เอกสารที่สำคัญอีกอย่าง

หนึ่งที่ตีพิมพ์แจกจ่ายอยู่ประจำคือ รายงานการประชุมต่าง ๆ ที่เคยจัดให้มีมาแล้ว นับเป็นเอกสารที่มีค่าสำหรับผู้สนใจในบทบาทของมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่จะมีต่อพัฒนาการของภูมิภาคนี้

ในด้านการรวบรวมและเผยแพร่ข่าวสารทางการศึกษา กองเลขาธิการยังมีหน่วยงานที่ขยายและกระจายออกไปตามที่ต่าง ๆ ของภูมิภาค หน่วยงานที่ควรระก่กล่าวถึงก็คือ ศูนย์ประสานแผนกเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Liaison Centre for Economics Departments in South-East Asian Universities) เดิมที เดียวศูนย์ที่ว่าเป็นหน่วยงานอิสระ ก่อตั้งขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกับสมาคม ASAIHL โดยอาศัยการสนับสนุนของสมาคมเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ (International Economic Association) มหาวิทยาลัยมลายูที่สิงคโปร์ โดยมีนางเรเคีย ภรรยาของอาจารย์เศรษฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยนั้นเป็นเลขาธิการศูนย์ที่ดำเนินการออกวารสาร (Bulletin) เป็นประจำทุก ๆ ๒ เดือน ออก ๑ ฉบับ วารสารที่ว่านี้มีประโยชน์มาก เพราะพยายามรวบรวมข่าวสารต่าง ๆ อันเป็นที่สนใจของอาจารย์สอนเศรษฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ เช่น หลักสูตรและชื่อผู้สอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โครงการวิจัยที่แต่ละแห่ง กำลังดำเนินอยู่หรือคิดจะทำ รายชื่อของผู้บรรยายวิชาทางเศรษฐศาสตร์ที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศที่จะแวะไปเยือนภูมิภาคนี้ และอาจเชิญให้บรรยายได้ ศูนย์นี้สมทบเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสมาคมในปี ๒๕๐๔ แต่ก็ยังดำเนินการโดยอิสระอยู่ที่สิงคโปร์ตามเคย แม้ตอนหลังมหาวิทยาลัยที่สิงคโปร์จะแยกตัวออกเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสิงคโปร์แล้วก็ตาม งานก็ดำเนินไปจนกระทั่งปลายปี ๒๕๐๗ ปรากฏว่า เงินทุนขาดลงเลยต้องพักกิจกรรมไปชั่วคราวหลังจากที่ได้ออกวารสารมาไม่ต่ำกว่า ๔๐ ฉบับ สมาคมจึงตัดสินใจที่จะรื้อฟื้นกิจกรรมของศูนย์เสียใหม่ โดยย้ายกองเลขาธิการมาที่กรุงเทพฯ และขณะนั้นกำลังเตรียมออกวารสารชุดใหม่อยู่ เข้าใจว่าศูนย์นี้ต่อไป นอกจากจะเป็นที่รวมและกระจายข่าวสารแล้ว อาจจะเป็นสื่อกลางในการร่วมมือกันระหว่างแผนกเศรษฐศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ในค้ำต่าง ๆ เช่น แลกเปลี่ยนอาจารย์ และปรับหลักสูตรให้เข้ามาตรฐานเดียวกัน เข้าใจกันว่าในปลายปี ๒๕๑๐ อาจจะมีประชุมนักเศรษฐศาสตร์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยศูนย์เป็นเจ้าภาพ เป็นครั้งแรก

ศูนย์เฉพาะวิชาอีกแห่งหนึ่ง คือ ศูนย์ประสานงานทางคณิตศาสตร์ (Mathematics Coordination Centre) ซึ่งอยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งมลายู กรุงกัวลาลัมเปอร์ ก็กำลังตระเตรียมการประชุมนักคณิตศาสตร์คราวต่อไป รวมทั้งก็จะให้มีหลักสูตรพิเศษ เพื่อฝึกนักคณิตศาสตร์ในภูมิภาคนี้ด้วย ศูนย์นี้ตั้งขึ้นเมื่อปลายปี ๒๕๐๗ ศูนย์อีกแห่งหนึ่งที่ตั้งขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกัน คือ ศูนย์ประสานงานทางบรรณารักษศาสตร์ อยู่ที่แผนกบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเข้าใจว่ากำลังตระเตรียมงานการประชุมและการแลกเปลี่ยนเอกสารกันทางบรรณารักษศาสตร์ต่อไป

ศูนย์ล่าสุดซึ่งตั้งขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๐๗ นี้เอง คือศูนย์ประสานงานทางภาษา (Language Coordination Centre) ตั้งอยู่ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ มีผู้ดำเนินการและคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำด้วย ศูนย์นี้อาจขยายเป็นศูนย์วิจัยทางภาษาของภูมิภาคนี้ก็ได้

ศูนย์เฉพาะวิชาที่ตั้งขึ้นมาขึ้นนี้ นับว่าอาจมีช่องทางที่จะขยายไปถึงวิชาอื่นต่อไปอีกได้ และเป็นการกระจายงานของสมาคม ให้มหาวิทยาลัยหลายประเทศช่วยกันทำและส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยแต่ละประเทศมีความสนใจในงานซึ่งตนมีส่วนร่วมด้วยโดยตรง

กิจกรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสมาคม คือการแลกเปลี่ยนอาจารย์ในระยะสั้นประมาณ ๑ ถึง ๒ เดือน เป็นโครงการที่ได้ผู้บรรยายที่เชี่ยวชาญในวิชาใดวิชาหนึ่งเดินทางไปบรรยายวิชานี้ ที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศต่าง ๆ ของภูมิภาค ผู้บรรยายที่เคยมีมาแล้วก็มี เช่น ศาสตราจารย์ ดร. สวัสดิ์ แดงสว่าง ในขณะที่เป็นอธิการบดีไปบรรยายวิชาพยาธิวิทยาที่มลายู สิงคโปร์และอินโดนีเซีย ผู้บรรยายชาวฮ่องกงซึ่งมาบรรยายเรื่องวัฒนธรรมจีนในประเทศไทย มลายูและสิงคโปร์ ผู้บรรยายชาวเวียดนามได้ ซึ่งเดินทางมาบรรยายวิชาคณิตศาสตร์ที่ประเทศไทย มลายู สิงคโปร์ ฮ่องกงและฟิลิปปินส์ เฉพาะผู้บรรยายคนหลังสุดนี้ สามารถขยายกำหนดเวลาออกไปได้ ถึงหนึ่งปีการศึกษา โดยที่มหาวิทยาลัยมลายูเชิญไปเป็นพิเศษ นับว่าโครงการค่านี้นี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง และจะดำเนินต่อไปอีก แต่ถ้าจะจัดให้มีการแลกเปลี่ยนในระยะยาว ไม่เฉพาะระหว่างอาจารย์เท่านั้น แต่รวมถึงนิสิตและนักศึกษาด้วยแล้ว ก็มีความจำเป็นจะต้องมีข้อตกลงเทียบปริญญากันเสียก่อน ขณะนี้สมาคม ASAIHL ก็มีโครงการค้างอยู่ว่าจะจัดการตกลงเรื่องเทียบปริญญาระหว่างมหาวิทยาลัยแต่ละประเทศได้อย่างไร

กิจกรรมที่สำคัญที่สุดของสมาคม และที่ได้ดำเนินไปกว้างขวางที่สุดก็คือการจัดสัมมนา และการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกันต่าง ๆ กัน ระหว่างอาจารย์ผู้สนใจในวิชา และปัญหาอย่างเดียวกัน โดยปกติการประชุมสามัญที่มีอยู่คือ การประชุมคณะกรรมการ บริหารปีละ ๑ ครั้ง แต่ถ้าตรงกับเวลาที่มีการประชุมใหญ่ของสมาคมก็มีปีละ ๒ ครั้งและ ประชุมใหญ่ ๒ ปี ต่อครั้ง เท่าที่ผ่านมา มีประชุมคณะกรรมการบริหารมาแล้ว ๑๔ ครั้ง และประชุมใหญ่มารแล้ว ๕ ครั้ง สมาคมจะจัดให้มีการประชุมกรรมการบริหารครั้งที่ ๑๕ และ ๑๖ รวมทั้งการประชุมใหญ่ครั้งที่ ๖ ในเดือนธันวาคม ๒๕๐๕ นี้ โดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นเจ้าภาพ อย่างไรก็ตาม การประชุมกรรมการบริหาร และการประชุมใหญ่ แม้จะมีวิชาการแทรกอยู่บ้าง ก็มีลักษณะเป็นการประชุมตกลงเรื่องกิจกรรม ของสมาคมมากกว่าวิชาการ ส่วนการประชุมทางวิชาการนั้น สมาคมได้จัดให้มีตามสาขา ต่าง ๆ ทั้งทางวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ (Humanities) และสังคมศาสตร์ รวมทั้งสิ้น ไม่ต่ำกว่า ๑๐ ครั้ง ทั้งนี้รวมทั้งการประชุมว่าด้วยการบริหารและจัดการมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะด้วย ในเรื่องการจัดการและการบริหารมหาวิทยาลัย ก็มีการประชุมที่มหาวิทยาลัย ชื่องงเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๐๗ ส่วนทางวิทยาศาสตร์ ก็มีการประชุมเกี่ยวกับการศึกษา ทางคณิตศาสตร์ที่ศาลท์ เวียดนามใต้ เมื่อพฤศจิกายน ๒๕๐๗ ทางมนุษยศาสตร์ ได้ จัดให้มีการประชุมทางภาษาอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ ๓ ครั้ง ครั้งหลังสุดที่มินิลา เมื่อ กรกฎาคม ๒๕๐๕ นี้เอง และก็เคยมีประชุมเรื่องปริญญาของอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อตุลาคม ๒๕๐๗ ที่มินิลา ในทางสังคมศาสตร์ ก็มีการประชุมทางมานุษยวิทยาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ที่กรุงเทพฯ เมื่อตุลาคม ๒๕๐๓ กฎหมายประเพณีที่สิงคโปร์ เมื่อเมษายน ๒๕๐๗ บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาประชุมที่กัวลาลัมเปอร์ เมื่อมกราคม ๒๕๐๕ และบทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม ที่สิงคโปร์ เมื่อกุมภาพันธ์ ๒๕๐๕ โครงการประชุมเฉพาะวิชานี้ จะยังมีต่อไป และที่เริ่มไปแล้ว ก็จะดำเนินต่อไป เป็นสัมมนาต่อเนื่องกัน (continuing seminars) โดยจะประชุมเฉพาะเรื่องมากขึ้นทุกที และหวังจะให้มีผลจริงจังในทางปฏิบัติ เช่น การตกลงร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัย เป็นวิชา ๆ ไป และการตั้งศูนย์ประสานงานขึ้น ดังเช่นมีตัวอย่างมาแล้วหลายราย ดัง ที่กล่าวแล้ว

จะเห็นได้ว่ากิจกรรมของสมาคมเท่าที่ดำเนินไปแล้ว เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในธรรมนูญมาตรา ๒ ตามที่กล่าวแล้ว แต่ก็ยังมีความห่างไกลจุดหมายปลายทางในขั้นสุดท้ายมาก แม้การแลกเปลี่ยนข่าวสารและความรู้ โดยอาศัยการประชุม และพบปะกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญจะดำเนินไปได้อย่างดี และกว้างขวาง ก็ตาม การแลกเปลี่ยนอาจารย์ นิสิตและนักศึกษา ยังอยู่ในขั้นริเริ่มเท่านั้น และโครงการศึกษาและวิจัยร่วมกันก็อยู่ในขั้นของการริเริ่มเช่นกัน ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาพื้นฐานซึ่งสมาคม ASAIHL ประสบอยู่

ปัญหาประการแรกคือ ปัญหาเรื่องเงิน เช่นเดียวกับองค์การระหว่างประเทศทั้งหลาย (รวมทั้งสหประชาชาติเอง) ปัญหาเรื่องเงินที่เพียงพอใช้สอยไปตามโครงการต่าง ๆ นับเป็นปัญหาที่ยุ่ยากยิ่ง เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สมาชิกเสียค่าบำรุงแห่งละ ๒๐๐ เหรียญอเมริกันต่อปี นับว่ายังเป็นเงินจำนวนน้อย สมาคมจึงต้องหาเงินด้วยการขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิต่าง ๆ เป็นคราวไป แต่ก็นับเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาระยะยาวเรื่องการเงินที่ไม่เพียงพอ อาจจะต้องแก้โดยวิธีอื่น เช่น การสนับสนุนจากรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็น่าจะเป็นไปได้ ถ้าสมาคมแสดงคุณประโยชน์ให้เห็นจนเป็นที่เลื่อมใสของรัฐบาล แต่ก็มีปัญหาว่าถ้ารัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว วัตถุประสงค์ของสมาคมจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ คุณค่าที่สำคัญของสมาคมในปัจจุบันก็คือเป็นสื่อกลางระดับเอกชนในการติดต่อของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ โดยไม่คำนึงถึงระบบการเมืองของประเทศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เป็นเพราะสมาคมมิได้ดำเนินการในระดับรัฐบาลต่อรัฐบาล แต่เป็นในระดับอธิการบดีต่ออธิการบดี หรืออาจารย์ต่ออาจารย์ ฉะนั้นในสมัยที่นโยบายเผชิญหน้าของอินโดนีเซียยังดำเนินอยู่ สมาคมก็สามารถจัดประชุมทางวิชาการ ให้ผู้แทนอินโดนีเซีย และผู้แทนมาเลเซียมาเข้าร่วมพบกันได้ หรือในสมัยที่สัมพันธ์ภาพระหว่างอังกฤษกับอินโดนีเซียตึงเครียดมาก ก็ยังสามารถจัดประชุมโดยมีผู้แทนฮ่องกง และอินโดนีเซียมาร่วมครบได้จริงๆ อยู่ ในการเลือกสถานที่ประชุม ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องเลือกสถานที่ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทุกฝ่าย เช่น ประเทศไทย เป็นต้น โดยเหตุนี้ ในระยะที่เหตุการณ์การเมืองในคอนหลัง ๆ นี้ มีการผันผวนไปมาก จึงมีความจำเป็นที่จะประชุมที่กรุงเทพฯ บ่อย

๕๕
ครั้งขึ้น และการประชุมทุกครั้ง ก็มีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจกันดีด้วยกันทุกฝ่าย โดย
ที่แต่ละฝ่ายก็ต่างมองปัญหาในฐานะนักวิชาการด้วยกัน

มีปัญห่อีกหลายประการที่สืบเนื่องจากการขาดแคลนเงินทุน เช่น ปัญหาที่มีคน
เข้าใจกันว่าการประชุมพบปะกันมีน้อยครั้งเกินไป ทำให้สถาบันสมาชิกรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง
ความรู้สึกที่สมาชิกเห็นว่าสมาคมทอดทิ้งสมาชิกนี้ เข้าใจว่ามีจริง ๆ แต่ก็มีได้มีเฉพาะ
สมาคม ASAIHL เท่านั้น แม้แต่สมาคมมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (IAU) เองก็รู้สึก
ว่าทอดทิ้งสมาชิกกันมาก โดยเหตุที่มีการประชุม ๕ ปีครั้งหนึ่ง และในระหว่างที่ไม่มี
การประชุม ก็ไม่ค่อยมีกิจกรรมอะไร ยกเว้นส่งเอกสารมาให้สมาชิกอ่านเป็นครั้งคราว
เท่านั้น ความรู้สึกที่ว่า ASAIHL ทอดทิ้งสมาชิกนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพราะว่า ในการจัด
ประชุมทุกครั้ง สมาคมไม่สามารถจัดหาเงินให้ทุก ๆ คนที่ต้องการจะเข้าประชุม เดินทาง
ไปประชุมได้ เพราะฉะนั้นการประชุมบ่อยครั้ง โดยมีคนเข้าประชุมบ่อย จึงมีประโยชน์
ไม่เท่ากับการจัดประชุมไม่บ่อยเกินไปนักแต่มีผู้เข้าประชุมมาก โดยเฉลี่ยแล้ว สัมนาทาง
วิชาการที่สมาคมจัดขึ้นมีประมาณ ๑ ครั้งต่อ ๑ ปี แต่การเฉลี่ยนี้เป็นการซ่อนความจริง
เพราะในระยะหลัง ๆ นี้ การสัมนา มีบ่อยครั้ง ปีละถึง ๓-๔ ครั้ง ส่วนในระยะเริ่มแรก
สมาคมใช้เวลาในการปรึกษาและวางแผนงานล่วงหน้ากันหลายปี และเพิ่งจะบรรลุเป็น
ผลออกมาในระยะหลัง ๆ นี้เอง

ปัญห่อีกประการหนึ่งที่สมาคมประสบอยู่ อันคงจะเกี่ยวเนื่องกับการขาดแคลนเงิน
ทุนในการบริหารงานด้วยก็คือ เรื่องความยุ่งยากในการติดต่อกับสมาชิก ผู้ใดก็ตามที่เคย
ผ่านงานบริหารองค์การระหว่างประเทศในย่านเอเชียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ย่อม
ตระหนักปัญหาในเรื่องนี้เป็นอย่างดี แม้แต่องค์การสหประชาชาติเองก็ประสบปัญหา
การโต้ตอบโดยจดหมาย มักจะไม่ได้ผลตามต้องการ และทำให้เกิดความล่าช้าในการ
ดำเนินงาน การเดินทางไปพบปะกับเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเองได้ผลเป็นที่น่าพอใจกว่า
มากมาย แต่ก็ติดขัดตรงการขาดแคลนเงินค่าใช้จ่ายและค่าเดินทาง อย่างไรก็ตาม ในการ
เดินทางไปประชุมในที่ต่าง ๆ เจ้าหน้าที่สมาคมก็มักถือโอกาสปลีกเวลาเยี่ยมเยียนสถาบัน
สมาชิก เพื่อขอความร่วมมือด้วย ซึ่งก็ได้ผลในลักษณะกว้าง ๆ เพื่อต้องการเรื่องบาง
อย่างให้เสร็จเรียบร้อย โดยเฉพาะเจาะจง ก็อาจจะจำเป็นต้องใช้จดหมายหรือโทรเลขอีก

และอาจจะได้ผลหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ความสนใจและเวลาว่างของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ก็น่าสนใจ เพราะที่มหาวิทยาลัยในภูมิภาคนี้ประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ในระดับสูงอยู่มาก และมีภาระหน้าที่บังคับอยู่หลายด้านด้วยกัน

ปัญหาอีกประการหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับการขาดแคลนเงินทุนเช่นเดียวกัน คือการขาดเจ้าหน้าที่บริหารของกองเลขาธิการ ในปัจจุบัน เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยมาก ไม่เพียงพอกับงานซึ่งขยายตัวอยู่ทุกขณะ สมาคมมหาวิทยาลัยแห่งอินเดียและลังกา (Inter-University Board of India and Ceylon) ต้องดูแลมหาวิทยาลัยจำนวนมากกว่าของ ASAIHL เล็กน้อย มีเจ้าหน้าที่บริหารมากมาย เป็นจำนวนร้อยและแบ่งแยกแผนกออกไป ทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับสมาคม ASAIHL ถ้าขยายเต็มที่ กองเลขาธิการจะต้องมีแผนกต่าง ๆ เช่น แผนกวิจัย แผนกบริหารการประชุม แผนกรวบรวมและเผยแพร่เอกสาร เป็นต้น แต่โอกาสที่มูลนิธิต่าง ๆ จะให้ความช่วยเหลือนั้นน้อย เพราะมูลนิธิใหญ่ ๆ ของโลกไม่อยากจะผูกมัดตัวกับงานที่วุ่นวายโดยไม่มีกำหนด ความหวังใหญ่ในการที่จะแก้ปัญหานี้ อาจจะต้องมาจากมหาวิทยาลัยสมาชิกเอง โดยควรจะมีบทบาทในการจ่ายค่าบำรุงสูงขึ้น หรือไม่ก็ต้องอาศัยเงินช่วยเหลือโดยตรงจากงบประมาณของรัฐบาล โดยที่รัฐบาลปล่อยให้สมาคมดำเนินไปโดยอิสระ

ปัญหาประการสุดท้าย ที่สมาคมประสบอยู่ก็คือ ขาดการโฆษณา สมาคมเล็ก ๆ ที่ยากจน และเป็นสมาคมเพื่อนักวิชาการ มักทำงานไปโดยเงียบ ๆ ไม่มีการเผยแพร่กิจกรรมและผลงานกว้างขวางนัก เวลาจัดประชุม แม้จะได้ผลจริงจัง ก็ไม่ทำพิธีเป็ตอย่างใหญ่โต ให้มหาชนทั่วไปได้ทราบ ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงปรัชญาของสมาคม ซึ่งเป็นปรัชญาของชาวเอเชียทั่วไป ที่มีความระอัครระอ่วนใจ ในการโฆษณาตัวเอง ข้อนี้นมองอีกด้านหนึ่งแล้วก็จะอาจจะไม่ใช่ปัญหาแท้จริง แต่กลายเป็นข้อดีก็ได้ เพราะการโฆษณาจนเกินเหตุ บางครั้งทำให้คนไขว้เขว ไม่ทราบลักษณะที่แท้จริง ถ้าปล่อยให้มหาชนภายนอกตัดสินเอาเอง อาจจะดีกว่า ในขณะนี้ก็ปรากฏว่าสมาคม ASAIHL เป็นที่รู้จักของวงการศึกษานานาชาติมากขึ้น จะเห็นได้จากจดหมายสอบถามที่มีมาจากส่วนต่าง ๆ ของโลก เช่น ห้องสมุดรัฐสภาของอเมริกา สำนักเลขาธิการที่ประชุมอธิการบดีของมหาวิทยาลัยในยุโรป และองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์วัฒนธรรมของสหประชาชาติ (UNESCO) เป็นต้น

งานแปลของสภาวิจัยแห่งชาติ

สภาวิจัยแห่งชาติได้จัดแปลหนังสือประเภทสารคดีและวิชาการต่าง ๆ งานแปลเหล่านี้
จำหน่ายในราคาถูก ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมสติปัญญาและความรอบรู้ของประชาชน

งานพิมพ์ออกจำหน่ายแล้วมีดังนี้

๑. มิสเตอร์ทอมป์กินส์เรียนลัด แปลจาก *Mr. Tompkins Learns the Facts of Life* by George B. Gamow เป็นสารคดีที่น่ารู้ที่เขียนให้อ่านได้อย่างเพลิดเพลินเกี่ยวกับชีวิต และให้ความรู้ถูกต้องแก่นิสิตวิทยาลัยและกรรมพันธ์ ๕ บาท
๒. การประยุกต์วิทยาศาสตร์ในการประมงน้ำจืด แปลจาก *The Application of Science to Inland Fisheries* by E.D. Le Gren เป็นเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการนำวิทยาศาสตร์ไปใช้ปฏิบัติในงานประมงน้ำจืด แนะนำการเพิ่มปริมาณปลา การตั้งฟาร์มเพาะเลี้ยง และการจับปลาที่ถูกต้อง ๕ บาท
๓. คู่มือการตรวจสอบคอนกรีต แปลจาก *A.C.I. Manual of Concrete Inspection* เป็นสารคดีทางหลักวิชาอันมีคุณค่าสูงแก่ผู้ประกอบอาชีพทางก่อสร้างและผู้เกี่ยวข้องกับงานคอนกรีต ๓๐ บาท
๔. การเลี้ยงดูและอบรมเด็ก แปลจาก *Child Care and Training* by Marion L. Faegre & John E. Anderson เป็นเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการดูแลและอบรมเด็ก ๔ บาท
๕. ประโยชน์ของวิชาเคมีต่อมนุษย์ เป็นสารคดีที่ทำให้ผู้อ่านประจักษ์ถึงประโยชน์ของวิทยาศาสตร์เคมี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของมนุษย์ ๔ บาท
๖. เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน แปลจาก *Economic of Everyday Life* by Gertrude William สารคดีที่ทำให้เข้าใจเนื้อหา และรู้จักแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้อย่างดียิ่ง
๗. ประธานาธิบดีอเมริกัน แปลจาก *The American Presidency* by Clinton Rossiter
๘. ประชาธิปไตยสมัยปัจจุบัน แปลจาก *Modern Democracy* by Carl L. Becker ทั้งสองเรื่องนี้มีประโยชน์มากสำหรับผู้สนใจในกิจการเมือง ๖ บาท
๙. ฟันสำหรับผู้สูงอายุ แปลจาก *New Teeth for Old* by Victor H. Sears เป็นสารคดีที่ให้ความรู้

เกี่ยวกับการปฏิบัติให้ถูกต้องกับสุขภาพของฟัน การใช้และบำรุงรักษาฟันธรรมชาติและฟันเทียม โดยถูกต้องวิธี ๔ บาท

๑๐. ความเจริญทางเศรษฐกิจตามลำดับขั้น แปลจาก *The Stages of Economic Growth* by W.W. Rostow เป็นสารคดีน่าอ่านยิ่ง บริบูรณ์ไปด้วยความรู้ในทางเศรษฐศาสตร์ ความเจริญในการพัฒนาการเศรษฐกิจ ๔ บาท

๑๑. อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ แปลจาก *The Story of Albert Einstein* by Miss Gillian Freeman เป็นหนังสือที่จะแนะนำให้ผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนได้รู้จักชีวิตนักวิทยาศาสตร์ชั้นเยี่ยมของโลก ได้เป็นอย่างดี ๕ บาท

สำหรับเล่มที่กำลังอยู่ระหว่างการจัดพิมพ์ และจะจำหน่ายได้ในเร็ว ๆ นี้ คือ

๑๒. การประยุกต์วิทยาศาสตร์ปริมาณในการเกษตรและอาหาร แปลจาก *Application of Atomic Science in Agriculture and Food* by OEEC. The European Productivity Agency of OEEC. เป็นเรื่องที่น่ารู้เกี่ยวกับการนำอุปกรณ์ปรมาณูมาใช้ในการเกษตร นับเป็นหนังสือที่ให้ความรู้ในการเกษตรอย่างมาก

๑๓. การใช้ปุ๋ยเคมีอย่างมีประสิทธิภาพ แปลจาก *Efficient Use of Fertilizers* by Vladimir Ignatioff and Harold J. เป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้ความชำนาญจากการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้องทางเศรษฐกิจ และมีประสิทธิภาพจากหลาย ๆ ประเทศมาเสนอไว้

๑๔. พฤติกรรมร่วม แปลจาก *Sociology: Collective Behaviour* by L. Broom and P. Selznick

ชุมชน แปลจาก *Man and Society* by Samuel Koening ทั้งสองเรื่องนี้เป็นหนังสือวิชาการด้านสังคมวิทยาที่น่าสนใจ และควรแก่การศึกษาอย่างมาก

ผู้ใดมีความประสงค์จะซื้อหรือสั่งซื้อ โปรดติดต่อที่โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี สีแยกราชวิถี (ซ่งซ้าย) พระนคร และที่สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ ถนนพหลโยธิน บางเขน พระนคร สำหรับผู้ที่ซื้อตั้งแต่ ๕๐ เล่มขึ้นไปจะได้ส่วนลด ๒๐ %

แพรวพิทยา เสนอ หนังสือชั้นเยี่ยมแห่งยุค

ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ ๒

เขียนโดยศาสตราจารย์ตีเรก ชัยนาม

อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ

- △ เล่าเหตุการณ์สำคัญเบื้องหลังฉากการเมืองการทหารครั้งใหญ่ซึ่งที่รู้เห็นมาด้วยตนเอง ทั้งก่อนสงคราม ระหว่างสงครามและภายหลังสงคราม
- △ ใช้เอกสารหลักฐานทางการเมืองและบันทึกช่วยจำในการติดต่อสนทนาทางการทูต เป็นพื้นฐานการเรียบเรียง โดยไม่ต้องเติมเสริมสวย และไม่พรางความขี้เหว้แห่งเหตุการณ์ แต่อย่างใดทั้งสิ้น
- △ ประมวลความเคลื่อนไหวในอริยวาทการเมืองทุกด้าน ที่เผชิญหน้าไทย คือด้านญี่ปุ่น ฝรั่งเศส ซึ่งทยอยเข้าคุกคามไทยเป็นระลอกๆ
- △ เป็นแก่นแห่งความจริงในชีวิตของชาติไทยยุคสำคัญ ที่เล่าตามความสัจจริง ปราศจากความลำเอียง และไม่มีเจตนาร้ายต่อชาติใดชาติหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

นอกจากนี้

ท่านผู้มิชอบบทเด่นในยุคนั้น สามท่าน ยังได้เขียนบทความสมทบในหนังสือเล่มนี้ด้วย คือ

อดีตนายกรัฐมนตรี ทวี บุณยเกตุ

ได้บรรยายรายละเอียดของเหตุการณ์ภายในทำเนียบรัฐบาลอย่างถี่ถ้วน ในคืนที่ญี่ปุ่นยกทัพตะลุยเมืองไทย จากบันทึกการประชุมคณะรัฐมนตรี และบันทึกความจำ

ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์
(ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย)

พระพิศาลสุขุมวิท

เล่าเรื่องตอนเป็นเสรีไทยโคตรลำบากมาแล้วถูกจับลี้ภัย คุกแค้นด้วยขบวนการวิญญูเข้าเมืองอุทัยธานี และถูกใส่กุญแจมือติดกับคนบ้า

เล่าเรื่องลอบไปอเมริกา เข้าแกล้งในที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิเทศสัมพันธ์ของสภาเซเนต ถูก ส.ส. ถามว่าไทยประกาศสงครามกับอเมริกา ทำไมจึงมาขอความช่วยเหลือจากสหรัฐ

เหตุการณ์พิลึกพิลั่นยุคนั้น รวมอยู่ในหนังสือเล่มนี้ทั้งหมด
จัดพิมพ์อย่างประณีต สวยงาม พร้อมภาพปกเป็นชุด (๒ เล่ม) ออกพร้อมกัน
ส่งเงินส่งซื้อล่วงหน้า

กระดาษปอนด์ ชุดละ ๑๒๕ บาท กระดาษธรรมดา ชุดละ ๕๕ บาท

ที่ แพรวพิทยา ห้างหุ้นส่วนจำกัด วังบูรพา พระนคร โทร. ๒๔๒๘๓
ท่านที่ไม่ส่งซื้อล่วงหน้า อาจพลาด हाซื้อไม่ได้

ปฏิกริยาจากผู้อ่าน

ฉบับพุทธศาสนา

ได้อ่านบทความของท่านมหาเสฐียรพงษ์ ภูธรณวณโณ เรื่องคนกับหนังสือ ซึ่งได้กล่าวถึง พระพุทธโฆสจารย์ ในหนังสือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับพิเศษ & มีอยู่ตอนหนึ่งที่ว่า “.....การศึกษาวลีในประเทศไทยตั้งแต่ขั้นต้นจนถึงขั้นสูงสุดก็ได้อาศัยตำราของท่าน (พระพุทธโฆสจารย์) เกือบทั้งหมด ยกเว้นมังคลัตถปิณีของพระสุ่มังคล และอภิธัมมัตถวิภาวินี ของพระอนุรุธ เพียงสองสามเล่ม...” ทำให้เกิดความสงสัยเกี่ยวกับผู้แต่งตำราทั้งสองเรื่องนั้น คณะคลาดเคลื่อนและดับสั่นกันอยู่ จึงได้เบ็ดคุหลัทฐานต่างๆ ให้ได้ความแน่ชัดลงไปว่าผู้แต่งคือผู้ใดกันแน่ ได้ความว่า หนังสือ มังคลัตถปิณี นั้น ผู้แต่งคือท่านพระธีรมังคลาจารย์ ส่วน อภิธัมมัตถวิภาวินี นั้น ผู้แต่งหาใช่พระอนุรุธไม่ ผู้แต่งที่แท้จริงคือท่านพระสุ่มังคล ดังหลักฐานที่จะกล่าวดังต่อไปนี้

ผู้แต่งหนังสือ มังคลัตถปิณี คือท่านธีรมังคลาจารย์นั้น ได้หลักฐานจากหนังสือ มังคลัตถปิณี แปล เล่ม ๓ และเล่ม ๕ ฉบับมหาภูมิฏฐราชวิทยาลัย หนังสือ ชีวิตและงานของท่านพระมหาทมมึน วุฑฒินาโณ ซึ่งพิมพ์แจกเนื่องในงานฌาปนกิจศพของท่าน เมื่อวันที่ ๓๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐ จากหนังสือ มังคลัตถปิณี แปล เล่ม ๓ ในคำนำ มีข้อความอันเป็นหลักฐานดังนี้

...มีปัญหาที่น่าค้ำใจอยู่ข้อหนึ่ง คือ มังคลัตถทีปนี จัดเป็นหนังสือชั้นอรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา หรือเกจิอาจารย์ เพราะ มังคลัตถทีปนี บรรจุไว้ทั้ง อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา หรือเกจิอาจารย์ ท่านสิริ มังคลาจารย์เป็นผู้แต่ง แต่งมุ่งแก้ความในมงคลสูตร โดยยกบาลี ในมงคลสูตรเป็นอุเทศ แต่ในการแต่ง แก้นั้น ที่ไหนท่านวิจารณ์แสดงมติ ท่านก็อ้างอรรถกถาบ้าง ฎีกาบ้าง อนุฎีกาบ้าง คำเกจิอาจารย์บ้าง ประกอบกับคำของท่านเพื่อให้เป็นหลักฐาน ที่ไหน ท่านไม่แก้เองโดยตรง ท่านก็ยกปกรณ์นั้น ๆ ขึ้นเป็น คำแก้ โดยลักษณะเช่นนั้น มังคลัตถทีปนี จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะจัดเป็นหนังสือชั้นใดชั้นหนึ่งโดยเฉพาะได้ แต่ต้องนับว่าเป็นหนังสือประเภทพิเศษที่ตีเชื่อม เป็นเกียรติอันงาม สำหรับภิกษุไทย...

จากหลักฐานที่ไต่ถามมากว่าแล้ววันนี้ ชวนระงับใจอยู่อีกตอนหนึ่งที่ว่าท่านผู้แต่งเป็นพระ ภิกษุไทย ก็พบหลักฐานจากหนังสือ มังคลัตถทีปนี แปลเล่ม ๕ ซึ่งกล่าวถึงการแต่ง มังคลัตถทีปนี ดังนี้

.....พระเถระผู้ประเสริฐ (มหาเถระ) ประกอบด้วยนามว่ามงคล มีสิริ ศัพท์ เป็นบพคัน (สิริมงคล) ศิษย์ของท่านพุทธวาระ ผู้มีวิจารณ์ญาณในพระสูตร อภิธรรมและวินัย มีอุตสาหะ รจนา มังคลัตถทีปนี ซึ่งมีอรรถรสอันดียิ่ง

พระมหาเถระ ผู้ซึ่งทรงทั้งหลายขนานนามว่า สิริมงคล ผู้อยู่ในสุญญาการอันเป็นที่เกิดความเลื่อมใสของคนทั้งหลายผู้มาถึง อันเป็นที่สงัด ในที่คำพูดหนึ่งเบื่องทศกัณฐ์แห่งนพบุรี (เชียงใหม่) ผู้ ยินดีในวิเวก มีอุตสาหะมาก ทรงพระไตรปิฎก ประดับด้วยความเชื่อ ความรู้ และความเพียร ประรณา ความฉลาดเพื่อตนและคนอื่น ๆ แต่ง มังคลัตถทีปนี ไว้ เมื่อบวช ศักราช ๘๘๖ ในกาลของพระเจ้า ราชธิราชจอมมรช เป็นยอดแห่งพระราชทั้งปวง เป็นราชนัดดาของพระราช ทรงพระนามว่าละหะ ผู้ เป็นเจ้าในนพบุรี ราชธานี (ปรเมนท) ทรงมีศรัทธาอย่างยิ่ง ประรณาพระสัพพัญญุตญาณ เลื่อมใส ในพระพุทธานุศาสน์ ด้วยประการฉะนี้

จากหลักฐานหนังสือ ชีวิต และงานของท่านมหาหมื่น วุฑฒินาโณ มีข้อความหลาย ตอนที่น่าพิศวงมาถึงท่านพระสิริมังคลาจารย์ ซึ่งท่านมหาหมื่นได้บันทึกไว้ขณะที่ท่านยังไม่มรณ ภาพ ดังข้อความต่อไปนี้

.....ท่านสิริมังคลาจารย์ ท่านอยู่วัดป่าไผ่ทิศใต้นครเชียงใหม่ ไกลนครหลวงหนึ่ง...ได้พยายาม ค้นดูหนังสือตำนานโยนก ก็ได้ความว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๒ วันอาทิตย์ เดือน ๓ ขึ้น ๑๐ ค่ำ (พระ เมืองแก้วเจ้า) เสด็จไปจับพระบรมธาตุ ณ พระสถูปเจดีย์ที่วัดเวฬุวนาราม (ป่าไผ่) อยู่ที่ทิศใต้ แห่งนครเชียงใหม่ ค้นดูหนังสือ ชินกาลมาลินี ก็ได้ความตรงกันกับตำนานโยนกว่า วันอาทิตย์ เดือน ๓ ขึ้น ๑๐ ค่ำ พ.ศ. ๒๐๖๒ (พระเมืองแก้ว) เสด็จไปบรรจุ พระบรมธาตุพระพุทธรูปเจ้าพระมหาเจดีย์ใน วัดเวฬุวนาราม อันอยู่ที่ทิศใต้แห่งเมืองเชียงใหม่ราชธานี

วัดเวฬุวนารามนั้น ใน มังคลัตถทีปนี ว่าตามทิศใต้ ก็อยู่ในทิศใต้ แลในโยนกแลชินกาลมาลินี ว่า ตามทิศแปด ก็อยู่ในทิศเหนือ เพราะเฉียงไปทางทิศตะวันตก

ทั่วว่าไกลหลวง ๑ นั้นมีกว่า เกือบวัดโบราณมีหลายนับ อีกนัยหนึ่งถูกกับคำพูดหนึ่ง คือ ๒๐๐๐ วา ท่านให้เอา ๕ คอกเป็นยถาหนึ่ง ๒๐ ยถาจึงเป็นอุสุกหนึ่ง ก็ว่า ๒๕ วา ๘๐ อุสุกจึงเป็นคำพูดหนึ่ง คือ ว่า ๒๐๐๐ วา ๔ คำพูดหนึ่งจึงเป็นโยชน์หนึ่งคือ ๘๐๐๐ วา แลทางไปวัดคำหนัก เทียบหลักกิโลเมตรได้ ๒๐๐๐ วา ตรงกัน คือนับตั้งต้นแต่กำแพงเมืองชั้นในหลัก ๓ ตลอดถึงหลัก ๗ แวะไปหาวัดคำหนักมีอยู่ ๔ ระหว่างหลักกิโลเมตร

หนังสือท่านสวามงคลจารย์แต่ง เท่าที่พบมา มีอยู่ ๔ เรื่อง เข้าใจว่าคงมีอยู่หลายเรื่อง

- ๑) มงคลดัดที่ปณี ขยายความในมงคลสูตรให้พิสดารออกไป แต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๗
- ๒) ที่ปณีเวลล์สันตระกูล อธิบายด้วยเรื่องแลศัพท์ตลอดถึงแบ่งคาถาในมหาเวสสันดรชาดก แต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๐
- ๓) จักรวาล ที่ปณี ว่าด้วย จักรวาล แลศัพท์สิ่ง (สรรพสิ่ง) ซึ่งมีอยู่ในจักรวาล คือ โลกวินาส โลกสันถาน แต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๓
- ๔) ฎีกาสังขยา ปกาสกะ ว่าด้วยเครื่องวัดแลเครื่องตวง ๖ อย่าง แต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๓.....
ตกลงใจแน่ว่าท่านสวามงคลจารย์อยู่วัดเวฬุวัน หรือวัดป่าไผ่ หรือ วัดลำหนัก

จากหลักฐานที่ยกมากล่าวแล้วทั้งหมดนี้เป็นอันสรุปได้ว่าหนังสือ มงคลดัดที่ปณี นั้น ท่านสวามงคลจารย์เป็นผู้แต่ง และประเด็นสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือท่านเป็นพระเถระชาวเชียงใหม่เสียด้วย ซึ่งก็เป็นที่น่าภูมิใจและน่ายินดีอย่างยิ่งแก่พวกเราชาวไทยมิใช่น้อยเลย

ส่วนหนังสือ อภิธัมมัตถวิภาวินี นั้น ผู้แต่งที่ถูกตั้งคือท่านสวามงคลหาไช้พระอนุรุธาจารย์ ไม่คงได้กล่าวไว้แต่แต่ตอนต้น ท่านพระอนุรุธาจารย์ท่านเป็นผู้แต่งหนังสือ อภิธัมมัตถสังคหะ อันเป็นหนังสือหรือปกรณ์ที่ท่านได้รวบรวมอธิบายความโดยย่อแห่งพระอภิธรรมปิฎก ส่วนท่านสวามงคลนั้นได้ขยายความใน อภิธัมมัตถสังคหะ โดยได้แต่งฎีกาขึ้น ให้ชื่อว่า อภิธัมมัตถวิภาวินี ดังหลักฐานจากหนังสือ อภิธัมมัตถสังคหะทาลี และ อภิธัมมัตถวิภาวินีฎีกา ฉบับแปลเป็นภาษาไทยของมหาหมกุฏราชวิทยาลัยพิมพ์ขึ้นมรดกถวายเป็นมหาราชานุสรณ์ เสด็จพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สยามมินทรราชธิราช ในมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๓ รอบนักษัตร วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๖ ในตอนอารัมภบทนี้ มีข้อความดังนี้

อภิธัมมัตถสังคหะทาลี และ อภิธรรมมัตถวิภาวินีฎีกา เป็นปกรณ์ คือคัมภีร์คู่กัน ปกรณ์แรกของท่านพระอนุรุธาจารย์ รจนานำข้อความ จากคัมภีร์อภิธรรมปิฎก เข้าหลักใหญ่ ๔ อย่าง คือ จิตต์ เจตสิก รูป นิพพาน โดยหลักปฐมัตถ.....ในที่กลางแห่งกล่าวว่าคุณพระอนุรุธาจารย์ผู้ริเริ่มเคียงกันกับท่านพระพุทธโฆสาจารย์ ผู้รจนาคัมภีร์อรรถกถาทั้งหลาย รว พ.ศ. ๕๕๓ ส่วนฎีกาปกรณ์นี้ท่านพระสวามงคลาจารย์ ผู้เป็นศิษย์ของท่านภทนต์สวามีปุตตมหาเถระ แต่งอธิบายขยายความของ อภิธัมมัตถสังคหะทาลี นั้นอีกทีหนึ่ง เรียกว่าอภิธัมมัตถวิภาวินีฎีกา หรือเรียกว่า อภิธัมมัตถวิภาวินีฎีกา ก็มี

ข้อความอีกตอนหนึ่ง จากคาถาท้ายปกรณ์ของอภิธัมมัตถสังคหะทาลีว่า

อิตฺติ อนุรุธาจริเยน วจิตฺติ อภิธมฺมุตฺตสฺสคฺคหํ นาม ปกรณ์ ปกรณ์ ชื่ออภิธัมมัตถสังคหะที่ท่านพระอนุรุธาจารย์ รจนาวี

จากคำแปลประณามคาถาของอภิธรรมมัตถสังคหะฎีกา ชื่อ อภิธัมมัตถสังคหะฎีกา ดังนี้

ข้าพเจ้าผู้ขอสู่มังคละขอถวายนมัสการพระพุทธเจ้า ผู้มีพระกรุณาและพระญาณอันหมดจดโดย พิเศษ พระธรรมอันพระสัมพุทธเจ้าทรงบูชาแล้ว พระสงฆ์ผู้หมดกิเลส (ที่เป็นเครื่องถึงความเป็นคน เลว) ผู้เกิดคัมภีร์แล้ว แต่พระสังฆกรรม และขอกราบไหว้ท่านพระสาวกบรมมหาเถระผู้เป็นปราชญ์องอาจใน พระปริยัติ เป็นครู เป็นภาษาณะแห่งการวะ ด้วยเศียรเกล้า.....

หลักฐานที่ได้ข้างอิงมาก็เป็นการพอแก่การแล้ว เป็นอันสรูปเนือความความผิดพลาดไว้ เพียงแต่ก่อน ก่อนจะยุติบทความนขอแนะนำเกี่ยวกับพระเถระรูปหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญเกี่ยว ข้องกับคัมภีร์ หรือปกรณ ทงตองนี้ คือ อภิธัมมัตตสังคหะ และ อภิธัมมัตตวิภาวินี ซึ่งท่าน เป็นพระเถระชาวไทยอีกรูปหนึ่ง และอยู่ในสมัยเดียวกัน หรือก่อนท่านตีพิมพ์มัจฉาจารย์เล็กน้อย ท่านเป็นผแดงคัมภีร์ อภิธัมมัตตสังคหะ ขึ้นเพื่ออธิบายเนือความในคัมภีร์ทง ๒ นั้นให้ชัด เจนแจ่มแจ่มยิ่งขึ้น คือท่านรจนา โยชนาฎีกาอภิธัมมัตตสังคหะ อธิบายข้อความใน อภิธัม มัตตสังคหะ ซึ่งเห็นว่าฎีกายังไม่แจ่มแจ่มตลอดจนไวยากรณ์ คือท่านญาณกิตติ วัดป่าขุ่น ท่านแต่งคัมภีร์นทเมืองเชียงใหม่ ท่านเป็นนักปราชญ์ยิ่งใหญ่ผู้หนึ่ง ไม่แพ้ท่านตีพิมพ์มัจฉาจารย์ เดย นอกจากโยชนาทักถ้าวไฉฉ้วนั้น ท่านยังได้แต่งคัมภีร์ต่าง ๆ ไว้อีกมาก เท่าที่ท่านมหา หมันได้ค้นพบมีดังนี้

- ๑) ท่านแต่ง โยชนา วินัย อธิบายความในวินัยซึ่งเห็นว่า อรรถกถาแต่ฎีกายังเข้าใจ ยาก ตลอดถึงไวยากรณ์
- ๒) สัทธัมมะสังคหะ ว่าด้วยดั่งคัมภีร์ แดปภิกษุกรรม อย่างละเอียดถี่ถ้วน
- ๓) โยชนา อภิธัมม เจตคัมภีร์ อธิบายความในอภิธรรมเจตคัมภีร์ ซึ่งเห็นว่าอรรถกถา และฎีกายังเข้าใจยาก
- ๔) โยชนา มุลกัจจาตนะ
- ๕) คัมภีร์ที่ปนิภิกษุปาฏิโมกข์ ร้อยกรองความในภิกษุปาฏิโมกข์ ให้เข้าใจง่ายขึ้น ท่านแต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๐๓๖
- ๖) โยชนาอรรถสาลินี
- ๗) โยชนา สัมโมหะริโชนี

หลักฐานและเก็ดข้อความที่เบงค้น อันข้าพเจ้าได้ค้นคว้าม่าแต่ง ก็เห็นพอควรแก่การ แล้ว จึงยุติไว้เพียงเท่านี้

วิวัฒน์ เตมียพันธ์
วิทยาลัยวิชากรก่อสร้าง บางพลัด

ฉบับอีสาน

บทความเรื่อง “ไปเยี่ยมถิ่นกำเนิด” ของ เทียม ตรีญญศิริวงศ์ ได้พา สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ของท่านไปสู่แพชั่น “คำหอน” อันเป็นที่นิยมในปัจจุบัน คำคำหอนแพทย์จากบุคคลต่างชาติอื่น ซึ่งไม่มีฉันทาคติ ย่อมมีประโยชน์แก่แพทย์ยิ่งกว่าแพทย์ด้วยกันคำหอน ควรแก่การรับฟังและนำไปแก้ไขข้อบกพร่องโดยคุณฐิ ฆมอดไม่ได้ที่จะขออนุญาตทั้งตั้งถักเล็กน้อย เพราะเหตุที่ผม เคยเดินทางไปอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ช่วงระยะเวลาหนึ่งเร็ว ๆ นี้ โรงพยาบาลสุรินทร์เท่าที่ผมสังเกตเห็น ซึ่งผมแน่ใจว่าคงได้รู้ได้เห็นตั้งซึ่งกว่าคุณเทียมเป็นแน่ มีสถานะและสมรรถภาพเมื่อเทียบ กับงบประมาณและกำลังคนแล้ว ผมกล้ายืนยันว่าดี ดีกว่าหลายแห่ง ผมคิดว่าไม่เกินความจริงเลยที่จะพูดว่าดีมากกว่าสำหรับโรงพยาบาลในส่วภูมิภาค คุณเทียมจะเขียนบทความสั้น ด้วยโทรศัพท์และโมหาคติหรือไม่นั้น ผมไม่อาจเดาได้ ถ้าจะว่าดีถึงความจริงว่า แพทย์ที่โรงพยาบาลนั้นต้องอยู่เวรทุก ๆ ๕ วัน ซึ่งมีความหมายว่าแพทย์ผู้นั้นจะต้องเริ่มทำงานแค่เช้าตาม เวดาราชการ คิดต่อกันไปถึงเช้าวันรุ่งขึ้น แล้วทำงานในวันต่อไปตามปกติ แพทย์เวรมีภาระ ต้องดูแลรับผิดชอบคนไข้ซึ่งรับไว้รักษาในโรงพยาบาลทั่วทั้งโรงพยาบาล ในเวลาเดียวกัน ต้องออกมาตรวจรักษาคคนไข้ที่ โรงพยาบาลนอกเวดาราชการด้วย ขรรคมานุษย์ย่อมไม่สามารถทำการใด ๆ ให้เป็นที่พอใจแก่ทุก ๆ คนได้เกินกว่า ๓ แห่ง โดยประสพการณ์ของผม ญาติคนไข้ย่อมกระวนกระวาย รู้ดีว่าเวลาที่รอคอยหมอนั้นช้านานยิ่งนัก ด้วยความห้วงโย ญาติอื่นเป็นที่รัก ผสมกับความคั่นเค้น เนื่องจากไม่เคยเห็นคนไข้หนัก ที่ว่าเวลาต้องไปประมาณ ๑๕ นาทีนั้น ได้จับเวลาหรือกะเอาในใจ คำว่าจรรยาแพทย์ซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้ประนามแพทย์ นั้น คุณเทียมเข้าใจความหมายตั้งซึ่งเพียงใด แพทย์ในฐานะเป็นสามัญชนชาวไทยและในฐานะข้าราชการสามัญควรจะมีสิทธิที่จะหารายได้เพิ่มเติมนอกเวดาราชการเช่นเดียวกับประชาชน และข้าราชการเหล่าอื่นใช่หรือไม่ การชกนาคคนไข้จากโรงพยาบาลไปสู่คลินิกส่วนตัว ซึ่งเป็น ความผิดด้วยประการทั้งปวงนั้น เป็นความจริงที่พิสูจน์ได้หรือ อนึ่ง ถ้าใครทบทวนบทความนี้ดู จะพบว่าเขียนขึ้นจากผลของการคุยกัน จากฟังคำกล่าวของชาวเมือง และการนึกเอา เป็นส่วน ใหญ่ การเขียนอย่างนี้ควรแก่ลักษณะของมันซิคหรือ เมื่อใคร่ครองดูให้รอบคอบแล้ว การ เขียนบทความในลักษณะนี้ จะก่อความดำมคค์ในระหว่างหมู่ชนได้สมดังข้อความในตอนท้าย

ของบทความนั้นหรือ จะทำให้อะไรดีขึ้น นอกจากคนส่วนน้อยหมู่หนึ่งถูก “บัญญัติชน” ที่อ่านหนังสือเล่มนี้คู่มือ และความหวังใจ สมมุติใครสักคนหนึ่งพูดว่า “มหากษัตริย์ที่คุกคามชาติไทยอยู่เวลานี้ เกิดเพราะความมักใหญ่ใฝ่สูง การชักนำเข้าตั้งชกตั้งก็เข้าบ้านของผู้ให้กำเนิดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” แม้จะเป็นความจริง คุณก็ยังมีคงจะเตือนใจ

ปัญหาการขาดแพทย์และแพทย์ไม่ไปต่างจังหวัด เป็นปัญหาหนึ่งที่จะต้องแก้ไขด้วยความเข้าใจในสาเหตุและข้อขัดข้องต่าง ๆ คัดพอ คำคำหिनจากผู้ที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น จากผู้ที่เคยแต่ทำงานชั้นอยู่ในกรุงเทพฯ ย่อมไม่อาจแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีได้ ยิ่งคำคำหिनนั้นมากด้วยอคติเพียงใด ยิ่งไร้ประโยชน์เพียงนั้น ถ้าการประณามแพทย์ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากบุคคลนอกวงการแพทย์ยังคงดำเนินอยู่รุนแรงเช่นนี้ต่อไป คงจะเกิดปัญหาอีกอย่างหนึ่งขึ้นแทนที่ คือภาวะที่ไม่ม่่นักเรียนที่มีคุณภาพดีพอเข้าเรียนวิชาที่ยากยิ่งนี้ โดยข้อเท็จจริง ปัจจุบันนี้ มีนักเรียนจบม.ศ. ๕ ซึ่งมีคุณภาพดีพอจะเรียนแพทย์ได้ มีแต่ไม่ถึง ๒ เท่าของจำนวนนักศึกษาแพทย์ใหม่ ถ้าเด็กรุ่นหลังเกิดความรู้อีกว่า “เรียนแพทย์ไปเพื่อจะได้จบไปให้คนเขาทำ” แล้ว ย่อมหันไปหาวิชาอื่นซึ่งเรียนง่ายกว่า งานเบากว่า โอกาสก้าวหน้าดีกว่าแทน หนทางเช่นนี้ก็มีอยู่มากมาย ภาวะดังกล่าวจะมีการขาดแคลนแพทย์รุนแรงกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้มาก

ผมต้องขออภัยทั้งท่านบรรณาธิการและคุณเทียมที่บังอาจเขียนทักท้วงมา โปรดอย่าคิดว่าผมเขียนมาเพราะผมเป็นแพทย์ โปรดคิดว่าผมเป็นคนไทยที่ต้องการเห็นประเทศชาติเจริญเช่นเดียวกับท่าน

ว. ๓๕๔๐

ศิริราชพยาบาล

ไฮไฮ! ขอสมัครเป็นสมาชิกสมาคม ผู้นำด้วยคน

ดิฉันหมายถึงผู้นำโดยแท้ มิใช่กระโปรงหม่อมอย่างราตรียาวประยุกต์ นุ่งแล้วต้องเดิน ‘กระต๊อกรกระต๊าก’ อยู่บนเวทีอย่างคุณอนันตญา ถ้าถนัดจริง ๆ เป็นผู้นำบ้างไปข้าง ๆ อันเป็นวิธีที่ผู้หญิงไทยทุกคนนัดและนุ่งได้ด้วย แต่ตัดจริตเป็นว่าไม่เข้ารูปเข้าร่างบ้าง รุ่มร่ามบ้าง เป็นต้น

เห็นด้วยกับท่าน บ.ก. ที่เคยว่าอันผ้าโจงกระเบนนั้นไม่จำกัดว่ารูปร่างของเราจะอ่อนช้อยหรือผอมลง จึงไม่กังวลกับช่างเจ๊กที่เป็นขลุ่ยให้เงินบาทไทยรัวไหลเป่าๆ ผ้าถุง หรือผ้าซิ่นก็เหมือนกัน ถ้าท่านเย็บผ้าไม่เป็น ผีมือไม่มีเอาเลย ก็อาจจ้างได้ในราคาผืนละหนึ่งบาท เข้ากับนโยบายประหยัดของรัฐบาลปัจจุบัน ที่พูดกรอกหูอยู่ทุกเมื่อเชือดวัน

ตัวดิฉันนั้นมีความเคารพในอุดมคติและศรัทธาในงานของท่าน บ.ก. เป็นอย่างยิ่ง ถึงกับนุ่งผ้าถุงออกงานครั้งแรกในงานแต่งงานของท่าน ซึ่งท่านก็คงจะเข้าใจต้องเห็นบ้างดอกว่า ดิฉันถูกผู้คนมองดูด้วยความแปลกใจในความบึ้งของดิฉันเพียงใด แต่ก็ช่างเถิด เมื่อเห็นว่าความกิดของดิฉัน ซึ่งท่านสนับสนุนอยู่ถูกต้องดี ดิฉันจึงตากผ้าถุงเป็นครั้งที่สอง ในคืนแสดงระบำมัตเต้ของวัดเขี้ยวที่หอประชุมธรรมศาสตร์

เราไปด้วยกันสามคน ทุกคนนุ่งผ้าถุง ก็เลยได้เห็นอิทธิพลของผ้าถุงในคืนนั้นเอง บังเอิญที่ไต้ชานไปดูชั้นบน ห่างจากบ็อกซ์ของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณีไม่มากนัก ครั้นระบำเด็กสรรเสริญพระบารมีแล้ว ท่านจึงเด็ดจกดับ ที่นั่งชั้นบนทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นพวกฝรั่ง และคนไทยชั้นสูง ชนิดแข่งราตรี เครื่องเพชรเต็มครบเครื่อง ส่วนตัวดิฉันและเพื่อนนุ่งผ้าค้าย้างใหม่บ้าง และมีได้ทรงเครื่องเพชรแต่อย่างใดเพราะเราไม่มี แต่ก็ห้ามใครเดินออกก่อนเราไม่ และพากันมองมาที่เรา คงคิดว่า เราทรงผ้าถุง คงจะเป็นเชิพระวงศ์ หรือ เจ้านายพระองค์ใด พระองค์หนึ่งกระมัง

เมื่อเหตุการณ์เป็นดังนั้น เราจึงต้องเดินนำออกมาก่อน ผู้คนอื่น ๆ จึงเดินตามเรา ตั้งแต่ครั้งที่ได้เห็นอิทธิพลของผ้าถุง แต่คืนนั้นเป็นต้นมา ดิฉันจึงไม่ได้ตากผ้าถุงออกไปไหน ๆ อีกเลย เพราะว่ามีมิได้แสดงความเป็น 'พวกชาวบ้าน' อย่างคุณอนันตญาว่าแต่อย่างใด

แต่ก็อดไม่ได้เมื่อเพื่อนรักแต่งงาน เจ้าสาวเขอนุ่งผ้าถุงในวันนั้น ในฐานะที่เราเคยร่วมผจญภัยในการนุ่งผ้าถุงด้วยกันมา ก็ควรจะนุ่งเสียอีกสักหน จะเป็นไร

ไม่มีคุณผู้หญิงคนใดสมัครเป็นสมาชิกสมาคมผ้าซิ่นของคุณอนันตญาสักคนในงานนั้น นอกจากเราสามคนอีกเช่นเคย เราจึงถูกล้อจากเพื่อนสนิท และถูกมองด้วยสายตาอันหน้อยๆ สดเมพนัก จากสุภาพสตรีหัวสมัยใหม่ทั่วไป บ้างก็ว่าระวงผ้าถุงหลุดบ้างตะ โถ มีหรือผู้

หญิงไทยคนไหนทำผ้าหตุกดางงาน ไม่เคยมีเคยในประวัติศาสตร์ของการแต่งกาย นุ่งผ้าถุงกันมาแต่เด็กจนโตและจนแก่ จะทำหตุกดางอย่างไร ทั้งที่พวกหัวด้อมัยเหล่านั้นเมื่อกลับไปถึงบ้านก็คงจะเปลี่ยนจากราครยาวหรือสั้นหรือไทยประยุกต์ มาสู่นุ่งผ้าถุงกันทุกคนก่อนที่จะเปลี่ยนเป็นชุดนอนอย่างมคฝรัง ทำยังกับว่านุ่งผ้าถุงแล้วนอนไม่หลับหรือฝันร้ายอย่างนั้นแหละ

ก่อนจบ ดิฉันขอเรียนย้ำมายังท่าน บ.ก ด้วยความเคารพอีกครั้งว่า อย่างไรก็ตาม ดิฉันขอเป็นสมาชิกสมาคมผ้าถุงของคุณ หรือสมาคมผ้าชิ้นของคุณอนันตญาด้วยคน ท่ามกลางอนารยะธรรมที่แพร่เข้ามาเมืองไทยในรูปต่าง ๆ ท่ามกลางเสียงกระหิมเร้าใจจากเพลงของวงชาโต ดิฉันจะขอต่อต้านเงียบ ๆ ด้วยการชอร้องเพลงไทยเดิมอันแดนไพเราะ ที่บูย่าตาทวดรจนาวใจท่ามกลางแพ้น้อพ—อ่าวต และกะโปรงเฉยเข้าไปห่านว ดิฉันคนแก่ไม่มีแรงจะยับยั้งความนิยมของคนรุ่นหลังได้ ขอต่อต้านด้วยการนุ่งผ้าถุงที่เด่นสุภาพ สะดวกสบายและถูกตางค์ แต่ว่าการกระทำใด ๆ ที่ไม่มีผู้สนับสนุนเดยนั้น ออกจะต้องการแรงใจมาก ดังนั้นจึงขอเชิญท่านผู้ห้วงโยในวัฒนธรรมของคนไทย มาเป็นสมาชิกสมาคมผ้าถุงกันเถิด

สุพรรณิ สุคนธ์เทียง

คณะจิตรกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

บรรณาธิการขอปิดคอลัมน์ปฏิภริษา อันว่าด้วยสมาคมผ้าถุง แต่เพียงนี้

วิจารณ์ปริทัศน์ฉบับพิเศษ ๓

จากข้อวิจารณ์อันชาญฉลาด กระฉ่างแจ้ง (โดยส่วนใหญ๋) และซื่อสัตย์ต่อความคิดเห็นของอาจารย์ นิออน ต้นทองค้ แห่งคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่มีต่อหนังสือ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับพิเศษ ๓* ข้าพเจ้า (ในนามของตัวเอง) คิดว่าข้อคิดเห็นต่อไปนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจอื่น ๆ อยู่บ้าง

๑. บทความทางวิชาการเหล่านั้นเป็นเรื่องที่จัดได้ว่าเป็นประเภทเดียวกันหรือคล้าย ๆ กัน คือ เป็นเรื่องของชาติไทยในอดีต และเป็นเรื่องเกี่ยวกับรายละเอียดซึ่งผู้ที่จะเข้าไปสนใจได้บ้าง จะต้องเป็นผู้ที่ได้ศึกษามาในเรื่องเหล่านั้นอย่างลึกซึ้งแล้ว แม้เรื่องเหล่านั้นจะเป็นเรื่องสำคัญซึ่งจะขาดเสียมิได้ในการที่จะรวบรวมเรื่องราวของไทยให้ใกล้ความจริงและสมบูรณ์ที่สุด “ตามวิธีของประวัติศาสตร์” แต่เรื่องนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของวิชาประวัติศาสตร์ ถ้าเรานำเอาส่วนหนึ่งของตัวเสื่อ ไม่ว่าจะเป็นส่วนสำคัญเพียงใด และคิดเห็นได้เหมาะสมเพียงใด มาบอกว่าเป็นเสื่อ ก็จะทำให้ผู้เข้าใจรูปพรรณสัณฐาของเสื่อตัวนั้นผิดไป

ข้าพเจ้าเชื่อว่าไม่มีบุคคลใดที่ทบทวนด้วยเหตุผลจะปฏิเสธคำวิจารณ์ได้ ข้าพเจ้าเชื่อเช่นเดียวกับที่ผู้วิจารณ์ดูเหมือนจะมั่นใจว่าเธอเชื่อว่า วิชาประวัติศาสตร์ควรมีความหมาย ก็ต่อเมื่อวิชานั้นมีความเกี่ยวข้องกับผู้คน (ด้วยระบบเหตุผลหรือประโยชน์หรืออะไรก็ตาม) กับปัจจุบันและอนาคต แต่ความเกี่ยวข้องนี้ไม่ใช่ข้อเท็จจริงของวิชาประวัติศาสตร์ เช่นเดียวกับที่วุ้น ประกอบด้วย ออกซิเจนและไฮโดรเจน ไม่ใช่ข้อเท็จจริงของวิชาเคมี ข้อเท็จจริงอาจค้นหาได้จากความพากเพียรพยายามเป็นสำคัญ (ไม่มีใครปฏิเสธว่าย่อมต้องอาศัยปัญญาด้วย) แต่ความเกี่ยวข้องนี้ดังกล่าวยังเป็นสิ่งที่จะต้องอาศัยปัญญาเป็นหลักในการค้นหา และมนุษย์ย่อมใช้ปัญญาได้เฉพาะกับอะไรสักอย่างหนึ่ง ไม่ได้ใช้กับความว่างเปล่า การยกย่องงานทางปัญญาว่ายิ่งใหญ่กว่างานที่เกิดจากความพากเพียร อาจทำได้ (แม้จะต้องถูกคัดค้านได้ไม่ยากนัก) แต่ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะต้องโจมตีงานที่ทำได้ด้วยความพากเพียรว่าเป็นต้นเหตุทำให้ ความพยายามของผู้ที่สอนหรือสนใจในวิชาประวัติศาสตร์ที่จะแก้ความเข้าใจผิดว่าประวัติศาสตร์มีใช้เรื่องราวของอดีตเท่านั้น แต่มีส่วนเชื่อมโยงมาถึงปัจจุบัน ดัชนีเหตุการณ์ก่อนที่นักศึกษาคำศัพท์จะรู้ว่าวุ้น ประกอบด้วย ออกซิเจนและไฮโดรเจน ต้องมีคนค้นพบก่อนว่าในวุ้นนั้นมีออกซิเจนและไฮโดรเจน หนังสือสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนี้อาจไม่มีความหมายในแง่ของความเกี่ยวข้องนี้ดังกล่าวย แต่หนังสือฉบับนี้ได้ทำงานอันสำคัญของตัวเองในฐานะผู้เสนอข้อเท็จจริงใหม่ๆ อยู่บ้างไม่มากนัก ข้อเท็จจริงเหล่านี้ก็เหมือนข้อเท็จจริงอีกด้านข้อในโลกเรา กล่าวคือ อาจไม่ทนทานต่อการพิสูจน์เท่าไรนัก

ภาพพจน์ที่ข้าพเจ้าสร้างขึ้นมาไม่ตรงกับของผู้วิจารณ์เลย ข้าพเจ้าเห็นว่าความจริงของวิชาประวัติศาสตร์คือท้องมหาสมุทรอันไพศาล (ไม่ใช่เรืออย่างแน่นอน) และ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนี้ (ไม่ว่าจะมีชื่อว่าอะไร) ก็เป็นแต่เพียงเมฆดำที่ลอยต่ำที่ถูกลอยออกไปในท้องทะเลแห่งความจริงนี้ ด้วยความหวังเพียงน้อยนิดที่จะช่วยกันทำให้ห้วงน้ำนั้นเต็มต้นสนสักวันหนึ่งในอนาคต และทอดคอคอยูเบองหน้า เพื่อให้มนุษย์ได้ก้าวเข้าไปศึกษาและเข้าใจ

๒. .... แม้จะยกเรื่องปรัชญาของประวัติศาสตร์ตามความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป ซึ่งมักกล่าวถึงในบทความเรื่อง “ข้อคิดเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์” ว่าวิชาประวัติศาสตร์คือการศึกษาความเป็นมาของมนุษยชาติ หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน ถึงอนาคต และวิชาประวัติศาสตร์เป็นมรดกของวิชาสังคมศาสตร์ทั้งหลาย ความหมายของวิชาประวัติศาสตร์เพียงเท่านั้น ก็ไม่ได้ปรากฏอยู่ในบทความที่รวบรวมเอามาลงไว้.....

เรื่อง “ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์” ของนายนิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้ถูกนำมาอ้างในข้อบ่น (และยังมีมากกว่านี้อีก) ในบทวิจารณ์นั้น ประหนึ่งว่าข้อเขียนดังกล่าวเป็นบทนำหรือแถลงการณ์ของสำนักพิมพ์ ไม่มีข้อความตอนใดในหนังสือเล่มนั้นจะชวนให้ผู้ใดเข้าไปเช่นนั้นได้ ข้อเขียนเรื่องนั้นมีข้อบกพร่องจริงดังที่ผู้วิจารณ์ได้เขียนไว้ และที่ยังไม่ได้เขียนไว้ก็อีกไม่น้อย แต่ตัวตนที่ข้อเขียนนั้นก็หาใช่เป็นบรรทัดฐานให้บุคคลอื่นซึ่งมีความคิดตีปัญญา อันควรแก่การเคารพของเขาเอง จะต้องมาปฏิบัติตามไม่

๓. บทความเรื่อง “ข้อคิดเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์” ของนายนิธิ เอียวศรีวงศ์.....เป็นข้อคิดที่หนักไปในเรื่องการศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดในประวัติศาสตร์ ตามวิธีการของประวัติศาสตร์ มากกว่าที่จะก้าวเข้าไปในเรื่องปรัชญาของประวัติศาสตร์โดยแท้.....

ข้าพเจ้าเห็นด้วยและคิดว่าเป็นคำวิจารณ์ที่ถกปรกด้วยความจริงอย่างยิ่ง แต่ข้าพเจ้าก็มั่นใจว่าไม่มีข้อความ เครื่องหมาย นัยแห่งคำพูดตอนใด ในข้อเขียนดังกล่าว อันจะโน้มนำให้ผู้อ่านคิดว่าตนกำลังอ่านปรัชญาของประวัติศาสตร์ เหตุผลง่าย ๆ และถูกต้องที่สุด ที่ผู้เขียนไม่เขียนปรัชญาของประวัติศาสตร์ ก็เพราะไม่มีความสามารถจะทำได้ (ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการแปลจากวารสารต่างประเทศซึ่งเขาค่อนข้างจะเชื่อตนเองอยู่ว่าพอทำได้ โดยไม่ให้ผู้อ่านหลายคนรู้)

บนกระดานหมากรุก ผู้เขียน ซึ่งเป็นนักเรียนประวัติศาสตร์ที่ได้รับการฝึกมาอย่างไม่ค่อยจะดีนัก กำลังเล่นหมากฮอส ไม่มีเหตุผลที่ใครจะตั้งกติกาหมากฮอสให้เหมือนหมากรุกแก่คนที่เล่นหมากรุกไม่เป็น

หนึ่ง ข้าพเจ้าออกจะมั่นใจอยู่ว่าคำประวัตศาสตร์นั้น มีความหมายอย่างน้อยเป็นสองนัย คือ ๑. หมายถึงถึงทมิฬมนุษย์ที่เคย “คิด หวัง ทำ” เอาไว้ในอดีต และ ๒. หมายถึงเรื่องราวที่วาดด้วยดั่งนอนใดจกแยกออกเป็นหมวดหมู่ตามกาลเวลาหรือตามวิธีอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นวิชาประวัติศาสตร์ ข้อเรื่องข้อเขียนดังกล่าวได้ปรากฏอย่างแจ่มชัดพอแก่ความเข้าใจ อยู่แต่ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ตามความหมายที่ ๑ หรือที่ ๒ และด้วยเหตุดังนี้ ข้าพเจ้าจึงยังเห็นว่า “ผู้ที่เคยผ่านการศึกษามานับแม่เพียงเด็กน้อยก็คงจะมีความคิดวาง ๆ พอที่จะให้คำตอบแก่ปัญหา (ได้)” (ปัญหาที่วางนัยก็คือประวัติศาสตร์คืออะไร) นั้นเป็นความจริง เพราะวิชาที่หายไปในโลกนี้ ไม่ว่าจะยากเย็นสักเพียงใด ย่อมต้องเปิดหนทางให้ คนในยุคในสมัยนั้น ๆ ได้สามารถก้าวเข้าไปทำความเข้าใจได้บ้าง แม้แต่เพียงวาง ๆ ก็ตามที่ (แต่ต้องไม่ลืมว่าปัญหาที่ว่าอะไรเป็นตัวผลักดันประวัติศาสตร์ให้มันไปตามครรลองที่รู้ ๆ กัน อยู่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง และคนมีความรู้แต่เพียงเด็กน้อยเช่นผู้เขียนยังตอบไม่ได้) มิฉะนั้นวิชาเหล่านี้ก็คงจะไม่แตกต่างอะไรกับการลงเดินเหย้าแผ่ซึ่งเบ็นวิชาอันไม่มีระบบอันแน่นอนที่จะ ให้ผู้ศึกษาเข้าใจได้ตามแนวเดียวกัน ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของวิชาก็คือ สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รู้บ้างอย่างไม่ยากจนเกินไปนัก เปิดเผยไม่ตลับ พอเหมาะกับสมองของมนุษย์ ซึ่งเพิ่งทรงความเป็นสัตว์มาเมื่อไม่กี่ชั่วโม่งที่ตัวเอง เมื่อเทียบกับอายุของโลก หรือชีวิตแรกของโลก

ในท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณผู้วิจารณ์ที่ได้อุทิศการวิจารณ์ที่คึกหน้าเป็นแบบอย่างแก่วงการวิจารณ์อันเหลือไห้ของประเทศไทย และเมตตาวิจารณ์อันดีนบนของหนังสือซึ่งข้าพเจ้า ได้มีสำนวนอยู่บ้าง

นิธิ เอียวศรีวงศ์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ไรบาร์วิน

พ่นเข้าคอ ...

น้ำคอกม ...

บรรเทาอาการ หืด หอบ
และผู้ที่แพ้ ละอองฟาง

ไรบาร์วิน

มีจำหน่ายตามร้านขายยาประเภท ก. และ ข. ทั่วไป

ห้างหุ้นส่วนจำกัดขายยาบุญมี (หม่อมมี) สามแยก
๑๑๑ ถนนเจริญกรุง พระนคร ๑๐๑๔๖ • ผู้แทนจำหน่ายในประเทศไทย

A GROWING AND LOW-PRICED LIBRARY ON BUDDHIST TEACHINGS

THE WHEEL

A Series of Buddhist Publications

Covering in 66 issues a wide range of subjects in authentic exposition and reliable translations from the Pali Canon. New titles are added bi-monthly.

SINGLE NUMBERS: CEY. RS. 0.50 9D. 15 USA CTS.

(DOUBLE NUMBERS ACCORDINGLY)

BUDDHIST PUBLICATION SOCIETY

P.O. BOX 61, KANDY, CEYLON.

บรรณาธิการยินดีรับจดหมายเสมอ และจะนำตีพิมพ์ถ้าเห็นว่ามีสาระ เว้นเสียแต่เจ้าของแสดงความจำนงมิให้ลงพิมพ์ ผู้ที่ประสงค์จะใช้นามปากกาต้องแจ้งนามจริงให้บรรณาธิการทราบทุกครั้งไป บรรณาธิการสัญญาว่าจะไม่เปิดเผยนามจริงให้กับบุคคลอื่นทราบได้เป็นอันขาด และบรรณาธิการต้องขออนุญาตคัดลอกข้อความลงบ้าง เพื่อสงวนหน้ากระดาษ

จดหมายถึง บรรณาธิการ

ถามข่าว

กระผมเห็นว่า *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* นี้ เป็นวารสารชั้นนำแห่งยุคควรแก่การติดตามและเป็นสมาชิกเพราะให้ความรู้ความบันเทิง กระผมได้ซื้อจากร้านจำหน่ายหนังสือในเมืองอบลา ได้ครั้งเดียวเพียง ๑ เล่ม ค่อยมาหาซื้อไม่ได้ จึงไม่ทราบว่ายังดำเนินการเป็นปกที่อยู่หรือไม่ ถ้ายังคงออกอยู่ ขอให้ส่งตรงถึงผม หวังว่าคงได้รับอนุเคราะห์สำหรับคนที่ต้องการด้วย

นิพนธ์ นิกขอบ

อำเภอชุมพวง อุดรราชธานี

หยอก

ผมแทบจะสิ้นใจเลิกครับ เพราะเท่าที่รับก็มีหลายฉบับแล้ว คุณไม่ทันและไม่มีเวลาคุณ นิตยสารเหล่านี้จึงผ่านไปเสียมาก นี่เป็นสาเหตุหนึ่ง และอีกประการหนึ่งนิตยสารของท่าน “แพงหูฉี่” ถึงจะสวยด้วยคุณภาพแต่ก็ย่ำทางปริมาณ ผมบอกไม่ถูกว่าจะลงเอยรูปใด ท่านก็เอาเองดีกว่า เป็นแต่เพียงกระซิบว่า ออกเดือนละเล่มเสียทีเถิด ปล่อยก๊วยด้วยประการทั้งปวง

ช่วย สุจิตติ

คอนสมอ ท่าช้าง สิงห์บุรี

แนะ

วารสารฉบับที่ ๑ ปีที่ ๔ มิถุนายน — สิงหาคม ๒๕๐๕ ถึงมือผมวันนี้ ทราย address หน้าของปรากฏว่าส่งไปจังหวัดเพชรบุรีก่อน จึงย้อนกลับมาเพชรบูรณ์ การบอกรับ เพื่อนทางกรุงเทพฯ จัดการให้ รวมทั้งการชำระค่าบำรุง ผู้บอกรับอาจเขียนหนังสืออ่านได้ไม่ชัดเจน ฉะนั้น ขอให้ไปขอได้โปรดแจ้งเจ้าหน้าที่จัดส่งให้ถูกต้องด้วยจะเป็นพระคุณ

หากว่าจะต้องการให้สมาชิกปฏิบัติอย่างไร ทำไปแทรกแจ้งไปให้ชัดเจนก็จะดี หากเอาไปแอบไว้มุมหนึ่งมุมใดของเล่ม อาจค้นไม่พบ เพราะวารสารฉบับนี้เป็นประเภทหนักทางวิชาการ ต้องมีเวลาว่างจริง ๆ จึงจะอ่านได้ละเอียด ยิ่งกว่านั้นตัวพิมพ์ก็จืดจาง แะอ่านแทบแย้

บุญช่วย จันทร์เอี่ยม

จังหวัดเพชรบูรณ์

สงสัย

การที่ *ปริทัศน์* ในปีที่ ๔ นี้ จะทำเป็นเรื่องเดียวกันหมดทั้งฉบับ บรรณาธิการไม่เกรงว่าความเป็นวารสารที่ “มีหลายรส ไม่แห้ง ๆ เหมือนนิตยสารทั่ว ๆ ไป” จะถอยลงหรือครับ

มงคล เอี่ยมสำอางค์
โรงเรียนการช่างสตรี นครพนม

กกลวอยู่เหมือนกันครับ แต่ถ้าไม่ลอง ก็คงไม่รู้ ถ้า
ท่านผู้อ่านมีความเห็นเป็นอย่างไร ขอได้ช่วยกันแจ้ง
ให้ทราบด้วย สำหรับบันทึกต้องทำตามคำพูด ปุ่หน้าอาจ
เปลี่ยนวิธีกลับเดิม หรือเป็นใหม่ไปก็ได้

บ.ก.

ทัก

ผมได้เขียนบทความไว้เรื่องหนึ่งให้ชื่อว่า “ภาคอีสาน
ไม่มีแล้ว” เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางไปภาคอีสาน
ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงอันโคกกับบันทึกไว้ แต่ตัวตุ
ประสงค์สำคัญของผมนั้น เกี่ยวกับการเมืองภายใน
ประเทศ คือผมอยากจะ reconcile กอนิสาน ไม่ให้
เขาคิดว่าเขาเป็นลาว แต่เสียใจที่ส่งให้คนไม่ทัน (นี้
หมายถึงว่าถ้าคุณยืนที่รับบทความนั้น) จึงเป็นการสาย
เสียแล้ว ผมเสียค่าที่หนังสือของคุณออกสามเดือนต่อ
ครั้ง รู้สึกว่าไม่คุ้มกันใจผู้อ่าน

ตามที่คุณให้เกียรติผมทุกท้วงนั้น ผมยินดีสนอง
ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ผมเห็นบทความของนายแพทย์
กันม่อเซียง มีท้วงหนังสือเงินกลับกันอยู่สองสามแห่ง

พระประมณเจ้าปัญญา

ชอยวัดโพธิ์นิมิตร ตลาดพลู

ท้วง

คำอธิบายว่าด้วย “เสียมล่อกก” ของนายแพทย์กันม่อ
เซียงนั้นให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านที่มากกรับผมคนหนึ่ง
ละที่ขอขอบคุณ บ.ก. และนายแพทย์ผู้นี้ และหวังอย่าง
ยิ่งว่าคุณกันม่อเซียง คงจะช่วยไขความกระจ่าง ทาง
ประวัติศาสตร์จากต้นตอทางภาษาจีนให้เราทราบมาก
ขึ้น เพื่อการเปรียบเทียบ แก้ในหน้า ๔๔ ของ ปรีทัศน์
ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ นี้รู้สึกว่าการเรียงอักษรจีนจะสลับกัน
คือ

เซียะโต้วก (泰士國) ควรเป็น 赤士國
ส่วนคำว่า 赤 (ไท่) ควรเป็น 泰 ส่วนในหน้า

๑๐๖

๑๒๑ ในฉบับเดียวกันนั้น คำว่า 暹 Hsien (Standard
Chinese) ควรเป็น เซียน ไม่ใช่เสียน และ 羅 Lo
(Standard Chinese) ควรเป็น หลอ ไม่ใช่ หลัว
ส่วน 鼓 Ku (Standard Chinese) อาจเขียนเป็น 鼓
หรือ 鼓 ส่วนตัวที่พิมพ์นั้น ผมไม่ค่อยเคยเห็น
โปรดตรวจสอบกับท่านผู้เขียนอีกทีครับ

ในสมัยที่ผมเรียนกับ Prof. D.G.E. Hall ที่มหา
วิทยาลัยคอร์แนลนั้น ผมจำได้คร่าว ๆ ว่าท่านเคย
ให้ข้อสังเกตว่า คำว่า SIAM นั้น ถ้าออกเสียงแบ่ง
ตามภาษาเปอร์เซีย จะคล้ายกับเซียมหรือเซียมมาก
ทีเดียว อาจเป็นไปได้ไหมที่ชาวเปอร์เซีย ซึ่งเป็นผู้มา
ถึงประเทศเราก่อนยุโรปชาติอื่นๆ ได้สะกดชื่อตามภาษา
ของเขาแต่ประเทศยุโรปอื่นๆ เช่นอังกฤษนำไปใช้แล้ว
ออกเสียงตามความถนัดของตน จึงกลายเป็นไซแอมไป

เรื่องผ้าม่วงซักจะสนุก ว่าง ๆ ผมจะเขียนมาร่วม
ด้วยครับ ตอนนี้มีหนังสือทางวิทยาการค้างอยู่อีกแยะ จึงขอ
ยุติเพียงเท่านี้ก่อนครับ

อำพล พวรรณชัยรัฐ

ศาลาสันติธรรม

เสียนอ

สำนักพิมพ์สมาคมนักสังคมศาสตร์ น่าจะได้จัดพิมพ์หนังสือ
อีกเล่ม ๑ คู่กับความทรงจำ คือเรื่อง นิภาย สมเด็จพระ
มหาสมณะเจ้าฯ ทรงไฉนแล้ว หาอ่านไม่ได้ ถ้า
พิมพ์ออกเวลานี้จะมีคนต้องการมาก จะเป็นเครื่องระลึก
พระเกียรติของสมเด็จพระมหาสมณะเจ้าฯ ว่าพระองค์
ดำรงอยู่ในความเที่ยงธรรม สมกับเป็นพระ และได้ทำ
ประโยชน์แก่ชาติ ศาสนา อย่างจะหาพระในยุคนั้นเสมอ
เหมือนได้ยาก

พระสุวิมลธรรมมาจารย์

วัดมหาธาตุ

เข้าใจว่ามีชายที่หมกมุ่น ๆ ครับ

บ.ก.

ความเห็นนักศึกษា

ผมเป็นผู้หนึ่งที่สนใจในงานทุกชั้นที่สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์ฯ จัดพิมพ์ออกมาจำหน่าย นับตั้งแต่ *ปริทัศน์* นักศึกษา จนกระทั่ง ตำราวิชาการน่ารู้ต่าง ๆ ในฐานะของผู้อ่านที่ตีพิมพ์ต้องการเห็นความก้าวหน้าทางวิชาการ ผมจึงขอเสนอข้อคิดเห็นบางประการ รวมทั้งข้อขัดแย้ง

ครั้งหนึ่ง ผมได้รับความลำบากใจมากเมื่อไปติดต่อกับบรรณาธิการท่านหนึ่ง ของหอสมุดแห่งชาติ ทำวาทกรรม เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ *ปริทัศน์* ฉบับแรก ๆ และผมได้รับคำตอบจาก ท่านผู้นั้นว่า ไม่มี ผมเองก็ไม่ทราบจะทำไม่วางงานของหอสมุดแห่งนี้ ซึ่งได้ชื่อว่า ‘แห่งชาติ’ แล้ว จึงละเลยละหลวม ถึงเพียงน แม้แต่หนังสือนิตยสารวิชาการ ก็ไม่ใส่ใจเสาะหารวบรวมให้ครบถ้วน ให้สมกับเป็นแหล่งรวมวิทยากรอย่างแท้จริง ดังนั้นเพื่อมิให้ท่านผู้รักวิชาการท่านอื่น ๆ ต้องได้รับความลำบากใจเช่นผม ผมจึงอยากเสนอให้ทางสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย พิจารณาจัดตั้งห้องสมุดของตนเองขึ้นบ้าง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมตำราทางวิชาการต่าง ๆ ของสำนักพิมพ์เอง และจากแหล่งพิมพ์อื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อเป็นวิทยาทานแก่นักเรียน นักศึกษาผู้สนใจในทางกันกว่าต่อไป

เกี่ยวกับที่ผมอยากจะติทางสำนักพิมพ์ฯ มาก ก็คือราคาหนังสือที่ทางสำนักพิมพ์ฯ จัดพิมพ์ขึ้น (ไม่นับ *ปริทัศน์* ซึ่งนับว่าราคาพอสมควร) ออกจะแพงอยู่สำหรับนักศึกษาซึ่งยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง ถึงแม้ว่าตามความเป็นจริง ราคาที่กำหนดขึ้นนั้นเหมาะสมและคุ้มกับคุณค่าทางวิชาการที่ได้รับ ผมคิดว่าทางสำนักพิมพ์ฯ คงจะมีทางใดทางหนึ่งช่วยลดราคาหนังสือลงไปอีกเฉพาะกับนักศึกษา

อีกประการหนึ่งก็คือ ข้อผิดพลาดที่ไม่น่าจะมีในหนังสือที่สำนักพิมพ์ฯ ได้จัดขึ้น โดยเฉพาะ *ปริทัศน์* ฉบับนักศึกษา ซึ่งแน่ที่เดียวกับนักศึกษาบางคนเมื่ออ่านพบแล้วจะนำไปใช้บ้าง ที่ผมพบนั้นก็ปรากฏชัดอยู่ใน

ปริทัศน์ ฉบับนักศึกษา ๒ ที่หน้า ๗๒ บรรทัดแรก ‘พระที่วิกรมหาธาตุฯ องค์ หนึ่ง’ ตามความเข้าใจของผมเอง ผมแน่ใจว่า ‘พระ’ ที่พูดถึงนี้จะหมายถึง ‘ภิกษุ’ มิได้หมายถึง ‘พระพุทธรูป’ เป็นแน่ ผมหวังว่า ท่านบรรณาธิการและคณะบรรณากร คงจะระมัดระวังในเรื่องนี้ยิ่งขึ้นไป

ฉลอง สุนทรวาทิษฐ์

เตรียมอุดมศึกษา

เรื่องหอสมุดชาติ บรรณาธิการยืนยันว่ามี *ปริทัศน์* ควบ คงเจ้าหน้าที่คนนั้นไม่ทราบกระมังครับ

ทางสำนักพิมพ์ฯ ก็เคยตีพิมพ์ห้องสมุดดังกล่าว แต่กำลังเราไม่พอ ส่วนหนังสือราคาแพง ก็ขอให้เห็นใจเกิดครับ เพราะตีพิมพ์จำนวนน้อย เรามุ่งเพียงเพื่ออยู่ได้ มิใช่เพื่อกำไร ในเรื่องลักษณะนามสำหรับพระที่กล่าวนั้น เขาเขียนเป็นภาษาพูด ไม่ใช่ภาษาเขียน คงไม่ผิดละกระมัง ที่ผิดยิ่งกว่านี้มีอีกเยอะ คุณก็ใจดี ไม่ยกทัตมา

ป.ก.

ความเห็นผู้ใหญ่

หนังสือเวียนของคุณ ที่แจ้งไปยังสมาชิก ลงวันที่ ๑ เดือนนี้ นั้น อ่านแล้วรู้สึกว่าคุณเป็นเรื่องหมกหมิ่นต่อสมาชิกเกินไป ที่จริงคุณควรกำหนดไว้แต่แรกเสียเลย ก็จะดี ว่าในมีหนึ่ง ๆ สมาชิกจะคงเสียค่าบำรุงเท่าใดจริงอยู่ หนังสือในสำนักนี้ย่อมเห็นกันอยู่แล้วว่ามีคุณภาพพอแก่การต้อนรับจากสมาชิกได้ก็อยู่แล้ว อันนี้ไม่ต้องเป็นห่วง ขอให้ยึดคุณภาพเป็นหลักเถิด ไม่ต้องนึกถึงปริมาณดอก ที่เขียนมานั้นพูดด้วยความจริงใจ ท่านบรรณาธิการใจเย็น คงไม่เห็นเป็นอย่างอื่นไป

ในหน้า “กาน้ำ” ฉบับพิเศษ ๔ นี้ ซึ่งท่านนายกพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย ได้สรุปกล่าวว่า “สมัยนี้มีคนตื่นตัวทางพุทธศาสนามากขึ้น แต่โลกก็หมุนเร็วไปในทางตรงกันข้ามกับธรรมะมากขึ้นทุกที” ในวรรคแรกนี้ ผมเป็นสุขใจเหลือเกินที่ชาวพุทธมีจิตน้อมในธรรมเช่นนั้น แต่ในวรรคหลังกลับหทู่เศร้าสลด

ปากร้าวใจที่สุด ทำอย่างไรหนอจึงจะให้ชาวไทยส่วน
มากมีจิตใจในทาง สันโดษ กันมากที่สุดให้สมกับเป็น
เมืองพระ

ชั้น เข้มกมล
ยชล

ถาม

ใครที่สนใจในความเป็นไทยย่อมจะทราบแล้วว่า สุโข-
ทัยและอยุธยาเมื่อไรก็ตาม ที่ผมอยากทราบก็คือกรุง
รัตนโกสินทร์มีอะไรที่เป็นของตัวเอง ที่พอจะบอก
ได้บ้าง หวังว่าท่านผู้อ่านนิตยสารฉบับนี้คงจะออก
ความเห็นสู่กันฟัง

อนึ่ง อยากทราบว่าถนนสี่พระยาใกล้ๆ บ้านบรรณา
ธิการนั้น คือใครกันบ้าง

สุเทพ สุนทรเกตุ

คณบดีรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ม.จ. วิเศษศักดิ์ ขยายกูร ครบสอกว่าพระยาทั้งสี่
คือเจ้าพระยาสุรวงศ์วิวัฒน์ศักดิ์ (โต บุนนาค) เจ้า
พระยาอภัยราชา (ลบ สุทัศน์) พระยาพิพัฒน์โกษา
(ชาเวีย) และพระยาอุเทนเทพโกสินทร์ (ประสาน
บุรณศิริ) ส่วนเรื่องของดีกรุงรัตนโกสินทร์ อยากให้
ท่านสมาชิกช่วยกันให้คำตอบ

ป.ก.

ตีกระทรวงการต่างประเทศ

ผมได้ปรารภกับท่านผู้หลักผู้ใหญ่ (ที่ไม่มีฤทธาศักดา
นภาพเสียแล้ว) บ่อยๆ ถึงเรื่องสร้างอาคารขึ้นมา
ทำลายข่มขืนนัยภาพของอาคารสำคัญๆ ของเก่าของ
บ้านเมืองเรา ซึ่งเป็นที่น่าสลดใจ น่าเสียขวัญพิศน
เป็นอันมาก ที่ตรงกับที่ผมปรารภก็คือ หอประชุม
ธรรมศาสตร์กับโรงละครแห่งชาติที่ท่านกล่าว กับอีก
แห่งหนึ่งที่ทำกรกรรมการปกครอง (สูงหลายชั้น)
ข่มขืนราชูปถัมภ์

ทั้งนี้ผมก็ไม่ทราบจะอธิษฐานเอากับใคร จึงอึดอัน
กันใจสุดกำลัง ได้ระบายมายังคุณก็รู้สึกเป็นสุขขึ้น
มาก จึงเรียนมาด้วยความเคารพนับถือจากใจจริงแท้

หลวงธรรณยพิณิจ
บางกะปิ

ความผิดพลาด

ผมมีข้อชี้แจงบางประการเป็นส่วนตัวที่ใครจะขอเรียน
ให้ท่านบรรณาธิการทราบ คือผมได้อ่านคำในปก
หลังของ *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ฉบับนิติศกศึกษา
ฉบับที่ ๒ พบข้อบางขณะผิดไปจากชื่อตามทางการ ผม
คิดว่าคงเป็นการบังเอิญเฉพาะฉบับนี้ เลยกลับย้อนไป
ดูฉบับก่อนๆ ปรากฏว่าเป็นเหมือนกันหมด ผมคิดว่า
ถ้าเปลี่ยนให้ถูกต้องในโอกาสต่อไป คงดีกว่าปล่อยให้
ความเดิม

เริ่มแรกคือชื่อ คณะกรรศาสตร์ ที่พิมพ์เป็น กรู
ศาสตร์ ผมแน่ใจว่าคงผิดเพราะชื่อที่ติดไว้เป็นทางการ
ที่คณะ เป็น กรศาสตร์ แม้ว่าคำทั้งสองจะมีความ
หมายเหมือนกันก็ตาม คณะต่อมาคือคณะสาธาณสุข
ศาสตร์ ที่พิมพ์เป็น คณะสาธาณสุข และประการ
สุดท้ายคือนามสกุลของผม ที่ถูกต้องคือ สุพรรณทัศน์
ที่พิมพ์เป็น สุพรรณทัศน์ใช้ ศ แทน ส

พอย้อนกลับไปดู *สังคมศาสตร์ปริทัศน์* ฉบับ
พิเศษ ๔ เห็นพิมพ์ว่า มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์
แล้วลงชื่อผมในฐานะผู้แทนจำหน่าย ไม่ได้ระบุคณะ
ลงไปด้วย เกี่ยวนักศึกษาที่ถกการข้อจะงงกัน เพราะ
แต่ละคณะของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ไม่ได้ตั้งอยู่
ใกล้กัน เหมือนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพราะฉะนั้นนัก
ศึกษาแต่ละคณะคงจะซื้อจากอาจารย์ในคณะของตน
เองเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากสถานที่ตั้งที่ห่างไกลกันนั้น
เอง

อันที่จริงแล้วก็เป็นเรื่องเล็กน้อย แต่ผมเห็นว่า
ในฐานะเป็นสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย และประกอบกับ
ท่านบรรณาธิการก็เคร่งครัด ในเรื่องของภาษาไทย
อยู่แล้ว ผมเลยขอเรียนมาชี้แจงให้ทราบเป็นส่วนตัว
ผมเอง แม้จะไม่รู้จักกับท่านบรรณาธิการก็จริง แต่
ผมเคารพและเลื่อมใสในความคิดและผลงานของท่าน
บรรณาธิการเป็นอันมาก ด้วยเหตุนี้ ผมจึงอยากให้นัก
ศึกษาได้ทราบแนวความคิดตลอดจนผลงานของ
ท่านบรรณาธิการที่ออกมาในรูปของหนังสือ โดยการ
รับเป็นตัวแทนจำหน่ายหนังสือให้ หากมีอะไรนอก
เหนือจากนี้ที่ผมพอจะทำให้ได้ ผมยินดีเสมอ

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์
คณะสาธารณสุขศาสตร์

ขอบคุณครับที่อาจารย์กรุณารับเป็นผู้แทนจำหน่ายให้
เราอย่างแข็งขัน ความผิดพลาดนั้น ทางนี้มีอยู่เนื่อง ๆ
บางทีเพราะความจำเป็น เช่นเนื้อที่บังคับให้ข่อช่อคณะ
ข่อช่อมหาวิทยาลัย บางทีเพราะความเลินเล่อของคน
คูปริ๊ฟ คนเรียงพิมพ์ (แก้วไปแล้วเขาไม่แก้ตามก็มี
ข่งคั่วหักคั่วบอดอีกค้างหาก) และที่ซ้ำร้ายก็คือความ
รู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผมเอง ขอให้ช่วยเตือน ๆ กัน
อย่างนี้แหละครับดี แต่อย่าหวังมาตรวจอะไรให้มาก
นักจาก ปรีทิสัน เป็นดีก็ว่าอะไรหมด

ป.ก.

๕ ขอหนังสือ

ข้าพเจ้าได้รับหนังสือที่ไค้ส่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว รู้สึก
ขอบพระคุณมากที่ไค้แสดงความไว้ใจข้าพเจ้า พร้อม
กันนี้ข้าพเจ้าก็ไค้สอครขนาดไค้ไปรษณีย์มาด้วยแล้ว หวัง
ว่าท่านคงไว้ใจข้าพเจ้าอยู่ตลอดไป เพราะคราวหน้า
คราวหลังข้าพเจ้าก็อาจจะส่งหนังสือบางอย่างจากท่าน
เพราะเห็นว่ามีแต่เรื่องทีสนุก และมีประโยชน์ทั้งนั้น

บาทหลวงกอสแตร์
บรรณารักษ์พิทยาการ ทำนั้ สกลนคร

ตามปกิเราก็ไม่ยอมส่งหนังสือ ไปก่อนหรือกรับ
เว้นแต่รู้จักกัน นี้ผมเห็นคุณเพื่อเป็นผู้ทรงศีล ก็เลย
อนโลกพิเศษ

ป.ก.

ความกรุณาของท่านผู้ใหญ่

ผมได้รับหนังสือ สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับพิเศษ ๔
ว่าด้วยบทบาทพุทธศาสนากับสังคมไทย สิงหาคม
๒๕๐๔ แล้ว เป็นหนังสือชนิดที่ผมหองการทราบมา
นานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปกครองคณะสงฆ์
หาอ่านยาก

อันที่จริงผม ไม่ได้อ่านหนังสือมานานแล้ว
เนื่องด้วยเป็น Migraine ปวดศีรษะเวลาเข้ามิกและ
เป็นความคันโลหิตสูงด้วย แต่เฉพาะเรื่องนี้ ผมจะ
พยายามอ่านวันละเล็กน้อย แพทย์แนะนำว่า ควร
อ่านในตอนเช้าและบ่าย ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑ ชั่วโมง

ดังนั้นเพียงหนังสือพิมพ์อังกฤษ และไทยอย่างละ ๑
ฉบับ ก็อ่านไม่ทั่วถึง ไค้แต่ skim over เท่านั้น เว้น
แต่เรื่องสำคัญก็องอ่านจนตลอด หนังสือที่ผู้ส่งมาให้
มาก จึงไค้แต่สารบาญเท่านั้น ที่เป็นความรู้ที่องการ
ทราบ จึงจะพยายามอ่านตลอดเรื่อง

ผมไค้ส่งเช็กมาพร้อมกับจดหมายนี้ ๕๐ บาท ถ้า
ไค้ส่งหนังสือไปให้ครบถ้วนแล้ว ก่อไปของค ไม่ใ้
การประหยัค แต่ไม่มีเวลาอ่านจริง ๆ ทั้งแก่แล้วด้วย
รู้ไปก็เท่านั้นเอง

เมื่อปลายเดือนสิงหาคม บังเอิญมีเพื่อนหนุ่มชนิด
coming man มาหา อยากให้คณมากยด้วย ไท
ศัพท์เชิญไป ผู้รับบอกว่าคุณไปเวียงจันทน์ จะกลับ
ต่อวันที่ ๑ กันยายน

พระยาศราภักย์พิพัฒน์
สุขุมวิท ซอย ๑๐

ขอบพระคุณครับ ที่ได้ทำกรุณาเกล้าผมนมาเสมอ

ป.ก.

พิเศษ ๔

ผมรู้สึกทีใจมากที่ไค้เห็นฉบับพิเศษ ๔ (ฉบับพุทธ
ศาสนากับสังคมไทย) มันเป็นความองการของผมนาน
แล้ว ว่าสักวันท่านองทำขึ้นมา ในฐานะที่ผมหอง
ความสนใจอยู่ไม่น้อยในหลักธรรมของพุทธศาสนาโดย
เฉพาะงานของท่านพุทธทาส ในโอกาสต่อไปหวังว่า
ท่านคงจะไค้ความสำคัญในเรื่องนี้อีก มิใช่ว่าทำฉบับ
เดียวแล้วเลิกไปและในบางกรณีถึงจะไม่เป็นฉบับพิเศษ
ก็ขอให้มันแทรกอยู่ในฉบับธรรมาก็ไค้ เพราะสังคมเรา
ท่านมิไค้สังเกตหรือว่า ทางหลักธรรมอันเป็นแก่นแท้
ออกไปทุกที มันแต่หลงเปลือกอยู่ก็พอใจเสียแล้ว
มันเป็นความริบผิดชอบส่วนหนึ่งของท่าน ที่จะต้องจัก
ทำในเรื่องนี้ ขออย่าไค้หนึ่งนอนใจ ในวงงานนโยบาย
องรัฐบาล ก็มิไค้ไค้ความสำคัญในเรื่องนี้เท่าที่ควร
จะไม่เป็นการเสียเงินไปหรือ ที่เราจะมัวหลับใ้กับ
สังคมไทยในอนาคตว่า จะเดินตามทางแก่นแท้ของ
หลักธรรมในพุทธศาสนา หรือหลงทาง

สาระนั้น บัยะกุล
ภูจินารายณ์ ภาพลันธุ์

การศึกษาปริยัติธรรม

ปริยัติน้อยพิเศษ ๔ ได้อ่านแล้ว อ่านยังไม่จบทุกเรื่อง การศึกษาปริยัติธรรมของคุณมหาอุทัยดีมาก แต่ไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า เรียนอรรถกถาคึกว่า พระไตรปิฎก ให้เหตุผลว่า จะได้เป็นกฏज्ञไขไปสู่เนื้อหาของพระพุทธรูป ในพระไตรปิฎก ที่ว่าอรรถกถายากกว่านั้น เห็นจะไม่จริง อรรถกถานั้นและยิ่งสับสน บางแห่งก็ผ้อยเรือยเมื่อย หาสาระอะไรมิได้ อากมาเห็นว่า เราควรจะวางแนวการศึกษาของพระ (หรือแม้แต่ฆราวาสผู้สนใจศึกษาวิชา) ให้เรียนพระพุทธรูปจากพระไตรปิฎกโดยตรง โดยใช้อรรถกถาเป็นส่วนประกอบ เหมือนคัมภีร์คัมภีร์ เป็นคู่มือปริกษาจะนั้น โดยวิธีนี้ มันใจว่า จะได้มหาเวทย์ที่มีภูมิรู้กว้างขวาง กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทราบว่า ชาวตะวันตกเขาก็เรียนกันอยู่นานแล้ว หลังจากศึกษาไวชากรรมพอรู้แนวแล้ว ก็เริ่มแปลพระไตรปิฎกเลย มีสเซอร์ นักรบราชผู้สภพิกนเคียวในอังกฤษ เล่าว่า แกเรียนบาลีโดยเริ่มแปลพระวินัยปิฎกเสียด้วยซ้ำ การที่จะไปนั่งหวังว่า เรียนจบอรรถกถาสอบได้ประโยค ๘-๘ แล้ว ท่านนั้น ๆ ก็จะได้ไปค้นพระไตรปิฎกเอาเองนั้น มันมหาเวทย์ลึกลับที่ทำตามความมุ่งหมายของผู้วางหลักสูตร ขณะเรียน ก็ต้องบ่นสาธยาย อรรถกถาแทบล้มประคากาย เพื่อหวังผลคือสอบได้เท่านั้น จะเอาเวลาที่ไหนไปค้นพระไตรปิฎก อันเป็นต้นเคิม เพราะไม่มีเวลาให้หนึ่ง ไม่มีในข้อสอบที่จะต้องสอบหนึ่ง ขึ้นไปหลงคล้าพระไตรปิฎกในขณะที่เรียน ก็มีหวังสอบตกเท่านั้น เมื่อเรียนจบแล้ว ต่างก็อ่อนปวกเปียกหมดกำลังจะศึกษกันพระไตรปิฎกกันแล้ว อากมาว่า ถ้าเราให้ความสำคัญแก่พระพุทธรูปมากกว่าอรรถกถา โดยบรรจุพระไตรปิฎกไว้เป็นหลักสูตร บังคับให้เรียน จะดีกว่า ถึงไม่หมดทั้งปิฎก ก็ศึกษาโดยทีละทีละที มากน้อยตามลำดับภูมิประโยค หรือจะใจกว้าง บรรจุสูตรมหายานที่สำคัญ ๆ ให้ด้วยก็ยิ่งดี และไม่ควรวัดว่า เมื่อจัดระบบการเรียนแบบนี้แล้วจะไม่มีใครหันมาสนใจอรรถกถา ถึงอย่างไร ก็ต้องอาศัยปริกษารอรรถกถาอยู่ดี เหมือนเราทั้งคัมภีร์

นารี ไม่ได้ดั้นดั้น ถ้าคุณมหาอุทัยจะถือว่า ท่องคัมภีร์นารีให้จบก่อนแล้ว ค่อยไปอ่านเนื้อเรื่อง เป็นวิธีที่ดีที่สุดคง “เดินจากที่ต่ำไปหาสูง” ก็นิมนต์ตามสบายเถิด อากมาไม่เห็นด้วย เพราะพิจารณาอย่างผิวเผินดูแล้ว ไม่ต่างอะไรกับพยายามลากผ้าไม้ที่ปลาย แทนที่จะจับตรงโคนลากไป ซึ่งง่ายกว่าเป็นไหน ๆ

พระมหาเสฐียรพงษ์ ปุณฺณวณฺโณ

Trinity College, Cambridge

ข้อเสนอ 'วันอด' ที่ระลึกประจำปี

มีผู้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับวารสารของบรรณาธิการ ว่า เป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์ ของความคิด ทั้งที่มีสาระและไม่มี ทั้งที่ปฏิบัติได้และไม่ได้ ทั้งที่ควรฟังและไม่ควร ฯลฯ ซึ่งเป็นที่น่ายินดีว่าอย่างน้อยก็มีผู้ได้ทราบความคิดเหล่านั้นจากการเผยแพร่ของท่าน

ผมอยากทราบว่า ผู้ใดในหมู่คนอ่าน ปริยัตินี้ มีความคิดท่านเองบ้างว่า ในกระบวนวันที่ระลึกต่าง ๆ ที่มีกันอยู่ในระดับท้องถิ่นก็ดี ระดับชาติ หรือระดับโลกก็ดี น่าจะมีวันอดประจำปีด้วยสัก ๑ วัน

ในศาสนาต่าง ๆ มักมีเรื่องออกไว้สำหรับผู้เสื่อมใสรได้ปฏิบัติ ว่ากันเพียงระดับต่ำ ๆ ไม่ต้องถึงโลกุตระ ในพุทธศาสนามีการให้ออกสุรา ในคริสต์ศาสนา (จนกระทั่งเร็ว ๆ นี้) ให้ออกอาหารเนื้อในวันศุกร์ ศาสนาอิสลาม ให้ออกอาหารในเวลากลางวันหนึ่งเดือนทุกปี และในศาสนาของโยคีชีปะชาวบางพวก ของอินเดีย (และนักต่อสู้ทางการเมืองไม่จำกัดชาติ) มีการออกอาหารติดต่อกันทั้งวันทั้งคืน ครั้งละหลาย ๆ วัน เป็นอาทิ จุดประสงค์ของกฎเกณฑ์เหล่านี้ มุ่งให้เป็นการละเว้นสิ่งที่เบียดเบียนแก่ผู้เสพบ้าง ให้เป็นการฝึกจิตและการเสียสละบ้าง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้รู้จักความรู้สึกของการควบคุมตนหาราคะ หรือเพื่อเตือนสติให้รู้จักความรู้สึกของผู้อื่นที่อดกว่าตน ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงประโยชน์ทางการเมือง

สมมติว่าในปีหนึ่งจะมี 'วันออก' สัก ๑ วัน และในวันนั้นขอให้ผู้ที่ปกติไม่เคยต้องออกมาเลยตลอดทั้งปี ออกสิ่งที่ตนอยากได้หรืออยากทำสัก ๑ อย่าง แล้วบริจาการเงินที่จะต้องใช้จ่ายไปในการนั้น เพื่อรวมเป็นทุนสงเคราะห์ผู้ที่ทรมานปกติจำเป็นต้องออกอยู่แล้วบ้างหลายๆ ครั้ง (ทั้ง ๆ ที่ศาสนาไม่ได้บัญญัติ) การกระทำเช่นนี้อาจจะช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมและมนุษยชาติบ้างไม่ก็กว่าหรือเร็วกว่าการกระทำอื่นๆ อีกหลายอย่าง เห็นทำ ๆ กันอยู่

สิ่งที่อดนั้น ให้เลือกทำกันได้ตามอัธยาศัย เด็กนักเรียนอาจจะอดขนมเสีย ๑ ชิ้น หรือของเล่น ๑ อย่าง อดภาพยนตร์เสีย ๑ รอบ ผู้ใหญ่ออกอาหาร

กลางวันที่มีคนทวิเสีย ๑ มื้อ ออกเที่ยวในท่าคล้ายสัก ๑ ครั้ง ผู้คนที่จะยอมอดรถแก๊งค์ใหม่สัก ๑ คัน หรือออก 'เงินทำบุญ' เสียสัก ๑ โครงการ ฯลฯ ยอมเงินที่ได้ก็คงอาจช่วยให้ผู้ที่อดอยู่แล้วตามปกติ ได้มีโอกาสฉลอง 'วันไม่อด' กันได้ทุกปี บ้างวัน (หรือหลายวัน) เป็นที่สบายกาย สบายใจกัน ทั้งผู้รับและผู้ให้

และถ้าความคิดนี้จะพอมิผู้สนใจ รวมกันทั้งเป็นสมาคมขึ้นมาบ้างเพื่อสถาปนาวินัยที่ว่านี้ ผมก็คิดว่าคงไม่เลวไปกว่าการคิดจะตั้งสมาคมผ้านุ่ง หรือผ้าซิ่น ที่พูด ๆ กันมาแล้ว

พิทยา สายหู
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

KEEP UP WITH THE WORLD
READ

BANGKOK WORLD

THAI OWNED ENGLISH LANGUAGE DAILY

522 Prasumane Road

Tel. 20931
21265

๕๕ วิมลธรรมลีลา

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับพิเศษ ๔

สำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

๑๕๖ หน้า ๑๕ บาท

สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับว่าด้วยบทบาทพระพุทธรูปศาสนากับสังคมไทย แสดงถึงความพยายามของคณะผู้จัดทำนิตยสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์ ในอันที่จะกระตุกพุทธศาสนิกทั้งส่วนที่เป็นเอกชนและที่เป็นสถาบัน ให้พิจารณาถึงบทบาทของพระพุทธรูปศาสนา อันพึงจะมีต่อสังคม ในแง่นี้ ผู้วิจารณ์มีความเห็นว่า สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนี้ ได้ผสมเจตนาธรรมณ์ อย่างไรก็ดี ถ้าจะกล่าวถึงเนื้อหา ของบทความที่บรรจุอยู่ในฉบับแล้ว ก็จะไม่ตรงกับหัวข้อที่ทั้งไว้เท่าไรนัก เกือบทั้งเล่มเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระสงฆ์ หรือบทบาทของพระสงฆ์ ต่อสังคม มากกว่าที่จะเป็นบทบาทของพระพุทธรูปศาสนา

บทความแรก ๆ เป็นเรื่องของระบบการปกครอง และระบบการศึกษาของคณะสงฆ์ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ยังไม่ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องเหล่านี้ บทความถัดไปเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของพระภิกษุ ประเด็นที่สะกิดใจผู้อ่าน โดยเฉพาะผู้วิจารณ์คือ เรื่องการสึกของพระ ผู้เขียนท่านหนึ่ง (คุณชวินทร์ สระคำ) ได้ยกการทรงลาสมณเพศของรัชกาลที่ ๔ เพื่อชี้ให้

เห็นว่าการสึกนั้น ไม่เสียหาย การอ้างเช่นนั้น ซึ่งมีได้ ยืนอยู่บ่อย ๆ ในปัจจุบัน เป็นการอ้างที่ไม่สู้ชอบด้วย เหตุผล การทรงผนวชและทรงลาผนวชของพระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นเรื่องของการ เมืองและหน้าที่ เหตุผลที่ทรงลาสมณเพศ มิได้อยู่ใน เหตุที่คุณชวินทร์กล่าวไว้ในบทความ ในระหว่างที่ทรง ผนวชอยู่นั้น ก็เป็นสิ่งที่คาดหมายกันทั่วไปอยู่แล้วใน หมู่ข้าราชการบริพาร และแม้พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า เองก็ทรงทราบดีว่า หากสิ้นรัชกาลของพระองค์ท่าน ผู้ที่จะมาสืบราชสมบัติก็คือ พระบาทสมเด็จพระจอม เกล้า อันที่จริง ตัวอย่างของบุคคลที่สึกออกไปทำประ โยชน์ให้แก่ส่วนรวม ก็มีมากที่จะอ้างได้ การสึกนั้น ไม่เป็นสิ่งเสียหายหรือน่าอับอาย ถ้าหากในระหว่างที่ ยังดำรงสมณเพศอยู่นั้น ได้ปฏิบัติตามพระวินัย และ เมื่อสึกก็ได้ประพฤติตนเหมาะสม กับภารกิจที่ได้ผ่านการ อบรมฝึกฝนกายวาจาใจ ในสถาบันอันเป็นที่เคารพ ของคนทั่วไปมาแล้ว

อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ เรื่องที่มีผู้เป็นห่วง กันว่า พระเมื่อศึกษา มีความรู้ดีก็จักจะสึก ในเรื่องนี้คุณ ชวินทร์ กล่าวว่าเป็นความเข้าใจผิด พระมหาประยุตธ ในบทความ “ปัญหา สุานะ และภารกิจ ของพระสงฆ์ ในสังคมปัจจุบัน” ก็ได้ชี้แจงให้เห็นว่า พระที่มีภารกิจ

ศึกษาชั้นสูง ในปัจจุบันมิได้ศึกษามากไปกว่าในอดีต ซึ่ง
ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ก็คงทำให้หลายท่านหมกหมุ่น อย่าง
ไรก็ดี จากสถิติที่พระมหาประยูรชยกมาประกอบนั้น
เอง ทำให้ผู้วิจารณ์เกิดวิตกขึ้น ความสถิติผู้สอบได้พระ
ปริยัติธรรม ๔ ประโยก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๕ ถึง ๒๕๐๘
มีผู้ลาศึกษาไปแล้ว ๕๐.๖๒% ซึ่งถ้าคิดระยะเวลาับ
ตั้งแต่ที่สอบได้โดยเฉลี่ย (ปี ๒๔๕๕ ถึงปัจจุบันเป็น
เวลา ๑๐ ปี และ ๒๕๐๘ ถึงปัจจุบัน ๑๖ ปี) ก็เป็น
เวลาเพียง ๕ ปีครึ่ง ส่วนผู้สอบได้เปรียญธรรม ๔
ประโยก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๕ ถึง ๒๔๙๘ ซึ่งถ้าคิด
เป็นระยะเวลาตั้งแต่ที่สอบได้โดยเฉลี่ย (ปี ๒๔๖๕
ถึงปัจจุบัน ๕๐ ปี และ ๒๔๙๘ ถึงปัจจุบัน ๑๑ ปี) จะ
เป็นเวลาถึง ๒๕ ปี ครึ่ง มีผู้ลาศึกษาไปแล้ว ๕๙.๒๖%
เท่านั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้สำเร็จเปรียญธรรม ๔ ประ
โยก ในระยะหลังนี้สึกเร็ว

ในทัศนะของผู้วิจารณ์ การสึกของพระนี้ ไม่ใช่
เป็นเรื่องเสื่อมเสีย หรือเป็นความผิดของบุคคลใด การ
บวชหรือสึก เป็นเรื่องของความพอใจของแต่ละบุคคล
ที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนในสังฆม ในสังฆมทุกสังฆม
ก็ย่อมจะต้องมีบุคคลปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ กัน จะต้อง
มีแพทย์ มีทหาร มีครู ฯลฯ ถ้าบุคคลใดอยากเปลี่ยน

หน้าที่จากหน้าที่หนึ่งไปอีกหน้าที่หนึ่ง ก็ไม่ใช่เรื่อง
ควรติเตียน หากปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ให้แก่สังฆมได้ดี
ในเวลาเดียวกันก็เป็นสิ่งที่ควรวิตก หากปรากฏว่าผู้ที่มี
คุณวุฒิที่จะเป็นแพทย์ เป็นทหาร หรือเป็นครู ได้ก็
ย้ายไปปฏิบัติหน้าที่อื่นเสียจนทำให้หน้าที่นั้น ๆ มีบุคคล
ที่มีความเหมาะสมน้อยตัวเกินไป บทบาทของพระคือ
สังฆมก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าบทบาทของแพทย์
ทหาร ครู ฯลฯ พระพุทธศาสนาแพร่หลายไปอย่าง
รวดเร็ว ในพุทธกาล ก็เพราะมีนักปราชญ์เข้ามาบวช
กันมาก ฉะนั้นการที่มีพระที่ทรงคุณวุฒิน้อยองค์จึงเป็น
สิ่งที่น่าชบคิด อาจเป็นไปได้ว่า “จักรวาศี” อย่างที่
ท่านพระพุทธานุสทอบไว้ในเรื่อง “คนกับความคิด” ก็
เป็นไปได้ ผู้วิจารณ์อยากเสนอข้อคิดไว้ในที่นี้ว่า จะเป็น
ไปได้ไหมว่า การศึกษาธรรมในวงการของสงฆ์ใน
ปัจจุบัน มีการปฏิบัติที่มีมาตรฐานน้อยเกินไป พระมหา
อุทัย ในเรื่องการศึกษาปริยัติธรรม ก็ได้ตีความหมาย
ของการศึกษาธรรม อันเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้พระ
ศาสนาอันทรานไปหรือไม่ นั่นว่า เป็นการศึกษาปริยัติ
เท่านั้น เมื่อศึกษาแต่ปริยัติก็ย่อมทำให้ขาดสิ่งที่ท่าน
พุทธทาสเรียกว่า “ความสนุกทางวิญญาน” ทำให้เกิด
ความท้อแท้ และเบื่อหน่ายต่อชีวิตของความเป็นพระ

บทความ “ชีวิตประจำวันของพระธุดงค์” ซึ่งท่านนักปาลาเป็นผู้เขียนในสังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับเดียวกันนั้น จะทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจและทราบซึ่งในจริยาวัตรของพระธุดงค์หรือพระกรรมฐานได้ชัด และอาจช่วยบรรเทาความเข้าใจผิด ในเรื่องการปฏิบัติกรรมฐานว่า เป็นการไม่ทำอะไร เอาแต่นั่งหลับตาในการศึกษาของพระ โดยมาก มักจะเรียนในแง่ปริยัติ และในปัจจุบันก็เน้นถึงการศึกษาวิชาการสมัยใหม่ ด้วยอาจมุ่งหวังที่จะให้พระได้รอบรู้ทันความคึกคักอันทางโลก เพื่อให้สามารถเผยแผ่ธรรมแก่คนสมัยใหม่ได้ดีขึ้น แต่ถ้ามองไปอีกแง่หนึ่ง พระซึ่งแม้มีความรู้สมัยใหม่น้อย หากเป็นผู้ที่ฝึกฝนจิตถึงขนาดแล้ว จริยาวัตรของท่านนั่นเอง อาจจะสามารถสร้างศรัทธาประสาธนะของคนสมัยใหม่ให้เกิดขึ้นได้ ไม่แพ้หรืออาจมากกว่าความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่ของนักเทศน์ ความรู้ความคึกคักอันเกิดจากจิตที่สงบนั้น ในทัศนะของผู้วิจารณ์ น่าจะเป็นสิ่งที่มีความยิ่งในสังคม ที่กำลังสับสนด้วยความเจริญทางวัตถุ

บทความเรื่อง “พระพุทธโมส” เป็นบทความที่น่าสนใจ ผู้ศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างผิวเผิน เช่นผู้วิจารณ์ เคยได้ยินแต่กติกาศักดิ์เก่าของ วิสทิมมรรค แต่หาได้ทราบถึงเรื่องราวของท่านผู้ประพันธ์ การที่พระมหาสชิวรพงษ์ ได้รวบรวมเรื่องของท่านผู้นี้ไว้พร้อมทั้งมีวิจารณ์ประกอบ จึงเป็นประโยชน์มาก ถึงแม้ผู้อ่านจะต้องเสียเวลานิดหน่อยในการคำนวณเทียบคริสต์ศักราชกับเป็นพุทธศักราช อันที่จริงเรื่องเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา หากใช้พุทธศักราช จะเหมาะสมกว่า เพราะผู้อ่านย่อมยากจะทราบว่าเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นภายหลังพระพุทธเจ้าปรินิพพาน ไปแล้วเท่าไร มากกว่าภายหลังพระเยซูเกิดแล้วเท่าไร ข้อควรคิดที่ได้จากบทความนี้อีกประการหนึ่ง คือ เรื่องวินัยที่ว่าด้วยการจับเงินและทองของพระภิกษุ ผู้เขียนได้ให้อรรถาธิบายไว้ดีมาก แต่การที่ท่านตีความใบปวารณาว่า เป็นสิ่งที่ใช้แลกเปลี่ยนซื้อขายได้นั้น รู้สึกว่าเข้มนวดเกินไปสักหน่อย ธนบัตรและเช็คนั้น มีกฎหมายรับรองให้ใช้แลกเปลี่ยนซื้อขายได้ แต่ใบปวารณา

แม้ในทางปฏิบัติ ผู้วิจารณ์ไม่แน่ใจว่าจะนำไปซื้อสิ่งของอะไรได้ ลักษณะของใบปวารณาเป็นการบอกกล่าวมากกว่า หากแต่ทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น

บทความของคุณเคลาสเนอร์ ดูเหมือนจะเป็นบทความที่จัดได้ว่าตรงหัวข้อของสังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับนี้มากที่สุด ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของความเชื่อคือ พระพุทธศาสนาของชาวบ้านไว้เป็นอย่างดี นอกจากผู้อ่านจะได้เห็นถึงบทบาทของพระ และความเชื่อที่ดีที่มีต่อชีวิตของชาวบ้านแล้ว ยังได้เห็นถึงอิทธิพลของสังคมที่มีต่อบทบาทของพระและศาสนาอีกด้วย มีอยู่ตอนหนึ่งเข้าใจยากสักหน่อย ผู้เขียนกล่าวว่า ชาวบ้านใช้พระเครื่อง เป็นเครื่องรางของขลัง แต่มีได้คือว่าพระเครื่องนั้นแทนองค์พระพุทธ ชาวบ้านนับถือพระพุทธเจ้าว่าเป็นพระบรมครู แต่ไม่ใช่ผู้มีอำนาจบันดาลอะไรได้ ความศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่อง อยู่ที่คาถาอาคมที่ลงไว้ มิใช่อยู่ที่องค์พระ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ก็น่าสงสัยว่าทำไมเครื่องรางเหล่านั้นจึงต้องทำเป็นรูปพระ จะทำเป็นรูปอะไรต่ออะไร หรือเป็นแผ่นลงคาถาเฉย ๆ ก็น่าจะได้ ความซึ้งที่ชาวบ้านเชื่อก่อนนั้น จะแยกกันออกได้มาจากส่วนใดได้ เช่นนี้จริงหรือ หรือว่าต้องมีรูปพระเป็นองค์ประกอบด้วย จึงจะบริบูรณ์ อีกตอนที่สงสัยว่าผู้เขียนจะแปลไปก็เป็นการที่ผู้เขียนโยงความหมายของกัมมัฏเฐน ซึ่งใช้พรมน้ำมันกับ กัมมัฏเฐน เท่าที่เคยได้ยิน มะยม นั้นเป็นเคล็ดของความนิยม เป็นคัมภีร์ ลูกรัก - ลูกลม (ลูกลม แกะด้วยไม้มะยม) ซึ่งถือเป็นเครื่องรางทำให้คนรักคนนิยม คงไม่มีใครจะคิดเอายมมามาเป็นลูกเป็นแน่

จุดเด่นของบทความ “สัมภพณ์พุทธทาส” อยู่ที่แง่คิดเกี่ยวกับหน้าที่ของพระ เรื่องหน้าที่ของพระนั้นมีกล่าวไว้ในหลายบทใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนี้ เช่น “ปัญหา ฐานะและภารกิจของพระสงฆ์” กล่าวถึงหลักกรรมกวาง ๆ ที่พระควรปฏิบัติ “พุทธศาสนาทามแบบชาวบ้าน” เล่าถึงหน้าที่ที่พระในชนบทปฏิบัติอยู่ เป็นต้น ในปัจจุบันความคึกคักในกิจกรรมสังคมสงเคราะห์เกิดขึ้นมาก ผู้ที่เลื่อมใสในความคึก

ตะวันตก อยากเห็นพระรับหน้าที่สังคมสงเคราะห์ แม้พระองค์ส่วนมาก ท่านก็อยากทำประโยชน์ให้แก่สังคม อย่างไรก็ตาม ก็มีกิจกรรมบางอย่างที่พระไม่อาจทำได้ด้วยชกัพระวินัย ในบางครั้ง อาจทำให้มีผู้เห็นไปได้ว่าพระวินัยเป็นอุปสรรคแก่การสังคมสงเคราะห์ของพระภิกษุ ในเรื่องนี้ต้องพิจารณาด้วยปัญญา หน้าที่สำคัญที่สุดของพระคือสิ่งที่ท่านพุทธทาสเรียกว่า ความเป็นผู้นำทางวิญญาณ ความเป็นผู้นำทางวิญญาณของพระภิกษุนั้น ต่างกันกับพระในศาสนาอื่น ผู้อ่านจะได้แง่คิดในเรื่องนี้จากการสัมภาษณ์ท่านพุทธทาส

การเป็นผู้นำทางวิญญาณ มิได้จำกัดขอบเขตของการสงเคราะห์สังคมของพระแต่อย่างใด ในบางครั้งเป็นแต่จำกัดกิจกรรม อันพึงกระทำเท่านั้น งานบางอย่างซึ่งพระไม่อาจทำได้ ด้วยชกัพระวินัยนั้น ท่านก็อาจชักจูงให้ผู้อื่นทำได้ การตั้งใจให้คนส่วนมากเสียสละเพื่อส่วนรวมนั้น มิใช่ทำได้ง่ายนัก ท่านผู้นั้นจะต้องมีระดับจิตใจสูงและสร้างบารมีมาก่อนจนเป็นที่เลื่อมใสในหมู่ชน ประวัติท่านปัญญาวัณนโทะ เล่าไว้ในบท “คนกับงาน” ซึ่งให้เห็นถึงความจริงข้อนี้

บท “ธรรมยุติกและมหานิกาย” ของ ส. ศิวรักษ์ พยายามประมวล ให้ผู้อ่านได้ทราบถึงทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องของนิกาย ตลอดจนความพยายามที่จะรวมนิกายผู้วิจารณ์เห็นด้วยกับ ส. ศิวรักษ์ ว่าการรวมนิกายเข้าด้วยกันโดยอิทธิพลภายนอกนั้น จะทำได้แค่ผิวเท่านั้น ในท้ายที่สุดจะกลายเป็นการสร้างนิกาย ทั้งนิกายใหม่ขึ้นมาอีกนิกายหนึ่งเท่านั้น เรื่องของนิกายก็เป็นเรื่องถกเถียงข้อวัตรและพิธีกรรมบางประการที่แสดงออกให้เห็นได้ เพียงพอ ที่จะถือว่าเป็นพวกโคหุมุโคเท่านั้น ข้อนี้จะเห็นได้ชัดขึ้นเมื่อได้อ่านบท “Organisation of Sangha” ของ Han-Dieter Evers เนื้อแท้ของพระอยู่ที่จริยวัตรปฏิบัติ จะบวชที่ไหน ด้วยพิธีกรรมอย่างไร ไม่น่าจะมีความหมายมากนัก ผู้วิจารณ์มีความรู้สึกอย่างเดียวกับ ส. ศิวรักษ์ ที่ว่า ในปัจจุบันนี้พระที่ได้รับการศึกษารุ่นใหม่ ๆ ไม่ค่อยมีความยึดถือในเรื่องนิกาย ที่สำคัญคือฆราวาสนั้นแหละอย่าไปเล่นนิกายเข้า

อาจารย์โบลเฟลด์ ดูเหมือนจะระบายความน้อยใจไว้หน่อยหนึ่ง ในบท “พุทธศาสนาฝ่ายมหายาน” บทนี้อาจช่วยบรรเทาความยึดถือลัทธิ ลงไปได้บ้าง อาจารย์โบลเฟลด์อาจสบายใจขึ้น ถ้าได้ทราบว่า ในพิธีสงฆ์บางแห่งซึ่งเจ้าภาพเป็นไทยได้นิมนต์พระจีนมา สวกร่วมกับพระไทย เรื่องที่เข้าใจว่าพระมหายานมีเมื่อใดนั้น เข้าใจว่าจะหมายถึงพระญี่ปุ่น แต่การนี้อาจไปโยงกับพระมหายานอื่น ๆ อีกก็ย่อมเป็นไปได้ แต่ก็น่าเห็นใจ เพราะข้อปฏิบัติของพระมหายานในลัทธิต่าง ๆ นั้น ต่างกันมากเหลือเกิน

โดยสรุป ถึงแม้บทความต่าง ๆ ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับนี้ จะไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทพระพุทธศาสนากับสังคมไทยมากนัก แต่ได้ให้แง่คิดในประเด็นที่สำคัญนอกเหนือไปจากความรู้ในเรื่องของพระ และงานของท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประเด็นที่ว่านี้ก็คือ บัญชาการรักษามีความรู้ในขณะ บัญชาหน้าที่ของพระในสังคมปัจจุบัน ซึ่งกำลังขยายตัว และรับความคิดใหม่ๆ เข้ามาอย่างมากมาย ซึ่งเป็นปัญหาที่น่าขบคิดและหวังว่า ในไม่ช้านี้คงจะได้อ่านข้อคิดเห็นของพุทธศาสนิกที่สนใจในเรื่องเหล่านี้

ศรีปริญญา งามโกมุท
สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์

ความทรงจำ

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ปรึประังแก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๐๘

สำนักพิมพ์สมาคมนักสังคมาศศาศตร

๒๕๖ หน้า ๓๐ บท

หนังสือชื่อ ความทรงจำ และพระนิพนธ์อื่น ๆ ของสมเด็จพระองค์นั้น มีสำนักพิมพ์ต่างๆ ตีพิมพ์อยู่เรื่อยๆ แต่ที่สำนักพิมพ์สมาคมนักสังคมาศศาศตร นำมาจากพิมพ์คราวนี้ ผู้เป็นต้นคิดที่ตีพิมพ์กันมาแต่ก่อน ถึงแม้ความประณีตและความสมบูรณ์ พระธิกายาใจของสมเด็จพระ

ผู้ทรงนิพนธ์ ทรงมอบหลักฐานอื่น ๆ ที่ไม่เคยได้อ่าน
ประทานมาในการตีพิมพ์คราวนี้ด้วย

ความทรงจำ เป็นพระประวัติคริสต์เล่าของสมเด็จพระ
ผู้ทรงนิพนธ์ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากรทรงยกย่อง
เรื่องนี้ว่า “เป็นหนังสือที่จับใจผู้อ่านยิ่งกว่าพระนิพนธ์
เรื่องอื่นใดที่ตีพิมพ์ออกมาแล้ว” ทรงเล่าเรื่องเกี่ยวกับ
พระองค์เอง เมื่อสมัยทรงพระเยาว์ อย่างซนิกที่
เราๆ ท่านๆ พอจะหลับตาเห็นภาพได้

ในฐานะที่ทรงเป็น “บิดาแห่งประวัติศาสตร์” จึง
ทรงบรรยายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ สมัยนั้น ไว้
ด้วยอย่างกระชับ ชัด มีมากตอนที่ทรงท้าวความเล่าถึง
พระราชประวัติสมเด็จพระบรมชนกนาถ (รัชกาลที่ ๔)
สืบความต่อมาจนถึงรัชกาลที่ ๕ น่าจะเป็นด้วยเหตุนี้
ทางสำนักพิมพ์ จึงออกคำให้ภาคผนวกเพิ่ม ว่าด้วยสาย
สกุลฝ่ายพระมารดาเดิมเข้าไปด้วย ช่วยให้ผู้อ่านทราบ
ถึงสายบรรพบุรุษของพระองค์ ผู้ทรงพระนิพนธ์ ได้
โดยตลอด

ใครๆ ที่เคยอ่านพระนิพนธ์ ความทรงจำ มาแล้ว
ขอให้ลองอ่านใหม่อีกครั้งหนึ่ง ผู้ที่ไม่เคยอ่าน ก็น่าจะ
จะต้องอ่านอย่างยิ่ง สำหรับนักศึกษาเป็นอันมากที่ชอบ
เขียนหนังสือเรียบ ๆ และอยากให้อีกความที่ตนเขียน
คงทนอยู่ได้ไม่จืดจาง ก็น่าจะต้องอ่านหลาย ๆ เทียว
เพื่อว่าถึงลาของพระนิพนธ์จะจับอยู่กับใจตนเอง เคยมี
นักศึกษามาถามว่าเขียนหนังสืออย่างไรจึงจะดี ขอตอบ
เสียในที่นี้ว่า ควรอ่านหนังสืออย่างนี้ แล้วก็เขียน
หนังสือก็ตามไปเอง

อ่านพระนิพนธ์ ความทรงจำ ไปจนตลอด ทำให้
เกิดความเคืองใจขึ้นอย่างหนึ่ง ขณะอ่านไปด้วยความ
เพลิน ก็ทรงจบบเสีย ไม่ทรงต่อ แต่เหตุผลมีประการใด
ความในหนังสือนั้นแจ่มเป็นความน่ารู้อย่างยิ่ง ไว้แล้ว

สำนักพิมพ์ปรารถนาให้ผู้อ่านทราบพระประวัติของ
สมเด็จพระเจ้า โดยตลอด จึงนำรายการต่าง ๆ เช่น การ
ประกาศตั้งกรม และพระประวัติที่คัดจากสมุทราชรับ
ราชการ เป็นต้น ซึ่งพระประวัติของสมเด็จพระเจ้า ประทาน
มาให้ตีพิมพ์ไว้ด้วย จึงกล่าวได้ว่าความทรงจำฉบับนี้
สมบูรณ์กว่าฉบับใด

ความทรงจำ ฉบับของสำนักพิมพ์สังกมศาสตร์นั้น
จัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ครั้นมาปีนี้พระธิดา
องค์ใหญ่ของสมเด็จพระเจ้าผู้ทรงนิพนธ์ มีชนมายุครบ ๘๐ ปี
บริบูรณ์ ได้ตีพิมพ์ร่ายพระนามและรายนามท่านผู้เป็น
เชืวงศ์กิตติคุณไว้ด้วยโดยครบบริบูรณ์ ทางสำนักพิมพ์
จึงนำบัญชีเชื้อสายของสมเด็จพระเจ้ากรมพระยาต่างๆ มาลง
ผนวกไว้ในฉบับที่ปรับปรุงใหม่นี้ด้วย ทั้งยังจัดรูปเล่ม
ใหม่ปกเสียใหม่ นับว่างามตา น่าดู และได้ความรู้อย่าง
ฉบับเก่า ควรที่ผู้ใฝ่ใจในความรู้อย่างกับสมเด็จพระ
กรมพระยาคำรงราชานุภาพ และราชสกุลสายที่ดำรงอยู่นี้
จะพึงหาฉบับใหม่นี้มาอ่านดู

เสฐียร พันธรักษ์
หนังสือพิมพ์ ชาวไทย

โสกราตีส

ปรัชญานิพนธ์ของเพลโต ส. ศิวรักษ์ แปล
(สมาคมสังกมศาสตร์) พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๐๘
๓๒๔ หน้า ๓๐ บาท

ก่อนที่จะวิจารณ์หนังสือ โสกราตีส ที่คุณสุลักษณ์
ศิวรักษ์ แปลชิ้นนี้ ผู้วิจารณ์ขอออกตัวก่อนว่า ถึงแม้
จะได้ศึกษาวิชาปรัชญามา แต่ก็หาได้มีความรู้ภาษา
กรีกแต่อย่างใดไม่ การวิจารณ์ครั้งนี้ก็อาศัยเทียบ
กับฉบับภาษาอังกฤษบ้าง อาศัยความรู้เดิมที่ได้ฟังจาก
อาจารย์บ้าง และที่ได้อ่านอรรถาธิบาย ที่ปราชญ์รุ่น
หลังๆ ได้แต่งขึ้นบ้าง แม้มีข้อผิดพลาดประการใด ก็
เกิดจากความเขลาของผู้วิจารณ์เอง

โสกราตีสนั้น แม้จะเป็นปราชญ์ที่ยิ่งใหญ่ผู้หนึ่ง แต่
ก็มีได้เขียนหนังสือแสดงความคิดของตน ไว้เป็นหลัก
ฐานแก่ประการใด เราทราบหลักปรัชญาของท่านจาก
บทสนทนาที่เพลโตเขียนขึ้นเป็นส่วนใหญ่ และในบท
สนทนาที่เพลโตเขียนขึ้นนั้น เพลโตได้ให้โสกราตีส ผู้
เป็นอาจารย์ เป็นตัวเอก ชูโรงอยู่เสมอ จึงทราบได้
ยากว่าทรงไหนเป็นความคิดของเพลโตเอง และทรง
ไหนเป็นของโสกราตีส อาจารย์ แต่อย่างไรก็ตาม

ปราชญ์ส่วนมากลงความว่า บทสนทนาหลัง ๆ เช่น รับบิลิค ธีเอทีส นั้น แสดงความคิดของเปเลโตเอง ส่วนแรก ๆ รวมทั้งเรื่องที่ได้แปลขึ้นครั้งนี้ คือ ยูโทโฟร อโปโลเกีย ไครโต และเฟโด นั้น เชื่อว่าเป็นข้อปรัชญาของโสกราตีสโดยแท้

เรื่องแรกคือ ยูโทโฟร นั้น แม้จะไม่ลึกซึ้งสมเหมือน เฟโด แต่ก็สำคัญไม่น้อย ซึ่งผู้แปลจำหน่ายว่า วิธีการของโสกราตีสนั้น นับว่าชอบโดยประการทั้งปวง คำที่บทสนทนานั้นเป็นตัวอย่างดีที่สดอันหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นวิธีการหาความจริงแบบโสกราตีส ซึ่งคนรุ่นต่อมาเรียกว่าวิธีการโคเชเรติก กล่าวโดยย่อคือ เมื่อคู่สนทนาแสดงความคิดอันหนึ่ง โดยเอ่ยคำใดคำหนึ่งออกมา เช่น สุทธิธรรม โสกราตีสก็จะขอให้ผู้พูดแสดงความหมาย หรือให้คำนิยามคำนั้น โดยถือว่าการที่ผู้พูดใช้คำนี้ เช่น ในตัวอย่างที่กล่าวไว้ การพ้องบิดาที่แท้คือเป็นสุทธิธรรมนั้น ผู้พูดต้องรู้จักคำนี้ ก็ถ้าผู้พูดไม่รู้ว่สุทธิธรรมคืออะไร จะพูดได้อย่างไร ว่าการกระทำอันนั้น เป็นสุทธิธรรม เมื่อคู่สนทนาให้คำจำกัดความมา โสกราตีสก็จะขอให้แก้ข้อสงสัยบางประการ ทั้งนี้ โสกราตีสจะเป็นผู้ถามตลอดเวลา ส่วนใหญ่คู่สนทนาเป็นผู้พูด วิธีนี้ทำให้คู่สนทนาประจักษ์ด้วยตนเองว่า คำนิยามที่ให้มานั้นบกพร่อง ก็เสนอคำนิยามที่ดีกว่าขึ้นมา การนี้จะดำเนินไปและลงเอยอย่างเดียวกัน คือ หากความหมายที่แท้จริงของคำนี้ไม่ได้ ผู้ที่คิดว่าตนรู้อะไร ที่แท้ก็หาได้ไม่รู้ และไม่ไว้ในบทสนทนาเรื่องใด ส่วนมากก็จะยุติลงด้วยการไม่รู้ความหมายที่แท้จริงของคำที่พูดถึง เหตุนี้โสกราตีสจึงสรรภาพเสมอว่า ตนเองไม่รู้อะไรเลย

ยูโทโฟร นี้ แม้จะไม่ลึกซึ้ง แต่ก็เข้าใจได้ไม่ยาก คำสำคัญที่ลึกลับมีอยู่สองอย่างคือ hoision และ dikaiosune ซึ่งผู้แปลให้เป็นคำไทยว่าสุทธิธรรม และยติธรรม ตามลำดับ การที่ให้แก้คำแปลโดยมิให้คำอธิบาย (ซึ่งอาจรวมไว้หลังเรื่อง) ความหมายทั่วไปของคำกรีกทั้งสองย่อมทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นบทสนทนานั้นได้ยาก คำ hoision (แปลเป็นอังกฤษ pius) นั้น หมายถึงคุณธรรมทางด้านศาสนา ผู้ใดที่ยังกระทำความชั่วศาสนาและเทพให้สำเร็จ ย่อมเป็นผู้ที่ hoision ความหมายทั่วไปของคำเป็นเช่นนั้นเอง ยูโทโฟรจึงบอกว่า hoision คือสิ่งที่เทพชอบ ส่วนคำ dikaiosune นั้นหมายถึงคุณธรรมความดีโดยทั่วไป ผู้ใดที่ยังมีภาระที่พึงกระทำให้สำเร็จย่อมเป็น

ผู้ที่ dikaiosune เมื่อได้ความหมายของคำทั้งสองแล้วก็พอจะเข้าใจได้ว่า ยูโทโฟรเห็นด้วยกับความคิดที่ว่า สุทธิธรรม เป็นส่วนหนึ่งของยติธรรม (หน้า ๓๕-๓๖) นั้นหมายความว่าอะไร ยูโทโฟรคิดว่าคุณธรรมด้านศาสนานั้น เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งของคุณธรรมของมนุษย์โดยทั่วไป กล่าวคือภาระทางศาสนา หาใช่ภาระทั้งหมดของมนุษย์ไม่ หากเป็นแต่ภาระหรือคุณธรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ มนุษย์ยังมีภาระที่พึงกระทำต่อมนุษย์ด้วยกัน เช่น ความซื่อสัตย์ เป็นคุณธรรมที่ไม่เนื่องกับศาสนาหรือเทพ ทั้งนี้หมายความว่า ยูโทโฟรเชื่อว่าคุณธรรมนั้นมีหลายชนิด นี่เองเป็นสิ่งที่โสกราตีสไม่เห็นด้วย จึงได้พยายามหักล้าง คุณธรรมนั้นเป็นเอกภาพ แยกมิได้ ว่าเป็นคุณธรรมที่เนื่องด้วยพระเจ้าหรือเนื่องด้วยมนุษย์ด้วยกัน ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น โสกราตีสไม่เชื่อว่าคนที่ 'เคร่ง' ศาสนา จะเป็นคนที่ดีใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกันได้ คนที่มีคุณธรรมอย่างหนึ่ง ก็เหมือนกับมีคุณธรรมทุกอย่าง เพราะคุณธรรมทั้งปวงเป็นหนึ่ง ถ้าเราเชื่ออย่าง ยูโทโฟร คือมีคุณธรรมหลายประเภท ก็อาจเป็นได้ว่าคนเราอาจมีคุณธรรมอย่างหนึ่ง แต่ขาดอีกอย่างหนึ่ง เช่น คนที่ 'เคร่ง' ศาสนา ก็อาจเป็นคนใจดีในเวลาเดียวกันอย่างนี้โสกราตีสไม่เห็นด้วย

เมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้วิจารณ์จึงไม่เห็นด้วยกับคำแปล ๒ คำดังกล่าว แต่ก็คิดไม่ออกเหมือนกันว่าควรจะแปลว่าอย่างไร การที่จะหาคำในภาษาหนึ่งให้ได้ตรงกับคำอีกภาษาหนึ่งนั้น อาจเป็นไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าเราจะใช้คำไทยคำไหนแทนคำที่เราแปล ถ้าเราอธิบายความหมายกว้าง ๆ ของคำในภาษาเดิมบ้าง ก็คงทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น

บทสนทนาเรื่อง อโปโลเกีย และ ไครโต นั้น เปเลโตมิได้เขียนขึ้นเพื่อถกปัญหาปรัชญาที่ลึกซึ้ง แต่เพื่อแสดงให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะ และคิธรรมของอาจารย์ โสกราตีสนั้นมีข้อเสนอจริยธรรมแต่ปาก หากปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดด้วย ตอนที่ไครโตชวนหนี โสกราตีสตอบว่า “ข้าพเจ้าไม่ยอมเพื่อน แต่ยอมจำนนต่อเหตุผล” (หน้า ๕๔) เหตุผลเป็นวิธีเดียวที่จะให้มนุษย์ได้มาซึ่งความรู้ที่แท้จริง และเมื่อได้

ความรู้ที่แท้จริง ว่าอะไรคืออะไรแล้ว มนุษย์จะต้องยึดสิ่งนี้เป็นหลักในการมีชีวิตอยู่ หลักนี้จะทงเสียมิได้ ไม่ว่าในกรณีใดๆ ถึงแม้จะต้องพลีชีพ ก็ต้องยอมเพื่อให้หลักนี้ดำรงอยู่ ความจริงย่อมเป็นจริง โดยมีรัฐ ชาติ ฉันทใจ ความดีก็ย่อมเป็นความดี โดยมีรัฐสัมพันธ์ ฉันทใจ ค้ำยันค้ำชู ผู้ที่ได้ชื่อว่าค้ำชูจริงนั้น ย่อมยึดความดีเป็นหลัก โดยปราศจากข้อแม้ใดๆ ทั้งสิ้น อย่างโสกราตีส แม้ตัวจะตายก็ยอม

การแปลบทสนทนาทั้งสองนี้ ผู้วิจารณ์ขอกล่าวด้วยความจริงใจว่ากระทำได้ดีเยี่ยม ประกอบทั้งเนื้อหาสาระทำให้อ่านแล้วจับใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะตอนที่โสกราตีสปฏิเสธ ไม่ยอมหนีตามคำชวน ได้อ้างเหตุผล ซึ่งทำให้ใคร่ใคร่จ้องจ้อง เช่นตอนหนึ่งว่า “การมีชีวิตอยู่เท่านั้น ไม่พอ หากการมีชีวิตอยู่เป็นอย่างดีนั้นแหละ จึงถือได้ว่าสำคัญที่สุด” (หน้า ๕๘) และการมีชีวิตอยู่อย่างดีนั้น คือการมีชีวิตที่ถูกต้อง กลองธรรม และอีกตอนหนึ่งว่า “ความชั่วจะเป็นความดีไปไม่ได้ จะแก้แค้นก็ไม่ได้ แม้จะก่อเวรเพื่อป้องกันตัวก็ไม่ได้” (หน้า ๑๐๑) นี่เป็นเหตุผลลึกลับอันหนึ่งที่โสกราตีสไม่ยอมหนีออกจากคุก แม้คนไม่น้อย รวมทั้งโสกราตีสเอง เห็นว่าการตัดสินประหารครั้งนี้ ไม่ยุติธรรม และเป็นสิ่งที่ผิด แต่การตอบโต้สิ่งที่ผิด ด้วยการกระทำผิดอีกอันหนึ่ง คือการหนี ก็จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องไม่ได้

บทสนทนาเรื่องสุดท้ายที่แปลคือ เฟโด นั้น ศาสตราจารย์ เอ. อี. เทย์เลอร์ กล่าวว่า เป็นเรื่องหนึ่งในจำนวน ๔ เรื่อง ที่แสดงให้เห็นอัจฉริยภาพของเพลโต ในเรื่องนี้ เพลโตได้แทรกความเห็นของตนเองไว้ด้วย เฟโด เป็นเรื่องที่น่าสนใจที่สุดเรื่องหนึ่ง คนที่จะอ่านเองแล้วเข้าใจโดยไม่มีคนแนะให้มัน คงมีน้อยคนที่ เฟโด ได้รวมหลักปรัชญาไว้ถึงสามเรื่องใหญ่ ๆ คือ

๑. อมตภาพของวิญญาณ
๒. ความคิดที่ว่า Idea เป็นสัจธรรมที่แท้จริง
๓. หลักที่ว่าความรู้คือการระลึกได้

กล่าวโดยย่อที่สุด สิ่งจริงแท้ นั้น มิใช่สิ่งที่มีตัวตน ซึ่งเรารู้จักได้ด้วยประสาทสัมผัส แต่เป็นสิ่งที่เปลวได้ เรียก Ideas กระดาษแผ่นนี้ ซอส์กแท่งนี้ หิมะกองนี้ มิใช่สัจธรรม แต่ความขาวเป็นสิ่งที่จริงแท้ ภาพนี้ รูปปั้นรูปนี้ คนที่รับหนี้ มิใช่ของจริงแท้ แต่ความจริงแท้คือ ความงาม แม้สิ่งที่ขาว ที่งาม จะแปรไป กับสูญไป แต่ความจริง ความงามยังคงอยู่ สิ่งนี้เราเห็นไม่ได้ด้วยตา ฟังไม่ได้ยินด้วยหู ฯลฯ แต่ความคิดเท่านั้นจะรู้จักได้ (หน้า ๑๒๕—๑๓๐) เมื่อก่อนเกิดวิญญาณเคยอยู่ เคยรู้จัก ความจริงเหล่านี้ มาก่อนแล้ว เมื่อมาเห็นภายหลังเข้า ก็นึกขึ้นได้ (หน้า ๑๔๕) นี้แหละคือความรู้ ความรู้คือการที่วิญญาณเห็นสิ่งที่ตนเคยรู้จักเมื่อครั้งที่ยังบริสุทธิ์ ปราศจากการห่อหุ้มของร่างกาย โสกราตีสไม่กลัวตาย เพราะเชื่อว่าภายหลังตาย วิญญาณก็จะบริสุทธิ์ กลับคืนเข้าไปสิงอยู่ในโลกของสัจธรรมอีก

การแปลบทสนทนาทั้งสองนี้ พิศุทธิกุล เห็นว่า ผู้แปลถือเอาความเป็นเกณฑ์ ไม่ได้แปลตามตัวอักษร บางที่คำเดิมคำเดียวกัน แต่ปรากฏหลายแห่ง ในพาทย์ไทย ผู้แปลก็มีได้ใช้คำเดียวกัน ทั้งนี้ผู้วิจารณ์เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ถ้าแปลตามอักษรแล้ว ก็จะทำให้ผู้อ่านงงมากขึ้น การแปลเอาความบางครั้งที่ให้อรอดกลาดเคลื่อนไปบ้าง แต่ก็มีน้อย และก็ไม่ใช่หัวใจของเรื่องตอนนั้น มีอยู่หลายตอนซึ่งเกือบเป็นการเหลือวิสัยที่จะแปลให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันที เช่น “ความเสมอภาพที่แท้จริง มิไม่เท่ากันบ้างไหม” (หน้า ๑๔๖) หรือ “เพื่อยืนยันว่ามีสิ่งเท่ากัน ไม่ใช่ว่ามีชิ้นหนึ่งหรือหีนก้อนหนึ่ง เท่ากับอีกก้อนหนึ่ง หากพิจารณาพินชั้นนี้ขึ้นไป ว่ามีสิ่งซึ่งเท่ากันอย่างสมบูรณ์” (หน้า ๑๔๕) ความทั้งสองตอนนี้ ผู้วิจารณ์ได้เทียบคุกับฉบับภาษาอังกฤษแล้ว เห็นว่ายังรักษาความเดิมไว้ดี แต่ที่อ่านแล้วเข้าใจยาก (หรือไม่เข้าใจเลย) คงเพราะเนื้อหาของเรื่อง

มีอยู่ตอนหนึ่ง ที่ผู้แปลพยายามรักษาอักษร แปล ออกมาแล้ว เข้าใจยากคือ “ที่เราเห็น ไม่ใช่เพราะ สิ่งนั้นถูกเห็น หากสิ่งนั้นถูกเห็นเพราะมีผู้ไปเห็นเจ้า” (หน้า ๓๑) ใจความที่แท้จริงของตอนนี้ คือ “การ ที่สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่เห็นได้ (สิ่งที่เห็นได้ เช่น เก้าอี้ สิ่งที่ไม่เห็นได้ เช่น อากาศ) ไม่ใช่เพราะสิ่งนั้นถูก เห็น แต่สิ่งนั้นถูกเห็น เพราะมันเป็นสิ่งที่เห็นได้” หรือ พูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ การที่สิ่งหนึ่งน่ารัก ไม่ใช่เพราะ มีคนมารักมันเข้า แต่คนมารักมัน เพราะมันเป็นสิ่งที่ น่ารัก ทรงมีโสกราตีสต้องการอธิบายว่า การที่สิ่งใด สิ่งหนึ่งเป็นสุนทรียธรรมไม่ใช่เพราะเทพชอบ แต่ที่เทพ ชอบ เพราะมันเป็นสุนทรียธรรม

ผู้วิจารณ์เห็นว่า ควรมีการอธิบายข้อปรัชญาทั้งของ โสกราตีสและเพลโต โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำที่เป็นหัวใจ นั้น ควรบอกศัพท์ที่เดิมไว้ และอธิบายคร่าว ๆ ว่า มีความหมายอย่างไร จะทำให้ผู้อ่านได้รสมากขึ้น

ว่าถึงสำนวนไทยที่แปล ผู้วิจารณ์เห็นว่าใช้ได้เหมาะสมเป็นที่สุดกับเรื่องหนัก ๆ และ “กลาสติก” อย่างนี้ เป็นสำนวนง่าย ๆ ฟัน ๆ แต่ก็สละสลวยอยู่ในที่ แต่สิ่ง สำคัญที่สุดที่ผู้วิจารณ์ชอบชม และอนุโมทนาด้วย คือ ความบากบั่น ที่คุณผู้แปลได้เพียรแปลหนังสือ ๆ และมีคำแก้ปัญญา อย่างนี้ ลงได้สำเร็จ ผู้วิจารณ์เอง ก็ได้อาศัยหนังสือเล่มนี้ ประกอบการสอนวิชาปรัชญา

วิทย์ วิศทเวทย์

คณบดีอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ออสเตรเลีย

วิทยา ชูพันธ์และรัศมีนามบุณยรัตเวช แปลและเรียบเรียง พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๐๕ (สำนักพิมพ์สังคมศาสตร์) ๑๒๒ หน้า ๒๐ บาท

ผู้เขียนได้วางขอบข่ายในการแนะนำออสเตรเลียทั่ว ๆ ไปได้อย่างพอเหมาะ เริ่มตั้งแต่บรรยายสภาพของดิน แคนคิงเดิมก่อนค้นพบ ความยากลำบากในการบุกเบิก ตลอดจนพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของออสเตรเลีย ทุก ๆ ด้าน ความสัมพันธ์ของออสเตรเลียกับประเทศ ต่าง ๆ และสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปในปัจจุบัน คงจะมี

วัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยอ่านโดยเฉพาะ เพราะมี รูปภาพเกี่ยวกับคนไทยในออสเตรเลีย และการเปรียบเทียบต่าง ๆ ก็เปรียบเทียบกับประเทศไทยด้วย

เป็นที่น่าเสียดายที่ไม่มีโอกาสได้รู้จักผู้เขียนหรือ ผู้รวบรวมต้นฉบับเดิม แม้ว่าจะมีผู้ทักท้วงตั้งแต่พิมพ์ ครั้งแรกแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่เห็นมีการแก้ไขในเรื่องนี้ นอกจากข้อบกพร่องนี้แล้ว ก็ยังมีอื่น ๆ อีกบ้าง

ว่าถึง การแปล แม้ว่าจะมีผู้ชักเถลาแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีอีกหลายแห่งที่อ่านแล้วไม่ค่อยเข้าใจ ทั้ง ๆ ที่เป็นภาษาไทย เช่นหน้า ๕๖ “...เป็นเวลาสามสิบ ปีหลังจากยุคต้นทอง ที่ออสเตรเลียตั้งอยู่ในสมัยก้าว หน้าโดยปราศจากความลำบาก และมีแต่ความรุ่งเรือง อยู่ย่นที่สุดในประวัติศาสตร์ ราชอาณาจักรสม่าเสมอ...” และหน้า ๒๗ “... ตัวเขาเดินทางท่องเที่ยวพร้อมภักคน อื่น ๆ อีกสามคนและชนพื้นเมืองคนหนึ่ง ชื่อแจ็กกี้ แจ็กกี้ (Jacky Jacky) ผู้เป็นคนเดียวเท่านั้นที่รอด ตายมาได้ เมื่อจวนจะยุติการเดินทางนั้น เกนเน็ค ถูกชาวพื้นเมืองเอาทอกแทงตาย ถึงแม้จะบาดเจ็บ แต่ก็มาได้จนถึงแหลมยอร์ก ซึ่งเขาได้เห็นเรือกำลังรออยู่ เรือได้กลับไปสู่อ่าวเวรมีทันทันที แต่ปรากฏว่าทั้งคณะ มีเพียงสองคนเท่านั้นที่รอดพ้นจากความตายไปได้”

ผู้จัดพิมพ์ได้แจ้งไว้ว่า ในการพิมพ์ครั้งนี้ได้แก้ไขข้อความลงประการ แต่เมื่อลองเปรียบเทียบแล้ว ไม่เห็นมีอะไรเปลี่ยนแปลงนอกจากเอารูปภาพมาสลับ ที่กันใหม่เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ถ้าหากเรามองข้ามสิ่ง บกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้ไปเสียได้แล้ว ก็จะ รู้สึกว่าหนังสือเล่มนี้มีประโยชน์มาก แก่ผู้ที่ต้องการ ศึกษาและรู้เรื่องเกี่ยวกับออสเตรเลีย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่ไม่สันทนึกในภาษาต่างประเทศ เพราะได้กล่าว มาแล้วว่า หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงออสเตรเลียไว้ทุก ๆ แ่งทุก ๆ มุม

ใครจะชอบชมเชยในความกตเวทิตะของสำนักพิมพ์ ที่พยายามให้แปลและพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับออสเตรเลีย ขึ้น เพราะหนังสือที่เกี่ยวกับประเทศนี้ หรือประเทศ อื่นในภูมิภาคแถบนี้ ยังไม่ค่อยมีในภาษาไทย จึงอยาก

ใครเห็นสำนักพิมพ์จัดแปล และพิมพ์เรื่องของประเทศไทยอื่น เช่น นิวซีแลนด์ หรือประเทศอื่น ๆ ในแถบนี้บ้าง ในโอกาสต่อไป

วิษณุ ทับเที่ยง

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

เมืองนิมิตร

ม.ร.ว. นิมิตรมงคล นวรัตน์ (ก้าวหน้า) ๓๕๒ หน้า
๑๗ บาท

ข้าพเจ้าได้อ่านเรื่อง เมืองนิมิตร เป็นครั้งแรก เมื่อมีข้ามนานมานี้เอง โดยที่เพื่อนคนหนึ่งแนะนำให้อ่าน พออ่านจบ ก็เกิดความกระตือรือร้น อยากให้คนไทยได้อ่านกันให้มาก ๆ เมื่อภูเวลานั้น ข้าพเจ้ารับจัดรายการ “วงวรรณกรรม” ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก แทนคุณประภาศ วัชรารัตน์ จึงนำงานนิพนธ์ชิ้นนี้ไปพูด ผลปรากฏว่ามีผู้ให้ความสนใจไม่น้อย นำเสียดายที่เวลานั้น หนังสือดังกล่าวขาดตลาด ข้าพเจ้าจึงวิ่งเต้นติดต่อกับเจ้าของลิขสิทธิ์ และเจ้าของสำนักพิมพ์ที่รู้จัก จนบัดนี้ หนังสือดังกล่าวได้ปรากฏเป็นรูปเล่มขึ้นมาอีกแล้ว เค็มทางสำนักพิมพ์ได้ขอให้ข้าพเจ้าเขียนถ้อยคำบางประการ สำหรับไปลงประหน้าในการพิมพ์คราวนี้ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่ามิใช่ที่ตรงเกียรติหลายท่านได้เขียนกันไว้แล้ว แต่เมื่อคราวพิมพ์ครั้งก่อน ไม่ควรที่ข้าพเจ้าจะไปแสดงทัศนอะไรไว้ในนั้นอีก ด้วยจะเป็นการเผื่อไป ถึงกระนั้น ข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะเขียนความเห็นของข้าพเจ้าไว้ในที่นี้ เป็นการแสดงความเคารพแก่ ม.ร.ว. นิมิตรมงคล นวรัตน์ ผู้เขียน ซึ่งได้วายชนม์ไปก่อนที่ข้าพเจ้าจะมีโอกาสได้เจอเจอ

ว่ากันในด้านนวนิยาย เมืองนิมิตร ไม่ใช่วรรณกรรมชิ้นใหญ่หรือยิ่งใหญ่แต่ประการใดเลย โครงเรื่องบางตอนออกจะอ่อนเกินไปเสียซ้ำ เช่นสมทรงที่หลงรักรุ่งอยู่นั้น ในที่สุดก็แต่งงานกับผ่อง หลังจากที่รุ่งเป็นพ่อสื่อให้ โดยที่รุ่งเองกลับไม่สมหวังกับออรวรรณ ทั้ง ๆ ที่เธอผู้นั้นก็รักเขา การที่รุ่งแยกพบกับ

ออรวรรณก็ดี การที่วีรพันธ์มาพบรุ่งก็ดี ล้วนเป็นการบังเอิญเกินกว่าเหตุไปทั้งสิ้น นอกไปจากนี้แล้ว ผู้แต่งยังแฝงปรัชญาการเมืองของคนโดยอาศัยความคิดความอ่านของรุ่งมากเกินไปอีกด้วย ตัวละครนั้นเล่า ก็ไม่มีชีวิตชีวาอะไร ขนาดเป็นตัวของตัวเอง น่าสะอากจะจะเป็นตัวแทนของผู้หญิงชาวบ้านอย่างธรรมดา ๆ ในขณะที่พระยามหาเทวาเป็นตัวแทนของขุนนางเก่าผู้ซื่อสัตย์สุจริต มีหลักการอุดมการณ์ และต้องถูกออกจากราชการเมื่อกลางปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ส่วนบุตรของท่านกลับเป็นตัวแทนของคนสมัยใหม่ ผู้ต้องประสงค์อำนาจวาสนายิ่งกว่าอุดมคติ ใช้ลัทธิประจบนายประจบผู้มีอำนาจไปเรื่อย ๆ แคร์คากลับครกกันข้าม เธอเล่นดนตรี ชอบอ่านหนังสือ ชอบธรรมชาติ และมีอุดมคติสูง ข้อเสียของตัวละครอยู่ที่มีพระเอกผู้ร้าย นางเอกผู้ร้าย ชนิดมีสติสไป และดำไม่ขาว ก็ค่าเอาเลย

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นคำติ ยิ่งตัวพระเอกด้วยแล้ว ยิ่งน่าทึ่งมาก เพราะจะเป็นพ่อพระเกินไป ผู้หญิงเขาไปมีคู่หมั้นใหม่ในขณะที่ตัวก็ถูก คู่หมั้นทั้งไปโนเมื่อหล่อนเป็นวัดโรค คนก็กลับไป “โปรค” อยู่จนหล่อนตายจากไป ถึงเวลาจะไต่งานห้างฝรั่งทำ กลับไปทำงานเป็นเสมียนแฉกโดยไม่ได้รับเงินเดือน ตอนจบเกือบจะลงเอยกันด้วยดีกับคนรักที่แสนสวยและรวยทรัพย์ แต่ก็กลับแยกทางกันไปเสียจนไปถูกจับเข้าคุกอีกจนได้ ถ้าเราจะถามตัวเองว่าทำไมเราจึงหมั้นได้นายรุ่ง คำตอบก็เห็นจะอยู่ตรงที่เราไม่เชื่อว่าคนเช่นนั้นจะมี แต่ถ้าเราได้รู้จักชีวิตจริงของ ม.ร.ว. นิมิตรมงคล ผู้เสกสรรคือนายรุ่งขึ้นมาว่าท่านผู้นั้นเป็นนักอุดมคติยิ่งไปกว่านายรุ่ง เราคงต้องเลิกหมั้นได้ เราคงต้องถอนคำติ

สมัยที่แต่งเรื่อง เมืองนิมิตร เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่มีความผันผวนทางการเมือง ที่มีการผันแปรทางสถาบัน และเริ่มมีการสงสัยในคุณค่าของชีวิตที่บรรพบุรุษเคยยึดถือกันมาช้านาน บัดนี้ เวลาล่วงมาประมาณ ๓๐ ปี เราจะเห็นได้ว่าสิ่งซึ่งเริ่มขึ้นในเวลานั้น กลายเป็นของธรรมดาสามัญไปเสียแล้วในเวลานี้ การเหยียบไหล่เพื่อนขึ้นไปให้ได้ดี การทำงานอย่างสะเพร่าเพื่อ

เอาหน้า การไม่รักษาความศรัทธา ฯลฯ คุณจะไม่ใช้ของ
เลวร้ายอะไร มิใช่หรือ เวลานั้น คนอย่างนายรุ่งยังมี
และไม่ใช้มีคนเดียว เวลานั้นจะมีคนอย่างนั้นหรือไม่ น่า
สงสัยนัก

สังคมโคซาคความฝันของนักอุดมคติ สังคมนั้น
จะเป็นอย่างไร ขอให้คิดกันเอาเองก็แล้วกัน คน
ธรรมดาสามัญนี่ฝันกันได้ และก็เขียนขายฝันกันให้
เกร่อไป แทนที่อุดมคตินั้นๆ มิใช่ฝันอย่างเพื่อ
หากเป็นความฝันที่ก่อการให้เป็นจริง และในกรณี
ของผู้เขียนเมืองในฝันเล่มนี้ ความจริงที่เผชิญนั้น
เข้มข้นเกินกว่าที่เพื่อนร่วมชาติ ในสมัยนี้ ส่วนมาก จะ
สัมผัสได้

ถึงแม้เรื่อง เมืองนิมิตร นี้จะมีข้อพ่วงท้ายท้ายไป
ว่า เมืองในฝัน ก็จริง แต่ผู้เขียนก็ได้นำเอาความจริง
และคนจริง เข้ามามีส่วนร่วมกับตัวละคร เช่น บท
ของหลวงพิบูลสงคราม ตอนที่สบตากับนายรุ่ง เป็นคน
บางแก้ว ถึงจะเป็นนามสมมุติ เช่น ร.ท.อ. แสง แต่
บุคลิกเช่นนี้เวลานี้มีอยู่เกร่อไป คำพูดของรุ่งที่มี
ต่อนายร้อยตำรวจนั้นน่าฟัง เขาว่า “คุณแสงกรับ
ผมิยนี้ที่ได้พูดกับผู้ที่คอยสืบเรื่องราวของผม รัฐบาล
คงชอบใจและเลื้อยยศให้คุณ ในการที่คิดมาจับผม
ด้วยข้อหาทมิฏ รัฐบาลเอาเงินของชาติมาเป็นบำเหน็จ
แก่คนที่ทำลายเลือดเนื้อของชาติเช่นนี้ น่าเสียตาย
จริงๆ” ถ้าเราจะเปลี่ยนคำว่า “ทมิฏ” เป็น “คอม
มิวนิสต์” เสีย คำพูดนี้ก็คงยังใช้ได้

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอจะสรุปได้ว่า คนรุ่น
เรากว้อ่านเรื่อง เมืองนิมิตร นี้ แค่อ่านก็ใจอ่าน
อย่างอ่านนวนิยายตายเดียว หากคว้อ่านฐานที่เป็น
เอกสารการเมือง และประวัติศาสตร์สังคมสมัยหนึ่ง
นอกจากนี้ หนังสือดังกล่าวยังเป็นพยานหลักฐานแห่ง
ปัญญาของคนไทยคนหนึ่ง ซึ่งสำเร็จการศึกษาจาก
โรงเรียนนายร้อยทหารบก แต่แล้วก็แสดงวาทะออก
มา ด้วยสำนวนโวหารคมคาย น่าฟัง แสดงให้เห็นถึง
ความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ในขณะที่
เป็นคนมีใจรักความงามความไพเราะ และพร้อม ๆ

กันนั้น ก็แสดงถึงความมีอนุสติ ว่าถึงถึงพระไท
ลักษณะ อย่างรู้เท่าทันโลก แต่แล้วนักฝันอย่างนี้ ก็ต้อง
จบชีวิตลงอย่างนายรุ่งในนวนิยาย ซึ่งภาวนาอยู่อย่าง
เดียวว่า “ขอให้ชาติไทยพ้นจากยุคทมิฬเสียโดยเร็ว”
เราพินัยคนนั้นแล้วหรือยัง และคนที่ประสพชะตากรรม
อย่างนายรุ่งยังมีอีกไหม ใครจะให้คำตอบ

สุทัศน์ ศิวรักษ์
สำนักพิมพ์สังคมศาสตร์

ชีวิตคูเทพนิยายของ “คอกไม้สด”

สมภพ จันทรประภา

(แพร่พิทยา) ๒๒๓ หน้า ๑๘ บาท

เป็นหนังสือประเภทชีวิตประวัติ จากใจความในหนังสือ
จับเค้าได้ว่า ผู้แต่งแต่งขึ้น เนื่องจากได้รับปากโดย
ปริยายไว้กับ “คอกไม้สด” เมื่อเธอปรารภว่า “ฉัน
ตายแล้วละเขียนประวัติฉันนะ”

ความจริงหนังสือประเภทชีวิตประวัตินี้ มิใช่ของ
ใหม่ในวงวรรณกรรมไทย แม้กระนั้นก็ตาม ต้องยอม
รับว่า หนังสือชีวิตประวัตินี้ เป็นหนังสือที่มีความ
“ใหม่” อยู่บางประการ “ใหม่” สำหรับ สมภพ
จันทรประภา เอง เพราะว่า “ผู้เขียนกรับปากทั้ง ๆ
ที่ยังไม่เคยเขียนเคยแต่งอะไรเลยสักเรื่องเดียว” และ
“ใหม่” สำหรับผู้อ่าน ก็เนื่องจากว่ายังมีเคยมีผู้ใด
ได้รวบรวมเรื่องราวในชีวิตของ “คอกไม้สด” และ
เรียบเรียงเป็นเล่มออกพิมพ์จำหน่ายมาก่อนเลย ความ
“ใหม่” ข้อนี้จึงนับได้ว่าเป็นบรรณาการอันมีค่า ที่
สมภพ จันทรประภา ได้ให้ไว้แก่วงการหนังสือของ
เมืองไทย

ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ สมภพ จันทรประภา
ได้ใช้ประสบการณ์ที่ได้รับจากความสัมพันธ์ ที่เคยมีมา
กับ “คอกไม้สด” เป็นบรรทัดฐาน ประกอบกับความ
“ชื่นชม” ส่วนตัวที่มีต่อท่านผู้นี้ ทั้งในค่านางาน
ประพันธ์และบุคลิก เรื่องราวจากหนังสือชีวิตประวัติ
เล่มนี้ จึงเป็นเพียงมุมหนึ่งของชีวิต “คอกไม้สด”
เท่านั้น เมื่ออ่านแล้ว ผู้อ่านจะได้รับความ “ทราบซึ้ง”

สมจริงตามที่ **สยามรัฐฉบับสัปดาห์วิจารณ์** ได้เคยพาดหัวเรื่องไว้ เมื่อครั้งนำเรื่องนั้นลงเป็นตอน ๆ เมื่อต้นปีนั้น ส่วนที่ว่า “ท่านจะไม่ได้รับเรื่องราวอย่างละเอียดจากที่ไหนอีกแล้ว” นั้น ยังสงสัยอยู่

สมภพ จันทรประภา ได้ให้ชื่อหนังสือชีวประวัติเล่มนี้ว่า **ชีวิตคฤหาสน์นิยายของ “คอกไม้สด”** ข้าพเจ้ารู้จักเทพนิยาย และได้อ่านชีวประวัติของ “คอกไม้สด” แล้ว แต่ยังไม่เห็นความละเอียดคล้ายคลึงในเรื่องทั้งสองนี้เลย

ชีวิตคฤหาสน์นิยายของ “คอกไม้สด” โดยสมภพ จันทรประภา มีภาพประกอบ ๑๖ ภาพ และให้ดวงชะตาที่แปลกของ “คอกไม้สด” ไว้ด้วย มีจันทร์กลมกลืนอยู่ในราศีพิจิก และไม่มีดาวอะไรเป็นอริมรณะ หรือวินาศกับสัคนาเลย ผู้แต่งได้แบ่งออกเป็น ๑๕ บท แต่ผู้อ่านอาจแบ่งออกได้เป็นสามตอนด้วยกัน ตอนแรกเกี่ยวกับประวัติสกุลกฤษร ตอนที่สองว่าด้วยประวัติการศึกษาและงานของ “คอกไม้สด” และตอนที่สาม ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของหนังสือเล่มนี้ เป็นเจตนาของ “คอกไม้สด” ที่เขียนถึงญาติมิตรและผู้แต่งเอง ในตอนแรก สมภพ จันทรประภา ได้สืบประวัติสกุลกฤษรไว้อย่างกว้างขวางจนเกือบจะกล่าวได้ว่า เกินความจำเป็น ทำให้ตอนที่สองค่อนและคร่ำไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคำนี้ที่เกี่ยวกับงานการประพันธ์ของ “คอกไม้สด” ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นชีวิตจิตใจของเธอ และเป็นบทบาทเกี่ยวกับเธอแสดงได้ก็เยี่ยม แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าเมื่ออ่านหนังสือชีวประวัติเล่มนี้แล้ว ผู้อ่านไม่สามารถแม้แต่จะตอบตัวเองได้ว่า สรุปแล้ว “คอกไม้สด” แต่งนวนิยายก็เรื่อง เรื่องสั้นก็เรื่อง อะไรบ้าง หรือแม้แต่จะใช้หนังสือเป็นหนังสือเทศ อ่างอิงว่า เรื่องใดแต่งเมื่อปีไหน ก็มีได้ เจตนาต่าง ๆ ของ “คอกไม้สด” ที่สมภพ จันทรประภา รวบรวมไว้ในตอนที่สามนั้น เป็นสิ่งเดียว ที่จะช่วยรักษาหนังสือชีวประวัติเล่มนี้ ให้คงอยู่บนหนังสือต่อไปในวันข้างหน้า แม้กระนั้นก็ยังออกคิดไม่ได้ว่า คงจะมีเจตนาและบันทึกส่วนตัวของ “คอกไม้สด” ที่อื่นอีกบ้าง ซึ่งผู้แต่งน่าจะได้อาศัยความพยายามมาก

กว่านี้ นำมารวมไว้ในหนังสือชีวประวัติเล่มนี้ด้วย อย่างไรก็ตาม เท่าที่ปรากฏอยู่ สมภพ จันทรประภา ก็ได้กล่าวมาแล้ว เพื่อให้เรื่องราวในเจตนาติดต่อกัน และบางครั้งก็กล่าวสรุปไว้ด้วย ซึ่งความจริง ผู้แต่งไม่น่าจะต้องลำบากตัวเองในชั้นนี้เลย ควรจะได้เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ใช้ดุลยพินิจของตนเองบ้าง

ความจริง หนังสือนี้เป็นหนังสือชีวประวัติของ “คอกไม้สด” แต่ในตอนท้ายของเล่ม ผู้อ่านจะได้รับทราบชีวประวัติของ สมภพ จันทรประภาผู้แต่งด้วยอย่างละเอียด ตลอดจนคำวิจารณ์ของ “คอกไม้สด” เกี่ยวกับ **มาตุคาม** นวนิยายเล่มแรกของผู้แต่งซึ่งเพิ่งพิมพ์ออกจำหน่าย พร้อมกับหนังสือชีวประวัตินี้ด้วย

แม้ว่า เรื่องชีวิตคฤหาสน์นิยายของ “คอกไม้สด” นี้จะไม่ “พอแก่การที่จะใช้วิจารณ์งาน” สมกับปณิธานของผู้แต่ง ดังที่ได้บ่งไว้ใน “ผู้เขียนแถลง” ท้ายเล่มก็ตาม แต่หากผู้อ่านจะช่วยผู้แต่งสักเล็กน้อย พยายามแยกชีวิตและงานของ “คอกไม้สด” และชีวิตของสมภพ จันทรประภา ให้ออกจากกันได้ หนังสือเล่มนี้ก็จะสมคัลย์และเพิ่มความรู้ความเข้าใจใน “คอกไม้สด” นักประพันธ์สตรีชั้นนำผู้หนึ่งของครึ่งหลังพุทธศตวรรษที่แล้ว แห่งสมัยรัตนโกสินทร์

นิสา อุณหะสุวรรณ

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศิลปินไทยในยุโรป

บุญพบ ภมรสิ่ง

(บริการทองจัดพิมพ์ มอบให้สังคมศาสตร์จำหน่าย)

๑๕๓ หน้า ๒๒ บท

หนังสือเล่มนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ที่ตัวผู้เขียน คือคุณบุญพบ ภมรสิ่ง ในฐานะที่เป็นทั้งศิลปินและจิตรกรไทยได้ไปพบเห็น แล้วนำมาเล่าไว้ กล่าวคือ ในเนื้อเรื่อง คุณบุญพบได้แบ่งบรรยายเป็นบทๆ ทั้งหมดมี ๒๖ บทด้วยกัน บทแรก ๆ คุณบุญพบพูดถึงชีวิตของคน ว่าเป็นผู้รักการท่องเที่ยว เนื่องจากมีค่าเป็นนายตำรวจ ซึ่งมีภรรยาไปมาบ่อยๆ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ภายหลังจากจบ ม. ๖ อายุ ๑๗ ปี ก็เริ่มออกท่องเที่ยว โดยมีความมุ่งหมายอยู่ในใจที่ “เมืองนอก”

จุดหมายแรกที่คุณบุญพบไป ก็คือเกาะบีนัง แล้วค่อยไปยังรัฐต่าง ๆ ในมลายู จนในที่สุด ได้ทำงานเป็นกนกุลแลเครื่องแต่งตัวของละครเวทีคณะหนึ่ง ซึ่งได้เดินทางไปแสดงถึงสิงคโปร์ และที่สิงคโปร์นี่เอง คุณบุญพบได้ทำงานนานถึง ๒ ปี ได้พบเห็นสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างน่าทึ่ง ด้วยชีวิตที่เต็มไปด้วยความมอดทนต่อสู้ ทำให้คุณบุญพบได้มิตรชาวอังกฤษ ที่มีความสนิทและได้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันต่อมา

จากนั้น คุณบุญพบเล่าถึงการกลับมาสู่เมืองไทย แล้วไปเยี่ยมญาติพี่น้อง การเริ่มเดินทางไปยังอังกฤษ โดยมี นักเรียนไทยรุ่นเดียวกันที่ไปทั้งหมดคราวนั้น ๒๔ คน นักเรียนไทยรุ่นนั้น ที่ปรากฏชื่อเสียงอยู่ในเวลานี้ ก็ได้แก่พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร และคุณป๋วย อึ๊งภากรณ์

ที่อังกฤษในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ได้เกิดสงครามโลกขึ้น สภาพต่าง ๆ ของอังกฤษในระยะสงคราม คุณบุญพบได้ถ่ายทอดแสงไว้อย่างเห็นได้ชัด เช่น เล่าถึงสภาพของคนหนุ่ม คนแก่ หลเรือ่น และลูกจ้าง ที่เปลี่ยนสภาพมาเป็นทหารเกือบหมด ชีวิตการเป็นศิลปินของคุณบุญพบ ก็ได้มาเริ่มต้นที่อังกฤษ เมื่อเริ่มชีวิตการเป็นศิลปินได้ไม่นาน คุณบุญพบก็ได้รับพระราชกระแสนำจากสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี ณ ที่ประทับ Compton House ถึงการจัดตั้งเสรีไทยในอังกฤษ โดยมี ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช คุณมณี สามเสน คุณป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นผู้นำ

ภายหลังจากที่ได้สมัครเป็นทหารร่วมกับคณะเสรีไทยแล้ว กลวิธีการดำเนินงานใต้ดินของคณะเสรีไทยต่าง ๆ คุณบุญพบก็ได้นำมาเล่าไว้อย่างละเอียด รวมตลอดถึงการร่วมมือกับทหารฝ่ายสัมพันธมิตร กระทั่งสงครามสงบ บรรดาทหารในคณะเสรีไทย ที่อยู่นอกประเทศ จึงได้รับคำสั่งเรียกตัวกลับเมืองไทย เมื่อพักอยู่กรุงเทพฯ ได้ไม่นาน ก็มีคำสั่งให้คุณบุญพบ

เดินทางกลับอังกฤษ ร่วมกับคณะทหารไทยและทหารสัมพันธมิตรบางส่วน เพราะการเป็นทหารอาสาสมัครในกองทัพอังกฤษ คุณบุญพบจึงต้องไปปลดทหารที่นั่นแล้วเริ่มอาชีพการเป็นศิลปินอีกครั้ง แต่การจะยึดอาชีพเป็นศิลปินในอังกฤษ ไม่ใช่เป็นของง่าย การวิ่งเต้นหางานถึง ๔ เดือน โดยหาไม่ได้สักเพ็ญนี้เดียว ทำให้คุณบุญพบได้ประสบการณือย่างมาก มาเล่าพอที่จะให้เราเห็นคล้ายตามได้

ด้วยจังหวะชีวิตอันไม่แน่นอน ในที่สุดคุณบุญพบได้เข้าร่วมในคณะละครแขก และได้เป็นครูสอนศิลปะในการรำรำแบบไทย ครั้นต่อมา คุณบุญพบได้เดินทางไปอยู่ที่นอร์เวย์ เกนมาร์ค สวีเดน เวียดนาม ไนกลุ่มสแกนดิเนเวียหลายปี ที่สุขของเรื่องนี้ มาจบลงที่ประเทศสวีเดน คือจบลงด้วยการเสด็จเยือนยุโรปขององค์พระประมุขของชาวเราเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ นั้นเอง

เมื่อพิจารณาวิถีการดำเนินเรื่องของหนังสือเล่มนี้ จึงเหมือนกับหนังสือที่ระลึกนำเที่ยว หรือหนังสือท่องเที่ยวยุโรปอื่น ๆ ที่มีอยู่ดาษดื่นในท้องตลาด แต่ที่พิเศษและแปลกกว่าหนังสืออื่น ๆ คงเช่นที่ว่ามา ก็ตรงที่หนังสือเล่มนี้ ได้กลมกลืนแสดงความคิดต่าง ๆ ไว้อย่างกว้างขวาง มีการพูดถึงสันติภาพ และสงคราม พุดถึงเรื่องบันเทิง การละคร ความฝัน และความหวัง

สาระของหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าคิดว่า ออกจะล้ำสมัยไปสักหน่อย เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คุณบุญพบไปเห็นและนำมาเล่า ก็เป็นเรื่องโบราณไปแล้วสำหรับสมัยนี้ แต่ถ้าท่านผู้อ่านต้องการจะทราบเรื่องราวของยุโรปในสมัยนั้นก็อาจจะอาศัยหนังสือเล่มนี้ อ้างอิงเป็นหลักฐาน อันพอจะเชื่อถือได้

เทียม อรัญญศิวิสุข

สำนักพิมพ์สังคมศาสตร์

U Thant of Burma, The Search for Peace

by June Bingham (Gollanz) 256 pp. £ 2-2s

การที่ อุตัน ประกาศว่าจะไม่ขอสมัครเข้ารับเลือกเป็นเลขาธิการสหประชาชาติอีกนี้ ทำให้หนังสือเล่มนี้

เป็นที่สนใจทั่วไป เพราะจะช่วยให้รู้จักบุคคลผู้หนึ่งซึ่ง
จริงอยู่ เวลายังบอกไม่ได้ว่า อูตัน ได้ทำการให้
สหประชาชาติได้ผลมากน้อยเพียงไร แต่ก็ต้องยอม
รับกันแล้วว่า จะหากคนสืบตำแหน่งนี้แทนยาก เมื่อคราว
เลือกเลขาธิการ ใน พ.ศ. ๒๕๐๔ นั้น ก็มีอูตันคน
เดียวที่ไม่มีใครคัดค้าน การเลือกตั้งในครั้งนั้น จะหากคน
เช่นนี้อีกคงไม่ได้ง่าย ๆ นัก ทุประเทศต่าง ๆ จะยังไม่
รับกันทั่วไปว่า เลขาธิการสหประชาชาติควรเป็น
บุคคลชนิดใด

ผู้ที่คิดถึงสหประชาชาติขึ้นนั้น กำหนดเอาสภา
ความมั่นคงเป็นกึ่งคณะรัฐมนตรี โดยมีเลขาธิการเป็น
นายกฯ เมื่อได้รับเลือกให้เป็นเลขาธิการคนแรก
จึงดำเนินการตามรูปการนั้น เป็นเหตุให้กลุ่มคอมมิวนิสต์
เห็นว่าดีเป็นพวกฝ่ายตะวันตก เพราะเวลานั้นฝ่าย
ตะวันตกกุมสหประชาชาติอยู่ มาถึงสมัยซิมาร์ตส์
โซลต์ เลขาธิการยึดตามตัวบทกฎบัตร ทำการเป็น
เอกเทศ ยิ่งกว่าถือคำสั่งสภาความมั่นคง เป็นเหตุให้
ประเทศเล็กประเทศน้อยพอใจ แต่มหาอำนาจจริงเพียง
ส่วนอูตันนั้น ไม่ยอมเกินตามรอยบุคคลทั้งสอง หาก
ทำหน้าที่ตัวแทนในการเจรจา และถือหลักความเป็น
กลางอย่างเคร่งครัด ดังที่พวกกลุ่มอาฟโรเอเชีย
เคยต้องการ

ด้วยเหตุฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าอูตันนั้นคงความเป็น
พม่าไว้เต็มที่ ทั้ง ๆ ที่มีบทบาทในนานาชาติถึง
ขนาดนี้ การรู้ประวัติภูมิหลังของบุคคลผู้หนึ่ง จึงมี
ประโยชน์ ที่จะช่วยให้เราเข้าใจการกระทำของเลขา
ราชการสหประชาชาติคนปัจจุบันยิ่งขึ้น อูตันเข้าศึกษา
วรรณคดีอังกฤษที่มหาวิทยาลัยอย่างถึง เกี่ยวข้องกับ
การเมืองในสถาบันแห่งนั้น จบแล้วไปสอนหนังสืออยู่
ที่โรงเรียนบ้านนอก และได้ต่อสู้ ทั้งกับญี่ปุ่นและ
อังกฤษ ไม่เคยออกจากประเทศพม่าจนอายุกว่า ๔๐
แล้ว ภรรยาที่พูดภาษาต่างประเทศหนึ่งใดไม่ได้เลย
ความจริงต่าง ๆ เหล่านี้ มีความสำคัญต่อชีวิตและ
บทบาทของเขาในระยะต่อมาเป็นอย่างยิ่ง

ผู้แต่งได้อธิบายถึงอิทธิพลของประวัติความเป็นมา
ในระยะกัน ๆ อย่างละเอียด ให้ผู้อ่านได้ทราบว่าพุทธ

ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีของพม่า เข้ามา
มีส่วนปรุงแต่งชีวิตของอูตันอย่างไร และผู้แต่งได้
สรุปว่า ความเป็นชาวเอเชียแลความเป็นพม่าของ
อูตันนั้น นำพิศวงมาก นอกไปจากนี้แล้ว อูตันยัง
เขียนหนังสือดี กับชอบในทางค้นคว้าหาความรู้ด้วย

ตามทัศนะของฝรั่ง อูตันออกจะซาเย็น เก็บตัว
เอาใจยาก และชอบตี อันมักถือกันว่าเป็นลักษณะ
ของชาวตะวันออก แต่ในขณะที่เดียวกัน อูตันก็ใจร้อน
พูดโผงผาง และหัวเราะอย่างเปิดเผย ซึ่งถือกันว่าเป็น
ลักษณะของชาวตะวันตก แท้ที่จริงแล้ว คุณสมบัติ
หรือ โทษสมบัติดังกล่าวเป็นลักษณะประจำชาติของ
ชาวพม่าเท่านั้นเอง และแล้วอูตันก็มีอุปนิสัยหลาย
อย่างที่ชาวพม่าไม่มี เป็นต้นว่าเกลียดการนั่งโสร่งพม่า
คำเหน็ดเหนื่อยอย่างเปิดเผยว่าพงศาวดารพม่ามีข้อความ
ที่เป็นนิยายปนอยู่มากเกินไป ในขณะที่เป็นข้าราชการ
อยู่กรุงอย่างถึง ก็เป็นที่เลื่องลือกันว่าอูตันทำงานด้วย
ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คิดหาเงินทำให้การกตสันใจ
ไขว่ไขว่ แต่ก็เห็นด้วยกับรัฐบาลในการที่ไม่ยอมรับ
ความช่วยเหลือจากสหรัฐ อูตันถือว่า ที่พม่าเลี้ยง
วิกฤติภาคลอยอย่างเมืองฉวนไต้ ก็เพราะเหตุนี้

ผู้แต่งเป็นภรรยาเอกอัครราชทูตอเมริกัน ย่อมไม่
เห็นด้วยกับทัศนะดังกล่าว แต่ก็ให้เหตุผลโต้ตอบ
อย่างเป็นกลาง ว่าโดยทั่วไปแล้ว หนังสือเล่มนี้นับว่า
ดีมากและเหมาะแก่กาลเทศะอย่างยิ่ง ใครอยากรู้จัก
พม่า โดยที่เข้าไปในประเทศนั้นไม่ได้ง่าย ๆ นัก และ
ใครที่อยากรู้จักเลขาธิการสหประชาชาติ คนปัจจุบัน
ในขณะที่ไม่มีชีวประวัติของบุคคลผู้หนึ่งที่ค้นคว้า
อย่างถึงที่อ่านหนังสือนี้

Towards Peace in Indo-China

By Antony Eden, Earl of Avon
OUP 71 pp. 7s. 6d.

ลอร์ด เอวอน เป็นผู้มีความสำคัญยิ่ง ทั้งใน
การระงับสงครามอินโดจีนครั้งที่ ๑ ลง และในการ
ประชุมที่นครเฮินัว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ มาบัดนี้
ท่านได้เสนอแนะวิธีระงับการรบพุ่ง ในสงครามอินโด

จีนครั้งที่ ๒ อีกครั้งหนึ่ง ฉะนั้น ข้อเสนอหนึ่งน่าจะได้รับการพิจารณาจากทุกคน ที่ตระหนักว่า สงครามเวียดนามคือภัยอันตรายอันร้ายแรงต่อสันติภาพของโลก หนังสือนี้ แบ่งออกเป็นหกบทสั้น ๆ ตอนแรกเป็นการลำดับเหตุการณ์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๗ เรื่อยมาจนปัจจุบัน ตอนท้าย เป็นข้อเสนอแนะ ๑๒ ข้อ สำหรับแก้ไขสถานการณ์นี้โดยเฉพาะ นอกจากนั้น ยังได้เลือกเฟ้นเอกสารสำคัญ ๆ ผนวกไว้ท้ายเล่มอีกด้วย ท่านผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่า สงครามอินโดจีนนั้น เกิดจากความไม่ไว้ใจซึ่งกันและกันอย่างรุนแรง ระหว่างสหรัฐกับจีนแดง ยิ่งกว่าการขัดผลประโยชน์กันธรรมดา

ทั้งในฐานะที่เป็นชาวอังกฤษ และในฐานะที่เป็นรัฐบุรุษ ลอร์ด เฮอร์ทิงแฮม จึงรู้ว่าการไม่ยอมรับนับถือกันนั้น เกิดขึ้นได้อย่างไร ซ้ำยังรู้จักด้วยว่า สหรัฐนั้น มิได้คิดจะกีดกันผลประโยชน์อันพึงได้ด้วยความชอบธรรม ของจีนคอมมิวนิสต์ แต่ประการใด รวมทั้งมิได้หมายใจจะเสริมสร้างพลังทหารอยู่ในเวียดนามตลอดไปด้วย

ถ้าหากขจัดความขาดความเข้าใจกันลงได้ ก็คงไม่ยากเย็นอะไร ที่จะนำข้อตกลง ณ นครเฮโนอา พ.ศ. ๒๔๘๘ มาใช้แก้สถานการณ์ครั้งนี้ โดยทำให้เวียดนามใต้ หรืออาจรวมทั้งเวียดนามเหนือด้วย กลายเป็นกลาง ที่ได้รับประกัน และได้รับการยอมรับนับถืออย่างจริงจัง

เมื่อถึงเวลาอันสมควร คือเมื่อเวียดนามเหนือยอมรับความจริงว่า ไม่สามารถผลักดันอเมริกันออกไปจากเวียดนามได้ ด้วยวิธีอื่นใด นอกไปเสียจากการเจรจากันเท่านั้นแล้ว เมื่อนั้น ลอร์ด เฮอร์ทิงแฮม ก็มีคณะกรรมการ ตามแบบที่เคยประชุมกัน ณ นครเฮโนอา กรรมการชุดนี้ควรจะเข้ารับการโดยยึดถือเส้นแบ่งเขตแดนตามข้อตกลงในปี พ.ศ. ๒๔๘๔ นั้น งานชิ้นแรกของคณะกรรมการ คือระงับการรบพุ่งให้เกิดขาด ขันต่อมา คือสร้างความตกลงถาวร โดยให้ประกันความเป็นกลางอันแท้จริง ในการกระทำความเพี้ยนคลายความตึงเครียด เพื่อเข้าถึงภาวะที่จะมีคณะกรรมการดังกล่าวนี้ มีงานที่จะต้องเร่งกระทำ

อยู่หลายประการด้วยกัน อาทิ การหยุดทั้งระเบิดในเวียดนามเหนือ สร้างหลักประกันอย่างมั่นคงแก่ชาวชนบทเวียดนามใต้ (ซึ่งอาจเริ่มด้วยการจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนขึ้นใหม่) ยุติการทรมานเชลยศึก ก็จะต้องส่งเสริมโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงของสหประชาชาติให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่

คนทั้งหลายคงเห็นด้วยกับท่านผู้เขียน ที่ว่าข้อตกลงแบบที่เคยทำกันที่นครเฮโนอา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นสิ่งเดียวที่จะลดอันตรายคร่าชีวิตได้ แต่ก็ยังมีปัญหาว่าสหรัฐคงยอมรับไม่ได้ เพราะได้เอาเกียรติภูมิและความเชื่อที่ชาติอื่นมีต่อคนตามข้อตกลง วางไว้เป็นเดิมพัน อย่างแน่นอนหาเสียแล้ว

ส่วนเหตุผลที่ว่า ทำไมอเมริกันจึงไม่ยอมรับข้อตกลงที่นครเฮโนอา ในคราวก่อนนั้น จะหาอันใดไม่ยากนัก จากอดีตชีวิตของท่านผู้เขียน เรื่อง *Full Circle*

อังกฤษกับอเมริกา เคยเห็นไม่ลงรอยกันมาแล้ว ในกรณีที่ว่า สหรัฐควรส่งทหารเข้าไปในเวียดนามหรือไม่ จนกระทั่งเซอร์ซิล และตัวลอร์ด เฮอร์ทิงแฮมเอง ต้องเดินทางไปคลี่คลายข้อขัดแย้งนี้ ถึงกรุงวอชิงตัน แม้กระนั้น ความเห็นอันไม่ลงรอยกันก็ยังมิอยู่เรื่อยมา จนกระทั่งเกิดองค์การ ส.ป.อ. ขึ้น

นอกจากนี้ สหรัฐยังไม่เห็นด้วยกับข้อตกลง ที่จะให้มีการเลือกตั้งทั่วไป ตลอดดินแดนเวียดนามเหนือและใต้ ทั้งนี้ เพราะฝ่ายคอมมิวนิสต์มีพลเมืองมากกว่าทางฝ่ายใต้ ลอร์ด เฮอร์ทิงแฮม เรียกพฤติการณ์นี้ว่า *ทำให้อินมาเคลือบแคลงของอเมริกัน* สหรัฐเองก็คงคิดว่า มันน่าเคลือบแคลงด้วยกันทุกฝ่าย

เมื่อถึงวาระที่ควรจะมีการเลือกตั้ง ในเวียดนามใต้ ใจคิดที่ เขียม ซึ่งเชื่อกันว่าได้รับความสนับสนุนจากสหรัฐ ได้ประกาศเลื่อนเวลาออกไป ทางฝ่ายคณะกรรมการนครเฮโนอาไม่ว่ากล่าวอะไร ด้วยหวังว่าคงจะมีการเลือกตั้งขึ้นจนได้ เมื่อเหตุยุ่งยากตามที่อ้างนั้นคลี่คลายไปแล้ว อย่างไรก็ตาม การเลือกตั้งที่ว่าง ก็ต้องเลื่อนลอยไป และนี่เอง ที่เป็นจุดอ่อนซึ่งสหรัฐถูกโจมตีอยู่เสมอ

สาระสำคัญที่ลอร์ด เอออน แนะนำไว้ คือ สหรัฐ
 กวอดอนตัวออกจากภูมิภาคแถบนี้ ถ้าหากว่า ลาว
 กัมพูชา (และบางที่อาจต้องรวมทั้งเวียดนามเหนือ
 และใต้ด้วย) คุกกลางเป็นกลางไปอย่างแท้จริงแล้ว
 แต่ว่าจะต้องใช้เวลาอีกนานสักเท่าไรล่ะ ที่ประเทศ
 เหล่านี้จะเป็นกลางไปได้จริง ๆ ลาวนั้น ได้แตกแยก
 ออกเป็นก๊กเป็นเหล่า ผู้นำแต่ละคนก็เอนเอียงเข้าข้าง
 ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงคนละด้าน แทนที่จะรวม
 กำลังกันยับยั้งประเทศเหล่านั้นไว้ พฤติการณ์เช่นนี้
 เท่ากับปล้ำกันว่า ลาวเป็นกลางโดยธรรมชาติ ลง
 เสียดัน ความขัดแย้งที่มีมาแต่โบราณกาล ระหว่าง
 เวียดนาม ไทย ลาว และกัมพูชา ก็ยังคงเป็นปัญหา
 สำคัญอยู่ ซึ่งจะคงหาทางบีบเข้าให้หมดสิ้นไปด้วย
 สำหรับเวียดนามโดยเฉพาะนั้น ก็ไม่อาจหวังจะให้
 เป็นกลางไปได้ (แม้ท่านผู้เขียนเอง ก็ไม่ไ้คิดจะให้

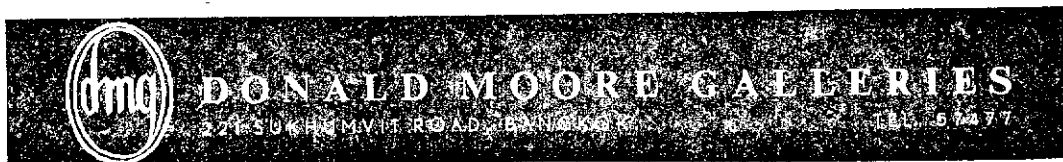
เป็นกลางภายในเวลา ๑๐-๑๕ ปี) หาไม่แล้ว ก็
 ด้รับผลอย่างสหรัฐไม่ปรารถนา (คือกลายเป็น
 คอมมิวนิสต์ไปทั้งหมด)

กล่าวโดยสรุปก็คือ ลอร์ด เอออน มิได้เข้าใจ
 ทัศนะของอเมริกันโดยด่องแท้ ความล้มเหลวของ
 ที่ประชุม ณ นครเยนีวา ก็มีเรื่องสลบซับซ้อนกันยิ่ง
 กว่าที่ลอร์ด เอออน นำมากล่าวไว้ เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว
 จะเอาแบบอย่างของความไม่สำเร็จมาเป็นบรรทัดฐาน
 แก่ปัญหาในปัจจุบันที่เวียดนามกระไรได้ ในส่วน
 นโยบายของสหรัฐเองนั้น มิได้เปลี่ยนแปลงไปเลย
 จำเดิมแต่เข้ามาพัวพันอยู่กับดินแดนอินโดจีนนี้
 โดยตรง นับตั้งแต่ฝรั่งเศสพ่ายแพ้ออกไป

ขวลิต บัญญูลักษณ์
 เก็บความจาก TLS

WHAT ARE WE?

Take an ordinary two storey house in Bangkok,
 fill it with some of the better books for
 children, the latest novels for your recreational
 reading, books on art, economics, politics, etc.
 for the enquiring mind, cookery books for the
 venturesome and paperbacks for the avaricious
 reader; and add classical records, framed and
 unframed prints of masters old and new for that
 extra touch in your home, and greeting cards
 for all occasions to keep you in touch with
 friends far and near, and you have.....

อินันท์นาการจาก

GENERAL ELECTRIC
- U. S. A. -

บริษัท กมลสุโกศล จำกัด

เลขที่ 857 ถนนมหาไชย สามยอด พระนคร

28746

โทร. 20270

23215

ผู้แทนจำหน่ายตู้เย็นและเครื่องปรับอากาศ ยี่ห้อ.

แต่ผู้เดียวในประเทศไทย

เนสเต้

ช่วยให้ชนทุกชั้น

มีพลานามัย

สมบูรณ์และแข็งแรง

ดัดแปลงเบนจิวเอิร์ต รุ่นปี 1966

DATSUN
Bluebird

รถดัดแปลงเบนจิวเอิร์ตปรับปรุงให้มีคุณภาพ เหมาะสมกับประเทศไทยเพิ่มขึ้น 12 รายการ

ราคาจำหน่าย และการชำระเงินคงเดิมทุกประการ

1 คันล่างพวงมาลัยหน้า เปลี่ยนใหม่ทั้งหมด 2 ตะแกรงหน้ารถเปลี่ยน กันชนข้างหน้า หลัง 3 ชั้นวางของเบาะที่นั่งที่ใต้หน้าปัด 4 หม้อน้ำใหญ่ขึ้น เดิมๆ 4.7 ลิตร เปลี่ยนเป็น 5.1 ลิตร 5 ปัมป์ขนาดโตขึ้น ทำล้างต้นน้ำสูงขึ้น แกนปัมป์ทำด้วยโลหะพิเศษ แบบเดียวกับที่ใช้ในรถแก๊สน้ำมันดีเซล 6 เกียร์ซินโครเนล หักเกียร์ เฉพาะเกียร์หนึ่ง เปลี่ยนให้รถพุ่งเร็ว มากขึ้น เกียร์สอง สาม และ ถอยหลัง ตามเดิม	7 หลังคารถ สูงกว่ารุ่น 1964 ทำให้โล่โถงนั่งสับ และอาจจัดมุมพวงมาลัย ให้บังคับรถดียิ่งขึ้น 8 ระบบไฟฟ้าหน้าปัด ใช้วงจรพิมพ์ถาวร (PRINTED CIRCUIT) คงทนเป็นพิเศษ 9 มอเตอร์ปั๊มน้ำฝนแบบใหม่ มี 2 ความแรงที่ปิดยาวมากขึ้น 10 แกนเพลาล่งกำลังในห้องเกียร์ มีขนาดโตกว่า เดิมทำมุมใหญ่และแข็งแรง มากกว่า 11 กระเปาะจารบีทุกแห่งโตขึ้น แบบเก่าต้องอัด 3,000 กิโลเมตร รุ่นใหม่นี้ อัดจารบี 6,000 กิโลเมตร 12 แบบหัวไปคงเดิม ลูบม อัจฉริยะ แต่กินน้ำมัน

บริษัท สยามกลการ จำกัด
865 ถนนสุขุมวิท และศูนย์แทนจำหน่ายทั่วประเทศ

ภาคผนวก

ยอร์จ เติ่น แปดเตอร์สัน เรียบเรียง เขียน ชีระวิทย์ แปล

ระบบเซ็นเซอร์ของจีนคอมมิวนิสต์

ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจีน ที่ต่อเนื่องกันอย่างไม่มียุคใดเหมือนนั้น อาจอธิบายได้ว่า มาจากการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ ที่กระทำโดยพระมหากษัตริย์ เป็นระยะเวลามากกว่า ๒๐๐๐ ปี ในศตวรรษที่ ๓ ก่อนคริสตกักราชนั้น จักรพรรดิฉินสื่อหวงได้บังคับใช้ภาษาเขียนเป็นมาตรฐานอย่างทารุณ นี่เป็นการเคลื่อนไหวที่เป็นปัจจัยทำให้จีนรวมตัวกันในค่านิยมวัฒนธรรมมากที่สุด ครั้นแล้วพระองค์ก็สั่งให้เอาหนังสือทั้งหมดนอกจากที่ได้รับอนุญาตจากทางการไปเผาไฟเสีย ราชวงศ์ฮั่นที่สืบต่อมาได้ยึดถือหลักจรรยาและลัทธิการเมืองของขงจื้อ และทำให้หลักและลัทธินี้เป็นรากฐานของการศึกษา โดยให้ผู้ที่ได้รับความสำเร็จในการสอบแข่งขันที่ตั้งอยู่บนรากฐานของคำสอนของขงจื้อเท่านั้น ที่จะนำไปสู่ชื่อเสียงในทางวิชาการและตำแหน่งราชการ หลักคำสอนอันนี้ได้รับการอนุรักษ์จนกระทั่งถึงการปะทะ ในด้านทหารและการเมือง กับประเทศตะวันตก ในพุทธศตวรรษที่แล้ว สิ้นสุดลงด้วยชัยชนะโดยวิธีปฏิบัติตามลัทธิมากซ์และเลนินของประเทศตะวันตก และจัดตั้งรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนขึ้นในปี ๒๔๙๒ จากเวลาที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนก้าวขึ้นมาสู่อำนาจ พวกเขาได้ให้ความสำคัญต่อวิธีการควบคุมและพัฒนาสื่อมวลชนในแง่ต่าง ๆ

ตามกระแสของสำนักข่าวจีนใหม่ ปี ๒๕๐๗ นั้นเป็นปี “ก้าวหน้าแบบกระโดด” ในวงการเขียนของจีนคอมมิวนิสต์ ในปีนั้น เฉพาะในกรุงปักกิ่ง ก็มีกรรมกรและชาวนาเขียนบทความถึง ๑๐,๐๐๐ เรื่อง อันบรรจุกวักความถึง ๗๐ ล้านคำ และตามกระแสข่าวของจีนใหม่อีกนั้นแหละว่าจนกระทั่งถึงปลายปี ๒๕๐๘ การสำรวจมณฑลเขินหยางทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศจีน มีจำนวนหนังสือและวารสารที่พิมพ์ขึ้นใน ๔ เดือนแรกของปี ๒๕๐๘ ถึง ๕.๔ ล้านเล่ม ยังมีรายงานอีกกระแสหนึ่งกล่าวว่า ในเมืองซ่งไห่ (เซียงไฮ้) ได้พิมพ์หนังสือ ๘.๕ ล้านเรื่องสำหรับแจกจ่ายในถิ่นชนบทในช่วงระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา

กิจกรรมทั้งหมดในจีนปัจจุบัน ได้รับอิทธิพลจากความจำเป็นที่ขยายตัวขึ้น อันเป็นแรงผลักดันมาจากผู้นำในกรุงปักกิ่งที่จะรักษาน้ำใจแห่งการปฏิบัติของจีนให้มีชีวิตชีวาอยู่เสมอ จากปี ๒๕๐๖ ขบวนการ “การศึกษาลัทธิสังคมนิยม” และ “การต่อสู้ระหว่าง

ชนชั้น” ที่ทวีความรุนแรงนั้น ล้วนเกิดขึ้นเพื่อจะเอาชนะการขาดความสนใจในอนุชน
คอมมิวนิสต์รุ่นที่สอง เพื่อใช้การศึกษาและข่าวเกี่ยวกับ “การกล่าวหา” เทือนบุคคลที่
เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างภาพ “ผู้สืบตำแหน่งการปฏิวัติอันทรงค่า” ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน
และด้วยภาพประวัติที่ไม่ดี ทั้งหนังสือพิมพ์รายวันภาคใต้แห่งเมืองกว่างตุง (กว่างตุง)
ให้บรรดาธิบายไว้ว่า “เราต้องสอนและทำให้ชนรุ่นเยาว์มีความคิดตามแบบฉบับของชนชั้น
กรรมชีพและตามแนวทางของลัทธิสังคมนิยมและบ้ายสี่แดงสดไว้ที่ดวงใจอันบริสุทธิ์ของเด็ก”

คำพูดนี้ได้รับการอธิบายต่อในที่ประชุมงานด้านวัฒนธรรมของเมืองกว่างตุง ซึ่งมี
ผู้เข้าร่วมประชุมที่เป็นนักโฆษณาการ และผู้ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมมากกว่า ๑๐๐ คน
การก้าวไปข้างหน้าในด้านวัฒนธรรม จะกระทำสองด้าน ด้านหนึ่งกลุ่มวัฒนธรรมผู้
ชำนาญการพิเศษจะถูกจัดตั้งขึ้นในระดับสูง และส่งไปยังโรงงานถิ่นชนบทและท้องถนน
เพื่อการแสดงละคร ภาพยนตร์ ขายเป็นหนังสือและวารสาร ด้านที่สอง มวลชนจะถูกกระดม
จัดตั้งขึ้นและแนะนำให้ใช้เวลาที่ว่างเปล่าของมวลชนในกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ชื่อนี้ก็
จะมีชมรมพักผ่อนของโรงงานเป็นศูนย์กลางของงาน

ภายในชั่วระยะเวลา ๑ เดือน เจ้าหน้าที่ค้นพบว่ามวลชนได้อ่านหนังสือฝึกประเภท
ตัวอย่างเช่นที่ประชาคมเป่าไต้ หนังสือพิมพ์ภาคบ่ายของเมืองกว่างตุง รายงานว่า
“สมาชิกของประชาคมมากมายไม่ได้หาหนังสือที่ได้อ่าน แต่มักจะซื้อหรือยืมหนังสือที่ล้าสมัย
และบรรจุข้อความที่มีอุดมการณ์ไม่เหมาะสม และด้วยเหตุนี้จึงเป็นพิษในด้านอุดมการณ์”

หนังสือพิมพ์มิได้อธิบายว่า ทำไมจึงยอมให้หนังสือเหล่านี้อยู่ในตู้ห้องสมุดตลอด
เวลา แต่ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า ผู้ยืมชอบอ่านมากกว่า “หนังสือที่มีประโยชน์ต่ออุดม
การณ์” ที่จัดหาให้โดยเจ้าหน้าที่ หนังสือต่าง ๆ ถูกยกย้ายไป โดยให้อ่างานของ
ประธานเม้าเซตุงและข้อเขียนอื่น ๆ ที่เป็นความรู้ของสันนิบาตเยาวชนคอมมิวนิสต์และ
ของพรรค การศึกษาเกี่ยวกับชนชั้น วัฒนธรรมด้านอุดมการณ์ของเยาวชน วิทยาศาสตร์
เทคโนโลยี และวรรณคดี เข้าไปแทน

เพื่อที่จะรักษาไว้ ซึ่งนโยบายการขยายแนววัฒนธรรมสังคมนิยม การไหลบ่าของ
คำสอน การวิพากษ์วิจารณ์ และสถิติ ได้มาจากสำนักงานใหญ่ของพรรคในระดับจังหวัด

ระบบสื่อคมนาคมในการควบคุมที่เจ้าหน้าที่เงินคอมมิวนิสต์ได้ประดิษฐ์ขึ้น เพื่อใช้ในการสอนและอบรมประชาชน ๗๐๐ ล้านกว่าคนของชาตินั้น เป็นเครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพในส่วนที่ยับยั้งปัญญาชนชาวจีน ไม่ให้แสดงทัศนคติโดยเอกเทศของตนออกมา

ระบบควบคุม

ไม่ค่อยมีแตกต่างในค่านิยมแต่อย่างใด ระหว่างระบบการควบคุม สื่อมวลชนของรัสเซียกับของจีน (ชาวจีนเพียงแต่ทำให้ดีกว่าชาวรัสเซีย) สิ่งที่เป็นของชาวจีนเอง อยู่ที่การเข้มข้น ขอบเขตและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับระบบนี้ แต่ไม่ได้อยู่ที่ปรัชญาหรือลักษณะแต่อย่างใด กล่าวโดยเฉพาะก็คือ เจ้าหน้าที่ของเงินคอมมิวนิสต์ได้รับความสำเร็จอย่างมาก ในการควบคุมสื่อมวลชนทั้งปวงที่มีอยู่ ผลก็คือรัฐบาลของจีนปัจจุบัน ได้รับความสำเร็จในการนำมติของประชาชนให้ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลกลาง โดยตรงหรือโดยใกล้ชิด ไม่เป็นการพูดเกินความจริงไปว่า ไม่มีชีวิตดวงใดในจีนปัจจุบันที่อยู่ นอกการควบคุมและตรวจตราขององค์การพรรคคอมมิวนิสต์จีน

โดยการรับเอาประกาศิตของเลนินที่ว่า ระบบคอมมิวนิสต์ตั้งอยู่บนความสมมุติของการบังคับและจงใจ รัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ได้นำเอาสื่อมวลชนทุกอย่างมาอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐอย่างมีสารบบ เป็นสองแบบด้วยกัน ในทางบังคับ รัฐบาลจำกัดการเคลื่อนไหวของข่าวสาร โดยผูกขาดสื่อคมนาคมทุกอย่าง ในทางจงใจ ข่าวสารตระณะได้ขยายออกไปทั่วทุกมุมของประชาชน

กระทรวงโฆษณาการเป็นองค์การที่พิสดารและมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ในการดำเนินงานอันยิ่งใหญ่เกี่ยวกับอบรมประชาชนจีน ๗๐๐ ล้านคน เป็นผลงานของธรรมเนียมของพรรค มาตรา ๓๔ ที่ว่า “คณะกรรมการของพรรค” จะจัดตั้งแผนก “เช่นแผนกจัดองค์การแผนกโฆษณาการ” เป็นต้น คณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการเกี่ยวกับกิจการทหาร คณะกรรมการการพิมพ์ของพรรค ฯลฯ ตามความต้องการของงานนั้น และองค์การอื่น ๆ เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับงาน ภายใต้การแนะนำและการควบคุมของ “สำนักงานกลางฝ่ายการเมืองของสำนักงานเลขาธิการกลาง และประธานของคณะกรรมการกลาง”

เป็นที่เข้าใจกันว่า ไม่ค่อยมีข่าวคราวเกี่ยวกับองค์การ และหน้าที่ของแผนก โฆษณาการ และดูเหมือนว่า นี่เป็นนโยบายของพรรค ที่จะไม่เปิดเผยว่าได้ทำงานอย่าง แท้จริงอย่างไร อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตอย่างใกล้ชิดและโดยการหยิบข่าวที่แตกต่าง กันมากมายมาปะติดปะต่อกันอย่างออกหน ก็อาจทำให้เกิดความคิดเกี่ยวกับเครื่องจักร กลของระบบนี้ ได้บ้าง

แผนกโฆษณาการปฏิบัติการผ่านช่องทางที่สำคัญ ๓ ทาง ทางหนึ่งประกอบด้วย แผนกโฆษณาการหรือคณะกรรมการของทุก ๆ องค์การของพรรคในทุก ๆ ระดับ คือ องค์การของพรรคส่วนกลางในอาณาเขตปกครองตนเอง ในระดับจังหวัด และใน ระดับท้องถิ่น ทางที่สองประกอบด้วยแผนกการเมืองในกองทัพและหน่วยงานของ รัฐบาล ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับข่าวสารการพิมพ์ การถ่ายทอดเสียงทางวิทยุ การ ผลิตภาพยนตร์และงานศิลปะและวรรณคดีแบบต่าง ๆ ทางที่สามประกอบขึ้นโดยองค์การ มวลชนต่าง ๆ มากมาย เช่น องค์การเยาวชนประชาธิปไตยแผนใหม่ และสหพันธ์ผู้ เขียนและศิลปินแห่งประเทศไทย เป็นต้น

การประสานงานของทั้ง ๓ ทางนั้น บรรลุผลโดยระบบความเกี่ยวพันกันของพรรค ซึ่งมีผู้นำคอมมิวนิสต์บางคนที่อยู่ในระดับโครงสร้างขององค์การ ได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ของพรรครัฐบาล กองทัพและองค์การของมวลชนในขณะเดียวกัน ตัวอย่างเช่น เลขาธิการของสาขาพรรค หรือเซลล์ของประชาคม ก็อาจจะเป็นประธานของคณะกรรมการ โฆษณาของพรรค ประธานขององค์การเยาวชน ผู้อำนวยการของแผนกวัฒนธรรมและ การศึกษาครูใหญ่ของ “โรงเรียนแดงและเชี่ยวชาญ” เป็นต้น

ถ้าจะกล่าวอย่างเคร่งครัด แผนกโฆษณาการมิใช่เป็นองค์การปฏิบัติงาน แม้ว่าจะ ทำหน้าที่ทางแนะนำ และควบคุมกิจกรรมเกือบทุกอย่างเกี่ยวกับการชักจูงและการอบรม แผนกนี้มิได้เป็นเจ้าของหรือจัดทำหนังสือพิมพ์ของพรรคด้วยตนเองอย่างแท้จริง สิ่ง เหล่านี้ได้อยู่ภายใต้อำนาจของคณะกรรมการการพิมพ์ของพรรค ไม่ได้จัดสถานีวิทยุกระจาย เสียงหรือผลิตภาพยนตร์ ทั้งนี้ได้ออกคำสั่งไปยังคณะกรรมการการเมืองและองค์การ เผยแพร่วัฒนธรรม ผู้ซึ่งเข้าใจว่าจะดำเนินการโฆษณาและให้การศึกษาแก่กองทัพ แต่

เป็นผู้ตัดสินเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือ และเอกสารสำหรับการศึกษาค่านิยมของสมาชิกของพรรคและมวลชน ที่จริง ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการของหนังสือเหล่านี้เป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าไม่ได้พิมพ์ในนามของตัวเองก็ตาม หนังสือเหล่านี้จัดพิมพ์ขึ้นโดยบริษัทซึ่งเป็นเจ้าของ หรือไม่ก็ควบคุมโดยราชการบริหารเกี่ยวกับการพิมพ์ของรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม ถ้าหากที่กล่าวมานี้ทำให้คิดว่าบทความเรื่องนี้ให้ความสนใจแก่การโฆษณามากเกินไป แต่มิได้สนใจเกี่ยวกับการเซ็นเซอร์เพียงพอ ก็ขอให้ข้าพเจ้าพูดอย่างแจ่มแจ้งว่า ทุก ๆ คนในประเทศจีนทำงานทุก ๆ อย่างที่ถือว่าตนเป็นผู้โฆษณา เมาชะตองเองได้กล่าวอย่างแจ่มแจ้งว่า “ผู้โฆษณาคืออะไร ไม่เพียงแต่ครู ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์และนักเขียนวรรณคดีเท่านั้นที่เป็นผู้โฆษณา แต่ผู้ปฏิบัติงานของเราทั้งหมดในงานทุก ๆ ชั้น ก็เป็นนักโฆษณาด้วย ยกตัวอย่างเช่นผู้บัญชาการทหารก็ใช่ ไม่จำเป็นว่าพวกเขาจะต้องออกแถลงการณ์ แต่เมื่อพวกเขาต้องการพูดกับทหาร และติดต่อกับประชาชน สิ่งที่พวกเขาได้ทำมีอะไรมากไปกว่างานโฆษณาอีกเล่า ใครก็ตามที่พูดกับผู้อื่นนั้น ก็เป็นการทำงานโฆษณาการ”

หน้าที่ข้อสองของสาขาพรรคที่ระบุไว้ในธรรมนูญของพรรค ได้แก่ “.....ให้ความสนใจอย่างสม่ำเสมอแก่ความรู้สึกและความต้องการของมวลชน ให้รายงานความรู้สึกและความต้องการเช่นนั้นต่อองค์การของพรรคในระดับสูงกว่า ให้ความสนใจแก่ชีวิตของประชาชนในด้านการเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม และจัดกลุ่มมวลชนสำหรับแก้ปัญหาของพวกเขาเอง”

ถึงแม้จะมีการคุกคามด้วยการใช้อำนาจในประเทศจีนอยู่เสมอ และบางครั้งก็ได้ใช้อำนาจเพื่อบริหารนโยบายของรัฐบาล แต่ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า มาตรการในการปฏิบัติส่วนมากได้ดำเนินไปโดยได้รับการต่อต้านค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เป็นข้อแสดงให้เห็นถึงสมรรถภาพในด้านการชักจูงใจมวลชน เพื่อจูงใจมวลชนส่วนมากในประเทศที่มีขนาดใหญ่ทั้งจีน มาตรการของรัฐบาลที่รุนแรง นับว่าเป็นประโยชน์ที่สุด และต้องการศิลปะในการโฆษณาอย่างสูงในหน้าหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุกระจายเสียง ภาพยนตร์และสื่อมวลชนอื่น ๆ

วรรณคดี

ได้มีความพยายามที่จะทำให้ชาวจีนอ่านวรรณคดีที่อยู่ในความนิยมในปี ๒๔๘๘ แต่ค่อย ๆ จางไป หลังจากสมัย “ดอกไม้ทั้งร้อยบาน” ในขณะนั้น สำนักคณะรัฐมนตรีออกมาตรการเพื่อควบคุมปฏิกริยาต่อต้านหนังสือและภาพที่ไม่ก้าวหน้าและลามก หนังสือพิมพ์ *ปักกิ่งรายวัน* ประกาศว่า “มันได้ถูกใช้โดยชนชั้นศักดินาและจักรวรรดินิยม เพื่อโจมตีและ

ทำให้ความคิดของชนชั้นกรรมกรเสื่อมเสีย หนังสือและภาพเหล่านี้เป็นเครื่องมืออันชั่วร้ายเพื่อเผยแพร่ยาพิษของสังคมนัก เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าของสังคม และทำลายกิจการปฏิวัติของลัทธิสังคมนิยม พวกเขาได้โฆษณาความคิดที่เสื่อมโทรมและวิถีชีวิตอันเลวร้ายของชนชั้นศักดินาและ อภิสิทธิ์ชนชั้นกลาง ทำจิตใจและน้ำใจในการต่อสู้ของมวลชนผู้ใช้แรงงานให้เป็นอัมพาตและหลอกล่อประชาชนให้หลงไหลต่อเงินตรา หลงระเหิงกับความต้องการในทางเพศ และเพิกเฉยต่ออารยธรรมของสังคม”

อย่างไรก็ตาม จนกระทั่งถึงปี ๒๕๐๖ เจ้าหน้าที่ปักกิ่งจึงสามารถสร้างระบบที่จะเป็นหลักประกันในด้านการผลิตวรรณคดีแบบ “ถูกสุขลักษณะ” ซึ่งพวกเขาถือว่ามีความจำเป็นสำหรับการกินคืออยู่ที่ของประเทศ ในเดือนตุลาคมของปีนั้น สำนักพิมพ์ของเยาวชนจีนได้เริ่มผลิตงานชิ้นแรก ซึ่งใช้คนงานของโรงพิมพ์ ประสานกับนักเขียน บรรณาธิการและผู้อ่าน ตามที่เลือกไว้ เพื่อผลิตประวัติศาสตร์ที่อยู่ในความนิยม

ภายหลังที่ได้ร่างข้อความสำเร็จแล้ว มีรายงานในหนังสือพิมพ์ กวางหมิง รายงานว่า “.....แผนกบรรณาธิการได้พิจารณาตัวอย่างเคร่งครัด เปลี่ยนทัศนคติอย่างถาวรกับผู้เขียน เพื่อที่จะเข้าใจแก่นความคิดของผลประโยชน์แต่ละอย่าง และวิเคราะห์เนื้อหาของส่วนอุทิศแต่ละอัน และเติมข้อความที่จำต้องมี.....วิธีการประสานกันสามด้านนั้น ได้นำไปใช้ ไม่เพียงแต่การจัดพิมพ์เรื่องการเมืองเท่านั้น แต่ยังได้นำไปใช้ในการพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ธรรมชาติด้วย.....”

จังหวัดอื่น ๆ ได้มีการเคลื่อนไหวในค่านวรรณคดีเกิดขึ้นตลอดปี ๒๕๐๗ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๘ ได้มีประชุมเยาวชนแห่งชาติผู้สนใจในงานเสริมสร้างวรรณคดีสมัครเล่นในกรุงปักกิ่ง มีเยาวชนผู้สนใจในงานสร้างวรรณคดีและศิลปะจากโรงงาน ชนบท หน่วยทหารและหน่วยระดับชั้นมูลฐานอื่น ๆ ได้เข้าร่วมประชุมมากกว่า ๑๑๐๐ คน ส่วนมากเป็นเยาวชนที่ก้าวหน้าในบรรดากรรมกร กสิกร และทหาร ที่มีความสามารถทั้งในด้านการใช้แรงงานและการเขียน ผู้ที่เกินในวงการวรรณคดีและศิลปะของจีนได้เข้าร่วมประชุมด้วย โจว หยาง ผู้ซึ่งเป็นรองประธานของแผนกโฆษณาการ ได้เป็นผู้กล่าวคำปราศรัย เขาสรรเสริญนักเขียนหน้าใหม่ ว่าเป็นพลังกลุ่มใหม่ในค่านศิลปะและวรรณคดี คือเป็นพลังผลิต พลังต่อสู้ และพลังเสริมสร้าง

รายงานอีกกระแสดึงหนึ่งของหนังสือพิมพ์กวางหมิงรายวัน ได้รวบรวมหนังสือประเภทแนะนำว่า “ถูกสุขลักษณะ” ไว้ดังนี้ “ปัญญาชนวัยหนุ่มได้อ่านนวนิยายใหม่ ๆ มากกว่า ๑๐ ฉบับ รวมทั้ง *เชิงผาแดง ชงแดงสะบัด ประวัติศาสตร์การจัดตั้งวิสาหกิจ* แม้ชาวนาที่มีระดับวัฒนธรรมค่อนข้างต่ำ ก็ได้อ่านเรื่องการปฏิวัติมากมาย เช่น *หวางเสี่ยวเหอ หลุยเฟิง* รวมทั้งภาพลำดับเหตุการณ์ที่แสดงถึงบุคคลและการกระทำที่ดีและเป็นแบบฉบับ”

จดหมายที่มีไปถึงบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เยาวชนจีน และคำตอบของบรรณาธิการ ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ระบบการควบคุมวรรณคดี ได้ปฏิบัติผ่านการพิมพ์อย่างไร ผู้เขียนจดหมายชื่อ ฟังเฉา ถามว่า “ในท้องถิ่นของเรา มีสหายบางคนได้อ่านหนังสือนอกจากของประธานเมาเซตุง และหนังสือแดงอื่น ๆ แล้วบางทีพวกเขาจะอ่านนวนิยายโบราณ เช่น *ความฝันในคฤหาสน์แดง* วิธีการที่ถูกต้องอย่างแท้จริงคืออะไร”

บรรณาธิการตอบว่า “การอ่าน *ความฝันในคฤหาสน์แดง* นั้น ทำได้ เพราะว่า เป็นวรรณคดีโบราณที่ดี เป็นที่เข้าใจกันว่า *ความฝันในคฤหาสน์แดง* นั้น ไม่ใช่เป็นวรรณคดีแดง แต่เยาวชนในสมัยปฏิวัติควรอ่านเพื่อประโยชน์ในการปฏิวัติ และควรอ่านหนังสืออย่างเหมาะสม แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าพวกเขาจะต้องไม่อ่านหนังสืออะไรที่มีสีแดง..... เป็นที่เข้าใจว่าพิจารณาคุณภาพการในทางประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับกาเนิดของหนังสือและจำกัดในด้านทัศนคติเกี่ยวกับโลกของผู้เขียนแล้ว นวนิยายโบราณ เช่น *ความฝันในคฤหาสน์แดง* ย่อมต้องมีสิ่งตรงกันข้าม เพราะฉะนั้นเราจะต้องเอาความคิดของเมาเซตุงเป็นเครื่องบงการ และอ่านนวนิยายเช่นนั้นด้วยวิจารณญาณที่ดี”

เมื่อใช้คำพูดของปัญญาชน ผู้สร้างความเห็นแย้งเสมอ ๆ คือ เหมาทุน ซึ่งกล่าวว่า “วรรณคดีไม่ใช่เป็นคำขวัญ คำประกาศและโทรเลข เป็นต้น” เหมาทุนได้เอาคำพูดของหลู่ซุน มากกล่าวต่อไปว่า “วรรณคดีทั้งหมดเป็นคำโฆษณา แต่ไม่ใช่คำโฆษณาทั้งหมดเป็นวรรณคดี” เพื่อใช้สนับสนุนข้อโต้แย้งที่ว่า วรรณคดียังต้องรับใช้นาย คือการเมือง อย่างไรก็ตาม เหมาทุนไม่ยอมเห็นด้วยในการที่จะใช้คำพูดเป็นเครื่องจักรของพรรค ดังที่เห็นได้ชัดในบทความที่วิจารณ์เรื่องสั้นบางเรื่อง ในปี ๒๔๙๔ เขาได้กล่าวอย่างแจ่มชัดว่า สิ่งที่เขาจะพูดต่อไปนั้นเป็นความเห็นส่วนตัว และเขาไม่ได้เป็นตัวแทนขององค์การ หรือสำนักงานใด

ปัญญาชนที่มีชื่อเสียงคนอื่นคนหนึ่งคือ เฝิงต้ง นี่ก็เป็นตัวอย่างของนักเขียนอิสระ
อีกคนหนึ่ง ที่อยู่ภายใต้การตรวจสอบของสาธารณชนอย่างเคร่งครัด ในปี ๒๕๔๗ เขา
ได้ถูกโจมตีอย่างเผ็ดร้อน โดยนักเขียนชั้นเลวของพรรค ในข้อหาที่ว่าข้อเขียนของเขา
เป็นอาชญากรรมที่มีความคิดเป็นของอภิสัทชนชั้นกลาง และมีอุดมการณ์ที่ไม่มอง
สภาพความเป็นจริง (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง วิถีชีวิตของคอมมิวนิสต์ ซึ่งกล่าวว่ามี
ปริมาณการจำหน่ายถึง ๘๖๐,๐๐๐ ฉบับ) โดยมีข้อความส่วนหนึ่งกล่าวว่า “ถ้าหาก
ความสุขหมายถึงมีชีวิตอยู่อย่างปกติ นั่นคืออยู่อย่างสันติโดยปราศจากสงคราม กินดี แต่งกาย
สวยงาม อาศัยอยู่ในสถานที่สะอาด อบอุ่น และมีความรัก และความวุ่นวายระหว่างสามกับ
ภรรยา บิดามารดากับบุตรแล้ว นี่นับว่าถูกต้องอย่างไม่ต้องสงสัย ดังที่เราทุกคนแสวงหา”

“เขาผิดก็เพราะสิ่งที่เขาว่าเป็นความสุขนั้น ไม่ใช่สิ่งที่ผู้นำจีนปัจจุบันแสวงหา ในทัศนะของ
พวกผู้นำ ความสุขนั้นคู่เคียงกับการปฏิวัติก็ตาม แต่ใบบปฏิวัตินั้นจะจางหายไป ในสภาพแวดล้อม
ที่ราบรื่นและสันติ” ถ้าไม่มีชนชั้น ไม่มีการรวมกลุ่มแล้ว จะไม่มีการปฏิวัติ ไม่มีลัทธิ
คอมมิวนิสต์ และเมื่อไม่มีลัทธิคอมมิวนิสต์ ก็คือไม่มีความสุขนั่นเอง

หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ในประเทศจีนอาจแบ่งออกได้เป็น ๔ ประเภท คือประเภทที่จำหน่ายทั่วทั้ง
ประเทศ ประเภทที่จำหน่ายในอาณาเขตปกครองตนเอง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และ
ประเภทที่จำหน่ายแก่ชนกลุ่มน้อยเป็นหลัก ชาวในและนอกประเทศ ส่วนมากมาจาก
สำนักสื่อข่าวจีนใหม่ของทางราชการ อันเป็นหน่วยสื่อข่าวแห่งเดียวในจีนคอมมิวนิสต์

เช่นเดียวกับการปฏิบัติของจีนคอมมิวนิสต์อื่น ๆ อีกมาก เมาเซตุงได้ปรับปรุงคำ
พูดของเลนินที่ว่าหนังสือพิมพ์ควรจะเป็น “นักโฆษณาการ นักก่อวินาศกรรมและนักจัดองค์การ
ที่รวมกลุ่มกัน” ด้วยคำจำกัดความของตนเองว่า หน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ก็คือ รวบรวม
กระตุ่นเตือน ก่อวินาศกรรม วิพากษ์วิจารณ์ และตั้งต้น และตามทัศนะของเติ้งกว่า บรรณา
ธิการของหนังสือพิมพ์ เหยินหมิน หรือ ประชาชนรายวัน ถือว่าหนังสือพิมพ์คือ “อาวุธ
ที่ทรงพลังและมีประสิทธิภาพที่สุดที่จะระดมและรวบรวมมวลชนขนาดใหญ่ ให้สร้างลัทธิสังคมนิยม
แนวทางของสนามรบของหนังสือพิมพ์ก็คือ แนวที่มีการสู้รบกันในด้านอุดมการณ์ทาง
การเมืองที่ดุเดือดที่สุด”

ความรับผิดชอบของนักหนังสือพิมพ์ในประเทศจีนจึงไม่มี หรือมีก็แต่น้อย ผิดกับนักหนังสือพิมพ์ในโลกที่มีได้เป็นคอมมิวนิสต์ การหนังสือพิมพ์ในจีนนั้น ถือกันว่าเป็น “อุตสาหกรรมหนัก ในอาณาจักรของการอบรมด้านอุดมการณ์”

ความรับผิดชอบที่สำคัญประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์ก็คือการปฏิบัติ การวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นและวิจารณ์ตนเองอย่างเข้มข้น ข้อนี้ได้รับการเน้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ ในข้อแนะนำพิเศษเกี่ยวกับเรื่องนี้ ที่ออกโดยคณะกรรมการกลางของพรรค ข้าราชการที่เป็นสมาชิกของพรรค รวมทั้งหน่วยระดับจังหวัดและท้องถิ่น ได้รับคำสั่งให้ช่วยหนังสือพิมพ์และการพิมพ์ แยกออกจากการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อทำลายหรือปองร้าย

สิ่งที่เปี่ยมความหมายสำหรับนักหนังสือพิมพ์อาชีพที่จะต้องกลืนนั้นเห็นได้ชัด ในระยะสั้น ๆ ที่เรียกว่า “ดอกไม้ทั้งร้อยบาน” ในที่ประชุมร่วมกันของแผนกวิจัยของสมาคมนักสื่อข่าวแห่งประเทศไทย คณะหนังสือพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่งและคณะหนังสือพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยชาวจีน มีบรรณาธิการ ผู้ช่วยบรรณาธิการ และนักหนังสือพิมพ์มากกว่า ๒๐๐ คนเข้าร่วมประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการที่เป็นอยู่

เงินหมิงเตอ ซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์อาวุโสของจีน ได้กล่าวว่า “ก่อนหน้าการปลดแอก หนังสือพิมพ์ ซินหมิน ได้วางรากฐานไว้บ้างแล้วในสังคม และเมื่อภายหลังการปลดแอก สภาพการกลับกัน อันเป็นผลของการตามพรรคอย่างตาบอด” เขากล่าวด้วยว่า หนังสือพิมพ์ “จะต้องดำเนินไปตามแนวทางของมวลชน.....โดยตรง ไม่นำมาซึ่งการปฏิบัติที่ควร”

นักหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงอีกคนหนึ่ง คือ จางยู๋หลวน กล่าวว่า “ปัจจุบันข้าราชการถูกนักข่าว ข้าราชการชั้นกลางผู้หนึ่งได้กล่าวว่า เกียรติของงานหนังสือพิมพ์นั้นอยู่ที่ไหน คนอื่น ๆ ก็ได้กล่าวว่า ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เป็นกลุ่มแมลงวันที่คอยตอมข่าว บางคนกล่าวว่า เมื่อข่าวได้ลงตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ ความยุ่งยากก็เกิดขึ้น ข้าพเจ้าคิดว่าผู้สื่อข่าวที่ไม่ทำความรำคาญนั้นไม่มี และหนังสือพิมพ์ที่ไม่สร้างความยุ่งยากนั้นก็ไม่ดี”

ยังมีนักหนังสือพิมพ์อีกคนหนึ่งบอกว่า เป็นการยากที่สุดที่จะสัมภาษณ์หัวหน้าแผนกเมื่อซูการ์โนเยี่ยมประเทศจีน ผู้นำรัฐบาลบางคนสรรเสริญนักข่าวต่างประเทศเกี่ยวกับกิจกรรมอันคล่องแคล่วของพวกเขา แต่ที่จริงนักข่าวของจีนก็มีความสามารถ แต่พวกเขาจะถูกกวาดล้าง

ในเดือนมิถุนายน ๒๕๐๑ มีรายงานว่า จำนวนหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายภายในประเทศ นั้น รวมทั้งหมด ๑๘ ล้านฉบับต่อวัน ซึ่งเกือบจะเท่ากับ ๕ เท่าของปี ๒๔๙๔ ในปี ๒๕๐๔ มีการกล่าวอ้างว่า อัตราจำหน่ายหนังสือพิมพ์ ๔๐ ฉบับต่อคน ๑ คน เปรียบเทียบกับปี ๒๔๙๔ ซึ่งเท่ากับ ๔๐ ฉบับต่อคน ๒๗๔ คน

เพื่อเอาชนะข้อที่อาจจะได้รับความสำเร็จ ในการนำกรรมกร และชาวนาให้ไปถึง หนังสือพิมพ์ แต่ไม่ได้ทำให้พวกเขาอ่าน ทำให้เจ้าหน้าที่มีพันธะที่จะรวบรวมกลุ่มอ่าน หนังสือพิมพ์ เพื่อให้แน่ใจว่าทุก ๆ คน รวมทั้งผู้อ่านไม่ออก “อ่าน” หนังสือพิมพ์และ เพื่อให้มั่นใจยิ่งขึ้น พวกเขาทั้งหมดจะต้องร่วมอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับข่าวของวันนั้น

มหรสพ

การรณรงค์เพื่อผลิตนักเขียนทุกประเภทให้รับใช้การศึกษาในลัทธิสังคมนิยมที่กำลังขยาย ไปสู่มวลชนนั้น ยังได้ขยายไปถึงละครและงิ้วด้วย อาชีพมหรสพจะได้รับเคราะห์มาก ที่สุดในทางถูกจำกัดการแสดงออกที่วางขอบไว้โดยรัฐบาลคอมมิวนิสต์ และเชิงซ้ำกว่า วิชาซีพื่อน ในการที่จะฉวยโอกาสใช้เสรีภาพตามนโยบาย “ดอกไม้ทั้งร้อยบาน”

อย่างไรก็ตาม ในการชมรมผู้อ่านนวยการ และนักแสดงของสถาบันศิลปะประชาชนในกรุงซังไห่ ปี ๒๕๐๒ มีคนเข้าร่วมประชุมจำนวนหนึ่งนั้น ศิลปินสตรีผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่ง คือ ฉิงหมิงหลิน ได้ประกาศว่า “ในขณะที่นักแสดงเก่ากังวลว่าจะไม่มี ผู้รับช่วง เราก็กังวลถึงความไร้สมรรถภาพในการรับความรับผิดชอบเช่นนี้เหมือนกัน เพราะว่า เพื่อนร่วมงานของเราไม่ได้ชวนเราเป็นเวลานานแล้ว ได้แสดงบทบาทเพียงครั้งหนึ่งหรือสอง ครั้ง ภายในชั่ว ๓-๔ ปี หรือไม่มีได้ทำอะไรมากไปกว่าเล่นเป็นคนเดิน เพราะว่าสหายเป็น จำนวนมากไม่มีโอกาสที่จะซ้อมและกลัวว่าพวกเขาจะสูญเสียการผลิต ในเมื่อถูกกำหนดให้ แสดงบทบาท พวกเราก็รับเอาอย่างใจสู้ สหายหญิงที่มีท้องบางคนทำแท้ง เพื่อมิให้สูญเสีย โอกาสที่ได้จ้องคอยมาเป็นเวลาหลายปี หรือไม่มีก็ปลอมแปลงมิให้ใครรู้ว่าตนมีครรภ์ ครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าต้องแสดงบทบาทน้อย ๆ มากกว่า ๒๐ บท โดยการคาดเข็มขัดหนังแน่น ๆ เพื่อมิให้ ผู้ชมเห็นสภาพการของข้าพเจ้า”

เยียนหลี่ซิว กล่าวว่า “ข้าพเจ้าได้ทำงานมากับสถาบันศิลปะเป็นเวลา ๗ ปีแล้ว ประชาชน เรียกข้าพเจ้าว่าเป็นเทพยดา เพราะว่าข้าพเจ้าโชคที่ได้ปรากฏตัวในละครหลายเรื่องแล้ว ไม่ว่าจะ เล็กหรือใหญ่ แต่ข้าพเจ้าเบื่อเสียแล้ว ภายหลังที่ได้แสดงมาเป็นเวลาหลายปี ข้าพเจ้ายังไม่รู้ถึง

ข้อดีและข้อเสียในการแสดงของตัว และไม่อาจหาหนทางของตัวเองได้ สถาบันของเรามุ่งองค์การ เช่น คณะกรรมการศิลป์และแผนกศิลป์ และมีเหตุผลดีพอว่า เราควรจะได้รับความช่วยเหลือในด้านกิจการนำทางศิลป์ แต่สมาชิกคณะกรรมการศิลปะยังเป็นผู้ปฏิบัติงานตัวสำคัญในด้านธุรกิจ ผู้ซึ่งไปยุ่งอยู่กับกิจกรรมด้านบริหาร และพวกเขาจะพูดถึงปัญหาของพวกเขาที่แต่เมื่อพวกเขาต้องตรวจดูละครสักเรื่องหนึ่ง”

ท้ายเหตุผลซึ่งยังไม่ค่อยกระจ่าง เว้นแต่อยู่ที่การสับสนในตำแหน่งรัฐการหรือขาดความสนใจของทางการ ให้เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า สภาพการเลวร้ายลงถึงจุดที่ว่าละครจีนตามประเพณีหมดไป โดยขาดการสนับสนุน ศิลปินผู้ยากจนก็จ้องคนกลุ่มเดียวกันหรือรอคอยความช่วยเหลือของรัฐบาลหรือการแสดงร่วมกัน โดยการใช้ชื่อผู้แสดงที่มีชื่อเสียงเพื่อหาเงิน หนังสือพิมพ์ข่าวละครรายสัปดาห์ประจำเดือนตุลาคม ๒๔๙๙ ที่ออกในกรุงปักกิ่งได้อธิบายสภาพการอย่างตรงไปตรงมาว่า “สหายชั้นนำบางคนควรแก้ไขท่วงท่าที่ผิดพลาดของเขาที่สนใจต่อผลประโยชน์ของรัฐเท่านั้น ปลดปล่อยปัญหาที่เห็นขัดค้างอยู่ และดูถูกศิลปะตามประเพณี ทักษะโดยทั่วไปในปัจจุบันก็คือ ไม่เชื่อศิลปินด้วยตนเอง โดยคิดว่ากลุ่มศิลปินทำอะไรไม่ได้ ถ้าหากปราศจากความช่วยเหลือของผู้ปฏิบัติที่มาจากนอกกลุ่ม พวกเขาเรียกร้องสูงเกินไป วางหลักการและวินัยที่สูงและเข้มงวดไว้มากมาย ที่ทำลายพัฒนาการของศิลปะมากที่สุด”

แต่กลุ่มนักแสดงต่าง ๆ ก็ได้ถูกควบคุมโดยข้าราชการส่วนกลางอย่างช้า ๆ ศิลปินอาชีพจำนวนมากได้ละทิ้งเวที หันไปทำงานท้องถิ่นและโรงงาน และจะได้รับอนุญาตให้กลับมาก็ต่อเมื่อพวกเขาตกลงว่าจะไปแสดงชั่วคราว การรับบุคคลเข้าใหม่ก็มาจากชุมนุมผู้ฝึกสอนของโรงงานและนักแสดงสมัครเล่น พวกเขาเหล่านี้เขียนบทขึ้นมาโดยการร่วมมือของผู้ปฏิบัติการของพรรค

สำนักข่าวจีนใหม่รายงานว่า มีละครและจังหวะแบบต่าง ๆ มากมาย มาทดลองงานวันชาติในปี ๒๕๐๘ โดยบรรยายการแสดงบางอย่างไว้อย่างตื่นเต้น ดังนี้ “เพลงแห่งน้ำมันเป็นละครเกี่ยวกับความสำเร็จของคนงานบ่อน้ำมันของจีน ได้เขียนขึ้นร่วมกันโดยสมาชิกของโรงละครศิลปะแห่งเหวาชนจีน นักเขียนบทละคร ผู้อำนวยการแสดง และนักแสดง ได้อยู่ทำงานกับคนงานในโรงงานที่บ่อน้ำมันเป็นเวลามากกว่า ๑ ปี ในระหว่างข้าม คนงานบ่อน้ำมันได้ช่วยพวกเขาโดยมีข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์มากมาย

ลือเลื่องแดงเป็นเรื่องราวที่ผลิตโดยโรงศิลปากรแห่งประชาชนปักกิ่ง เป็นงานของนักเขียนบทละครสมัครเล่นคนหนึ่ง และคนงานรถไฟคนหนึ่ง.....โอเปร่าในกรุงปักกิ่งที่มีชื่อเสียงมากมายได้เอาเรื่องมาจากชีวิตปัจจุบันและชีวิตในชนบท ”

ยังมีรายงานข่าวจากมณฑลกว้างกลางกล่าวว่า บริษัทละคร ๑๗ แห่ง ซึ่งมีสมาชิกมากกว่า ๘๐๐ คน ไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับการเมือง ก่อนที่พวกเขาจะได้ชุมนุมกันต้องการอบรมค่านิยมการเมืองในระยะเวลาอันสั้น พวกนี้ทำงานก็แต่เพื่อเงินหรือไม่ก็แสวงหาชื่อเสียง ภายหลังการอบรมเป็นเวลา ๒๐ วัน ก็ได้ตกลงที่จะแสดง ๑๒๐ เรื่องต่อปี เป็นอย่างน้อย ให้แก่หน่วยการผลิตระดับต่ำ

เจ้าหน้าที่แห่งกรุงปักกิ่ง เห็นถึงความสำคัญ ของการใช้ศิลปะและวรรณคดี อยู่เสมอ กระทรวงวัฒนธรรมมีหน่วยงาน เช่น สำนักงานศิลปะ สำนักงานศิลปะการถ่ายทำภาพยนตร์ สำนักงานปฏิรูปละคร สำนักงานความสัมพันธ์ในค่านิยมวัฒนธรรม และแผนกอื่น ๆ อีกมากมาย ที่ใช้ปฏิบัติตามคำสอนของเมาเซตุง ที่ว่า “ไม่มีสิ่งซึ่งเรียกว่าศิลปะเมื่อศิลปะ หรือศิลปะและวรรณคดี ที่อยู่นอกเหนือความแตกต่างระหว่างชนชั้น หรืออยู่นอกเหนือผลประโยชน์ระหว่างกลุ่ม ไม่มีสิ่งเช่นศิลปะหรือวรรณคดีคู่เคียงกับการเมืองหรือเป็นอิสระจากการเมือง.....เราเรียกร้องให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างศิลปะและการเมือง เราเรียกร้องให้มีความกลมเกลียวระหว่างเนื้อหาและแบบที่มีการกลมกลืนกันอย่างสมบูรณ์ ระหว่างเนื้อหาของการปฏิบัติกับระดับของแบบแผนทางศิลปะ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้”

เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามนี้ รัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์จึงจำเป็นที่จะนำตัวอักษร เครื่องหมาย ภาพ คำพูด แบบใหม่ ๆ เข้ามา เพื่อที่จะเข้าใจการเปลี่ยนแปลงแบบปฏิวัติในค่านิยมศิลปะและวรรณคดีของจีน มีความจำเป็นที่จะชื่นชมโคลงกลอนที่เป็นเพลงลูกทุ่งที่นิยมกันมากในสมัย “ก้าวหน้าแบบกระโถก” กลอนสมัยนี้มีข้อความดังนี้

บัดนี้เราวัดเพลงเบ็ดเตล็ด
พันดังเป็นหนึ่งยัง
อย่าหัวเราะถ้าเราใช้คำพูดแบบชาวบ้าน
พอออกไปในนาก็กลายเป็นข้าว

ท่านต้องการจอบที่เหมาะสมเพื่อทำไร่
ท่านต้องการเสียมที่เหมาะสมเพื่อรื้อเพลง
บัดนี้เราแต่ละคนเป็นนักร้อง
เราจะร้องเพลงจนกระทั่งแม่น้ำแยงซี ไหลกลับ

ภาพยนตร์

ภายหลังจีนคอมมิวนิสต์ขึ้นครองอำนาจในปี ๒๕๔๒ ในกระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดการตั้งสำนักงานกลางภาพยนตร์ เพื่อแนะนำกิจกรรมของภาพยนตร์ทั้งหมด ตัวอย่างเช่น การออกใบอนุญาตให้แก่ภาพยนตร์ใหม่ เช่น เซอร์ภาพยนตร์เก่าที่มาจากภายในและภายนอกประเทศ การส่งภาพยนตร์เข้าและส่งออก นอกจากนี้จะตั้งโรงถ่ายทำใหม่ เช่น โรงถ่ายทำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์และภาพยนตร์ข่าวกลาง รัฐบาลยังยึดเอาโรงถ่ายทำที่เป็นของเอกชนแต่เดิมในกรุงซังไห่

ในปี ๒๕๐๑ นอกจากโรงถ่ายทำภาพยนตร์ประวัติศาสตร์และภาพยนตร์ข่าวแล้ว โรงถ่ายภาพยนตร์ทั้งหมดได้นำมาอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลส่วนท้องถิ่น เซี่ยเอียน รองรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม ผู้เป็นโฆษกสำคัญของจีน เกี่ยวกับเรื่องภาพยนตร์ กล่าวว่า “หน้าที่ของอุตสาหกรรมภาพยนตร์จีนก็คือสะท้อนให้เห็นถึงยุคใหม่และสังคมใหม่อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนใหม่ เหตุการณ์ใหม่ วีรบุรุษใหม่ อุทกกรรมใหม่ อารมณ์ใหม่ ศีลธรรมใหม่และคุณภาพใหม่ ในยุคปฏิวัติเพื่อลัทธิสังคมนิยม และพัฒนาการลัทธิสังคมนิยม และให้โฆษณาอุทกกรรมของสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ผ่านทางนี้”

ในปี ๒๕๐๑ คณะแสดงและโรงภาพยนตร์ทั้งหมด กล่าวกันว่ามากกว่าหนึ่งหมื่นและผู้ชมภาพยนตร์มีถึง ๓๐๐ ล้านคน แต่เป้าหมายที่รัฐบาลประกาศนั้น จะจัดตั้งโรงภาพยนตร์ ๑ โรงขึ้น ทุก ๆ เมือง และนักแสดง ๑ คณะในทุก ๆ ตำบล ในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปี ข้างหน้า และในปี ๒๕๐๑ มีภาพยนตร์เรื่องประมาณ ๑๐๐ เรื่อง และภาพยนตร์ข่าว ภาพยนตร์ประวัติศาสตร์และภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ อีกหลายร้อยเรื่อง แต่ละภาพตามรายงานว่ามี ๗๐ เปอร์เซนต์ ในจำนวนนั้นมักขาดทุน ที่เอาทุนกลับได้เพียง ๒๐ เปอร์เซนต์ ข้อตำหนิมาอยู่ที่การควบคุมของทางการ ซึ่งไม่รับความคิดริเริ่ม ทำให้เนื้อเรื่องเป็นแบบเดียวกัน อันมีสาเหตุมาจากการยืนยันให้มีทัศนคติในทางการเมืองถูกต้อง การจัดรูปของโรงภาพยนตร์และโรงถ่ายอย่างผิด ๆ ไม่ได้ให้ความสนใจในลักษณะของที่ที่ตัวอย่างเพียงพอ

ความสับสนเกี่ยวกับว่าอะไรเป็นแนวทางที่ถูกต้องของพรรค ซึ่งจะต้องเดินตามนั้น ได้เป็นอุปสรรคต่อนักเขียน นักผลิต ผู้อำนวยการ และศิลปิน ถึงกับว่าไม่ค่อยมีการพัฒนาภาพยนตร์เรื่อง ส่วนมากที่ผลิตออกมาก็เป็นภาพยนตร์ประวัติศาสตร์และภาพยนตร์ข่าวเท่านั้น มีการโจมตีความคิดที่ว่า “ภาพยนตร์เพื่อภาพยนตร์ และศิลปะเพื่อศิลปะ” ตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ ถึงกับเราถือได้ว่า ความเชื่อผิดพลาดเช่นนี้ยังแพร่หลายในบรรดาอุตสาหกรรมภาพยนตร์และถูกปราบปรามโดยทางการ”

ตัวอย่างเช่น ในกลางปี ๒๕๐๘ มีภาพยนตร์เรื่อง *กรุงที่ปราศจากราตรี* ได้ออกมาสู่สายตาประชาชน ถึงแม้ว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ถูกโจมตีตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง นักวิจารณ์บางคนถือว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ทำให้ประชาชนผู้ใช้แรงงานมีนเมา บางคนถือว่าเป็นการส่งเสริมอภิสัทธรรมชนชั้นกลาง ในขณะที่ฝ่ายตรงข้ามแย้งว่า “ในส่วนที่เกี่ยวกับนายทุนแล้ว ภาพยนตร์นี้สามารถส่งเสริมให้พวกเขาเปลี่ยนแปลงไปได้” บางคนต่อสู้อย่างจริงจังขึ้นไปอีกว่า “ภาพยนตร์นี้ได้บิดเบือนภาพของกรรมกรอย่างร้ายกาจ โดยกล่าวว่าพวกเขาไม่มีน้ำใจนักต่อสู้ ไม่ได้เอาศัตรูส่วนตัวมาใส่ใจและไม่แก้แค้น”

ปฏิกริยาของทางการได้แสดงออกภายหลังจากนั้นไม่นาน โดยมีบทความลงในวารสาร *ทูนอูเป่า* (ศิลปะและวรรณคดี) มวลชนต้องการให้ผู้เขียนและศิลปินยึดมั่นอยู่กับชนชั้นกรรมกรและใช้ทัศนะของมากซ์ เลนิน เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างชนชั้น เพื่อสะท้อนถึงสภาพการณ์ต่อสู้ในการปฏิวัติอย่างใหญ่หลวง อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนภาพยนตร์เรื่อง *กรุงที่ปราศจากราตรี* ยังยึดถือทัศนะของอภิสัทธรรมชนชั้นกลาง และใช้ทัศนะของอภิสัทธรรมชนชั้นกลาง เกี่ยวกับการประนีประนอมระหว่างชนชั้น เขาได้บิดเบือนข้อเท็จจริงในทางประวัติศาสตร์อย่างร้ายแรง เกี่ยวกับการต่อสู้ระหว่างประเทศเรา รวมทั้งนโยบายของพรรค เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมและการค้าของลัทธินิยมไปสู่สังคมนิยม.....”

สิ่งที่น่าสนใจที่สุดก็คือภาพยนตร์นี้ไม่ควรจะนำออกฉายแต่แรกแล้ว ถ้าหากมีเนื้อหาที่ทางการไม่พอใจ ถ้าไม่เป็นเพราะมีคนในพรรคจำนวนหนึ่งสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ก็คงจะมีประชาชนจำนวนหนึ่งในโลกของวรรณคดีและภาพยนตร์ ได้ทำงานอย่างอกตพามาเป็นเวลาหลายปีเพื่อแสดงทัศนะของพวกเขา

วิทยุ

ว่าถึงวิทยุ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่ใช้กันแพร่หลายที่สุดในประเทศจีน ตั้งแต่สำนักท่องเที่ยวอย่างเข้าไปในประเทศจีน เขาจะรู้สึกว่ามีอิทธิพลของ “พีใหญ่” แทรกซึมอยู่กับชีวิตของประชาชนจีน ตั้งแต่รถไฟจนถึงเครื่องลำโพงที่ติดตั้งไว้บนยอดไม้ ที่ห่างไกลเข้าไปในหมู่บ้านตามชนบท จะหนีไปจากเสียงกล่อมกระตุ่นที่เป็นข่าวเกี่ยวกับความก้าวหน้าของประเทศ หาได้ไม่ เรื่องเหล่านี้เกี่ยวกับผลิตผลด้านอุตสาหกรรม การปลูกที่อยู่อาศัย การทำความสะอาดคจด ทำจักรวรรดินิยมอเมริกาให้พ่ายแพ้ ทำมันเทศ สืบหาและประณามฝ่ายขวาอย่างไร จะถ่มน้ำลายที่ไหน โดยแทรกการเพลงประเพณีและเพลงปลุกใจ

สื่อมวลชนอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนักงานบริหารวิทยุกระจายเสียง ภายใต้การตรวจตราของรัฐบาลกลางโดยตรง และงานเซ็นเซอร์นั้น อยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงรักษาความปลอดภัย ซึ่งเป็นผู้วางระเบียบการควบคุมเครื่องมือและอุปกรณ์การส่งวิทยุชั่วคราว ระเบียบนี้บังคับให้การผลิตอุปกรณ์วิทยุทั้งหมด จดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้ซื้อทั้งหมดจะต้องมีใบอนุญาต และประชาชนได้รับการตักเตือนว่าต้องรายงานการครอบครองเกี่ยวกับอุปกรณ์ดังกล่าว

การควบคุมเนื้อหา ที่ใช้ในการกระจายเสียง อยู่ที่สถานีศูนย์กลางวิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ โดยบริการข่าวที่ทางการให้มีความหมายมากกว่าเป็นเพียงรายการข่าว ในภาษาจีนเรียกว่า “จูลูซินหวาน” ซึ่งแปลว่า “ข่าวบันทึก” แต่หมายความว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงบังคับได้ควบคุมข่าวและสั่งให้ผู้ปฏิบัติการทั่วทั้งประเทศยอมรับเอาแนวของพรรค และขจัดปัญหาการรวบรวมและเรียบเรียงข่าว การเซ็นเซอร์ และปัญหาการตีความเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะผิดพลาดได้

ทั้งหมดที่กล่าวมา ทำให้เกิดข้อสรุปที่สำคัญ ๒ ประการ ประการแรก ระบบการควบคุมสื่อมวลชนของจีนเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ในการปั้นท่วงทีของประชากรหนึ่งในสี่ของโลก ประการที่ ๒ ยังมีชนกลุ่มหนึ่ง แม้จะน้อย แต่ก็มีเสียงดัง ที่กำลังต่อสู้เพื่อรักษาเสรีภาพของปัญญาชน ซึ่งถือกันว่าถ้าปราศจากคุณสมบัติข้อนี้เสียแล้ว จะไม่มีชีวิตมนุษย์อยู่ และข้อนี้แหละเป็นส่วนหนึ่งของประวัติที่น่าภาคภูมิใจของประเทศจีนตลอดมา

ผู้เขียน

สมปอง สุจริตกุล เลขานุการ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ คุษฎีบัณฑิตกาทนคศาสตร
จากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ๓๐เขียนนค้ค้แปลงจาก
ทเคยฟค ๓ สโมสรโรคารี กรุงทพว

อุทัย เทพสัทธา นค้สอน นค้เขียน และนค้ทงาน
เบ้นค้รู้จกค้ทงทวงฝ้งไทยและลาว (ในนามว่าท้าว
อูนค้ พรหมวงศา) เบ้นค้หนึ่งซึ่งช่วยสมานความ
เข้าใจให้แก้ทงสองฝ้งแม่้ใจอง ค้จจะเห็นได้จากเร้อง
ความเป็นมาของไทยลาว (สำนักพิมพ์สารันสวรรค)

พชช้ เจริญธรรม นค้ค้ษาวิชากรหนังสือพิมพ์
แผนกวารสารศาสตร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร เคย
เขียนร้อยกรองด้วยทัวไทย ลงใน ปรัชค้ฉบับนค้
ค้ษา มาแล้ว

วิลเลียม เคลาสเนอร์ อารมณค้ค้ก้างจากฉบับ
อีสานยังไม้หมก จึงเขียนเร้องมาให้ได้เบ้รียบเทียบ
กับประเพณีทวงลาว และได้ให้ย้ภาพพระธาตุนลวง
แห่งนครเว้ียงจันท์ ที่เร้านามาเบ้นภาพปก

พชช้ สายหู อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร จุฬ
ลกรณมหาวิทยาลัย ซึ่งเฟ้งกลับจากงานค้ค้ว่า
'สนาม' ทวงแถบที่มีชนเชื้อชาติหลายหนาแน่น ใน
พระราชาณาจักร และมีความสนใจตลอดไปจนถึง
ประเทศเพ้อนบ้านที่ถ้ค้ไปนค้ค้

เสื่อ เคนฟ้า ชาวไทยใหญ่ ผู้มีบทบาทอันสำคัญ
ในการค้เนินงานเพ้รักษาคความเป็นไทยไว้ ในขณะที่
ผู้ปกครองประเทศไม้ให้ความเป็นธรรม

ประชม โฉมฉาย นค้ค้ศาสตรและเศรษฐศาสตร
อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร จุฬาลกรณมหาวิทยาลัย
ผู้มีบทบาท อันใกล้ชิด กับสถาบันการค้ษาชั้นสูงใน
ภูมิภาคแถบนี้

นามผู้เขียนที่ตีพิมพ์ผิด

ฉบับอีสาน คุณเก้าสงห้ ที่จริงนามสกุล ศรีนอก

ฉบับพุทธศาสนา พระมหาอุทัย ฉายาที่ถูกต้องโพธิวงไส

ขอท้านผู้อ่านได้เข้าใจตามนี้ และบรรณาธิการขออภัยต่อท้านผู้เขียนไว้เบ้นอย่างมาก ๓ ที่นี้ค้

ONE OF THE WORLD GREAT WONDERS

WONDERFUL STORY! WONDERFUL PHOTOGRAPHS! WONDERFUL BOOK!

THE HILL TRIBES OF SIAM

By Boon-Chuay Srisavasdi

This Photographic Book shows you the Daily Life, Village Patterns, Housing, Physical Features, Clothing, Occupations, Foods, Weapons, Handicrafts, Art, Music, Festivals, Dances, Social and Religious customs of the Thailand Hill Tribes including: MEO, YAO, LAHU NA, LISU, AKHA, KHANU, KHA, T'IN LAHU SHI, LAWA, KAREN, SAKAI and PHI TONG LUANG (Spirits of the yellow leaves).

THIS HANDSOME, FASCINATING BOOK IS AS A DIAMOND OF SIAM.
SUCH COLORFUL! SUCH UNIQUE LIVES! SUCH STRANGE CUSTOMS!

The author was the former member of House of Representatives for Chiengrai, who, more than 20 years, has researched among the Hill Tribes and aborigines of Siam, Burma, Laos, Vietnam and China. It has gone into this photographic account which is condensed from several books originally written by himself. The pictures printed in this book were selected from several thousand photos taken on the mountain over the past twenty years by thirty photographers.

THE HILL TRIBES OF SIAM

A remarkable new book containing more than 550
pictures and maps with captions obtainable nowhere else.

212 PAGES 8½" X 10½" VALUE \$6.50 or BAHT 125.00

For further information, please write to

ODEON BOOK STORE, 862 Wang Burapha Bangkok, Thailand. Tel. 20742

A BRILLIANT VOLUME OF LAWS

THE CIVIL AND COMMERCIAL CODE

Compiled by

PRASOBCHAI YAMALI, LL.B. (Thammasat Univ.), Barrister-at-Law (Thailand) M.S. (Legal Institutions),
Wisconsin, Judge in the Ministry of Justice.
and WATANA RATANAWICHIT, LL.B. (Thammasat Univ.), M.A. (Indiana) Assistant Legislative Councillor,
office of the Juridical Council, of Thailand.

TOTAL OF SIX BOOKS WAS IN ONE VOLUME OF THIS PRINTING
BY PERMISSION OF THE JURIDICAL COUNCIL OF THAILAND

"...The publication is to make known the Thai laws to foreigners, especially those who want to make trade with the Thai people." Stated Dr. YUT SANGODHAI, Secretary-General of the Juridical council of Thailand.

VALUE \$ 5.50 or BAHT 110.

For further information, please write to

ODEON BOOK STORE, Wang Burapha, Bangkok, Thailand. Tel. 20742

รายชื่อหนังสือของสำนักพิมพ์ ฯ

ประเภทที่ได้รับรางวัลจากยูเนสโก

- บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ ๕ เล่ม ๒๐๐ บาท
สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
ชุมนุมมนัสนิพนธ์ ๓๐ บาท
กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร
การเลกสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ๓๐ บาท
ทรงศรี อาจอรุณ

ประเภทตีพิมพ์ซ้ำเร็ว ๆ นี้

- ความทรงจำ ๒๕ บาท
สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ
ออสเตรเลีย ๒๐ บาท
วิทยา ชุพันธ์ และ รัตนา บุญยรัตเวช แปล
โสกราตีส ๓๐ บาท
ส. ศิวรักษ์ แปล

ประเภทหนังสือแปล

- ประธานาธิบดีในประวัติศาสตร์อเมริกา ๒๐ บาท
ช. เบ็ญจ
พุทธศาสนาในประวัติศาสตร์จีน ๒๕ บาท
จ้านงคี่ ทองประเสริฐ แปล
รัฐสภา ประธานาธิบดี และ ศาลสูง ๓๐ บาท
กมล สมวิเชียร แปล (ปลีกเล่มละ ๑๐ บาท)
หมอลอมดูลีย์ ๑๕ บาท
อาภรณ์ชาติบุรุษ แปล
ภควัทธิศา ๒๕ บาท
แสง มณีวิรุ และ จ้านงคี่ ทองประเสริฐ แปล
การศึกษาในสหรัฐอเมริกา ๑๕ บาท
เจลา ไชยรัตนะ แปล
โมนมจญโลก ๒๐ บาท
วรรณิ จันทราทิพย์ แปล
คู่มือการเสนอข่าววิทยุและโทรทัศน์
เกษม ศิริสัมพันธ์ แปล ๑๕ บาท

หนังสือประเภทภาษาอังกฤษ

What is Buddhism

by Bhikkhu Khantipalo ปกอ่อน ๔๐ บาท
ปกแข็ง ๖๐ บาท

Wisdom Gone Beyond

Preface by H.H. Prince Dhani ปกแข็ง ๖๐ บาท

From Ancient Thai to Modern Dialects

by J.M. Brown ปกแข็ง ๑๐๐ บาท

Pāṭimokkha

translated by Nānamoli Thera ปกแข็ง ๑๐๐ บาท

ความรู้ทั่วไป

- วิวัฒนาการการปกครองของญี่ปุ่น ๓๐ บาท
เจียน ชีระวิทย์
ถึงหญิงใหญ่ ๒๕ บาท
สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ
ประเพณีไทย ๔ เล่ม ๑๕๐ บาท
เศรษฐกิจโลก
หนังสือสนุก ๒๕ บาท
ส. ศิวรักษ์
หลักสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ๒๕ บาท
สวัสดิ เอกทัตรี
พจนานุกรมภูมิศาสตร์ ๒๕ บาท
มนู วัลยะเพ็ชร และ วัฒนา พันยนิติศาสตร์

ปริทัศน์ที่ยังมีเหลือ (ไม่ลดให้นักศึกษา)

- ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ ราคาเล่มละ ๒๕ บาท
ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ ราคาเล่มละ ๒๐ บาท
ฉบับที่ ๓ ราคาเล่มละ ๒๐ บาท
ปีที่ ๓ มีทั้งปี ราคาเล่มละ ๑๕ บาท
แต่ฉบับที่ ๒ ราคาเล่มละ ๒๕ บาท
ปีที่ ๔ ราคาเล่มละ ๑๐ บาท
ฉบับนักศึกษา ราคาเล่มละ ๕ บาท

ผู้ใดต้องการรายชื่อหนังสือโดยละเอียด ขอได้แจ้ง
ความจำนงให้บรรณาธิการทราบ

บรรณาธิการ

บรรณาธิการไม่ขอกฎ (ตามเคย) ที่ฉบับนี้ออกมาจนเดือนตุลาคม เพราะได้ประกาศไว้ให้ทราบล่วงหน้าแล้ว และตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นมา เรามีฉบับพิเศษออก ๒ ฉบับธรรมดา ๑ ฉบับนักศึกษา ๑ ทั้งนี้โดยไม่นับถึงฉบับพิเศษอันดับ ๑ ซึ่งมีผู้มาขออนุญาตพิมพ์เข้าไปแจกในงานศพ ด้วยเหตุนี้ จึงหวังว่าท่านผู้อ่านคงไม่หาว่าผู้จัดทำหนังสือนี้ไม่นั่งนอนใจ โดยไม่เอาใจใส่กับบรรดาสมาชิก

ในทางจำหน่าย บัดนี้ เราได้วางขายตามร้านหนังสือพิมพ์ เกือบจะทั่วทุกแห่งในกรุงเทพฯ ตามต่างจังหวัด ก็มีร้านขายหนังสือมาซื้อไปขายมากยิ่งขึ้น และในต่างประเทศ ก็นับเป็นครั้งแรก ที่หนังสือภาษาอังกฤษของสำนักพิมพ์นี้ได้มีโอกาสไปตั้งแสดง ณ งานนิทรรศการหนังสือของโลกที่เมืองแฟรงเฟิร์ต ประเทศเยอรมันนี่ เป็นเหตุให้ร้านหนังสือในยุโรปและสหรัฐอเมริกาเรากว้างขวางออกไปอีก

การขยายตัวต่างๆ เหล่านี้ เราทำได้ เพราะอาศัยผู้หวังดีมากหน้าด้วยกัน แต่ละท่านทำงานเปิดทองอยู่หลังพระแทบทั้งนั้น ผู้แทนของเราตามสถาบันต่างๆ ทั้งในและนอกประเทศก็ดี ผู้ที่ช่วยแนะนำให้เราขยายบริการจำหน่ายหนังสือออกไปก็ดี ล้วนไม่ได้อะไรตอบแทนจากเราเลย นอกจากความสำนึกเป็นส่วนตัวของบรรณาธิการ ยิ่งบางท่านที่รับเป็นผู้แทนจำหน่ายให้ในสถานราชการ ไม่ให้เอ่ยชื่อท่านไว้ในหน้ากระดาษของเราก็มักไม่น้อย เวลาท่านเหล่านั้นซื้อหนังสือของสำนักพิมพ์ ยังกลับต้องเสียดสงค้เต็มทีเสียซ้ำ บรรณาธิการก็ได้แค่ขอบคุณท่านเงียบ ๆ อยู่คนเดียว แต่ก็รู้สึกปลื้มใจที่คนเสียสละยังมีอยู่มิใช่น้อย และกำลังเพิ่มจำนวนยิ่งขึ้นทุกทีด้วย

ไหน ๆ ก็จะต้องอวอโมทนาคุณกันแล้ว ก็เลยขออนุญาตกล่าวคำขอบคุณมูลนิธิอาเซียอีกครั้ง ที่ช่วยเหลือเราด้วยดีมาแต่ต้น โดยเฉพาะนายเกรแฮม ลุกส์ ผู้แทนของมูลนิธิประจำประเทศไทยนั้น เราไม่เคยเอ่ยนามในหน้ากระดาษนี้เลย เพราะเกรงจะเป็นการประจบประแจงไป แต่บัดนี้บุคคลผู้นี้ได้จากตำแหน่งนี้ไปแล้ว จึงขอกล่าวไว้ว่า ปรีทิสัน นั้นปฏิบัติงานความเป็นมา ในสมัยที่นายลูกศรมาอยู่กรุงเทพฯ นี้เอง และนายลูกศรได้ให้ความสนใจตลอดมา ทั้งยังสนับสนุนบรรณาธิการเป็นส่วนตัวด้วย ส่วนคุณความดีของนายวิลเลียม เกลาสเนอร์ นั้นเห็นจะไม่ต้องบรรยาย ท่านที่ติดตามบทความใน ปรีทิสัน ระยะเวลาหลัง ๆ นี้ ก็จะเห็นได้เอง ว่าบุคคลผู้นี้ นอกจากจะช่วยอยู่จนกว่าที่แล้ว บางครั้งยังลงมาข้องเกี่ยวกับพวกเราด้วย เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่บุคคลทั้งสอง ผู้มีส่วนช่วยบำเพ็ญกรณียกิจในประเทศเราทั้งหลายทางด้วยกัน ทางด้านเราเองนั้น เราขอแสดงความยินดีด้วย อย่างจริงใจ

สำหรับ ปรีทิสัน ฉบับนี้ เรามีแต่เรื่องประเทศเพื่อนบ้าน ที่ใกล้ชิดติดกับเราเท่านั้น กับมีบทความคลุมถึงภูมิภาคแถบนี้ด้วย เป็นภาษาไทย ๑ อังกฤษ ๑ ส่วนเรื่องเกี่ยวกับเมืองจีนนั้น เราจัดเป็นภาคผนวกต่างหากออกไป เพราะสมัยนี้เราจะมาวิหคดับตากลัวเจ๊กอย่างกลัวผีนั้นไม่ได้ พร้อมกันนั้น เราก็ให้แต่ความจริง เราไม่ต้องการโฆษณาชวนเชื่อ ไหน ๆ ผู้อ่านก็เป็นปัญญาชน เราด้วยกันชื่อ มิได้ดีกว่าหรือ

การจัดฉบับพิเศษเล่มนี้ มิใช่ทำได้ง่าย ๆ เราจะไม่เอาอุปสรรคต่าง ๆ มาเขียนตีแผ่ในที่นี้ และไม่ต้องการเรียกร้องความเห็นใจ ว่าถ้าดีไม่ถึงขนาด ก็ขอได้ให้อภัยอะไรทำนองนั้น เพราะเรารู้ดีว่าฉบับนี้ก็ยังไม่ใช่เข้ามาตรฐานอันเราต้องการ แต่เมื่อได้ให้คำปฏิญาณไว้แล้วว่า จะผลิตไปในทำนองนี้ ทั้งเล่ม ฉบับหน้าก็ต้องว่าด้วยวัฒนธรรมตะวันตก ตามสัญญา และฉบับถัดจากนั้นไป จะหวนกลับมาว่าด้วยอยุธยาธานีเก่าของเรา

เราขออวยพรว่าการจัด ปรีทิสัน บัดนี้ ในรูปลักษณะเช่นนี้ ยากกว่าที่เคยทำมาแต่ก่อน ๆ และระส่ำระสายเข้าขั้นน้อยลงด้วย แต่เราก็เห็นว่าความยาก ยิ่งกว่าจะปล่อยให้งานเป็นไปอย่างง่าย ๆ ทั้งนี้แหละทั้งนั้น ทศนและปฏิบัติวิญจากท่านทั้งหลาย จะมีส่วนอย่างสำคัญ ในอันที่จะให้เราวางนโยบายสำหรับปีต่อไป

ตำราและพจนานุกรมที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย และผู้ที่ต้องการ
ค้นคว้าเพื่อหาความรู้ และความก้าวหน้าคือ:—

สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู	ประคอง วรรณสุต	๒๘.๐๐ บาท
แคลคูลัสและเลขาคณิตวิเคราะห์	ม.ร.ว. พรรคพงศ์สนิท สนิทวงศ์	๓๕.๐๐ บาท
ประมวลวิทยาศาสตร์กายภาพ	สุภาพ บุญยรัตเวช	
วิวัฒนาการปกครองของจีน	เขียน อีระวิทย์	๓๐.๐๐ บาท
ประวัติศาสตร์โลกสมัยโบราณ — สมัยกลาง	ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี	๔๐.๐๐ บาท
ประวัติศาสตร์ประเทศไทย	เปลื้อง ณ นคร	๕๐.๐๐ บาท
วิชาการประพันธ์	เปลื้อง ณ นคร	๑๕.๐๐ บาท
กำศรวลศรีปราชญ์	นายตำรา ณ เมืองใต้	๓๕.๐๐ บาท
พระลออลิลิต	ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์	๖๘.๐๐ บาท
ปัญหาสังคม	ประสาธน์ หลกศิลา	๒๐.๐๐ บาท
จิตวิทยาประยุกต์	ม.ล. คุ้ย ชุมสาย	๑๕.๐๐ บาท
จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน	ม.ล. คุ้ย ชุมสาย	๑๕๐.๐๐ บาท
พจนานุกรมฝรั่งเศส — ไทย	พระริ้วมวิรัชชพากย์	๖๕.๐๐ บาท
ศัพท์หมวดอังกฤษ — ไทย	กมล จาคะเสมอ	๖๐.๐๐ บาท
Dictionary English-Thai	สอ เสถบุตร	๓๕๐.๐๐ บาท
Dictionary Thai-English	สอ เสถบุตร	๓๕๐.๐๐ บาท

ติดต่อและสั่งซื้อได้ที่

ท.ส.น. ไทยวัฒนาพานิช ๕๕๕ ถนนไมตรีจิต พระนคร

โทร. ๒๐๑๑๔, ๒๐๘๐๗ และ ๒๘๒๔๑

หนังสือ การทูต ของศาสตราจารย์ติเรก ชัยนาม เป็นที่เรียกร้อง
กันอยู่ทั่วไปนั้น บัดนี้ ท่านผู้เขียนเห็นว่า ควรปรับปรุงให้ทันต่อ
เหตุการณ์ตามหลักวิชาสมัยใหม่ จึงเรียบเรียงปรับปรุงใหม่ ให้ชื่อ
ว่า **ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** ท่านมอบให้สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทยจัดพิมพ์ เป็น
หนังสือ ๒ เล่มใหญ่ ใช้กระดาษปอนด์อย่างดี มีกล่องใส่ซองงาม
พร้อมด้วยภาคผนวก เชิงอรรถ สารบัญฉบับคำ

เนื้อหาสาระประกอบด้วย บทนำ เป็นการอธิบายถึงองค์การการเมืองสมัยโบราณและความสัมพันธ์ในสมัยนั้น
ว่าเกิดมีมาอย่างไรกับอิทธิพลลัทธิชาตินิยม ฯลฯ บทที่ ๑ ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระหว่างสงคราม
โลกครั้งที่ ๒ บทที่ ๒ ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จนถึงปัจจุบัน บทที่ ๓
ว่าด้วยการแต่งตั้งนักการทูต บทที่ ๔ ว่าด้วยหน้าที่ของนักการทูต บทที่ ๕ ว่าด้วยสงครามและสันติภาพ บทที่ ๖
ว่าด้วยการเจรจาทางการทูต บทที่ ๗ ว่าด้วยปัจจัยในการกำหนดนโยบายต่างประเทศ บทที่ ๘ ว่าด้วยกลวิธีและ
เครื่องมือของการดำเนินการเมืองระหว่างประเทศ บทที่ ๙ ว่าด้วยการดำเนินนโยบายต่างประเทศกับการทหาร
บทที่ ๑๐ ว่าด้วยการดำเนินนโยบายต่างประเทศกับเศรษฐกิจ บทที่ ๑๑ ว่าด้วยสงครามทางการเมือง บทที่ ๑๒
ว่าด้วยการใช้ลัทธิความเชื่อถือเป็นเครื่องมือ บทที่ ๑๓ ว่าด้วยอาวุธนิวเคลียร์ ประวัติกการประชุมลคกำลังรบ
บทที่ ๑๔ ว่าด้วยนโยบายต่างประเทศของมหาประเทศที่สำคัญ บทที่ ๑๕ เป็นบทสุดท้าย ว่าด้วยเอกลักษณ์ วิชา
คุ้มกันทางการทูตและพิธีการ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ชุดนี้เป็นนิพนธ์ทางวิชาการเล่มล้ำ
สุด ของศาสตราจารย์ติเรก ชัยนาม นักการทูตเรื่องนามของไทย สั้
งจองได้ในราคาชุดละ ๖๐ บาท (เมื่อตีพิมพ์แล้วเสร็จจะต้องขาย
ชุดละ ๘๐ บาท) นิสิตนักศึกษาที่มีสิทธิ์รับเล่ม ๑ ไปพร้อมกับการ
ส่งจองคราวนี้ได้ ถ้าต้องการ

ใบสั่งจอง

ถึง บรรณาธิการ

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย จุฬาฯ ซอย ๒ ถนนพญาไท
พระนคร โทร. ๕๗๖๒๒

ข้าพเจ้า.....

ที่อยู่.....

ขอสั่งจอง **ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ** (ราคาพิเศษชุดละ ๖๐ บาท.....ชุด ได้ส่ง
ขนาดตี/เช็คไปรษณีย์ (ส่งจ่ายไปรษณีย์รอมเมือง) มาพร้อมนี้แล้ว เงิน.....บาท
(.....)

ลงชื่อ.....

ด้วยในวาระปีใหม่นี้ สำนักพิมพ์สังคมศาสตร์ ขอแจ้งข่าวดีให้ท่านผู้อ่านและสมาชิกนิตยสาร “สังคมศาสตร์ปริทัศน์” ทั้งหลายทราบว่า ทางสำนักพิมพ์ได้ตีพิมพ์ “สังคมศาสตร์ปริทัศน์” ฉบับต้อนรับปีใหม่ในรูปแบบเล่มงามหรู เหมาะสำหรับที่ท่านจะบอกรับเป็นสมาชิกให้เป็นของขวัญแก่มิตรสหาย ท่านที่บอกรับเป็นสมาชิกให้แก่มิตรสหาย ทางสำนักพิมพ์จะส่งหนังสือให้ผู้รับ พร้อมทั้งบอกด้วยว่า ท่านเป็นผู้สั่งซื้อ อนึ่ง เพื่อตอบแทนท่าน สำนักพิมพ์ยินดีลดราคาหนังสืออย่างอื่นทุกเล่มให้ท่าน ๒๐% ทั้งนี้โดยมีข้อแม้ว่า ท่านจะต้องบอกรับเป็นสมาชิกให้มิตรสหายท่านภายในสิ้นปีนี้ และซื้อหนังสือภายในกำหนดดังกล่าว โดยแนบใบสั่งนี้ไปด้วย ตามปกติสำนักพิมพ์นี้ไม่ลดราคาเพราะเพื่อเลข ที่ทำเช่นนี้ปีละครั้ง ก็เพื่อสนับสนุนให้ญาติมิตรส่งหนังสือให้กันและกันในวันปีใหม่เท่านั้นเอง

ถึงบรรณาธิการสังคมศาสตร์ปริทัศน์

สำนักพิมพ์สังคมศาสตร์ ถนนพญาไท ปากจุฬารชอย ๒ พระนคร

ข้าพเจ้า.....ที่อยู่.....

ขอบอกรับนิตยสารสังคมศาสตร์ปริทัศน์ให้แก.....

ที่อยู่.....เป็นเวลา.....ปี ปีละ ๕๐ บาท

และขอสั่งซื้อหนังสือ ๑.....๔.....

๒.....๕.....

๓.....๖.....

เงิน.....บาท

ข้าพเจ้าได้ส่งธนาคัด เช็คไปรษณีย์จำนวน.....บาท สั่งจ่าย ป.ณ. รongเมือง
มาพร้อมนี้แล้ว

ลงนาม.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕๐๕